

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

With
Lw.

Eric L. Squares

09

Skuggan.

KONCENTRERADE
BERÄTTELSE

af

EN GEMENSAM VÄN.

HELSINGFORS

G. W. Edlunds förlag.

INNEHÅLL:

- I. En Helsingforsares söndagsfärd, s. 1.
- II. Tonernas makt, s. 37.
- III. Ur Hekates annaler, s. 59.
- IV. En af de många historierna om smuggel, s. 93.
- V. Den besynnerliga flaggan, s. 127.
- VI. Huru de fingo hvarandra, s. 165.
- VII. Nils och Anna, s. 173.
- VIII. En kamp mot världen, s. 185.
- IX. En löjtnants äfventyr, s. 225.
- X. Affärsfirman Vimpel & Pimpell, s. 243.

Afthan, Georg Edward von

Skuggan.

Koncentrerade berättelser

af

En gemensam vän.

Helsingfors 1887.

G. W. Edlunds förlag.

Helsingfors,

J. C. Frenckell & Son, 1887.

En Helsingforsares söndagsfärd.

(En bit hvardagslif.)

Kamrer Maximus Styf var född under karnevalsveckan, på sjelfva fastlagssöndagen. Fadren var hvarken godsägare, magnat öfver hundra torp, ej heller var han någon gammal, öfvergifven lots från Pitkäpaasi. Modren icke en ensamt boende bykmadam uti Gammelstaden eller någon förnäm fru, i frasande sidenklädning och med sällskapsdam, från Esplanaden eller kajerna. Maximus' fader var helt enkelt en f. d. magistratsnotarie, hvares bästa vän, en kolonialhandlare på Thölösidan, sedan länge enkling, en vacker sommaraf-ton på Alphyddan föreslagit sin dotter, fröken Hilma, att gifta sig med notarien, och ännu samma sommar blef notarien kompanjon till den förmögne kolonialhandlanden och dennes dotter Hilma — fru Styf. Under näst följande fastlag föddes Maximus Magnus Styf.

Vid tidpunkten för vår lilla berättelse hade hela familjen, under Nikolai kyrkans vemodsfulla afskedshälsningar „kling, klang, klong“, blifvit ledsagade förbi Lugnet till Lappvikens strand; den ena efter den andra hade sakta fortskridit längs hufvudstadens gator, åtföljda af ett oändligt sig utsträckande tåg af hyrkuskar och begapade af en mängd folk, som stodo på trottoaren; ja, alla hade dött utom den sist födde Maximus

Magnus, som tvärtom njöt af den yppersta hälsa vid sina just i dag fyllda fyratio åldersår.

Fyratio år hade jorden rullat omkring solen — på respektfullt afstånd. Fyra gånger fyratio hade naturen ombytt skrud — visserligen en småsak mot det antal gånger, mången hufvudstadsflicka under denna tid växlat — toaletter. Isen hade legat blank och hafvet svallat fritt, insjöar blånat och glittrat; säden gulnat, bladen bortblåsts och snön skimrat under drabantens kalla, bleka sken. Moln hade hopats och åter kringströds. Fyra decennier hade mänskligheten lunkat sin omedvetna gång ifrån det okända till det okända. Snillen hade blifvit dumma och dumma blifvit snillen. Dygdige och skurkar lefde som förut bland denna massa, som är ingendera. Alt fortfarande sade man sig lefva för hvarandra och lefde, som förut, blott för sig själf. Ingen regel är dock utan undantag. Man sade fortsättningsvis att tankarna äro tullfria, men glömde kanske tillägga att det var en paradox, ty icke utsagda åsikter äro som latent värme — omständigheter måste inträffa som frigöra dem båda. Med Buckle kan man hoppas att felet ligger „icke i hjärtat men i hufvudet“, då man söker förhindra ett fritt utbyte af idéer. „Hela olyckan i vår tillvaro“ — brukade Maximus Styf högt utsäga — „ligger fördold i Sokrates uttalande: „att hvar och en tror sig vara vis, utan att vara det“.

Maximus' lif hade till det yttre förflutit som en äkta Helsingforsisk kälkborgares. Det hade halkat undan för undan, den ena dagen frambragte på det naturligaste sätt i världen den andra. Byron säger oss människor vara lekbollar för omständigheterna; i så fall ingrepo omständigheterna i Maximus Magnus Styfs lif alldeles som välafpassade kuggar i ordentligt smorda hjul. Det hade så att säga varit en jämn och stadig soluppgång

och solnedgång. För ögonblicket var Maximus' sol dock oafbrutet i uppåtgående. Inga växlar för vänner hade protesterats, hans egna inkomster stego sakta men säkert, och på samma gång hans personliga anseende. En indräktig kommunalsyssla ökade prestigen och han blef vald till stadsfullmäktig. Därefter såg man honom redan ofta spela kort på klubben med höga tjänstemän, storborgare och aristokrater. Maximus förenade ett filosofiskt begåfvadt hufvud med en vidsträckt beläsenhet. Hans vänner, medicine doktor Vinstedt och häradshöfdingen, sakförar Sotfelt sade honom visst vara endast „autodidakt“ — men gud vete — om hans synkrets icke var vidsträcktare än deras, som endast trampade i förut gångna spår. Højde sig således Maximus i många hänseenden öfver mängden —; var han icke en slaf som den, under fördomar eller hvad värre är, under den akademiska själfbelåtenheten, så var han dock i mångt och mycket en kälkborgare och skröt äfven därmed, såvida det var skryt. Den store Londonske kälkborgaren Phileas Foggs var hans förebild. Lika ordentlig, lika samvetsgrann och plikt-enlig, var Maximus kanske, förhållandena likmätigt, mindre fordrande i sina lefnadsvanor. Att han var stolt i sitt uppträdande och ytterst originel står utom allt tvifvel, det må nu hafva haft sin orsak i hans fria vilja eller grundat sig på något slags „omedveten filosofi“. Fördragsam mot alla människor, trodde han sig ofta klokare än andra — men det var han också, ehuru det icke var därför han var så respekterad, ty detta härrörde mest af hans solida förmögenhet, isynnerhet från det nybyggda stora fyravånings huset, med dess sirliga ornamenten och många pelare — ett hus som fört honom gena vägen upp till närmaste granskning med dem som „makten och penningarne“ hade. Hos mob-

ben hade Maximus blifvit populär för att han ifrat mot söndagsbråket. Han var visst själf född på en söndag, men honom till ära var det ej på sin födelsedag han tänkte, det var ju i alla fall en fastlagssöndag — utan sade han oförbehållsamt åt folk som hela veckan intet arbetade — utom med munnarna — och dessutom ännu om söndagen ställde till bråk och spektakel: — „En fattig sate, som arbetar sex dagar, har behof af hvila den sjunde, och en rik sate som inte arbetar de sex dagarne, har behof af att den sjunde öfvertänka de dumheter han begått under de föregående sex“. Maximus ville också att man inte alldeles skulle glömma bort den store Guden, såsom man ju i våra dagar gärna skulle vilja göra. Nöjet föraktade Maximus dock ingalunda, motsatsen ägde rum, om han just icke „lefde“ för nöjet, — som så många.

Patriot var han till det yttersta, men skiljde sig äfven häruti från gelikar. „Att kalla sig svekoman och fenoman, att dagligen andfådd ränna till ryska teatern, när våra egna suga på ramarna — det där förstår jag då icke“ — utbrast han en gång. För detta och annat tal kallades han ofta: „altför styf“ — men det bekom honom ej det ringaste. „Sämre kan man tituleras! —“ sade han småleende, en smula föraktligt. Till sitt yttre var Maximus en världsman och ridderlig mot damer. Han var af en reslig, teutonisk gestalt med rödlätt gråspräckligt kindskägg, hög näsa och skarpt blickande blågrå ögon. Han bar en klackring med sina initialer på skifvan. Han glömde aldrig sin promenadkäpp eller sitt paraply. Cylinderhatten var städse glänsande och borstad. Gula handskar lösa i vänstra handen, brun engelsk paltå, blå engelsk rock och grårutiga engelska benkläder, tysk skjorta, fransk kravatt och en hvit, svensk, äkta perla — så ungefär se vi honom.

Uret slog tio på fastlagssöndagens förmiddag, och kyrkfolket strömmade utmed Alexandersgatan, då Maximus Magnus Styf inträdde i konversationsklubbens lokal.

Han förtärde alltid sin frukost där.

— God morgon, herr kamrer — sade kyparen.
— Hvad skall det vara i dag?

— Detsamma som i går — svarade Maximus.

Hvarje dag frågade kyparen kamrern och fick städse samma svar; det väckte därför högligen förundran, då man hörde ringklockan från biblioteksrummet.

— Hvad skall det vara, herr kamrer?

— Förlåt, sade han — jag glömde, jag firar i dag min födelsedag och vill hafva en extra frukost. Hummer eller ostron, och champagne, bäddad uti is skall den vara — för tre personer.

Maximus satte sin pincenez på näsan och återtog läsningen af en utländsk tidning.

— Är kamrern redan här, vaktmästare? — frågade en röst i tamburen.

— Ja-a!

Doktor Vinstedt, en stor, välmående herre inträdde och skakade kamrerns hand.

— Är kamrern redan här, vaktmästare? — hördes igen en stämma.

— Ja-a vasserra!

Häradshöfding Sotfelt inträdde, — en liten, men desto mera välmående herre, som också kraftigt skakade hand med kamrern.

— Frukosten är serverad, herrarne behagade! — ropade ganymeden från dörren.

— Bravo! — sade doktorn, gnidande händerna.
— Aptiten kommer med kylan, men min är konstant alla årstider igenom.

— Ha, ha — skrattade häradshöfdingen och snöt

sig. — Det förhåller sig med brors matlust som med min törst, — dricker alla årstider igenom — alt utom rent vatten.

— Kamrern och hans frukostgäster togo sig en sup och ett och hvarje af smörgåsbordets mångfaldiga anrättningar.

— Knäckebrödet är utmärkt, — sade doktorn.

— Smaka på den här rökta laxen, — yttrade häradshöfdingen.

— Våra seder i hufvudstaden äro icke spartanska, — genmälde kamrern.

— Atheniensernes voro äfven att föredraga, — återtog häradshöfdingen.

— Frisk kropp skall hafva sund föda, — anmärkte doktorn.

— Huru är det med själen då? — sade kamrern med en skalkaktig dragning på mungiporna.

— Pytt! — sade doktorn.

— Pytt! — sade äfven häradshöfdingen.

— Pytt — huru så? — tillade kamrern.

— Det finnes ingen själ, — invände doktorn.

— Jo, i talesättet: döda själar, — yttrade häradshöfdingen, klappande sig på magen, efter att hafva ätit en stor smörgås med lakrom.

— Enligt min åsikt, — sade kamrern, — är odödlighetsläran stor och skön, och bevis finnas för dess sannolikhet. — Kamrern satte sig vid det för dem dukade bordet. — Var god sätten er ned, det är min fjortontusen sexhundra fyrationde frukost.

De tvänne andra herrarne satte sig äfven ned.

— Är din uträkning grundad på sannolikhetskalkylen, med fästadt afseende vid almanackan, eller stöder den sig på verkligheten? — sporde något ironiskt doktor Vinstedt, uppvecklande servietten.

— Den grundar sig på fyllda fyratio år, med iakttagande af några försummade, och några två gånger på en dag intagna frukostar, — svarade kamrern.

— Du är ej räkenskapsmästare för ro skull, — menade häradshöfdingen sörplande på oxsvanssoppan, som var för het.

— Statistiken har faktiskt gjort den största nytta. Det är den som riktat samhällets uppmärksamhet på åtskilliga spörsmål af öfvervägande vikt — bland annat har den lärt oss, att det finnes folk som knapt en enda gång ätit en ordentlig frukost. Har ni läst Framåtskridandet och Fattigdomen af Henry George?

— Säg oss hållre, bror kamrer, om du känner det där vackra fruntimret, som just inträdde med några herrar. De tyckas visa klubbrummen för henne, — sade doktorn, nedsköljande en kotlett med S:t Estephe vin.

Häradshöfdingen, som just lagt senapssås öfver sin forellportion, bligade öfver sina glasögon och genmälde:

— Hå, hvilken „agglomeration“: ingeniör Rodman, redaktör Prälin och baron af Blunder, senatskanslisten, men fruntimret är äfven mig obekant!

— Prälin har obotlig magkatarr, — bifogade doktorn.

— Rodman, som är agent för en fabrik i landsorten, förlorade nyligen en process, tack vare af Blunder, som var sakförare — vår byrå dög naturligtvis inte, en senatskanslist ansågs finare — emellertid torde svaranden, som anmodat oss, mera rosa marknaden. — Sotfelt blickade förnöjd på de uppstigande blåsorna i champagnen, som kyparen fylde glaset med.

Kamrern satt tyst och syntes försjunken i tankar. Plötsligt fattade han sitt glas och sade, klingande med de andra:

— Skål, goda vänner, måtte det allmänna intresset stiga i vår kära hufvudstad, måtte enighet råda dess borgare emellan, och måtte vår klubbanda utveckla sig; det skulle närmare förena män, hvilka borde hysa vänskap för hvarandra. Därtill erfordras dock ett mindre förslösande af tid på kortspel och ett motsvarande, förökadt tankeutbyte i

— Nu är du tråkig, bror Maximus — utbrast doktorn, säg oss hellre hvem den där vackra kvinnan är, som . . .

— Ts — afbröt i sin tur häradshöfdingen — de stiga in i matsalen.

. . . i alla de frågor — fortfor Maximus, hvars oförändrade ansiktsmin och orubbliga lugn i sättet tvärt afstack mot de bägge andras lifliga gester och af mat och dryck uppblossade fysionomier — i alla de frågor

— Du börjar bli odräglig, gamle bror. Du tycks på själfva födelsedagen ej kunna lämna bort det där filosoferandet — utropade häradshöfdingen — icke saktare, än att han lyckades afvinna det andra sällskapet uppmärksamhet. Maximus föreföll litet ledsen. Han vände sig om. Fruntimret gaf till ett lätt utrop, och kamrerns kinder betäcktes af en djup rodnad.

Han uppsteg och bugade sig för damen samt yttrade sedan till sina vänner: — Kanske vi gå i tidningsrummet att intaga vårt kaffe!

Han gick skyndsamt ut. Vinstedt och Sotfelt följde efter en kort stund.

— Hvad skall detta besynnerliga beteende betyda, bror kamrer? — utlät sig häradshöfdingen synbart förargad.

— Att bjuda oss på frukost och plötsligt lämna

oss åt vårt öde, — ifylde doktorn. — Jag hann ej utdricka champagnen.

— Ursäkta mig. Jag tyckte att vi möjligtvis skulle hafva stört det andra sällskapet. Ni talade så högt, och vi hafva ju söndagsförmiddag.

— Du förolämpar ju oss, — sade den lätt uppbrusande häradshöfdingen.

— Och sedan visade du dig känna fruntimret, men svarade likväl icke på våra upprepade frågor, utan fortgick blott med resonnerande om ditt och datt. Vi förlåta dig emellertid — säg blott genast hvem hon är?

— Hvarföre? frågade kamrern sättande sig i soffan och gripande i ett tidningsnummer.

Vinstedt och Sotfelt växlade blickar.

— Om du tänker fylla dina plikter som värd på det här viset — svarade Sotfelt — så får du ursäkta, om vi lämna dig och förena oss med det andra sällskapet.

— Hvilka barnsligheter att förarga sig öfver sådana småsaker. Ni ären ju gamla karlar!

— Gammal kan du vara själf, bror kamrer; Sotfelt och jag anse oss vara i blomman af vår ålder — svarade doktorn spetsigt.

— Gärna för mig, men plåga mig icke med dessa obetydligheter. Seså, nu skola vi taga oss kaffe med avec.

Men Vinstedt och Sotfelt tycktes hafva tagit tillräckligt under frukosten.

Vinstedt mumlade hånande: — Hvilken egoism att envisas med att för ett par gamla vänner icke yppa ett fruntimmers namn — och Sotfelt brummade bittert: — om den otack man har, utom alla de obehag man röner af att slå sig ihop med folk underlägsna i bildning, så att säga — oexaminerade kameralister!

Kamrern blickade förvånad på de bägge herrarne som i sin upphetsning doppat sina cigarrer i kaffekopparne i stället för i askdosan.

— Ären i roliga, gubbar — sade han med en något barsk röst: — Hvad går åt eder? Vinstedt vill veta fruntimrets namn: det är en nyanländ aktris, fru Sirling; men hvad du, bror Sotfelt, egentligen vredgas öfver, kan jag då ej begripa!

Vinstedt utdrack en kognackare med butter uppsyn, och Sotfelt såg ut som om han blifvit stucken af en orm, ehuru det blott var vinet som stigit honom i hufvudet. Kamrern satt och funderade öfver den moderna vänskapen i Nord, synnerligast i Helsingfors.

— Bah — tänkte kamrern — så är det nu hos oss, den minsta orsak har den största värkan. Dessa herrar här äro mina tjuguåriga bekanta. De äro visserligen för ögonblicket upphetsade af öl och vin — men det är ju fulla, barn och narrar, som säga ut hvad de hafva på hjärtat.

— Mitt humör är fördärfvadt af dispyten — sade efter en paus Sotfelt. — Du ursäktar, om jag beger mig bort.

— Det var sant, jag måste på ett sjukbesök — sade äfven Vinstedt.

De bägge männen tryckte flyktigt kamrerns händer och gingo ut.

Maximus smålog för sig själf:

— Lifvet tar en annan riktning, — tänkte han, — man lefver ej mer för annat än att njuta. Gratulera mig till min födelsedag glömde de; äta och dricka, tycker jag mig hafva märkt, gjorde de däremot med besked.

Kamrern lyssnade. Han hörde skratt och glam från matsalen.

— Minsann tror jag mig ej höra deras röster, de

fortsätta dock ej mera i samma ton, humöret är godt igen i den vackra fru Sirlings sällskap. Fru Sirling är emellertid ej den, de taga henne för — en söt kvinna; jag gjorde hennes bekantskap på min lustresa till Stockholm och kan tillägga: jag var på vippen blifva fångad i hennes nät — men beslöt då att fortfarande lefva ensam för befordrandet af allmännyttiga saker — för att bistå framåtsträfvande vänner utan kapital — gifter man sig, hm! då får man lätt nog plikter på nacken, som tvinga skon på foten, fast den klämmer. Jag skulle kanske få barn, och huru går det då med min påtänkta donation till grundandet af ett hittebarnshus! Ledsamt, ledsamt är det emellertid ibland — vännerna nuförtiden äro ej att lita på under en födelsedagsfrukost — undrar just huru det skulle gå vid alvarsammare tillfällen. — Och på gamla dagar sedan. Hm. Jag tror jag blir hypokondriker; men när man hela lifvet stretat och arbetat, får man också lätt sådana skof af misströstan, äfven af den ringaste anledning. Här sitter jag sorgsen i hågen, och där borta äro Vinstedt och Sotfelt vid bästa lynne ånyo, utan någon tanke för att deras ovänlighet skulle sårat mig. Man borde ej vara känslig i våra dagar och vid fyllda fyratio år. Man tager lifvet ännu värre än det är, och blir sedan genombitter, eller vacklar man i sina fattade åsikter, frångår sina principer och vänder kappan efter vinden — det sednare är ju verkligten praktiskt och däri ligger lösen för framgången. Ingen kommer väl fram och säger att de, som nuförtiden göra lycka i världen, skulle vara de mest oberoende karaktärerna.

Kamrern utdrack sin kognakare, smuttade litet på det kallnade kaffet och beredde sig att gå bort, då han häjdades af att att någon sakta nöp honom i armen. Det var Fru Sirling.

— Jag smög mig hit — sade den unga tjusande enkan och thaliaprestinnan. — Edra vänner, herr Styf, och mina kavaljerer från promenaden befinna sig i ordväxling öfver gången af en process, och när jag såg er stiga upp för att gå bort, begagnade jag mig af tillfället att omärkligt taga fatt i er. Hur mår ni? Ni ser så afmagrad ut! Det är längesedan vi råkats! Hvarföre kommer ni ej och hälsar på mig? — Fru Sirling kastade sina vackra ögon på kamrern, med afsigt att bringa honom ur fattningen.

— Min fru — stammade Maximus något förlägen, kastande sidoblickar till matsalen för att se om de voro observerade. — Jag har kanske varit löftesbrytare, men mycket trängande göromål . . .!

— Seså — sade den vackra aktrisen och slog kamrern lätt på axeln, — vi göra komplimenterna korta, ni kommer ut och gör några slag med mig på Esplanaderna. Jag tycker det är riktigt intressant att skärskåda den kosmopolitiska befolkning, som är på benen denna tid, där den korsas på sin väg från de olika kyrkorna, och — hvilka ekipager man ser röra sig på edra ännu några år tillbaka så stilla gator!

— Men edra herrar, — invände Maximus, nöjd och missnöjd om hvartannat.

— De må vara, gärna för mig. Se här har jag alla mina saker. Hjälp på mig kappan. Så där! Tackar. Skynda er — jag hörde någon säga mitt namn därinne. Färdigt. Allons enfants.

Fru Sirling trippade behändigt ut, följd af kamrern, som ännu ej hunnit få rätt på sin andra paltåärm.

Då fru Sirling och kamrern gingo förbi klubblokals fönster, sågo de flera olika anleten som blickade ut på dem ur rummen, genom fönsterrutorna.

Aktrisen kastade skälmska ögon uppåt och sade till kamrern:

— De skola blifva helt rasande, men det gör dem godt. Först grälade edra vänner med er, och så grälade mina herrar med dem. Hvad är det för ett sätt?

— Man grälar visst hos oss nog mycket, — ytttrade kamrern icke utan en suck, — men man blir desto bättre vänner efteråt.

— Jo, jag tackar — invände aktrisen, tagande den något brydda kamrerns arm.

— Skandal, — sade baron af Blunder till härads höfding Sotfelt — att tillåta sig begifva sig af med vår dam!

— Och hennes beteende, att gå sin väg utan afsked, ej ens en liten tack för den fina frukosten, — ytttrade ingenjör Rodman ursinnig.

— Aktriser äro nyckfulla, det är ju känt; — dessutom en vacker kvinna kan tillåta sig alt, — urskuldade redaktör Prälin, som var mycket förpickad i fru Sirling och så att säga öfvertalat henne komma in på klubben.

— Mig är hans tankspriddhet numera fullt klar, — uttryckte sig Vinstedt med en bilagd illmarig grimas.

— Det är en hedersman, den där kamrern, — sade Sotfelt, — men man märker hela bristen af en ofullständig hem- och skoluppfostran. Jag har alltid påpekat det.

Redaktör Prällberg såg fru Sirling i detsamma fatta kamrerns arm, just innan de veko om hörnet. Känslor, mera utpräglade än själfva Othellos, jagade plötsligt blodet till redaktörens bleka kinder och ända upp till pannan.

— Min Gud, — tänkte han, — skulle den göken hafva några afsikter på den förtjusande kvinnan, — redaktör Prälin valde ej alltid sina ord, när han tänkte, och glömde kanske sina egna afsikter, när han tillskref andra några.

— Skola vi låta den där gamla enstöringen taga

den charmantaste kvinnan i staden midt för vår näsa, utan någoslags repressalier, — vädjade baron af Blunder, sättande sin binokle till ögat.

— Hvad är det för en figur? Jag skall, fördömme mej, — utropade ingenjör Rodman.

— Ts, Ts, — sade Prälin, — han fick lika många röster till stadsfullmäktigvalet som af Blunder, Vinstedt och Sotfelt tillsammans.

— Åhå, mon cher — invände af Blunder, — du tycks vara van att färglägga.

— Jag hade undanbedt mig återval, — yttrade doktorn, och Sotfelt tillade för sin del:

— För min del afskyr jag all demagogi och nedlåter mig ej till agitation.

— Skall det där vara ämnadt åt mig? — utbrast ånyo den hetlefrade ingenjör Rodman,

— Om man tager åt sig, kan jag ej hjälpa det! — gentog häftigt Sotfelt.

— För all del, mina herrar, — mäklade baron af Blunder. — Låtom oss hållre uttänka något litet puts åt kamrern. Ett godt skratt är väl ingen synd, vet jag!

— Ja, ja — svarade Prälin, liksom njutande på förhand af att få tillfredställa den hämdkänsla, svartsjukans rasande demon ingifvit honom.

— En liten krönika, — bifogade Prälin förslagsvis. En allmän tystnad inträdde. En allmän förstämning. Omedvetet tog Prälin sin hatt och smög sig ut.

Den olycklige hade i sin ifver glömt, att han vid olika tillfällen behandlat äfven de öfrige herrarnes görande och låtande i sin olycksaliga krönika.

— Hm, — vidtog ingenjören, som en gång blifvit illa utsatt. — Får jag bjuda herrarne på litet likör, vi kunna ju gifva fan i altsammans och taga en liten „triktrak“! Hvad säges?

Kamreraren hade emellertid ledsagat fru Sirling ända till hennes bostad på Högbärgsgatan, och därifrån tankfull återvändt mot Esplanaderna.

— Jag är vemodig, mycket vemodig, — tänkte han, — och beklagar att jag ej har denna kvinnas betraktelsesätt öfver världen och hennes förhållande till densamma. Hvilken lycklig tillvaro! Och hon inbillar sig, att jag är den lycklige — antagligen för min förmögenhets skull. Inte tror hon mycket godt om mänskligheten, — men hon ser den väl i en skef dager öfver rampskenet!

Någon stötte till honom, kamrern såg upp.

— Mjuka tjänare, herr kamrer — sade redaktör Prälin, artigt svingande med hatten.

— Goddag, goddag, huru står det till?

— Tackar, ypperligt, skulle man ej städse komma ur humöret för detta evinnerliga grälände och pratande och — baktalande kan man säga.

Kamrern smålog på sitt vanliga manér.

— Nå, hvad är det, som nu har förbittrat redaktörens sinne?

— Åh — intet som rör mig precis — fast Gud skall veta man har sina bekymmer. -- Nej! Prälin skakade på hufvudet och såg menande ut.

— Inte är det mig händelsevis? — yttrade kamrern samt tillade med ett skämtsamt rynkande på ögonbrynen — ni kommer väl från klubben, jag tyckte . . .!

— Prälin rodnade på sitt flickaktiga sätt; med en skygg blick på Maximus Styf sade han hastigt:

— Jag vill inte fördärfva ert lynne — men någon skall väl vara uppriktig i detta falskhetens tidehvarf. — Jo — rent ut sagdt, jag gick från klubben, ty detäcklade mig att höra på alt det förtal som haglade öfver er aktningsvärda person!

— Balans har jag icke, spelar gör jag ytterst sällan

och det på en låg point, mitt hus står ju helt och fast därborta — hvad kan det vara — jag är mycket nyfiken.

— Jag kan ej påminna mig alt, gode kamrer — Gud skall veta — det är omöjligt kvarhålla i minnet alt hvad man hör —

Hufvudkonversationen hvälfde sig dock om det förhållande, kamrern skulle stå uti till ett nyligen anländt fruntimmer, en artist — — afundsjukan.

— Hör på, herr redaktör — yttrade kamrern med sin kärfvaste betoning — är det en omöjlighet hos oss att klokt folk inte kan bry sina hjärnor med annat än sliddersladder? På sin höjd disputeras fackmän i sina respektive fack — men Herren vet att det aldrig gäller af dem själfva gjorda uppfinningar eller förbättringar, utan något idislande öfver ett eller annat ställe, någon sida af saken i fråga, någon ensam punkt, redan dessförinnan mer än tillbörligt omtuggad.

Prälin åhörde förbluffad kamrerns vredgade utgjutelse. Han ansåg sin ställning som känd medborgare erfordra ett svar.

— Med all respekt, herr kamrer, — sade han, antagande en ton och ett ansiktsuttryck, det där icke tarvade motsägelser eller vidare belysning. — Jag anser mig icke skyldig ingå i polemik, ehuru jag ingalunda lider brist på ämne och material. — Ni är nog kategorisk, herr kamrer, för att bedöma tingens gång och allmänna angelägenheter, för att se på lifvet, så att säga, i fågelperspektiv, — så att säga från en högre ståndpunkt; — så att säga . . .

— Sliddersladder — utbrast kamrern otålig. — Man kallar mig tråkig, men jag fruktar andra äro värre ändå. — Seende redaktörens bestörta uppsyn tillade han med mildare röst, klappande Prälin på skuldran:

— Nå, nå — jag menar icke precist herr Prälin, utan de där herrarne som väl ännu sitta kvar på klubben!

De hade under samtalet kommit ned till torget vid södra hamnen.

— Det är min födelsedag i dag, och jag tror jag åker ut på landet. Vi hafva visst icke sommar, men det kan vara friskt och skönt ändå. Det är längesedan jag varit utom staden. Vill redaktören komma med kanske?

— Hm. — Jag tackar förbindligast, men jag måste undanstöka ett och hvarje, och i afton måste jag upp på teatern, det är fru Sirlings debutafton, — kritiken för tidningen. Ni förstår

— Kritisera henne på ett fördelaktigt sätt, bäste redaktör, — sade kamrern och smålog.

Prälin tog åter en del af sin auktoritetsmin uppå sig och sade:

— Kamrern inser — rättvisa, rättvisa och rättvisa —

— Nå — då har det ingen fara. Jag kommer troligtvis själf upp i dag. Farväl sålänge, för nu far jag ut på landet och anställer iakttagelser öfver skilnaden emellan fru Sirling och hennes okonstlade gelikar, bondflickorna. Det skall blifva intressant då vi i kväll göra vår jämförelse emellan „natur och kultur“.

Kamrern satte sig i en hyrkusksläde. — Ödmjukaste tjänare, — ropade Prälin och gick öfver gatan in i blomsterbutiken, där han bestälde en stor bukkett till aftonen.

— Jag skall bilägga några tryckta ord på vers, med refrängen

Kamreraren skuttar glad och säll

Bland muntra bondflickor i kväll.

Ypperligt! Det skall hafva effekt, och han låter väl bli med att upprepa sitt „sliddersladder“ — Prälin gick öf-

ver till kapellet efter nyheter i samma ögonblick kamrern körde ut på isen vid ändan af Alexandersgatan.

— Kör mig åt Sörnäs — tillsade kamrern hyrkusken.

Det bar af med god fart. Fattad af en verklig reslusta befalde Maximus Styf kusken fortsätta färden öfver Gammelstadsfjärden bort till Wiks ladugård. Åt en käring, som med sina i trasor klädda barn mötte dem, dragande en kälke, lastad med bränsle, gaf han en femmarkssedel.

Alt som de åkte framåt kände kamrern sig lättare om hjärtat.

— Huru skönt att vara ute i naturen, borta från stadens flärd och prat. Det vore idé att gifta sig, sälja huset och köpa en egendom!

Några snöflingor flögo Maximus mot anletet, och han kände litet kyla i sina fötter.

— Jag borde tagit pels och filtstöflar — tänkte han.

— Min häst börjar tröttna, goda herrn — sade hyrkuskpojken.

— Åh prat! kör på bara! — Jag betalar hästen. Vänta — det är synd med djuret. — Vi ska' köra in till första bondgård vi få sikte uppå.

Snön begynte nu falla ganska tätt och en svag skymning lade sig öfver näjden.

— Det skall blifva intressant åse huru de fira sin fastlagssöndag ute på landet, — tänkte Maximus Styf, svepande fällen noga omkring sig.

Snön yrde något och det blef mörkare.

Hyrkusken hade sällan kört längre bort från staden än till Gammelby, och alltid längs stora landsvägar; kamrern åter, så bevandrad han än var i världslitteraturen, den europeiska jämviktspolitiken och hufvudstadens alla intriger, var ej stort mera än ett barn här ute på öde fält, uti snöyra.

Snart kommo de vilse.

— Det här börjar blifva ruskigt — utbrast Maximus. — Jag tror vi vända om!

— Ja, men hvart ska' vi vända, goa herrn? — jag har ej det minsta reda på trakten.

-- Ditt nöt! — sade kamrern, efter att hafva noga blickat omkring. — Där ser jag något stort mörkt föremål skymta fram. Det är en bondgård — kör dit! —

Men där var ej någon människoboning, utan de kommo in i en tät, dyster granskog.

Skymningen föll äfven uppå, och den vid mattbelagd golf vana hufvudstadsgentlemanen kände en farlig kyla genomtränga kropp och lämmar.

— Hvilket lättsinne, — mumlade han förargad, och sökte svepa slädfällen omkring sig.

Väl en timme förflöt — men alt åkte de i skogen.

Plötsligt uppgaf hyrkusken ett anskri.

— Gud hjälpe oss herre, en röfvare har fattat hästen i tygeln, och herrn har ej med sig en pistol — jämrade sig ynglingen.

— Ja — se det här var råga på måttet — tänkte kamrern, resande sig ur sin liggande ställning under fällen. — Tyst pojke! intet skrik! — Jag har min stora käpp med doppsko.

En lång gestalt stod vid hästhufvudet och höll betslet, som i ett skrufstöd.

Kamrern satt fundersam och böjde sig åt sidan för att orientera sig öfver ställningen.

— Hvarföre stadnar du hästen, karl? — skrek han tämligen förgrymmad.

— Håll mun på dig! — fick han till svar — och rogenast fram med alla fyrkar du har på dig — annars skall du få dansa —

— Det är visst tjugu år sedan jag dansat — genmälde kamrern.

— Se så, fram med fyrkarne, och intet flin! —
Kamrern öfverlade.

— Hör på, vän därborta! — Är du en förständig man? Hvasa?

— Intet prat längre — sade karlen barskt.

— Jag skall gifva dig mer än jag har med mig, bara du för mig till någon varm stuga. Jag är en gammal bortskämd Helsingforsherre, och fryser snart ihjäl här, i min paltå, om jag inte blir uppvärmd.

Karlen vid hästhufvudet svarade med ett slag af en lång stör, som råkade hyrkusken i axeln och kom denne att uppgifva ett starkt skri.

— Inga grofheter, oresonabla menniska, — utbrast kamrern och hoppade hurtigt ur släden, samt fattade fredstöraren kraftigt i kragen och i den med stör beväpnade armen.

Då mannen härvid tvangs att släppa sitt tag om hästens betsel, begagnade sig kusken af tillfället, gaf sitt djur ett rapp och försvann i följande ögonblick vid en krökning af vägen, ropande till kamrern, att han for efter hjälp.

Kamrern höll fortfarande fast i röfvaren, som, nog tydligt, med den lediga armen sökte efter sin knif.

Maximus märkte nu att mannen var iklädd fångdräkt.

— Hör på — sade han — låt knifven vara, vi kunna komma öfverens i godo!

— Skurk — hväste röfvaren och letade allt ifrigare.

— Mjuka tjänare — tänkte Maximus — jag märker att alt är relativt här på jorden — karlen luktar åt bränvin. Han måtte haft sig ett rus och tappat knifven.

— Hör på, ännu en gång kamrat, jag vill dig intet illa. Se här har du min börs, där äro visst hundra mark. — Men för mig endast till något varmt rum, annars lefver jag i alla fall ej mer i morgon.

Röfvaren hittade i detsamma sin knif, men då han såg Maximus' framsträckta hand med börsen, yttrade han något vänligare:

— Ni tycks vara en bättre herre, ty ni går höfligt tillväga med folk. Också jag är en människa, fast en olycklig stackare; gif mig femtio mark, dem jag för lifvet behöfver, resten må herrn hålla själf.

Mannen stack sin knif åter i slidan. Förtroende föder förtroende, äfven Maximus släpte sitt tag om röfvarens nacke.

— Hvad jag engång sagt har jag sagt — återtog Maximus, — börsen är din hel och hållen. Jag skänker dig den — men för mig till en gård — det gäller lifvet, äfven för mig,

Karlen syntes tveksam. Han visade på sin dräkt och sade sedan:

— Om herrn förräder mig?

— Jag är ingen förrädare, min vän — men vill du hafva ett bevis, så se här mitt ur med keden, tvinnad af min aflidna mors hår. Det ringaste du misstänker mig, må du handla efter godtfinnande med klockan.

Karlen besinnade sig ett ögonblick, därpå förde han handen till ögonen och sade snyftande:

— Tro icke jag är en så dålig människa, bäste herre, fast jag kommer så där om natten och bär fångkläder på mig.

— Jag vill ej tro det — invände kamrern — och den saken skola vi tala om senare, men låtom oss gå nu; här äta snart vargarne upp oss.

Man hörde i detsamma pinglande af bjällror.

Röfvaren spratt till och grep ofrivilligt ånyo efter knifven, men kamrerns hand lade sig stadigt på hans axel och han yttrade vänligt:

— Rör icke en fena, om jag skall rädda dig ur eländet.

Bjällrorna ljödo alt närmare, kamrern frös altmera, och skogsgångaren föreföll helt vankelmodig.

— Nåväl, sade han slutligen efter en svår inre strid. Jag förlitar mig på herrn. Ni är den hyggligaste herre jag råkat på.

Såsom ett tecken på sin eftergifvenhet öfverräkte han sin knif åt Maximus.

Kamrern funderade. Hans löfte till den stackars uslingen och hans laglydnad reste sig upp emot hvarandra. Om han inväntade de körande, kunde de protestera emot att han icke utlämnade den förrymda fången. Ögonblicken voro dyra — men kamrern hade fattat sitt beslut.

— Hjälp mig genom snön, — sade han till karlen. — Vi skola låta dem köra förbi oss.

De hade knappast hunnit gå ett stycke utmed vägen tillbaka och sedan gömt sig bakom en gammal yfvig gran, innan de körande anlände till stället. De voro försedda med lykta och bössor och kommo med tvänne hästar.

— Var det här? — sade en basröst.

— Det är länsmannen själf — hviskade fången uppskrämd till kamrern,

— Och min hyrkuskpojke med några bönder. Bara jag inte förfryser mig.

— Herre, lämna mig — sade fången — Ni kan bli sjuk, om ni länge får vänta.

Kamrern eftertänkte.

— Hör på. Jag tror det är bäst. Se här har du min börs, uti den finnes ett visitkort med min adress. Kläd dig ny från topp till tå och kom Fettisdagsafton till mig i staden. Det är maskeradafton, och du kan lägga en mask för ansigtet. Adjö sålänge! Jag vill föra länsmannen på villospår.

— Gud välsigne er, herre — sade fången sakta.

— Farväl! — Kamrern gjorde, ansträngande sina sista krafter, en stor omväg, och kom slutligen upp på vägen, i närheten af slädarna.

Länsmannen yttrade just: — Vi få lof genomleta trakten.

— Hallå, hallå — ropade kamrern. — Hitåt! godt folk!

Snart därpå satt han helt bekvämt med länsmannens stora pels omkring sig, och det bar af i hårdt traf, hvilket gaf en anledning åt kamrern att vidlyftigt orda om trafvare och därigenom komma länsmannen att glömma bort fången.

— Skall inte kamrern taga sig en sup till? — frågade tjänstemannen förtjust vid Maximus' beröm öfver hans häst.

— Aj för fan — vi hafva glömt röfvaren. Karlarne måste ut och leta efter honom, — tillade han plötsligt.

— Det var bara en fyllhund, — sade kamrern. Hyrkusken fjäskade till vägs, då han besvarade befallningsman ut.

— Ja — det fylleriet — sade länsmannen och tog sig en duktig klunk. — Jag gör nog mitt bästa, men hvad vill ni!

Vi äro nu midt på Tattarmossen, — fortfor länsmannen — samt borde i rappet hinna Jakobacken. Anser kamrern sig kunna uthärda ända till gästgifverigården?

Kamrern svarade icke, men hans hufvud låg jakande nedböjdt. Öfveransträngd af sin födelsedags vedermodor låg den därvid ovane hufvudstadsborgaren tungt insomnad och vaknade icke, förrän skallet af en arg hund och grymtandet af några svin på gödselhögen, tillkännagaf att man svängt in på en gårdsplan.

Gästgifvarefar, hvares välfödda lekamen starkt påminde kamrern om hans frukostvänner på klubben, bugade sig sirligt för befallningsmannen, hvilken i sin tur mycket krusande införde kamrern i dagboksrummet.

Maximus Styf satte sig på den med läder öfverklädda gammalmodiga soffan. Tvänne palmljus brunno med långa vekar på utskjutande hörn af den af spruckna kakel uppförda spiseln, i hvilken en munter brasa sprakade. På det med vaxduk öfvertäckta bordet vid fönstret stodo myrten och geranier, i ett hörn såg man en hög oleander och på golfvet voro, med mellanrum, hemgjorda trasmattor utbredda, hvilkas färgspel i tiden öfverstrålat själfva regnbågens. På väggarna hängde taflor och reglementen bland med vattfärg målade porträtter af kungar och presidenter.

Snart inbar värden sjelf toddybrickan. Kamrern kände sig alt varmare om hjärtat och yttrade som ofkast åt länsmannen, att han tyckte det var mycket hemtrefligt. Han begynte inom sig fatta sympati för Rousseau, den han förut ej kunnat tåla. Han drömde sig nästan som ägare till en enslig täppa vid en skogssjö och frågade gästgifvarefar upprepade gånger om utsikterna för skörden, hvilken denne likväl påstod det vara för tidigt att uttala sig om. När den rödblommiga pigan kom in med supén, bestående af ärtsoppa, grisfötter och hetvägg, tog kamrern henne under hakan och yttrade till den förvånade länsmannen, „att hvarken operakällarens mat ej heller teatersujetternas bleka anleten kunde mäta sig med „hetväggen“ eller den rödblommiga pigans af oskuld och förnöjsamhet skinande ansikte“.

— Jag är född för fyratio år sedan, — återtog kamrern, — och har alltid betraktat fastlagssöndagen som dagen för min födelsestunds firande — med rätt eller orätt, om man måste se efter almanackan.

— Ja, se almanackan — dä ä' någo märkligt, — kunde ej gästgifvarefar afhålla sig från att utsäga.

— Jag har af ett slags själfkänsla städse hållit söndagarne i särskild hälgd, och kunde ej ana att jag just i dag skulle råka ut för så fatala äfventyr — nu finner jag mig dock så fridsamt stämd

I detsamma hördes ursinniga skall, rop af röster, det gälla skri ett svin i ångest utstöter, och strax därpå ett rysligt oväsen i den stora förstugan, utanför dagboksrummet.

Gästgifvaren tog sin skinnmössa och rusade ut, lämnande dörren i hastigheten på glänt, hvilket, då länsmannen skulle stiga upp för att stänga den, kom en vindpust att släcka ljusen, medan skenet från den halft förbrunna brasan dock lyste tillfylles, för att urskilja att ett, något större, flåsande djur inkom i rummet och snabbt tog sin tillflykt under bordet.

Kamrern drog hastigt sina fötter upp på soffan, under det att befallningsmannen grep till eldtången.

Följande minut såg man ett flertal hufvuden och några lyktor i dörröppningen, och gästgifvarens dräng inträdde med en högaffel i handen.

— Herrarne sku' vara försiktiga, jag tror att lo'n, som sku' åt svine', ha' krypi' in här.

— Donnervetter-Sacrebleu — skrek befallningsmannen hoppande upp på en stol. — Sakramentskade bondtölpar, huru har ni låtit odjuret komma in hit?

— Dom ha' väl sprungi' själf in, vet jag — svarade drängen.

Ett par minuter rådde nu det hiskligaste oväsen. Gästgifvaren, hans dräng och ett flertal bönder anfäktade med störrar och hvad som fanns till hands det under bordet liggande, fräsande lodjuret.

Befallningsmannen hade redan gifvit order om att bordet med alt hvad som var däruppå — toddybricka, griskötter, hetvägg, tallrikar jämte ölbuteljer, skulle vältras öfver lon, då rofdjuret plötsligt tog en sats samt ilsket morrande, pilsnabbt, mellan de förbluffade böndernas ben kilade ut genom den öppna dörren.

Småningom inträdde åter ro och tysthet, men kamrern hade därunder ånyo förlorat sin nyligen fattade förkärlek för landet — och beslöt oomkullrunkeligt att öfvergifva all tanke på vare sig resor, egendomsköp eller annat dylikt, utan i stället fria till första antagliga hufvudstadsflicka han skulle få tag uti — samt framlefvä vid hennes sida sina återstående dagar inom Helsingfors murar på samma sätt som hittills, i andra våningen af sitt ägande hus. Klubblifvet och hvad därmed följde beslöt han öfvergifva — tills en annan ande skulle råda och friskare vindar blåsa öfver hans gelikars sätt att tillbringa sin tid. Främmande skulle han då aldrig bjuda mera i alla fall.

Efter en välsofven natt — om vi undantaga Maximus' fruktlösa strid emot de talrika lopporna, — inbjöd han länsmannen, som legat i syskonsäng med honom, att blifva marskalk på hans bröllop, hvilket han förklarade skulle inträffa „jämt en månad a dato“; efter en kopp kaffe, en kognakare för brorskålen med länsmannen samt löfte om kredit för värden i hans kolonialmagasin, begaf sig vår kamrer vid jämförelsevis gladt lynne tillbaka till hufvudstaden.

— Om fru Sirling, som så uppväkte Vinstedts och Sotfelts nyfikenhet i går, går omaskerad på studentbalen Fettisdagen, gör jag processen kort, visar min stat och friar. Jag tror icke på romantiska griller — Buckle har nog rätt att alt går enligt en obeveklig lag — en lag som för närvarande icke tillstädjer Helsingforsarne

att hålla ihop — altnog jag friar till enkan Sirling. Hon är en vacker kvinna, och som aktris förstår hon sig på affärer.

En annan sak som kamrern tänkte på, medan hyrkusken, otålig att snart inträffa i staden, skyndsamt körde tillbaka öfver Vikska ladugårdens ägor och sedan öfver Gammelstadsfjärden till Sörnäs; en sak som kamrern begynte rätt mycket oro sig öfver, var äfventyret med den förrymda fången.

— Jag har brutit mot lagen, — tänkte Maximus med en viss ängslan vid åtanken af det löfte han gifvit skogsmannen, att icke angifva honom, utan tvärtom stå honom bi. Jag har brutit mot lagen — men när alt går ikring, sä äro vi alla mer eller mindre lagbrytare, — alt detta som inträffat hos oss på sednaste tid! Frågan gäller ju ej precist huru man bryter mot lagen, utan hvem som gör det. — Jag känner mig höra till dem, som icke erkänna att rättvisan är den evigt segerrika här på jorden; man får förr se prof på motsatsen. Dante ber i sin gudomliga komedi dem som styra hålla sig till rättvisan, men måntro alt folk här i världen studera vare sig tragedin eller komedin, ens i största allmänhet, desto mindre specielt den gudomliga. Jag tycker mannen försonat sitt brott — om han gjort något — med att icke sticka knifven i min kropp. På ett, om äfven omvändt sätt, kan jag betrakta honom som mitt lifs räddare, och, i stället för att angifva mannen, anhålla om en lifräddningsmedalj för honom. Det är bäst göra slut på affären genom att sända honom gina vägen öfver Hangö till Australien, södra Afrika eller Patagonien . . .

Kamrern, som af alla ansågs såsom den med samhället mest nöjde, lojalast sinnade medborgare, hvars ena dag förflutit precist som den andra; kamrern,

som hufvudstadens ärelystna andar ansågo befinna sig inom ramen af den bas på hvilken de tänkte bygga sina pyramider; kamrern, som hans vänner Vinstedt och Sotfelt respekterade för hans sedliga tänkesätts och stora förmögenhets skull, men som de ansågo vara i behof af deras goda råd i alla ting af allmänt intresse; kamrern, som tillåtit sig en yttre opposition mot de honom omgifvande förhållandena endast vid högst lifvade tillfällen, såsom senast på sin fyrationde födelsedag, då han pläderat för en större enighet hufvudstadens borgare emellan och gifvit Prälin litet på näsan. Kamrern var, såsom vi anmärkte i början af vår lilla berättelse, ingalunda den person man i allmänhet tog honom för, eller en något dryg, förmögnare Helsingforsisk kälkborgare — med sina närmaste högre, examinerade, ehuru lägre taxerade vänners opinion; — utan han var en mycket själfständig natur, med tillräcklig förmåga och bildning att äfven göra sin mening gällande — och gjorde han det icke, så var det af ren själfuppoffring, i dessa splitets dagar. — Han ville icke att vår hufvudstads i upplösning stadda, af olika och därför af så mycket mera intelligens sammansatta element skulle, till hela landets skada, sönderfalla i atomer och blifva utan all betydelse. Kamrern hade redan passerat förbi Blåbärslandet, då han i sin tankegång kom till, såsom han mumlade, „den svagaste af alla klicker, eller den korporation han själf tillhörde — affärsmännens“.

Hittills enigare än den grällystna litterära klicken, de villrådige tjänstemännen, de akademiska intrigörerne, Bergenianer, osedlighets humbugister, vaktmästareförbundet, de teatraliske hjältarne, — hafva vi — tillade kamrern halfhögt och med en viss bitterhet — hvilka borde lysa i främsta ledet af „Företagsamhetens historia“, plötsligt låtit oss öfverflyglas af nykterhets-

ifrare och kvinlighetsbekämpare — eller ligga vi alt och vänta på Skatuddshamnens reglering? . . .

Kamrern fick sig härvid en dugtig puff och hoppade högt upp i släden, — hyrkusken hade just kört från isen upp på fasta landet, det vill säga in på Alexandersgatan.

Kamrern lät köra sig genaste vägen hem där han ögonblickligen lade sig att hvila, försummande för första gången i lifvet sina göromål för dagen.

Hvem minnes ej de trefna och fina studentmaskerader, man har varit med om, och hvilka ungdomens grällystnad omöjliggjort. Huru skrattade ej ungersvennerna då de gjorde sina putslustiga förberedelser. Huru klappade ej de unga tärnornas hjärtan vid tanken på de små hemligheter och pikanta äfventyr, som de kunde utsätta beundrare och vänninnor för på Fettisdagsaftonen.

Kamrern kände sig äfven liksom ung på nytt. Fången syntes icke till, ehuru kamrern, alvarligt oroad, inväntade honom ända till slaget nio på kvällen.

Något nervös tog kamrern på sig sin blå domino med hvita silkessnoddar, hvilken han begagnat redan på ett tiotal maskrader eller hvilken han lånat bekanta, då han själf gick upp i frack eller händelsevis var borta på spelparti.

Som alla äkta Helsingforsare var kamrern emellertid road af maskrader — hvilka äro de enda tillfällen, då vår under jämförelsevis tunga och tvungna förhållanden lefvande publik kan röra sig och tala utan beräkning och stel ceremoni.

I dag hade han ju dessutom beslutit fria. — Mina

frumtimmersbekantskaper äro så inskränkta och på studentmaskraden är ju mest hyggligt folk, — tänkte han.

Med iakttagande af nödig försigtighet hade han värkligen beslutit taga detta steg. Ett slags omedvetet behof af en poetisk rekreation efter sitt lifs enförmiga prosa dref honom möjligtvis därtill.

Kamrern var känslig för tonvågors svall genom rymden, och den mäktigt ljudande valsmusik, som, utförd af en utmärkt orkester, brusade genom maskradsalen vid kamrerns inträde, försatte honom genast från början i en feststämning. Efter att hafva druckit ett glas kall champagne glömde han alldeles förmiddagens ansträngande räkenskapsförande på bankfilialen, men drömde sig i stället snart in i den, bland rosenbuskar, lyrans strängar vidrörande bardens sinnesart, då han trånande blickade uppå den mot slottsbalkongens balustrad lutade sköna damen.

Vår kamrer var emellertid ingen särdeles god talare i den lättare genren, hvarföre han en lång stund icke kunde förmå sig till något närmande till den talrika vackra fruntimmerpersonalen, utaf hvilka en större del redan aflagt sina masker. Slutligen igenkände han fru Sirling, kostymerad till en hafsnymf, sittande med några af teaterns direktörer vid ett bord i ett af restaurationsrummen. Kamrern begynte bana sig väg igenom trängseln af de dansande, då han plötsligt fattades i armen af en liten välväxt blomsterflicka, som — kamrern hade till följd af hettan just aftagit ansiktsmasken för en stund — med en välljudande stämma hviskade: kamrer Styf! jag är så ensam här uppe och har litet ledsamt. — Vill ni inte köpa af mig en vacker ros mot att bjuda mig på litet limonad? — Jag skulle sedan vilja fråga kamrern om några grupper i kortegen, dem jag ej kunnat fatta fullständigt.

Kamrern blickade på blomsterflickan.

— Hvem är du, lilla blomsterförsäljerska? Huru känner du mig — och hvarför väljer du en gammal, knarig ungherre till din ledsagare?

— Jag är bara en fattig flicka, och du är en rik kamrer — hvad under ligger då i, att jag tager fatt på dig!

Blomsterförsäljerskan skrattade under masken, och hennes skratt ljud så naturfriskt, så dämpadt det än var, att kamrern blef tjust.

— Jag måste snart hem — återtog flickan. — Vill du vara min kavaljer så länge?

Kamrern kastade en blick mot det ställe, där fru Sirling koketterade med sina direktörer.

Han eftertänkte ett ögonblick.

Huru du vill, — lilla vän! — sade han och bjöd blomsterflickan armen.

De gingo och satte sig vid ett aflägsset bord i ett sidorum.

Kamrern rekvirerade limonad och bakelser.

— Vill du ha champagne? — frågade han af sin dam.

— Nej, kamrer, det vill jag inte — men är du snäll, så begär åt mig en smörgås med kalfstek.

— Hm — tänkte kamrern — hon är helt förständig den lilla.

En munk och en pajazzo gingo igenom rummet.

— Hvarför dansar du icke, narr? — frågade munken.

Helige Fader — svarade pajazzon, — alla narrar äro icke tokiga.

— Och alla tokar inte narraktiga, — genmälde patern.

— Hm, — sade kamrern till sin dam, — och

ändock indelar någon vis man menskligheten i tokiga narrar och narraktiga tokar.

— Det tror inte jag, — sade blomsterförsäljerskan; — förr skulle jag indela dem i karlar och kvinnor.

Kamrern skrattade och blickade på sin täcka vis à vis. Skälmska ögon framglimtade bakom masken, hennes välformade skuldrors „bländande hvita“ lyste under ett kolsvart flor, som hon hade veckladt kring halsen; hennes kastanjebruna hår var näpet uppåtkammadt ifrån nacken, och små fötter i röda skor stampade lätt takten till musiken mot golftytan.

— När lärde du känna mig? — yttrade kamrern efter en lång stunds tystnad.

— Oh, det är visst tio år tillbaka, — svarade blomstersäljerskan sakta.

— Tio år — men du är icke lastgammal håller ännu, hoppas jag?

— Jag är tjugufem år gammal.

En herre med en lång röd vaxnäsa och blå briljor kom i detsamma och bjöd kamrerns dam till en polka, men hon afslog tillbudet.

— Hvarför dansar du icke? — frågade kamrern.

— För det första dansar jag ej gärna med obekanta; för det andra sitter jag häldre med dig, kamrer.

En lätt rodnad öfverfor kamrerns insjunkna kinder.

— Du talar, lilla mask, antingen på ironi, eller hyser du, — åtminstone låter du påskina det, — något slags intresse för min person.

— Jag anser dig vara en af stadens bästa karlar, — sade fruntimret hastigt, fläktande med sin solfjäder, som förestälde en blomkorg.

— Det var väl mycket sagdt! — utropade kamrern — känner du stadens män så noga?

— Jag ser dem defilera förbi mig hvarje dag. Jag talar med dem hvarje stund på dagen, och då jag inbillar mig vara en smula observatör, borde kamrern begripa! . . .

Maximus Styf såg skarpare än vanligt på flickan.

— Det är en dam som förtjänar sitt uppehålle själf, — tänkte han. — Hvem kan hon vara och hvad sysslar hon med? Jag måste taga reda på henne!

Blomstersäljerskan uppgaf ett klingande skratt. Kamrern hade ofrivilligt utsagt den sista satsen med hög röst.

— Du är en skälm, — sade han till henne.

— Kvinnor få ej vara tråkiga, — yttrade fruntimret — man har gudi nog tråkiga karlar här i världen, tillochmed sådana som klandra andra, veta icke af, att de själfva äro sjufaldt värre.

— Jag tror ej mycket om mig, — yttrade kamrern, och tillade skämtande: hvilket just är en motsatt tanke till den, du synes hysa.

— Jag står vid mitt ord, — sade den unga kvinnan i det hon reste sig upp från stolen — och det stå ej alla „karlar“ för. Det är sent, jag måste hem nu, adjö, min kära kamrer! Vill du träffa mig igen, så kom hit om ett år!

— En bra lång tid, — invände kamrern, följande damen i spåren genom salen.

— Du bör lämna mig nu, — fortfor fruntimret. — Jag vill oförmärkt försvinna, lika oförmärkt som jag lefver mitt lilla lif, midt ibland världens buller.

Kamrern blef underligt stämd.

— Du är ett präktigt fruntimmer, — sade han. — Kunna vi ej råkas förrän ett helt år förgått?

Fruntimret småskrattade:

— Det beror på — tills du nästa gång behöfver cigarrer, köp dem då hos mig!

Kamrern slog sig för pannan, — men när han kom till sig själf igen, var blomstersäljerskan försvunnen. Med detsamma hörde han sina vänner Vinstedt och Sotfelt jämte baron af Blunder, ingeniör Rodman och redaktör Prälin inbjuda fru Sirling och några andra sujetter på supé till operakällaren.

— Mitt val är gjordt, — tänkte kamrern — hvarken fruar eller fröknar. I morgon går jag och friar till cigarmamsellen. Hon tycks höra till de få kvinfolk, som hafva en droppe förnuft i sig.

Tidigt följande morgon, då den ena butiken öppnades efter den andra, såg man kamrern med hastiga steg trampa gatornas trottoarer, tils han stannade utanför ett stort hus och ringde på i första våningen.

— Är husbonden hemma? frågade han den dörren öppnande pigan.

— Kamrern är god stiger in, men nog håller herrn på att raka sig.

— God morgon, bror — yttrade kamrern till tobaksfabrikanten, som just höll på med sin rakning.

— Mjukaste tjänare, bror, — svarade denne. — Hvad är det som gör mig äran af ett så tidigt besök? och detta, fast du väl i går var på maskraden.

— Mitt besök står i sammanhang därmed, — svarade Maximus Styf slående sig ned i soffan.

— Hvaba? — utbrast tobaksfabrikanten och blikade något förvånad på kamrern.

— Jag är kär — sade kamrern otåligt.

— Nej — hvad säger bror — är det möjligt?

— Jo — vi skola vara korta. — Jag är kär: Din slafvinna!

— Min slafvinna — nu begriper jag ingenting?

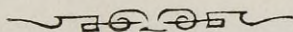
Fabrikören såg värkligen ut som om han intet begripit.

— Gurli Albäck, menar jag.

— Maximus — jag hyser mycket respekt för denna kvinna, och kan omöjligt skänka mitt bistånd till en intrig, som . . .

— Prat inte nonsens, bästa bror. — Jag är förlovad med henne — gifter mig en månad a dato och kommer för att bjuda dig på bröllopet.

— Fördomsfria man. Jag lyckönskar dig af hjärtat, — yttrade den godhjärtade fabrikören och omfamnade vår kamrer.

Tonernas makt.

Det var i Finlands största småstad. Vi hoppas att äfven den finkänsligaste fruntimmerssjäl häruti icke skall finna något stötande. Ty äfven om det i landet finnes en hel hop småstäder, behöfver det därför icke nödvändigtvis förefinnas några småstads-själur. Vi hylla tvärtom en motsatt åsikt, i det vi äro fullt och fast öfvertygade om, att landet är ett tillhåll för endast storsint folk, — vi själfva undantagna. Afundsjuka, hämdgirighet, förtal och snarstickenhet; därefter mordlystnad, tjufaktighet, lögn och bedrägeri; vidare den rena, oblandade elakheten och den sminkade dito, spelpassionen, dryckenskapslasten och flere andra onämnda laster och passioner hoppas vi blott som genomresande turister besöka våra landamären. Lycklige de som kunna hoppas; ty redan apostelen säger: de äro saliga uti hoppet. Däremot hafva vi tänkt oss och tro oss äfven hafva bemärkt, att „frid på jorden och människorna en god vilja“ är det måtto, hvarigenom landet bäst karakteriseras. Fåfånga och falsk stolthet äro främmande för vårt folks lif. En ädel ärelystnad, hand i hand med den hängifnaste själfuppoffring, en samstämmighet utan like, ett ärligt sträfvande att älska hvarandra inbördes, att bistå hvarandra med råd och

dåd, utan spår af skrymt eller skryt, framföralt ett sinne öppet för alt godt, sant och stort, med en blick omfattande icke allenast en egen, inskränkt värksamhet, men hela jorden, månen, solen och stjärnorna ända till de aflägsnaste, knapt synliga töcknen — se där en svag bild af ett samhälles lif, hvars hjärta klappar, och klappar af stolthet. Hvem skulle frukta att med så högstämda andar tillåta sig ett litet oskyldigt hvardags-skämt? Ho är den som icke skall våga drifva obetydligt med dem? Dock något sådant kan aldrig komma i fråga. Ett lindebarn skulle ej komma på en sådan tanke.

Det var i Finlands största småstad. Det var icke i Helsingfors, — ty det är ju en stor stad som samlat nästan alt, hvad snillet, lärdomen och den praktiska förmågan kunna bjuda på — uti vårt land.

Icke håller var det i Åbo, — ty det är ju också en stor stad, en poetisk stad, där det gamla slottet vid Aura å, med sin af hemlighetsfulla sägner uppfyllda borggård, frammanar bilderna af Daniel Hjort och den beklagansvärde Wecksell, han som Wallin hedrade efterdöden (?) samt hertig Karl vid Flemings lik, måladt af mannen med det klara hufvudet och varma hjärtat, af Edelfelt.

Allra minst var det uti Kajana, hvarest den vilda törnrosbusken envist växer på de rasade lämningarna af ett gråstenshvalf, från hvilket historieskrifvaren blickat upp mot världar — om Gud vill — bättre än den här.

Det var icke i en myrstack — men i Finlands största småstad, utan fästadt afseende vid areal och invånareantal.

Vi fästa uppmärksamhet endast vid att kandidat Vibrierus därstädes fått en anställning.

Teobald Vibrierus hade iordningstält sina rum,

uppvaktat vederbörande och därpå tagit en öfverblick utaf utsikten. Sedan interviewade han alla människor; — själf interviewades han endast af slagtarens stora och arga hund, som för en god stund bet sig fast i kandidatens nya rockskörten. Han hade vidtalat sin uppapperska, han hade hört den högsta ämbetsmannens fru omtalas och den rikaste handelsmannen tilltalas.

Nu satt Teobald Vibrierius invid värdshuset i stadsparken med en flaska öl på ett bord framför sig, — och ändå var han vemodig, så rysligt vemodig.

Han uppreste sig otålig.

— I Herrans namn, — utbrast han, — på denna ort gifves ju ingen allmänanda, ingen syftning åt stora mål, ingen kamp för högre idealer, intet tecken, intet lif häntydande på en större företagsamhet; man spørjer endast en usel strid om ledig anslagna vaktmästarebefattningen, man hör blott ett fåfängligt kif om första bänken i kyrkan — ganska förfallen för resten, — och så uppsnappar man kanske någon utgjutelse öfver strömmingens stegring i pris. Öfverhufvudtaget: här existerar intet inträse als.

— Gnoti se auton! — (det är uttydt: känn dig själf!) ljöd det alldeles invid kandidatens öra. Vibrierius studsade af förvåning. Han ryggade ett par steg tillbaka, hvarvid hans glasögon med guldbågar sänkte sig under näsan, och hans lyrprydda, hvita studentmössa sänkte sig ifrån hjässan, snedt emot ena örat, ned mot nacken.

Med högra handen gjorde han en afvärjande gest, därvid han förde den med flata sidan utåt, uppåt tils fingerspetsarne berörde glasögon och mösskärm, och därigenom framkallade dessas redan beskrifna rörelse. Med den vänstra borrhade han, utan särskildt medvetande, sin promenadkäpp igenom gångens sand i det undertill befintliga lerlagret.

Den vackraste flicka i världen stod framför honom: en fyllig smidig gestalt, med fint formad näsa, mysande läppar, himmelsblå ögon, något plomberade tänder, eldröd parasoll, ingen hatt, men två långa ljusgula hårflätor, som hängde ned utmed ryggen och nästan räckte till hälarne. Den lätta ljusa musslinsklädningen, afpassad för Johannetiden, omslöt så täckt den hulda varelsen. Intet snörlif, ingen turnyr, inga löshöfter, — men kanske litet för höga klackar under små skor.

— Ni tycks vara en bitter själ, min herre, — sade den unga flickan, — hon ägde en förtjusande stämning, — och torde glömt bort musiken. Vi äro åtminstone musikaliska här i staden. Är ni det?

— Ack nej, min — fröken, svarade kandidaten och såg dervid ut som om han velat sopa bort sig själf från jordens yta.

Teobald Vibrerius var annars en ståtlig karl: manliga drag, något brynt hy, brun skäggväxt. Lackerade bottiner, grå benkläder, tvänne urkedar, klackring på pekfingret, blå bonjour, uppåtstruken krage, blå sidenkravatt med en hvit pärla instucken.

— Ni lär vara nyligen hit anländ? — sporde ånyo det ljufva väsendet vår kandidat, vridande parasollskaftet.

— Ja, min fröken: Teobald Vibrerius.

— Mitt namn är Ellen Sand, och min far är rådmän. Hvad var er pappa?

— Hm -- min far — kapellmästare — nu död.

— Ni är en vansläktad telning. — Den unga flickan skrattade rätt hjärtligt, med desto större skäl, som kandidaten hade på sig en uppsyn liknande första älskarens på teatern, en sekund innan han höjer dolken till sitt bröst.

— Jag tyckte ni sade att ni ej förstår er på tonkonst? — återtog den unga damen.

— Jag? — yttrade kandidaten och for upp såsom han glömt sin egen tillvaro.

— Ni, ja, — fortfor flickan småleende.

— Sjunger andra bas, — har rest med M. M.

— Nej men, jag är mezzo-sopran.

— Klinkar litet på piano.

— Skönt, det gör jag med.

— Tutar ihop „Tuoll' on mun kultani“ med cornet à piston.

— Härligt, jag handterar något gitarren.

— Filar någon gammal polska på violin.

— Gudomligt — jag kan ackompanjera.

En lång paus — ett slags själsharmoni.

— Min herre — herr Vibrerius!

— Fröken Ellen!

— Vill ni komma och spisa middag hem till oss — en enkel middag?

— Min fröken, en oförtjänt ära åt en belackare. Jag känner mig i stånd att fasta hur lång tid som hälst.

— Det tror jag inte, — yttrade Ellen Sand och begynte långsamt sväfva framåt.

— Fröken Ellen hyllar nutidens realistiska världsåskådning, — sade Teobald Vibrerius, gående så att säga med ena sidan förut.

— Herr Vibrerius föredrager möjligen romantiskt, svärmiskt fruntimmerssällskap. Ni hör kanske till hopen af de karlar, som alt ännu tro kvinnan representera ett okänt, önskligt, men oupphunnet ideal, ett skenväsen med skira vingar, en . . .

— Förlåt, fröken, — afbröt kandidaten, men det tror jag värkligen inte.

Fröken Ellen Sand blickade något förvånad på sin kavaljer.

— Ni skall veta, herr Vibrierius, — återtog hon, — jag anses vara en mycket öfverspänd flicka.

Kandidaten kunde ej redogöra för sin förlägenhet. Han såg skygt än hit, än dit, men yttrade dock slutligen, betraktande de gula figurerna af tedrickande kinesiskor, som glittrade på parasollskärmen under solen:

— Jag menade, att jag inte trodde nutidens kvinnor vara de ideal, dem ett äfven annars alla illusioner besvikande lif förvisso skulle erfordra — lysande undantag bestrider jag icke.

Kandidaten betonade orden „lysande“ och „jag“. Ellen rodnade lätt och sade med munterhet:

— Jag hör till de uppriktiga och erkänner att jag är allmogen lik i att älska det behagliga och hata det mig oangenäma. Ehuru af edert tal några fasta principer icke framgå, förlåt -- jag ville säga, att man icke riktigt får reda på edra åsikter, — så erkänner jag i alla händelser en framlysande finkänslighet och takt i edert utsägende af komplimenter. Smicker vill jag ej uttala mig öfver, om äfven jag fruktar att mänskligheten föraktar blott det smicker, som egnas nästan . . .

— Och det, — inföll kandidaten, — som faller på en själf, men man misstror den andra för att verkligt hysa allvar med.

Flickan skrattade och hennes skratt genljöd vakkert, kanske fortplantadt af skenorna på järnvägsbanken, utmed hvilken det unga paret utsträckte sin promenad, eller ock var det längs telegraf- och telefontrådarne, eller helt enkelt genom den klara, men efter gårdagens regn ännu något fuktiga luften. Himlen var blå, svalor skuro vinklar under den ofantliga domen. Stadens hvit- och gulmålade hus glänste i fjärran uti solbaddet. Vattenstrimmor glimrade emellan skogbeklädda höjder, och grönskande lindor eller bråddar smekte ögat.

Kandidaten suckade.

— Så, jag skrattar och ni suckar, herr Vibrierus! utropade Ellen Sand något allvarsammare.

— Jag inandades blott vällukten från ängsblomstren, — sade Teobald Vibrierus med en ny suck.

— Huru är det med er egentligen, herr Vibrierus: är ni pessimist eller optimist?

— Fröken — jag skäms för mig själf: jag är ingendera — en likgiltig syndare.

Ellen höjde hotande den handskbeklädda handen.

— Jaså, erinrar ni er icke mera den kritik ni, i nog hög ton, fälde öfver vårt lilla samhälle här i världens vrå? Ifall ni är en likgiltig människa, behöfver jag blott förråda er för min moster eller faster, och ni skall snart af eder själfbevarelse-instinkt tvingas till värksamhet och inträse!

— Fröken gör, hvad fröken behagar, — sade Teobald något buttert, mekaniskt uttagande stegen emellan stockarne på banken. Ofrivilligt höjde han dock sina ögon från marken och smålog vid anblicken af sin vackra ledsagarinnas skälmska minspel.

— Så kort tid bekanta, och redan är oenighetsfröet utsådt? — utbrast flickan, och det melodiska skrattet klingade åter genom rymden. Också kandidaten skrattade, det var ett kort, grymtande skratt; — men det lät dock som det kommit från ett godt hjärta och harmonierade icke illa med det föregående.

— Vår första duett, — skrattade Ellen ånyo.

Äfven kandidaten skrattade en gång till.

I detsamma hörde han en gäll hvissling och ett starkt brus bakom dem.

Vibrierus var en man med själsnärvaro.

Utan argumenter grep han med kraftiga armar, snabbare än vår relation, Ellen och lyfte den unga

kvinnan åt sidan, nedsättande henne på randen af den höga sluttande sandbranten. I samma ögonblick rasslade bantåget förbi dem.

Ellen var blossande röd.

— Det kan hända, — sade hon med en viss bestämdhet, — att jag själf skulle hunnit undan, men jag kan i alla fall endast tacka er för att ni genast tänkte på mig.

Kandidaten åter var blek.

— Förlåt, fröken, mitt kanske opåkallade beteende men sannerligen jag följde blott en första impuls.

Det rådde nu en liten lugnande tystnad, hvarpå Ellen uppreste sig och såg sig omkring.

— Hvad, vi hafva gått åt ett galet håll! Vi skulle ju till staden och icke bort från den.

Hon försökte åter skratta, men det gick icke. Vibrerius tänkte endast på att småle, men han kom sig ej ens därtill; i stället flögo hans tankar värre än i en af Franz Liszts rapsodier.

— Jag tror det är förnuftigare att återvända längs gångstigen i skogen, — föreslog Ellen Sand.

— Naturligtvis, — bekräftade Teobald Vibrerius.

I skogen var det skönt. Den blå himlen öfver de gröna trädkronorna. Ett sakta sus — och ju närmare de unga kommo till staden, desto tydligare förnummos tonerna af ett positiv.

Afbrytande den stumma promenaden sade Ellen:

— Äfven ett positiv ljuder angenämt emellanåt, tycker jag.

— Visserligen, — genmälde Teobald lakoniskt.

Ellen var åter den muntra varelse hon förefallit.

— Det är underligt att människorna äro så olika. Det som roar en, uttråkar en annan. Af hvad somliga njuta, plågas andra. Den ena är ett ljus i ett, den an-

dra en sten eller stock i annat. Och alla taga världen från sin synpunkt, förkastande ömsesidigt hvarandras påståenden. Nog erfordrar fördragsamhet och tålmod den största karaktärsstyrka. Hvad säger ni, herr Vibrierius, till alt det där?

Vibrierius syntes tveksam:

— Det är mycket nog att svara på i en och samma fart, söta fröken . . .

Vibrierius stavnade tvärt och stammade något slags ursäkt.

— Förlåt då, — sade Ellen, samt tillade, som skulle hon tänkt endast på människonaturens varierande egenskaper:

— Jag önskade veta huru en karl ser på människan utan afseende vid könet?

— Ja väl, fröken har alldeles rätt, — det är som ni sade, men torde vara nödvändigt för framåtskridandet, lifvets utveckling åt alla sidor, fröken förstår ju . . .

— Jag förstår ingalunda att några äro känsliga för andras lidanden, resten icke; att en del människor älska musik, andra icke — det finnes, sant att säga, mycket ännu som jag ej begriper.

— Sanningen att säga, fröken Ellen, så får jag å mina egna vägnar erkänna samma sak: — jag begriper intet als; — mig synes hela tillvaran en gåta; ju mera man grubblar, dess galnare blir man. Det enda man torde hafva att hålla sig till, äro de fem eller sex sinnen man säger människan vara i besittning utaf.

— Ni har orätt, herr Vibrierius, ni som mängden af karlkönet. Vet ni hvaraf denna rörelse inom kvinnovärlden — emansipationen, som utgått från Nord-Amerikas Förenta stater och småningom spridit sina rötter ända bort till oss, kan ni säga hvarutaf den uppkommit och sedan erhållit en sådan oemotståndlig kraft?

— Den orättvisa i socialt hänseende, som hvilade öfver kvinnan, tänker jag, svarade kandidaten.

— Håh, det är den allmänna frasen. Orsaken ligger i männens sensuliasm, deras tröghet och öfvergifvande af idealer. Kvinnorna äro känsligare, — starkare galvaniserade om ni så tillåter mig säga, — de äro entusiaster, medan ni män — kanske på något undantag när — endast tänken på sinliga njutningar, mat, dryck och nöjen.

— Förlåt att jag afbryter, min fröken, — jag fäste mig blott vid det sista ord ni sade: nöjen — måntro kvinnan ej är mannens mästare härutinnan!?

— Ett misstag, min kära herr Vibrerius. Som jag redan yttrade: kvinnorna äro entusiaster och sålunda fallna för ytterligheter. — När någon af vårt kön tager in en för stor dosis af det farliga gift man nämner: ett hastigt och lustigt tillbringande af tiden, utan afseende vid nytta och lämplighet, — när de göra det, kan visserligen en viss svårighet föreligga i att få dem botade. De fortsätta hela lifvet eller låta nöjeslystnaden stiga till en grad, som värkar störande på allvarsammare naturer, och alstrar afund hos dem själfva, liknande dem, hvilka icke hunnit taga ut stegen. Högligen misstager ni er! Tänk på den mängd af mödrar, som, efter en ofta glad ungdom, återstoden af sitt lif få släpa med de största bekymmer. . . . Ni begriper, jag talar om den bildade klassens, men äfven bondens — för öfrigt går mången kvinna, med all sitt köns medfödda natur — sökande sympati och skänkande densamma — oförstådd, ensam genom lifvet.

Vet ni hvad, herr Vibrerius — jag skulle icke gärna önska mig detta öde, — men med förlof, det är intet att undra öfver, om dessa kvinnor blifva så att säga altför karlavulna.

Ellen Sand stavnade såväl tal som gång vid en liten port uti ett grönmåladt staket. Bakom staketet var en liten trädgård med blomsterrabatter, fina sandgångar, syrenhäckar, lindar, björkar och lönnar, och bakom trädgården låg ett stort hvitmåladt envånings trähus med en glasveranda mot gatan.

Rådman Gustaf Adolf Sand var en bildad hedersman och god jurist, hvilken lika väl skulle skött en senatorstaturett som sin stol på rådstugan. Gubben hade varit för blyg och anspråkslös för att „sticka sig fram“ och hade äfven därför blifvit tillbakasatt till och med vid borgmästareplatsens återbesättande. Amerika har sina unga politici, som lägga embargo på alt hvad som står att fås, och vi här i Finland äro säkert icke utan häller. . . .

En ung kandidat från hufvudstaden blef föredragen framför gamle Sand.

Kandidaten hade haft ryggstöd i hufvudstaden, och var i det hela taget icke så oäfvnen; gamle Sand skulle blott varit erfarnare Gubben hade emellertid sin lilla sparade förmögenhet och var lika nöjd för det. Rådman, fru Isabella Rebecka Sand, född Qvistgren, hade visserligen tagit borgmästarevalet litet djupare på sinnet.

Man bör veta — vi karlar skryta på ett sätt, fruntimmer tillfredsställa sin fåfänga på ett annat — ett oskyldigt, men kanske icke därför billigare sätt. Dock, fru Sand var en duglig kvinna, litet för fet och dugtig, men glad och sällskaplig i stället.

Medan rådmannen själf, igenom sina blå brillor, lät världen gå sin gilla gång — där ej hans plikter fordrade ett ingripande, — tillät hans gumma icke gärna oanmärkt något opassande passera, utan lade in sitt vägande ord uti ett och hvarje, — både „ude og hjemme“.

Teobold Vibrierius låg sömnlös på sitt läger. Icke en blund kom för att medlidsamt sänka en slöja öfver hans uppbyggade fantasie färgrika målningar.

Han såg henne — man kan väl gissa hvem — lifselfvande framför sig. Han såg det trefna hemmet, blommande oleandrar, bredbladiga fikusar, flodendrer och nyssutspruckna rosor. Han såg gammalmodiga ramar om konstnärligt skurna stålstick, och Psyhe med örnen, utförd uti gips, afspeglad uti trymån, som stod i jungfruburen mellan fönstren och tvänne drillande kanariefåglar.

Middagen hade värkligen varit god, och efter densamma hade gamla rådman öppnat klaffen i den ekfärgade skänken och hemställt till kandidaten att tillsammans med honom skölja ned titlarna. „Jag tycker“, sade härvid den gamle hedersmannen i en humoristisk ton, „att äfven dem, vi båda bestå oss, äro till öfverlopps“.

Men det trollskaste behaget hvilade dock öfver eftermiddagen.

Ellen hade låtit inbjuda några väninnor, „för att skaffa sin nye vän, — så kallade hon kandidaten, — tillfälle att formera familjebekantskaper“. Man hade sjungit romanser och spelat igenom en hel repertoar Mozart, Beethoven, Meyerbeer och till och med den kuriösa Wagner.

Man hade tvungit Vibrierius att sända efter sin violin och cornet a piston'en. Paganinis hexdans hade försänkt de unga damerna ifrån den vildaste hänryckning till den yttersta gräns af något slags „Nirvanah“ — ett drömmande obestämdt tillstånd. Slutligen hade kandidaten stämt upp „Tuoll' on mun kultani“ på horninstrumentet, en ung flicka — annars af ett nervöst temperament — hade suttit stilla som ett väntande oklipt lam

och slutligen vemodigt hviskat fram: „O! huru rörande!“

Själff hade Teobald icke kunnat betvinga framkomsten af en blänkande tår, då han vid en af de mest smältande passagerna vågade en blick mot ett hörn, där han visste att Ellen tankfull satt i gungstolen. Han tyckte att Ellens ögon ljungade emot honom som ett par blixtar, hvarföre han, för att ej alldeles förintas, tutade upp en eldig katschutja, — så godt man solo kan det. — Liksom elektriserade hade Ellens väninnor fattat hvarandras händer och utfört åtskilliga pas de deux, de trois och de quatres. Ellen var den enda som orörlig — om man undantager gungstolens sakta vaggande — hade blifvit kvar på sin plats.

Och nu låg kandidaten och grubblade öfver denna sak, hvarefter han öfvergick till den, som han uttryckte sig i sina tankar, „sagolika förmiddags promenaden“, för att ifrån denna återupprepa minut för minut altsammans, ända till uppspelandet af katschutjan, och så börja på nytt igen.

Ändtligen fingo hans tankar en annan riktning. Han började tro på lyckan vid en engels sida — på englar öfverhufvud. Men därpå kommo olika bittra minnen, missräkningar i hans utstakade lefnadsplan, vänners svek vid kritiska situationer; politikens, enligt hans åsikt, haltande gång; vacklandet af en i sig själf på en nog klen stjälk växande litteratur, och den skrala fot hans egen ekonomi stod uppå. Han såg redan växlar, dem han aksepterat, protesteras af döfstumma rivaler, men insomnade lyckligtvis slutligen.

Nog har man hört att en kvinna gjort mången karl galen, men att en karl skulle gjort kvinnor galna var något säreget och ovanligt.

Emellertid var just detta fallet med borgmästaren i Finlands största småstad — utan fästadt afseende vid areal och innevånareantal.

Borgmästaren Fridolf Sellfisk var till sitt utseende kanske ej en fullständig Adonis, men han hade i sitt sätt någonting imponerande, så att säga: fint förnämt. Ett behagligt, om icke särdeles markeradt ansikte, för- enadt med en världsmans nobla uppträdande och en oklanderlig dräkt; besök af höga herrar från andra orter, äfven hufvudstaden; borgmästaretiteln och aktningsvärda inkomster; små toddybjudningar för herrar och stora slädpartier och soaréer för damernas nöje, utom utdelning af kläder och mat vid större högtidsdagar åt de fattiga, — allt detta hade i sin mån bidragit till att göra häradshöfding Fridolf Sellfisk populär i alla lager; hvarutöfver han, ogift som han var, till på köpet enkling, utan barn efter blott några månaders lyckligt äktenskap, af damerna dyrkades, snart sagdt, som en halfgud. Isynnerhet hemburo de unga och ogifta damerna honom sin hyllning.

— Han är så artig mot alla!

— Hvilket klart hufvad!

— Och hvilket varmt klappande hjärta!

— Huru skötes ej stadsträdgården nu, emot förut!

— Hvilken själfuppoffring att själf icke dansa på sin senaste, allra som nättaste tillställning!

— Det var för att kandidaten Teobold Vibrierius varit nog taktlös att ej komma, oaktadt borgmästarens personliga, vänliga besök på hans tarfligt inredda kvarter.

— Vibrierius lär till och med varit grof och oförskämd, sägande på borgmästarens kamratlika anhållan: „Bror kan ju själf ackompanjera fröken Ellen Sand“.

— Hvilket hån af den otäcka karlen. Han vet väl

att borgmästarens enda svaga sida är hans ringa insikter i trakterande af musikaliska instrument.

— Hans själs kärlek för toner ser man dock af hans abonnement af två platser på alla konserter.

Visserligen. Apropos — få se hvem som en gång af oss flickor skall intaga den tomma platsen vid hans sida. Inte blir det väl jag! — — — —

— Eller jag!

— Eller jag!

Ja, de unga flickorna — enkor funnos märkligt nog icke i staden — voro alla förtjusta i sin borgmästare, alla utom Ellen Sand, som från begynnelsen förhållit sig mycket kallt mot den henne — vid de andras frånvaro — kanske för mycken uppmärksamhet visande Fridolf Sellfisk. Efter sin bekantskap med Teobald Vibrierius tilltog hennes kyla emot borgmästaren, samt följdriktigt — dennes värma för henne. Men vår litteräraste dam har sagt: „tiden går och vi med den“, och har därmed uttalat en allmänt erkänd sanning. Det enda man kunde anmärka mot detta axiom vore möjligen att tiden går, men vi blifva efter. I alla händelser „ändrar tidens rullande hjul oafbrutet tingens eviga växelvärdkan“, eller enklare: tiderna växla. Huru det hade gått för sig, ingen vet det, och måntro någon, utom rådmanskan Isabella Rebecka Sand, därom kan lämna upplysning, — men under tidens lopp förändrades förhållandena omärkbart därhän, att Teobald Vibrierius' uppapperska höll på att förskaffa sin herre ett slaganfall, då hon, utan den ringaste konsideration, meddelade honom nyheten att förlofning eklaterats emellan Ellen Sand och Fridolf Sellfisk. Teobald Vibrierius sade ej ett ord, men samma dag hade han lagt in om afsked hos Skolöfverstyrelsen, inpackat sitt ägande bohag, instrumenter, altsammans, samt efter någon tvekan

äfven Ellens porträtt i kabinettsformat, med hennes egen underskrift: „Till den mest värderade vännen, af hans tillgifna Ellen Sand“. Kandidaten hade blifvit allvarsam samt förälskad och kände med sig att hans af eklateringen förstörda nerver förhindrade honom från hvarje slag af medborgerlig värksamhet i hemlandet. Han nådde kusten i närheten af en med bräder lastad skonert, — det var sent på hösten, — begaf sig oförtöfvadt ombord och fick, tack vare sin skicklighet i klättring, genast plats som lättmatros. Då skonerten hade utseglat ur sundet och den dimhöljda stranden spöklikt framträdde mellan molnen, hörde man en vacker, manlig röst från märskorgen uppstämman: „Så ila vi bort från Finlands strand . . .“

Men tiden går och vi med den, såvida vi icke blifva efter; — altnog många och långa tider hade förflutit, — väl tio år, — då man en stormig höstafton under ett beckmörker hörde det stönande ljudet af en stor ångare, som lade till vid södra hamns kajen i Helsingfors. Knapt var landgången utlagd, förrän en herre af utländskt utseende med en nattsäck i handen skyndade i land, ropade an första hyrkusk och bad denne köra sig till järnvägsstationen. Man såg genast, att det var en man som icke drumlade bort tiden, utan en som var kvick i vändningarna. Säkert var det ingen europé, troligen en amerikanare, aldrig i världen någon finländare, — men det var ändock vår gamle bekante kandidat Teobald Vibrierus.

Han kom just i tid att hinna med ett tåg norrut — alla tåg från Helsingfors gå först norrut.

Det var åter i Finlands största småstad — utan afseende o. s. v. m. m. Mörkt var det, blåsigt och regnigt samt dessutom ganska kyligt.

Enke-borgmästarinnan Ellen Sellfisk satt ensam vid pianot i sin af intet ljus upplysta eleganta salong. Vemodiga ackorder ljödo igenom den mörka våningen, och man hörde en ännu frisk och vacker stämma sjunga strofer, bland hvilka urskildes orden: „Ensam jag sitter“ och en annan gång: „I fåglar små, kan ingen af er då med några ord från mig till h-o-n-o-m gå?“

Enke-borgmästarinnan tystnade. — Skulle Teobald, min enda, — jag känner det nu, — min evigt älskade, veta af att jag sitter här, ännu i full fägring och med djup sorg tänker uppå att jag af mamma lät narra mig att taga Sellfisk, som — man bör aldrig dömma en sak efter huru den ter sig — ingalunda visade sig vara det ideal, flickorna hade tänkt sig. De blefvo äfven snart tröstade och helt skadeglada på min bekostnad. Hvilken nyckfull, knarrig människa, nöjd blott med sig själf och missnöjd med alla andra, isynnerhet med mig. Huru luggade han ej sitt enda lilla barn, — som jag i ångesten, för att att ej gifva honom fadrens namn, uppkallat efter sin morfar. Gossen dog — en tåreflod gjöt sig här ur Ellens ögon — och fadren kort därpå, men intet var det af sorg efter barnet, — utan till följd af svaghet i konstitutionen efter ett utsväfvande ungdomslif, — så påstår åtminstone stadsläkaren, som slår sina krokar för mig, men förgäfves; jag låter inte mera lura mig. Återser jag ej mera min Teobald, eller — denna tanke kommer mig att fasa — skulle han dött eller gift sig, då — åter föllo strida tårar för Ellens lena kinder — går jag med sorg som enka i grafven.

Det ringde häftigt i tamburen.

Ellen reste sig och sprang till köket.

— Stina, du säger åt hvem det vara må, att jag inte är hemma. Skynda dig!

Stina öppnade dörren på glänt. En kraftfull man i en slängkappa af egendomlig fason, bred filthatt och en nattsäck i handen ville intränga.

— Förlåt, gode herrn, — yttrade tjänsteflickan, — men frun är inte hemma.

— Hvad skall hon prata, jag har ju hört henne sjunga och spela, ja till och med tala med sig själf högt en god stund, medan jag stått här utanför i förstugan.

Tjänsteflickan blef förbryllad.

— Herrn är god och väntar, jag skall gå och fråga.

Jungfrun försvann, under det att främlingen utan krus inträdde i tamburen, aftog sin kappa och hatt, placerade sin nattsäck på en stol, tog fram en stryksticka, tände eld på taklampans veke, blåste i glaset, stälde detta åter på dess plats och sig själf sedan framför spegeln, borstande hår, skägg och mustacher. Därefter återtog han sina på spegelhyllan lagda glasögon med guldbågar, aftorkade imman och steg in i den mörka salen bredvid, där han slog sig ned vid pianot, anslående några ackorder. Man hörde ett anskri, ett glädjerop från ett annat rum, svagt belyst af ljuset från en mycket stor bordslampa med glaskupan öfvertäkt af en tät, röd pappersskärm.

Teobald uppsteg hastigt och nalkades rummet med den mystiska dagern.

Han hade icke hunnit dess tröskel innan han kände sig omfamnad af sitt ungdomsideal.

— Hvilken lycka! Jag har dig åter! — utbrast Ellen, lutande sitt alt fortfarande vackra, näpet koiffeerade hufvud mot Teobalds breda skuldra.

— Min Ellen! — yttrade Teobald rörd. — Jag

hoppas du snart tager dig ett tredje namn; — Ellen skall du alltid hålla.

— Ack, ja — svarade enkeborgsmästarinnan.

— I detsamma hörde man ett knastrande ljud. Lampglasen såväl i tamburen som budoaren hade spruckit, äfven reservoarerna hade spruckit och oljan brinnande utgjutit sig öfver golf, mattor och bordduk.

Förrän de förälskade åter kommo till sig stod byggnaden i ljusan låga.

Teobald ryckte sig pilsnabbt ur den älskades famn och lyckades gripa sin redan illa svedda nattsäck, hvarpå han återvände till sin af förskräckelsen förstelnade brud.

— Var lugn, Ellen, — utbrast han, — fort ut genom fönstret! — Ellen följde honom mekaniskt. Teobald hoppade ut genom fönstret och emottog strax efteråt Ellen, halft afdånad, i sina armar. Lika säkert som för tio år tillbaka på jernvägsbanken, och ett mycket längre stycke, bar han sin dyrbara börda långt ut på torget.

Något andtruten nedsatte han henne på marken.

— Du har blifvit något tyngre, min Ellen, — sade han skämtsamt.

— Mitt gods och guld brinner upp, Teobald, — sade Ellen med förtviflan seende de lågor, som slog upp mot skyn, samt kastade en forskande blick på sin ungdoms käraste.

Teobald svarade icke ett ord, utan ilade skyndsamt med öfrige tillkomne — sprutorna kommo först senare — för att bispringa med släckningen af eldsvådan.

— Ack, — tänkte Ellen blek och sorgsen, — han vill först se om något af värde räddas. — Ack — jag vågar ej reflektera vidare, ack — hvilken smärta — ack!

Ellen sjönk förkrossad till marken. När hon återkom till medvetande, låg hon väl inbäddad i en mjuk säng. Teobald höll hennes hand i sin och stadsläkaren stod, något brydd, ett stycke ifrån.

— Hvar är jag? Ar ej alt en dröm?

— Nej, min Ellen, alting är „all right“ — svarade Teobald, tilläggande: kanske vill doktorn vara god och lämna oss ensamma?

Läkaren utgick, möjligen något förargad öfver „amerikanarens tvära ton och manér“.

Ellen låg och såg tyst med halfslutna ögon på Teobald, som höll på att ur sin nattsäck uttaga den ena sedelbunten och i papper inlagda guldstapeln efter den andra. Det tycktes aldrig taga slut. Han lämnade ändtligen nattsäcken halföppen och sade, i det han kysste Ellen upprepade gånger:

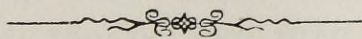
— Du förstår, Ellen? Ingen nöd! Jag rusade i väg för att försöka få „flygeln“ bärgad, hvilket också lyckades. Trodde du värkligen att jag skulle bry mig om annat? Det nästan fagnar mig att hela det usla skräpet med dess tråkiga minnen brann upp. Nog har jag med mig från Texas mer än vi behöfva. Huru länge har jag ej suckat efter dig och musiken, min Ellen; där borta, där jag vistades, var man just ej musikalisk. Men alt är nu bra igen. Skulle man ej haft dåliga dagar, hade man kanske ej sinne för de goda. Ofta blir man trött — huru fint gehör man än må hafva — för äfven den vackraste symfoni eller oratorium, men när man fått vara som jag i ödemarker, utan att hafva uppfångat ljudet af ens en gammal harmonika, — då, min Ellen, då känner man mångfaldigt lyckan att ändtligen hafva lyckats komma i besittning af världens mest harmoniska väsen, ett väsen, som icke kan åldras — af dig.

Teobald kysste hjärtligt sina ungdomsdrömmars föremål, där hon låg, blek, men skön.

— Jag erkänner, — hviskade Ellen, — att jag föga förtjänat denna lycka, sedan jag lät förleda mig att redan i ungdomens vår svika mina åsikter om det rätta, mina löften, mina . . . kan du förlåta mig?

— Kan du? — vidtog Teobald Vibrerius med ett putslustigt ögonspel. — Vet du hvarifrån hela den där penningehögen härstammar? Jo — från en gammal half-fånig amerikanska, ägarinna till en stor plantage. Jag förströdde henne i hennes ensamhet med sång och spel på diverse instrument. Aldrig har jag sett en så musikalisk själ. Hon tände en gång eld på en hel, henne tillhörig by, bebodd af negrer, samt bad mig spela för sig, medan hon satt och betraktade flammorna. „Jag njuter som Nero, vid Roms brand“, sade hon och såg på mig med smäktande, trånande blickar. Samma afton tvang hon mig att låta viga mig med henne, men dog lyckligtvis kort därpå till följd af vid eldsvådan åsamkad förkylning. Du ser således, Ellen: vi musikaliska människor försynda oss lika mot hvarandra.

Ellen slingrade sina armar om Teobalds hals och skrattade med sitt ungdomsklingande skratt, och Teobald ackompanjerade med sin djupa bas.

Fragment ur Hekates annaler.

vad återstår annat än att genast begynna med en ny historia. Vi hoppas att denna skildring icke skall varda den sista, lika litet den — bästa. „Jagtslottet och Hermitaget“ äro märkvärdiga arbeten, „Den siste Athenaren“ är en grann bok; också „Barndomsvänner“ är helt vackert skrifven, „Giftas“, ja, däraf blir intet af i vår enkla skildring, åtminstone ej genast i begynnelsen . . . Förstå oss rätt, vi tänkte utskrifva hela Edlundska bokhandelns katalog och därtill bilägga alla förbjudna böcker — de äro ej så få; utom dess, ytterligare bifoga alla verk, vetenskapliga, skönlitterära och sådana — en hel mängd, hvilka hvarken äro det ena eller det andra, samt slutligen göra en allmän anmärkning öfver dem allesammans. Misskännen oss icke! — Vi tänkte icke med våra anmärkningar antyda något som skulle ägt den ringaste tillstymmelse till satir. Vår egen existens är genomträngd af medvetande om de ohjälpliga brister och fel, hvilka vidlåda densamma, sådana stora, som en del antediluvianska djur, och dylika små, som infusorier och baciller — och lika talrika som de. Vi ämnade endast påstå att alla, såväl tjocka, som tunna böcker vanligtvis — kanske alltid — föregåtts af en såkallad „uppräning“ eller en i breda

drag tecknad öfversikt utaf saken i fråga, personerna eller händelsernas kronologiska gång. Först efter en slik uppräning har författaren påbegynt utarbetningen. Han har svettats, varit sömnlös och ångestfull. Ifrån att ursprungligt hafva ägt ett fromt lams lynne undergår han nu alla de metamorfoser lefvande ting äro möjliga af. Grym som en bengalisk tiger; blöthjärtad som en gammal, ogift småstadsmamsell; tapper som en bulgar, feg som mången förslappad herre hos oss, förvandlas författaren under sitt arbetes fortskridande ända ned till en arg hund eller någon kuttrande dufva och pladderande papegoja. Han grubblar i årtal, han går omkring för att studera psykologiska gåtor, han blickar på nya stenhus och förfallna träruckel. Ibland stirrar han tankfull på en gammal bekant och tänker: hvad månne denna främling heta?, eller går han fram till en okänd, fattar dennes hand, och utropar: goddag, bästa bror! — Vid dessa tillfällen är författaren i ett stadium af „konfyshet“. Emellanåt kunna tonerna från ett skrällande positiv bringa honom i den största hänrykning, och hans tankar svinga sig upp mot högre rymder. En annan gång — nuförtiden rätt ofta — egnar han en hel dag till studium af svinets olika sätt att böka i jorden. — Idealism och realism. Hvarjehanda vetenskapligt material, estetikens mest svårfattliga anvisningar, etikens krångligaste irrgångar; föreliggande fakta, litet konst, allt detta — och ofta ännu mycket mera därtill hafva författarne sökt sammanföra till ett harmoniskt helt, eller, ifall de inse omöjligheten häraf, använda de sin fantasi på utarbetande af någon särskild sak benämd: „Nyaste upptäkter inom Bakteriologins område“, eller „Allmän skönhetslära“, eller „Dolores, en sorglig pjes, i fem akter och lika många tablåer“. En simpel roman erfordrar redan — annars anses den intet värd — en

vidlyftig behandling af hvarje typ, hvarje tilldragelse, hvarje min, gest, ja hvarje tanke — fina karaktärsteckningar, spännande intriger, träffande naturmålningar och ett vackert språk. Huru mycken tid erfordrar det då icke att få alt färdigt! Fordom må det förefunnits skäl — öfverflöd på tid — nu är det annat i stenografins dagar. Läsaren af en annans skrifalster har knapt om tid, och hvad värre är, den som skrifver har oftast ännu mindre. Lyckligast äro kritikerne. Vår uppdrifna kultur har fraserna färdiga. De hafva endast att välja mellan olika uttryck, tillägga bokens namn, dess halt och värde — ifrån deras enskilda synpunkt betraktad, ehuru den därefter adopteras äfven af mängden — icke ogärna tittar kritiken också på författarens person, lyckligtvis i föreliggande fall endast — en skugga.

Kritisera är visst icke så lätt — isynnerhet sanningssenligt och oväldigt, men skrifva ihop en liten stump på en kort tid är dock sjufaldt värre. Var så god och försök själf. Af våra små utkast — „uppräningar“ — kan en flitig medborgare raspa samman huru digra teaterpjäser eller romaner som hälst. Af en skuggas lätta pennfäktori borde en solidare figur, en individ, nog kunna skapa någonting gediget — och lycka till, se bara efter att tiden ej tryter!

Nåväl, man tänker skrifva riktiga romaner. Man funderar. Plötsligt blir man slagen af en idé. Hvarken har man tid att utarbete långa historier ej håller har publiken tid att sedan läsa dem. Men om man skulle nöja sig med endast själfva uppräningen?

— — — — —

Skandinaviens städer höra väl i allmänhet icke till världens lifligaste, och vårt lands hufvudstad torde, äfven den, så stor den redan än är, förvisso efter tio på kvällen förete en nog folktom anblick. Orsakerna må

nu ligga uti ett trefvet hemlif, uti ifrigt dryftande om äfven obetydliga saker kring värdshusens diskar och små bord, uti klimatet som gör att man tre årstider af fyra icke gärna traskar omkring under en jämförelsevis tarflig gatubelysning, eller ligger skälet uti att man hos oss är aftonsömnig — kanske sömnig i allmänhet, ty inte stiga vi tidigt upp håller. Altnog klockan tio på kvällen äro äfven Esplanaderna öde och tomma, hvarför man trygt kan påstå, att man på de aflägsnare, mörka och krokiga gatorna af sjätte stadsdelen knappast får en gammal katt i sikte. Då midnattstimmen slår, är det så absolut tyst som i grafven. Förstå oss rätt — undantag höra ej till regeln. Folk som återvända från teatrarna eller enskilda bjudningar — hvilka senare dock vanligtvis räcka till sex på morgonen —; en och annan svärjande hyrkusk eller ett „parlamenterrande“ mellan en med stark själfkänsla begåfvad polis-konstapel och några „glada laxar“ utan denna begåfning — kanske ännu ett och hvarje. — Nåväl vi äro nu i alla fall på en mörk gränd uti Rödbärgstrakten och hvarken se eller höra annat än tvänne fruntimmer, hvilka sakta samtalande långsamt trefva framåt och hvilka, af gången och klädedrägten att döma, uppenbarligt tillhöra den högre samhällsklassen.

— Hvad sade du, lilla Ninni? — sade den längre och magrare af de tvänne fruntimren.

— Jag sade endast, gulle Hilda, — svarade den yngre, som var kortare och fylligare — jag tyckte de bägge herrarne veko af i denna portgång.

— Alldeles riktigt, snälla Ninni, det slår fullkomligt in. Ett gulmåladt hus med blott tre fönster. Det är visst ett annat likadant midtemot, men det är alldeles säkert det här.

— Vi postera oss således här bakom brädstapeln,

så att skenet från lyktan faller rakt på portgången, medan vi själfva befinna oss alldeles i skuggan.

— Huru förargligt, — yttrade Hilda, — att här icke finnes någon mansperson, som skulle hört ditt rakt på saken gående yttrande — icke ett ord i onödan — och detta praktiska sinne, hvilket man vill förneka oss — kvinnor . . .

— Man förnekar ju oss alt, — sade Ninni med en stämma som icke saknade sin ljufhet. — Är du bara säker på att det var här?

-- Visserligen, kära du. — Protokollssekreterarens köksa hade nyligen varit här någorstädes hos en sin syster, som är glansstrykerska, och denna sade sig säkert hafva hört af en gammal madam, som själf sett husvärden tala vid två herrar, hvilkas utseende, efter köksans beskrifning „nästan“ alldeles slår in på magister Grönkull och unga konsul Filander — hvilka skulle det för resten kunnat vara?

— Nå, hvad det beträffar, så finnes det gunåds så visst karlar nog i staden, — invände Ninni. — I alla fall hafva vi fakta. Två herrar, som tillåta sig lägga ut krockar för våra bästa väninnor . . .

— Du menar Agata och Eufrosyne —

— Afbryt mig icke, gulle Hilda — altnog de våga hyra rum — och uti denna stadsdel sedan — för ett obekant fruntimmer, som ingen känner — en utländska — säger man och antagligen ung och vacker, ehuru förfallen — det senare är åtminstone säkert — — de försumma . . .

— Jag ber dig, Ninni: låt mig fortsätta. — Jag har desto större rättighet att här gripa i samtalets tråd, som du kom till en punkt, däri jag personligen känner mig träffad, i egenskap af ordförande uti föreningen „kvinlighetens bekämpare“, hvilken — jag spår det — en vak-

ker dag kommer att omfatta och beherska hela landet. — Du uttryckte dig fullkomligt korrekt: de försummade föreningens årsmöte, och dock var jag på förmiddagen visst en timme hos konsuln, som heligt lofvade komma. — Grönkull är dessutom min sekreterare, och . . .

— Förlåt, Hilda, men jag ville blott tillägga, att de icke veta hvad deras frid tillhör. I morgon skall dessa liderliga sällars namn vara öfverlämnadt åt föraktet. Vi äro skyldiga våra väninnor denna upprättelse.

— Ett nöje är det däremot att se och höra denna assessor Blåberg — hvilken stadgad, rättänkande man! Hilda blef helt rörd.

— Nå vet du, — återtog Ninni, — jag vet väl att du är svag för Blåberg, men sak bör gå framför person. Nog tycker jag professor Yxenius är ett strå hvas-sare. — Ninni syntes litet vredgad.

— Jag tror du mistager dig, — sade Hilda tort och kallt.

— Gör det icke själf, — yttrade Ninni uppblös-sande och knyckte förargad på nacken.

— Du förglömmer dig, Ninni Tirlgren. Att till-tala mig i denna ton.

— Hilda Fjäderström, — ropade Ninni tillbaka.

Medan ofvanstående inträffade utanför på gatan, försiggick inuti det lilla huset ett annat samtal.

En fryntligt skrattande, något fetlagd man af ett jovialiskt utseende inträdde med en annan herre, en ännu ung ståtlig gestalt, med ett evigt småleende omkring-mungiporna.

— Den från Göteborg beställda spåkvinnan har så-ledes anländt och är inlogerad här, bror assessor?

— Mätte vara hon, som just gläntar på dörren till det andra rummet.

— En illslugare fysionomi har jag för min del aldrig skådat, bror professor.

Den så vackert beskrifna damen kom emot de bägge herrarne, åtföljd af en äldre mansperson i en gammal utsliten soffrock af rutigt, nedsmutsadt tyg.

Assessor Blåberg tog på sig en alvarsam min och sade:

— Är det sierskan fru Pergelento vi hafva den äran . . . ?

— Det är jag, — svarade fruntimret, som var af en faslig längd och hade ett magert, om blekt raven-duk påminnande ansikte, med det röda och hvita håret fritt svallande öfver axlarne. — Och den här, — hon pekade på den lille gamle mannen, som hade knollrigt grått hår och en utpräglad judisk fysionomi — är min impressario. Aro herrarne garantitecknare?

— En af de många, goda fru, — svarade assessorn med en sirlig bugning, medan professorn höll sig rak som en pinne och tummade om sina knävelborrar under bemödande att se viktig ut.

— Herrarne äro goda och sätta sig ned, så att jag närmare får höra hvarför jag så oväntadt blifvit hitkallad.

Blåberg och Yxenius satte sig på hvar sin stol vid fönstret.

— Kanske vill bror Adolf relatera sakförhållandet, — sade assessor Blåberg till professor Yxenius.

Denne vred på sina mustascher och sade: — Bror Gustaf ville själf vara så god.

Icke utan en viss förlägenhet utlade nu assessorn de skäl, som förmått åtskilliga herrar i staden att inkalla den berömda fru Pergelento från Sverige till Helsingfors på en vecka eller par. Primo, — yttrade assessorn, — hafva vi här tagit till sed att inkalla alla

mer eller mindre nämnvärda personligheter vi blott höra talas om. Sekundo, önskade vi på en gång såväl praktiskt som teoretiskt, det vill säga fullt vetenskapligt bevisa, att kvinnans natur är en annan än mannens, och vi tyckte vi lämpligast kunde finna denna olikhet genom att t. ex. påpeka det täcka könets vidskeplighet. Främst önskade vi se medlemmar af den så kallade föreningen „kvinlighetens bekämpare“ komprometteras, genom att hafva låtit spå sig, bereda kärleksdrycker o. s. v. Ni torde därför hafva godheten fråga namnet på hvarje person som kommer hit för att låta spå sig — vore det i kort, kaffe eller händerna. Några komma antagligen att neka uppgifva sina namn, men då ni tillägger att spådomen annars icke har något värde, skola de nog — under tysthetslöfte — ge med sig. Håller ni er noga till kontraktet, skall ni blifva rundligt honorerad, dessutom äger ni full frihet att af kunderna uppbära hvad ni än anser er kunna utprässa.

— Jag skall nog vara de nådiga herrarne till behag, — förklarade fru Pergelento med ett inställsamt leende.

Blåberg och Yxenius begynte lyssna, ty de förnummo nu ljudet af på gatan disputerande röster. Namnen Ninni Tirlgren och Hilda Fjäderström trängde tydligt upp till dem. Professorn och assessorn växlade blickar.

— Vi äro förlorade, — sade assessorn. — Jag känner Hilda Fjäderström för väl.

— Och hvad skall Ninni tänka om mig, — mumlade professorn under mycken oro.

— Herrarne tyckas frukta något, — anmärkte den klipska kvinnan. — Om det är bekanta fruntimmer redan på väg till mig, så kunna ju herrarne så länge dölja sig i de andra rummen. Det kan ju medföra sitt intresse, — tillade hon med en slug blinkning.

— Jag tror minsann det är bäst, yttrade assessorn och gick skyndsamt åtföljd af professorn in i det angränsande rummet.

Impressarion uppäckade ur en stor koffert diverse underliga ting och satte rökfånget af en liten egendomlig järnkamin, utrustad med blåsbälg, uti kakelugnsöppningen. Under tiden kastade spåkvinnan en eldröd sjal öfver sina skuldror, nedskrufvade vecken på en med blå kupa försedd bordslampa och satte sig med en packe kort i handen vid bordet, som impressarion ställt nära den säregna järnkaminen.

Hilda Fjäderström och Ninni Tirlgren stodo emellertid utanför bakom brädstapeln den ena kvarttimmen efter den andra. Slutligen hördes skrål, och några fulla karlar kommo raglande längs trottoaren.

— Himmel, — yttrade Ninni, — hvad skola vi nu göra? Detta hade vi dock als icke förutsett.

Hilda Fjäderström syntes mindre bestört.

Karlarne kommo alt närmare.

— Vi måste fly! — hviskade Ninni.

— För att genast upphinnas och dessutom gå miste om detta lysande exempel af på bar gärning gripna . . .

— Vi måste besluta oss — jämrade sig Ninni Tirlgren.

— Jag har en idé. — Hilda Fjäderström tog på sig en stolt och spotsk uppsyn.

— Ack, Hilda — min ungdom, min ära. — Ninni tyktes alldeles förlorat fattningen.

— Också jag är ej gammal, också jag är ren som snön på hvilken jag står — men, Ninni, lofvar du att aldrig, aldrig uppträda som min rival till ordförande platsen i föreningen, då skall jag rädda dig; svär!

— Jag svär alt hvad du vill — skynda blott.

— Välan, följ mig, — utropade Hilda Fjäderström, och gjorde därvid en gest som om hon velat kasta sig midt i ett stridsvimmel, samt ilade därpå, i hack och häl följd af sin följeslagerska in genom porten, och in i förstugan af det utaf spåkvinnan bebodda huset.

— Tst, mina herrar, — varnade fru Pergelento de i det inre rummet inlästa herrarne. — Nu komma de. Några fulla karlar måtte öfvervunnit deras betänkligheter. Ha, ha, — den i leken går, får leken tåla.

Impressarion klef skyndsamt i ett stort skåp, hvars dörr omsorgsfullt igenslogs af fru Pergelento.

— Hvad tusan gör impressarion i skåpet? — hördes assessorns röst genom nyckelhålet.

— Tst! för all del! — sade fru Pergelento. — Fruntimren äro redan i yttre rummet. Hvad min impressario angår, så återgifver han andarnes svar på mina frågor. Stigen in, mina damer, stigen in!

Ordföranden och viceordföranden i föreningen „kvinlighetens bekämpare“ instego något försagda.

— Vi hafva gått orätt, — hviskade Hilda till Ninni. — Det måtte varit midt emot. Jag gissar vi äro hos den ryktbara trollkvinna, om hvilken man och man emellan så mycket pratats. Visserligen litet oförenligt med våra idéer! Men det kan nu mera icke hjälpas. För min del frågar jag henne — på spektakel naturligtvis — om kammarherr Tistels hyllning härrör från hjärtat eller förnuf-tet, eller af bägge tillhopa, rätt intressant, när alt går omkring. Oroa dig ej, Ninni — vi skola betala henne, så tiger hon.

— Oerhörda skandal! Att utsätta sin hustru för mängdens gissningar och bekantas kritik. O, Herre stå

mig bi! Assessorskan Blåberg förde snyftande näsduken till sina ögon.

— Du är fasligt nervös, kära Rosa. Hela historien är ännu dunkel. Agata är ju ute för att taga reda på saken och hon är väl i rippet tillbaka. Jag tillåter mig . . . tillade kammarrådinnan Eufrosyne Rimmart i det hon för fjärde gången fylde sin kopp med rykande kaffe.

— Eufrosyne kan då aldrig lämna bort de där ceremonierna, — sade assessorskan fortfarande med näsduken för ögonen. — Men jag återgår till min olyckl . . .

Det ringde i tamburen.

— Se där hafva vi Agata Tjördal åter. Gud vare lof! Nästa minut skall slöjan falla. Det är bäst att icke ropa på tjänarinnan, jag skall själf gå att öppna. Kammarrådinnan begaf sig skyndsamt emot väninnan, i det hon stängde dörren efter sig. Man hörde ljudet af tvänne hviskande röster i tamburen.

— Nu smides det, nu smides det! — mumlade assessorskan och kastade med en otålig åtbörd batistduken ifrån sig.

— God morgon igen, min goda assessorska, — yttrade den inträdande titulärrådinnan Agata Tjördal, ett stort fruntimmer, med breda axlar och muskulösa armar. Assessorskan tog på sig en olycklig uppsyn.

— Det är värkligt snält af titulärrådinnan att så där besvära sig för min skull. Var så god — en kopp kaffe.

— Tackar, men jag måste väl först förtjäna den, hvarför jag skall meddela en kortare redogörelse för hvad jag uppsnappat om assessorskans man.

— Ack, jag vore mer än tacksam, — suckade Rosa Blåberg.

— Jo, se herrskapet. Först sprang jag naturligtvis

till Hilda Fjäderström. Det är en märkvärdig dag i alla hänseenden. Hilda, annars den tidigaste af de tidiga om morgnarne — så har hon själf åtminstone sagt oss . . .

— Sagt, ja, inföll Eufrosyne med ett ironiskt småleende.

— Nåväl, Hilda låg i sin sötaste sömn ehuru uret visade på tio. Jag nändes naturligtvis icke väcka henne — utan satte mitt visitkort på hennes nattbord, jag tillät mig därvid ett litet skämt, skref notabene på kortet: var här klockan precis elfva, — den hade ännu icke slagit tio!

— Ha, ha, ha, — skrattade assessorskan och kammarrådinnan i korus.

— Nå ja, — smålog Agata Tjerdal — det fagnar mig att kunna hälst något skingra svårmodet kring vår kära assessorskas vackra panna . . .

— Kring munnen och i ögonen ville du säga, — genmälde Eufrosyne Rimmart sörplande på sitt kaffe.

— Se nu! hvad du är kitslig emot mig. Det är ej första gången! — återtog Agata med en mulen sidoblick på kammarrådinnan.

— Vidare, vidare, — uppmanade Rosa Blåberg, som fruktade en scen emellan sina bägge gäster.

— Ifrån Hilda, — fortfor titulärrådinnan — sprang jag för att säga sanningen, skyndade jag mig till den grad för assessorskans skull . . .

— Apropos, efter jag råkar vara värdinna — hvad betyder detta oafbrutna upprepande af: assessorska, assessorska, — går det ej an att helt enkelt säga Rosa — tror mig vara några månader äldre förresten, så att jag tillåter mig! . . .

Rosa höjde kaffekoppen till ögats nivå.

— Jag är i alla fall yngst, skulle jag tro, — ytt-

rade Eufrosyne Rimmart. — Vänta, när dog din man, Agata? Jo — jämt ett år sedan, och min, just på håret två månader förut. Ditt bröllop stod i augusti. Mitt i . . .

— Hvad skall du bråka, kära Eufrosyne, — vidtog Agata Tjördal. — Jag hoppas vi alla äro tämligt unga ännu. Hvad Rosas vänliga proposition angår emottager jag den med glädje. Mina gamla väninnor — Agata gaf härvid Eufrosyne en af sina säregna sidoblickar — skola inse att jag äfven förstår skaffa mig nya — men huru vore det nu igen, ja om Rosa tillåter mig taga en kopp?

— Snälla Agata, två om du vill!

— Well! som engelsmannen säger — Eh bien! som fransmännen bruka uttrycka sig — Nun! sa' tysken — jag fortsätter den afbrutna tråden af min berättelse. Nåväl, Hilda lämnades i ro och jag skakar af på en hyrkusk . . .

— I en hyrkuskdrocka, ville du säga, efter föret är dåligt och slädar obegagneliga.

— Eufrosyne, en gång för alla, — du är odräglig med dina ständiga afbrytningar — jag åker skyndsamt till Ninni Tirlgren, men döm om min förvåning. Ninni var ej hemma — hon som man säger det är omöjligt att få ur sängen före elfva på morgonen. Modren tog emot mig — i en nog smutsig underkjol och endast med en sjal kastad öfver sina axlar — men det blir „entre nous“. — Fadren såg jag äfven en skymt af — gubben satt i sin gungstol, och skyndade fatta tag i sin peruk, som hängde på stolkarmen — olyckligtvis kom den på sned — nå det hör ej till saken — dock Ninni var borta. Jag spatserade rådlös längs esplanaderna då, — kan ni tänka er — rättare kan du tänka dig, Eufrosyne — magister Grönkull går förbi mig.

— Herr magister! herr magister! ropar jag. För-

låt för ett ögonblick. Grönkull närmade sig aktningsfullt, nästan öfverdrifvet aktningsfullt.

— Hur står det till med titulärrådinnan? — sade han och lät hatten flyga ut i rymden. När han hälsar är han kanske litet löjlig . . .

— Förlåt, Agata, — afbröt henne Eufrosyne ånyo — om någon är att skrattas åt vid sina hälsningar, så är det visserligen konsul Filander, som liksom stöter sig med sin, icke alltid välborstade cylinder i näsan — en sak som dessutom tydligt ger till känna hans buttra sinnelag. Rosa och Agata känna väl konsulen, åtminstone till utseendet? . . . Eufrosyne gaf Agata en lång blick, hvilken det stora fruntimret besvarade med ett vredgadt ögonkast.

— Min man har affärer med honom, — svarade Rosa medan Agata återtog:

— Grönkull promenerade altså med mig och jag delgaf honom våra — Rosa tillåter väl mig säga så — våra bekymmer för Rosas man, assessorn, som icke setts till hemma sedan i går. Om någonting skulle händt den godtrogne mannen? ¶För all del, svarade Grönkull, ingen fara å färde. Han sitter som bäst på Kapellet med professor Yxenius och några andra herrar. — Men assessorn skall i dag med sin fru till grefvinnan Stakehjem på dennes namnsdag, svarade jag åt Grönkull. — Bra, jag skall genast gå till Kapellet och skicka vår vän assessorn hem, yttrade Grönkull förbindligt. — Var så god, så schangtil, sade jag. Hans fru kommer att blifva er mycket tacksam. Vi skildes åt. Han gick till Kapellet efter Rosas man, och jag styrde min kosa hit.

— Huru skall jag kunna tillräckligt tacka dig, — utbrast assessorskan och grep åter i sin batistnäsduk.

— Min Gud, — utropade kammarrådinnan Rimmart,

— klockan går ju på tolf. Vi måste skynda oss till grefvinnan. Agata kommer väl med mig. Ajös nu, goda Rosa. Du kommer väl efteråt med din man?

— Det ligger i Guds hand, — invände assessorskan, med en blick i spegeln, full af oro och vemod.

Det ringde i tamburen.

— Se så, där hafva vi honom! — yttrade Agata ängsligt.

Det ringde häftigt ännu en gång.

— Gud, jag borde gömma mig, om Grönkull sagt honom att det var jag som framförde Rosas hälsning, — jag glömde värkligen i hastigheten bedja om diskretion, så att . . .

— Lugna dig, kära Agata, — sade assessorskan, — nog sköter jag om den saken, men det kan ändå vara lika så bra, om herrskapet emellertid beger sig i tamburen kanske . . .

— Ja. Ja, — sade de bägge unga enkorna på samma gång, — försiktighet skadar aldrig, man bör taga det säkra för det osäkra.

En tjänarinna hade öppnat dörren igenom hvilken nu till de tre fruarnes häpnad inträdde icke assessorn, — utan deras fruktansvärda ledarinna i föreningen „kvinlighetens bekämpare“ — Hilda Fjäderström.

Titulärrådinnan blef likblek, kammarrådinnan pionröd, medan assessorskan icke kunde undertrycka en förlägen stamning då hon tog några steg framåt emot Hilda Fjäderström. Med ett försök att visa en stormande fröjd yttrade hon:

— Hv-i-l-ken surpris! Du själf, käraste Hilda!

Hilda syntes vara vid yppersta lynne.

— Jag stack mig in hit på en stund förrän jag går till Stakehelms. Nå hur mår du, sötaste Rosa? Och din man, är han hemma? Hvad ser jag, — Eufrosyne och

Agata äro hos dig! Så vi kvinnor ändå kunna löpa och prata sedan — Agata var ju nyss hos mig — det stod elfva på kortet, och vi hafva nu först half tolf?

Hilda Fjäderström blickade på Agata, hvilken egentligen bort sjunka under golfvet medan denna kalla, hvarje uppror undertryckande blick, skoningslöst hvilade på henne, men titulärrådinnan bemannade sig hastigt och sade icke litet spetsigt:

— Det är icke sagdt att alla hafva ett så dyrbart ur som Hilda, hvilken fått det på sin födelsedag af föreningen — vi gäfvo hvar och en fem mark — och huru många äro vi ej. Mitt simpla cylinderur går aldrig riktigt rätt . . .

— Vi skola icke disputeras här på neutral botten, — sade Hilda — dessutom har jag viktiga saker att tala om. Låtom oss sätta oss ned så skolen I få höra. Vill du hålla i en kopp kaffe åt mig, bästa Rosa?

— Du skall genast få varmt kaffe — kannan är alldeles kall. Fina, Fii-na, F-i-n-a. — Ändtligen! Hämta in hett kaffe åt fröken Fjäderström.

— Men hvad skall jag nu börja med. — Eufrosyne, får jag bedja dig lägga min hatt på trymån, — tack! — Javäl, man påstår att det för närvarande skulle finnas i staden en illa känd spåkvinna — mycket ryktbar från séancer i Stockholm, Göteborg och Köpenhamn — ja, hon har varit till och med i Kristiania. Vår förening måste tillgripa de mest energiska åtgärder, att icke Helsingfors kvinnor fattas af denna sorgliga mani — intagas af denna fördom — denna barnsliga fantasi att tro sig kunna skåda sitt blifvande öde uti kort, kaffe, brinnande kol — gud vete — men vi skola förhindra denna människa — egenomligt nog tillhörande kvinnokönet — att uttöfva sina illistiga ränker på oskuldsfulla själar i vår hufvudstad. Äfven kärleksdrycker lär hon vara färdig att betjäna oss

med — men jag hoppas — ha, ha, hon skall uteslutande få ställa sin praktik på karlarne.

Rosa, Eufrosyne och Agata lyssnade — nå, hvad de lyssnade till sin „ledarinnas“ ord. Deras ögon tyktes med ett hemlighetsfullt band vara fästade vid Hildas läppar.

— Isynnerhet ni unga enkor, — bifogade Hilda, i det hon vände sig till Eufrosyne och Agata, — böra noga vara på eder vakt!

Kammarrådinnan och assessorskan rodnade, men titulärrådinnan svarade genast:

— Vi hafva redan haft män, då däremot Hilda...

— Tst! jag har ännu något att säga. Härom dagen hände sig en händelse, den man ej kan låta gå förbi obeaktad. Det var hos genral Snookléns. Vi hade haft ett möte och därefter tillbringat några angenäma stunder under oskyldigt samspråk, då . . . men jag skall först litet tala om soarén. Snooklénskan hade bullat upp, sin vana likt; ett vackert drag, ehuru stäldt kanske nog mycket på skryt. Ninni Tirlgren hade refererat om det falska i påståendet att kvinnans fysiska styrka vore mannens underlägsen. Hon höll föredraget — denna gång värkligt sakrikt — samt belyste detsamma med talrika exempel och statistiska data. Bland annat nämde Ninni om en mycket stark fru i Uleåborg, som hvarje gång mannen gaf henne orsak till missnöje — rättmätigt missnöje — utan vidare krus bortbar karlen samt slängde honom öfver ett fyra aln högt trädgårdsplank, detta fast mannen naturligtvis ifrigt stretade emot, ni förstår mig väl, hennes manhaftiga åtgärder . . . En annan fru i Kuopio åter grep sin mans skenande trafvare i betslet, tvang hästen att tvärt stanna och gaf sin man — ni förstår mig väl, hm, för hans ovarsamma körande med det dyra djuret . . . hm. En tredje fru i Wiborg — men

hvertill — detta är hvarken rätta forum, ej håller medgifver tiden, men jag säger blott att fröken Ninni Tirlgren själf påstod sig icke just tillhöra de svagaste varelserna i denna världen — ledsamt att ni ej voro hos Snooklénskan — hon är värkligen bra krånglig med sitt närmaste umgänge — altnog jag höll sedan „mitt“ andragande, jag gjorde hvad jag kunde för det allmänna bästa — vill ej kalla mig själf vältalig — men energisk var jag, entusiasmerad af det höga ämne jag behandlade. — Jag dryftade grundligt kvinnornas mer och mer tillbakaträngda ställning. Jag framhöll de nordiske mennens enorma egoism att vilja förvandla nordens af en så hög kultur mäktiga kvinnotyp till en slö och vek odaliskskara. Jag . . .

Hilda reste sig härvid, tillslöt och öppnade ögonlocken, stampade med ena foten på mattan och utsträkte ena armen, med en hastig rörelse — injagande hos sina väninnor en med skräck blandad beundran.

— Jag, — nästan skrek hon, fortsättande sin berättelse, — förutspådde kvinnosläktet en lysande framtid. Ni skulle hört applåderna! Dock kan ni tänka er, så är det att hafva karlar i fruntimmerssällskap. I förneken väl ej kammarherren Tistels och referendarien Mullenius deras egenskap af män? Hvasa? Föreställen eder — dessa män, — Hilda betonade här orden — dessa män vågade närma sig mig, efter det jag vid Snooklénskans arm gått till ett sidorum för att hämta andan efter talet. För att vara utfördt af karlar kan man kalla deras attentat mot min person väl uttänkt . . .

— Attentat mot dig! — utropade de tre öfriga damerna, alla på en gång och bifogade äfven i en stämma: — Himmel, hvilken tid vi lefva uti — attentaternas tid.

— Lugn och sans, vänner, — fortfor Hilda, —

framföralt afbryten mig icke just i det mest spännande momentet af tilldragelsen. Hvad tron I? Jo, Mullenius säger till mig, med ett rent af vidrigt småleende:

— Fröken tyckes anse oss män för en fullkomlig öfverflödsartikel här på jordens yta.

— Har jag sagt det? — svarade jag spärrande ögonen i referendarien medan jag kastade en och annan flyktig blick på Tistel, som jag hoppas väl uttydde frasen: Hvad önskar du då? Högt fortsatte jag emellertid: Referendarien förstod mig ej riktigt, jag ville endast utsäga, att vi, kvinnor ingalunda äro beroende af männen, snarare är det tvärtom, de kunna ej reda sig utan oss, medan vi — här infaller nu Tistel och säger: Men Hilda motsäger ju sig alldeles. Jag gaf honom genast en af dessa blickar och måste erkänna: han föll till föga. Däremot tilläto sig Mullenius och ett par andra herrar som tillkommit att med skakningar på hufvudet, skratt och utrop såsom: Fröken är skapad till landtdagsman etc. etc. göra mig en verklig skandal. Snooklénskan var förtviflad — såg ut att vara det, ty jag fruktar alt ännu att hon på förhand lagat om affären — dels af yrkesafund, dels under påtryckning af sin man, generalen, en, med förlof sagdt -- grof baddare. Lyckligtvis kom min systerdotter, Edla Engelman, i det samma. Hon är nyutnämnd docent i oftalmologi, och dessutom mycket stark i matematiken — ett levande bevis på kvinnors mångsidighet. Bra, Edla lyckades med tillhjälp af Tistel, — en verklig gentleman, oafsedt sin svaga karaktär att jämt och ständigt låta förvilla sitt omdöme af referendarien — ändtligen få mig bort från detta — sällskap. Jag aflägsnade mig med stolt uppsyn och fasta steg.

Hilda Fjäderström gick några gånger af och an i rummet för att tydligare åskådliggöra situationen.

— Alt detta skulle varit ett intet, såvida icke, efter det man sagt adjö, och jag kraftigt tryckt värdinnans hand — hon tackade mig ännu en gång „för alt“, medan vi klädde på oss öfverplaggen i tamburen — såvida icke den senast nämnda skandalen ökats med en ny, af hittils lyckligtvis sällan, eller aldrig, inträffadt slag.

Min systerdotter, docenten Engelman, som jag om hon als tillåtes gifta sig — hälst, för min enskilda del, såge gift med en professor.

— Du menar Yxenius, — sade Rosa i en uppriktig naiv ton, dock icke utan några skälmska ögonkast på Agatas och Eufrosynes spetsade läppar.

— Jag menar, hvad jag menar och fordrar grannlagenhet. — fortfor Hilda hvasst. — Således vi hade tagit afsked. Just i begrepp att aflägsna mig, hör jag plötsligt smällen af en kyss. Jag måste uppriktigt säga att det gick liksom en kall kåre utmed min rygg. Jag känner världen för väl — aldrig kyssa fruntimmer hvarandra på det viset. En karl hade således tillåtit sig detta opassande beteende i närvaro af ett tjog allvarsamma fruntimmer. Min första blick gälde kammarherrn Tistel, men han höll just på att söka sin hatt emellan högen af fruntimmersgaloscher. Jag blickade hän mot referendarien Mullenius, men han stod i krumbuktad ställning och försökte hjälpa ytterkängorna på sin fru — som antingen har för stora fötter eller för små ytterkängor. Hvem kunde den skyldige vara. — Hvem tror ni — ingen mer och ingen mindre än gamla genral Snooklén själf. Han visade sig nog afsigkommen att hafva kyst en framstående dam på kinden. Jag ryser när jag låter min tanke återila till detta ögonblick. Och hvem tror ni den lättsinnige gubbstuten tillåtit sig profanera: jo, ingen mer och ingen mindre än

docenten Edla Engelman, min systerdotter. Hvad säger ni nu om männens djärfhet? För att fylla måttet säger gamle Snooklén klappande docenten på skuldran: glöm nu inte bort oss gamla, lilla Edla. Hon spelar sina valser så förtjusande! Är detta — lilla Edla — ett sätt att tilltala en utnämnd docent, som en vacker dag kan blifva professor? Ha, veten I, det var för att hon var kvinna — men, hämdens dag skall stunda, och då . . .

— Kan ju fröken Hilda kyssa gamla Snooklén i sin tur! — yttrade just den hemkommande assessor Blåberg, som i det samma utträdde ur sitt arbetsrum. Man hörde ett fyrfaldigt anskri. Assessorskan sprang in i sitt rum och reglade dörren efter sig, medan hennes tre väninnor störtade ut i tamburen, i svindlande hast grepo sina kappor, hattar och galoscher, samt rusade utför trappan, utan att gifva sig tid till påklädning af ytterplaggen förrän de hunnit till den lyckligtvis mörka portgången där endast en sopande gårdskarl förbluffad begapade dem.

Herrskapet Stakehjems talrika ungängeskrets var mangrant församlad. Grefvinnan Aurora var iklädd en splitterny grå sidenklädning med sammetsborder och en tynik af äkta Brüsselspetsar. Att hon bar ett par örhängen med briljanter, ett mindre diadem och en mörkblå blomma i håret samt en guldmedaljong fullsatt med rubiner om halsen, hör kanske också till saken . . . Grefvinnan var ett ståtligt, medelålders fruntimmer och de tvänne tjocka armbanden på hennes, ända till armbågarne blottade, hvita armar gjorde stor effekt.

Oafbrutet anmälde lakejen nyanlända, en plägsed man ville införa från utlandet.

- Genral och genralskan Snooklén.
- Löjtnant Snooklén.
- Direktör Burdusius, med fru och döttrar.
- Baron Krake och hans dotter.
- Vicehäradshöfding Dimberg.
- Lagmanskan Flintenbäck.
- Herrskapet Petterqvist.
- Doktor Lurander.
- Fröken Lunngren.
- Fru Limstedt.
- Fru Ullman . . .

Betjentens mun hade löpt som en smord trissa och han afstod slutligen från sitt omöjliga arbete uti införandet af reformer i sällskapslifvet. Den öfriga strömmen af gratulanter fick flyta in oanmäld, enligt det gamla sättet. I salarna fortgick emellertid kruset.

- Friherrinnan är god och sätter sig i soffan.
- Inte på annat vilkor än att kommerserådinnan sätter sig bredvid mig.

— Måntro jag ryms mellan herrskapet — sade statsrådinnan.

— Intet krus för mig, mina damer, — sade senatorskan, — jag sitter kvar här i fåtöljen, det är så intressant att se bort öfver ungdomen i det andra rummet.

— Har herrskapet hört om den märkliga spåkvinnan fru Pergelento. Hon lär dröja blott en kort tid i staden, — yttrade genralskan Snooklén.

— Om jag skulle sända efter henne på vår välgörenhetssoaré, med dans? Hvad tycka fruarna? — frågade statsrådinnan.

- Det vore rätt pikant, — genmälde friherrinnan.
- Man måste „betona“ att hon blifvit inbjuden att

förströ ungdomen, i den händelse dansen ej blifvit af,
— reflekterade lagmanskan.

— Naturligtvis! — anmärkte kommerserådinnan. Hilda Fjäderström visade sig nu mellan dörrens draperier, åtföljd af titulärrådinnan Agata Tjärdal och kamarrådinnan Eufrosyne Rimmart.

— Nej, en sådan öfverraskning! — utbrast grefvinnan Stakehjelm stigande de inträdande till möte. Mycket vänligt att ihågkomma mig i dag.

— Annat kan väl ej ifrågakomma, ärade fru grefvinna, — yttrade Hilda, lätt bugande sig åt alla sidor.

— Och ser jag icke våra unga, sköna enkor, fröken Hildas oåtskiljaktiga väninnor äfven vara med! Välkomna! Tagen plats! — grefvinnan närmade sig vänligt leende de bägge enkorna.

— Oåtskiljaktiga — icke så?

— Principen går framför alt, om äfven man emellanåt får lof att uppoffra sig för den, — yttrade saktast Eufrosyne.

— I önsken praktiskt bevisa att vänskap kan existera mellan kvinnor, — gentog grefvinnan.

— Ty nyttan går framför nöjet, — tillade Agata, som såg att Hilda var längre bort ibland en flock unga flickor.

— Alltid lika kvick, — utlät sig grefvinnan och satte solfjädern till munnen för att dölja en gäspning.

De unga damerna sutto i ett förmak, där de voro inbegripna i dispyter med fina civila herrar med urringade västar och unga officerare med styfva nackar. Det talades om mycket här på jorden — obetydligt om himmeln — men mest af alt om ett fruntimmer som sjungit på svenska teatern.

— Jaså, häradshöfdingen tycker inte om hen-

nes röst, — sade läspande en af de unge damerna. — Några toner voro dock så klingande, så rena . . .

— Jag tycker, bästa fröken, — sade den unge hofrättsauskultanten, kramande sin „chapeau claue“ med ena handen och vaggande en, redan flere gånger limmad stol, med den andra. — Jag tycker sannerligen hon forcerade för mycket.

— Nå, och huru är det med löjtnantens åsikt i saken?

Löjtnanten vardt helt röd i ansiktet. — Mina åsikter — hm, — bästa fröken, allmänheten lika — hm — jag föredrager annars balletten, hm. — Löjtnantens sporrar kommo vid det sista hm-et i beröring med den af auskultanten vaggade stolens limmade fot.

Rädd att stolen skulle dragas omkull grep hofrättsauskultanten stadigt om dess karm, olyckligtvis med den påföljd att man hörde upprepade „kras, kras“, då stolnoten lossnade och löjtnanten föll raklång på golvet. En vaktmästare som i detsamma råkade gå förbi med en bricka fullsatt med fyllda chokoladkoppar, fick sig vid löjtnantens fall en knuff, hvarmed brikkan kom på sned och kopparna gled ned, öfverstänkande löjtnantens uniform och några damers ljusa toaletter.

Det uppstod en faslig villervalla.

— Jag är en brottsling, — sade löjtnanten förtviflad, resande sig i upprätt ställning.

— Gör ingenting. Olyckan spjärnar man ej emot, — sade grefvinnan Stakehjem, som lockats från andra rummet af det uppkomna oljudet. Grefvinnan såg dock ej fullständigt tillfredsstäld ut, men ljusnade dock småningom, sedan löjtnanten flere gånger kyst henne på handen och en gång till och med på armen.

— Märkte ni huru små kopparna voro och huru stora

skedarna, — yttrade Hilda till sina väninnor, där de suto i ett hörn bakom ett väldigt kautschukträd, betraktande några månskens vyer från Venedig.

— Goddag, moster, — hördes en välljudande stämma. Det var Edla Engelman, den nyutnämnda docenten.

— Hå, ändtligen. Hvar har du hållit hus, min Edla.

Hilda Fjäderström kastade högburna blickar omkring sig.

Ett par yngre universitetslärare närmade sig gruppen i hörnet.

— Får jag presentera för moster mina kolleger docenten Fumlin och doktor Aspskog.

— Fägnar mig mycket — riktigt gläder mig —, yttrade Hilda Fjäderström, med en strålände min.

— Vi voro rent af förtjusta af fröken Engelmans uppträdande i dag såsom extra opponent. En precision i uttrycket — så viktigt i vetenskapen — och då var detta icke hennes eget ämne.

— Och på ett huru „djärft“ — naturligtvis i dess betydelse af kärlek för den absoluta sanningen utan fruktan för okunnighetens fadda kritik — på huru skarp-synt sätt tolkade icke fröken haltlösheten af disputandens påståenden i hans vetenskapliga dissertation: „En ny hypotes för uppkomsten af nebulösa världar.“ Utmärkt!

Doktor Aspskog bad att få trycka handen och gratulera såväl „universitetets prydnad“ docenten fröken Edla Engelman, som hennes aktade uppfostrarinnad, fröken Hilda Fjäderström. Hilda tänkte just fälla några tårar och mumlade någonting om att hon, hvad man än sade om henne såsom en, männens antagonist, städse skulle bibehålla en hög tanke om deras — män-

nens — viljekraft. Hos Snookléns hade Hilda särskildt framhållit detta, sade hon. En tår hann också sippra fram, då Hilda plötsligt förstenad fästade sina blickar vid Ninni Tirlgren, som i detta ögonblick uppenbarade sig graciöst trippande vid professor Adolf Yxenius' arm. Äfven Edla Engelman fick i det samma se paret och hörde mängdens lyckönskningar till deras förlofning. Hon bleknade och bet sig i läppen.

Men icke för intet hade hon sitt vetenskapliga underlag, ty hon beherskade sina smärtsamma känslor och gick modigt fram till paret tillika med de andra.

Hilda Fjäderström mäktade dock icke mer, hon sjönk, halft afsvimmad, i den lyckligtvis i rättan tid framskyndande kammarherren Tistels armar.

— Tio droppar „Eau de cologne“, — bad hon, — det är ett plötsligt påkommande illamående, hvilket jag i bland lider af.

Hon kom sig dock åter mycket snart, ty Ninni, som länge sökt Hilda med sina spanande blickar, såg henne äntligen på divanen i hörnet, där hon halflåg, lutad mot karmen, medan kammarherre Tistel gned hennes tinningar med den fuktade snibben af en näsduk. Fröken Ninni Tirlgren grep sin fästmans arm och gick med honom till Hilda Fjäderström.

— Herrskapet äro bekanta.

— Huru inte, — sade Yxenius vridande sina mustacher och seende ned på sin lilla, runda fästmö med lärda, men ömma blickar.

— Får af innersta hjärta lyckönska, — sade Hilda så godt hon förmådde.

— Det är ett stycke, den där Hilda, älskade Adolf, — hviskade Ninni under det hon aflägsnade sig med sin ståtliga fästman — hon tål mig icke, men det är en gammal bekant, så nog är jag tvungen anmoda henne stå

tärna. Såg du ej huru hon var nära att spricka af harm, för att du undgått hennes systerdotters garn.

— Docenten Fumlin hälsar ej håller mera på mig, för att jag tog professuren framför honom, men jag är likaledes tvungen bjuda honom till marskalk. — Professor Yxenius vred åter sina mustascher och blickade åter med sina lärda, men ömma blickar på sin trolofvade.

Från en motsatt sida af rummet hade genralskan Snooklén följt med Hildas och Ninnis möte. Hon uppsteg nu och gick bort till den med kammarherr Tistel samtalande Hilda.

— Jag stör väl icke? — sade genralskan med en sällsam betoning. Stackars fröken Engelman! — Ja, vårt lif är en bitter strid. Fru Snooklén såg riktigt ledsen ut.

Hilda spärrade upp sina stora blå ögon.

— Genralskan är alldeles på villospår, — yttrade hon med sin vanliga skärpa. — Min systerdotter har redan för längesedan brutit sin forna vänskap med Adolf Yxenius. — Hilda betonade ordet „vänskap“. Hon vände sig sedan till kammarherren och sade: — Anatol Tistel kan bestyrka, att professorn just „icke“ är någon „goodtemplare“, och sådant folk ser man sig gärna kvitt nuförtiden.

— Hvad hör jag, — sade statsrådinnan, som nu nalkades, — då måtte assessor Blåberg, magister Grönkull och konsul Filander icke heller vara hvad man säger „absoluta nykterister?“ Kammarherre Tistel smålog, hans läppar rörde sig obetydligt och han antog en min såsom han velat säga „kan man sätta något annat i fråga!“

— Det var det jag just trodde, — fortfor statsrådinnan. — De herrarne umgås jämt och ständigt. Jag

måste varna kommerserådinnan, för hvars dotter Grönkull slår sina lofvar.

— Trolöse niding! — sade en röst bakom statsrådinnan, men det var blott Hilda som uppsnappade hvarifrån orden härstammade. Hon såg nämligen Eufrosyne Rimmart strax bakom statsrådinnans rygg tankspridt bläddra i ett album.

— Det gjorde Eufrosyne godt, — tänkte Hilda Fjäderström. — Och ännu skönare skall det kännas att kunna tillfoga den där näbbiga Agata ett likadant sår, — tillade hon, då hon i det samma märkte, att titulärrådinnan stält sig invid kammarrådinnan, som alt fortfarande bläddrade i albumet bakom statsrådinnans rygg.

— Konsul Filander tycks rysligt fjäsa för min systerdotter där inne i stora salen, — sade hon. Bara de icke blifva ett par, och vetenskapen ännu går miste om en af de få kvinliga adepter, som lyckats, oaktadt alla hinder, inom den samma förskaffa sig ett mera framstående rum.

Titulärrådinnan Tjärdal spratt till, hon vände hastigt sina ögon på den mot taket stirrande Hilda Fjäderström, hvarpå hon slungade några förgrymmade blickar på de bakom en blommande oleander stående, ifrigt samtalande Edla Engelman och konsul Filander.

Det pratades hit och det pratades dit, och alt som det pratades blef sällskapet alt högljuddare och stämningen alt lifligare. Vaktmästare sprungo nitiskt omkring med vinglas, frukter och kakor på brickor. I rökrummen satt grefven och bad herrarne hvar annan minut taga en „havanna“, ett glas madeira eller sherry.

— Det är rakt åt fanders med denna oreda i politiken, — sade en kort fet gammal herre med skallig hjässa till en mycket lång och mager med yfvigt knollrigt hår.

— I stället hafva vi att vänta oss ett „charmant“

nöje af den komplott, utan motstycke alt sedan Catilinas dagar, hvilken motståndarne till föreningen „kvinlighetens bekämpare“ säges hafva bragt å bane.

— En komplott i vårt lugna land, — utbrast den förre.

— Javisst! — återtog den senare. Det gäller att narra de mest emanciperade damerna att låta spå sig af en enkom härför från Sverge införskrifven spåkvinnna. En mängd fruntimmer skola redan hafva nappat på kroken.

— Schkandal, schkandal! — sade grefven och med honom flere andra herrar.

— Skall det vara havanna, ett glas madeira — eller kanske sherry? — ljöd det åter.

Några alldeles blodunga män, hvilka suttit i en soffa och talat om kappränningar samt ryska aktriser, syntes isynnerhet intressera sig för nyheten om den inkallade spåkvinnan.

— Vi borde passa på i kväll, — sade en af dessa unge sprätthökar, hvilka på senare tider växt upp i hufvudstaden, parallelt med annan lyx, likt svampar efter regn ibland ljung och mossa i skogen. — Kanske få vi tag i ett par damer ur societeten hos spåkärningen.

— Quel horreur! — inflikade en annan dylik.

— Du är stor, Jallus, — ropade en tredje, som icke ogärna gälde för „witzare“.

— Bravissimo! det är öfverenskommet. Vi gå i kväll på rekognoscering, — föreslog en fjärde, som nyss afslutat „sitt år“ i värneplikten.

Gästerna begynte slutligen vid skymningens analkande begifva sig bort, och snart var det åter tomt och tyst hos grefve Stakehjems.

Skymningens slöja föll alt tätare och tätare och det var redan alldeles mörkt, innan Hilda Fjäderström, som bodde på hel inackordering hos en fröken Tappgren i Kronohagen, hunnit förtära sin middag. Fröken Tappgren hade, utom Hilda, ännu flere andra damer i hel inackordering hos sig, hvarför frågor och svar möjligtvis i sin mån bidragit till middagens försenande.

Skymningen, den stund då man hvarken kan skriva eller läsa, om man ej tänder upp ljus förstås, är den specielt åt pratet egnade tiden. Då solen sjunkit under horisonten, begynner detta pratande för att sluta först ungefär vid den tidpunkt lykttändaren med sin långa käpp i handen vandrar med snabba, stora steg från den ena lyktan till den andra och ibland slutar det ej ens då — pratet om nästans fel och brister, medmänniskor åsamkade förargelser och gängse rykten.

Kanske äfven plättar med sylt, en af Hilda Fjäderströms älsklingsrätter, i sin mån åter bidragit till att middagsmåltiden dragit ut på längden. Det var redan fullkomligt mörkt i hennes med ett draperi afdelade rum, och hon var tvungen att tända lampan för att se sätta på sig sin stora, höga, bruna filthatt, hvilken icke var utan den likhet med „Babylons torn“, som Ninni Tirlgren vid en af deras stora torneringar uti ett större fruntimmers samkväm kallat den.

— Jag tänkte taga mig litet målro i dag, men däraf blir såsom vanligt intet. Jag måste snart bort att hålla föredraget i nya folkskolesalen och dessutom, jag vet icke, men jag känner mig så otillfredsstäld, så olustig, så orolig, jag fruktar att jag börjat tröttna vid detta intetsägande lif. Hittills hafva visst sinnesrörelser alstrade af den kritiska skärskådning jag egnat tingens natur och mitt ifriga deltagande i den moderna tidsfråga, som man nämt „kvinnans tillbakasatta ställning“, någorlunda

upplifvat mina lifsandar; men denna Ninnis förlofning, hon som alltid sade sig förakta alla karlar, och detta Edlas koketterande för den ena och den andra, senast hos grefvinnan för konsul Filander, alt detta har verkligt gjort mig vemodig. Visserligen äro många gifta kvinnor ännu, hoppas jag, varma anhängare af mina vid olika tillfällen uttalade åsikter, men enkorna — jag behöfver bara sända en blick till Eufrosyne och Agata — för att se hvar skon klämmer . . . Ingen, — sade fröken Fjäderström högt för sig själf, där hon stod och jämkade sin hatt på hufvudet, — ingen må lära känna det, men jag vacklar, jag vacklar sannerligen i min tanke om kvinnans natur. — Hilda släkte ut lampan och gick hastigt ur rummet, satte i tamburen på sig sin nya, med sobelskinn fodrade kappa — äfven denna en skänk af ett kotteri damer i föreningen — och hastade utför trappan.

Andfådd gick hon med hastiga, om än mycket korta steg öfver Senatstorget längs Unions- och Esplanadsgatornas rikt upplysta magasiner. Andfådd uppnådde hon folkskolehuset. Andfådd höll hon sitt föredrag om „kvinnans lidanden“. Denna dag var hon skoningslösare än vanligt. „Männen i den skandinaviska nordnen, främst de i Finland, isynnerhet de i Helsingfors“ sade hon vara verkliga Central-Afrikanska Tippu-Tibbar, om de ej vore ändå värre. Åhörarskaran, mest äldre tjänstekvinnor, fattades af en sådan förbittring mot alt hvad karl hette, att de i slutet af föredraget utan förbarmande utkörde en gammal enbent sjöman, som trott sig hafva åhört en predikan i nya bönehuset.

Andfådd lämnade Hilda talaretribunen, åtföljd af de gamla tjänstekvinnornas välsignelser, och anfådd tillropade hon en hyrkusk, som hon bad köra sig till sjätte stadsdelen.

— Det må vara orätt, men också jag är människa, också jag kan fela, dessutom är också jag kvinna. Vi få väl se Ninni! Skrattar bäst som skrattar sist! Hon lät kusken stanna vid samma hus, där hon senaste natt med Ninni stått på lur efter de i huset ingångna herrarne.

— Ännu en gång skall jag fråga människan om hennes åsikt. Jag säger afsiktligt icke: „låta spå mig“, ännu en gång! Sedan, ja, sedan tager jag mina mått och steg.

Hilda Fjäderström steg ur åkdonet och gick med lätta steg till porten, då hon plötsligt såg framför sig en flock unga herrar som artigt aftogo hattarna. En af dem steg vördnadsfullt fram och sade med en röst, hvars ungdomliga timbre blott gjorde den mer ironisk:

— Fröken får väl lof att vänta litet. Där är fullt med folk förut hos fru Pergelento. Kammarrådinnan Rimmart, titulärrådinnan Tjärdal, docenten Edla . . .

Hilda var värkligen för manhaftig att låta den unge herrn i ro avsluta sin harang.

En smällande örfil och utropet „oförskämde kyckling“ afbröt tvärt hans avslöjanden.

Medan den unge mannen uppsökte sin glänsande cylinderhatt, som flugit af hans hufvud och rullat utmed trottoaren, skyndade fröken Hilda Fjäderström upp i sitt åkdon och befalde hyrkusken fort köra vidare. Hildas öron undgick dock ej ett skallande skratt, som väl ökade hennes förbittring, men äfven värkade tröstande på hennes sinnen, då hon insåg de till spåkvinnan ingångna damernas ännu vanskligare belägenhet.

Hyrkusken hade så ofta sett det fruntimmer han kuskade gå eller åka omkring i staden, att hans själfkänsla manade honom att åka snabt — en slags välvilja mot en god kund.

Högbärgsgatans backe passerades därför vådligt hastigt, och som hvarje orsak har sin värkan så stälpte han äfven vid en oförsiktig vändning om Södra Esplanadgatans hörn. Till all lycka voro några herrar tillhands, hvilka tänkt taga sig ett litet parti å operakällarens sidorum, bland dem kammarherre Tistel.

Hilda Fjäderström blef vid stälplingen formligen kastad i hans famn. Skrämd som hon var och han äfvenledes höllo de hvarandra en god stund i omfamning, medan de andra herrarne laxade upp hyrkusken.

Våren framskred alt som solen steg högre på himlahvalfvet. Dufvorna kuttrade ofvan fönster och takrännor. Positiven ljödo på gårdarne. Skymningen inträdde alt senare.

Kammarrådinnan Rimmart och titulärrådinnan Tjärdal sutto på eftermiddagskaffe hos assessorskan Blåberg.

Märkvärdigt nog sutto värdinnan och de tvänne unga enkorna tysta och slutna.

Ändtligen bröt Agata Tjärdal tystnaden.

— Det var det enda rykte jag inte trott uppå — men det är sanning. Hilda Fjäderström och kammarherre Tistel hafva i dag eklaterat sin förlofning, och Hilda har afsagt sig ordförandeskapet. Förresten, ni veten det lika väl som jag. Rosa, jag tillåter mig fylla koppen ånyo . . .!

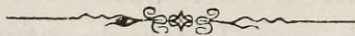
— Var så snäll, — sade assessorskan. Men huru går det nu med föreningen „Kvinlighetens bekämpare“, — tillade hon, litet illparigt.

— Var öfvertygad om, kära Rosa, — yttrade patetiskt Eufrosyne Rimmart, — innan alla fruntimmer blifvit gifta eller omgifta, skall denna förening icke upphävas.

Assessorn stack in hufvudet genom dörren som stått på glänt och sade skämtsamt:

— Och då det notoriskt hos oss finnes mycket mera kvinnor än män — mohamedanismen är oförenlig — och några män på inga villkor vilja gifta sig, då det är så dyrt — så har „föreningen“ minsann en lång framtid för sig — om icke hela evigheten.

— Spåkvinnan är bortkörd af polisen, men jag skall i stället spå er, — yttrade assessorskan skrattande.

En af de många historierna om smuggel.

fördröjligen taga vi igen ihop med en ny „upp-
rättning“. Det kan hända att denna är mera
spännande, djupare uttänkt och skuren i finare
ornamenter än den föregående. Sanningsenligheten åter
uti följande berättelse är hvarken större eller mindre än i
alla de andra skildringarna. Allting är relativt, så också
sanningen. Emellertid: „Ingen rök utan eld“, heter det,
och skulle vi icke vara rädda att komma fram med nya
idéer, — „brändt barn skyr elden“, — så kunde vi gärna
tillägga: äfven ingen eld utan rök.

Ur skorstenar stiger rök; ifrån mossan, som herden
lagt öfver några brinnande tjärstickor, höjer sig rök;
facklor ryka; å andra sidan inträffar det ofta nog, bland
annat, att t. ex. starka alkoholister brinna upp, brin-
nande förhoppningar gå upp i rök m. m. Men tiden
hastar, och vi måste skynda oss. Om man ännu icke sett
något ibland „elden och röken“, kunna vi icke hjälpa
det; att brinna och ryka kommer det äfven i själfva be-
rättelsen.

Först förlägga vi våra tankar till Helsingfors. Lik-
som solen upplyser och värmer planeter och drabanter,
så är det väl från hufvudstaden alt ljus borde utstråla,
uti den borde alt hafva sin upprinnelse; huruvida det
så gör är en annan sak.

Sedan skola vi närma oss Wiborg, denna åldriga vestal (?), detta seklers och nationers stridsäpple — denna Pandoras ask . . .

Vi ämna således röra oss österut. Hvarför icke? En brefdufva, en svala, må vara fastän en papegoja, flyger icke långt ensam. Vesterut är visst luften renare, sväfvande öfver de stora hafven; men det måste vara en ung, kraftig örn som skall spänna sina vingar till en enslig flykt. Gamla örnar lära als ej finnas, och äfven de unga äro sällsynta hos oss. De få som upptäckas blifva genast skjutna eller plockas och hackas de obarmhertigt af en mängd hökar och kråkar, tils de alldeles upprifna falla ned i kärret och snart sjunka i dess bottenlösa gungfly.

Man hörde ett hemskt klämtande och rasslet af brandkårernas åkdon, som ilade igenom nattens dunkel utmed de öde gatorna. „Frivilliga“ i sina hvita skjortor och sina gula skärp kommo utspringande från portar och gränder. Man uppfångade enstaka rop af: „Hvar brinner det? Eldsvåda! Femte stadsdelen! Sjätte stadsdelen! Bakom all ära och redlighet“!

Emellertid nedbrann det lilla huset vid Fiskaregatan, som fattat eld, inom en kort stund helt och hållet. Klämtningarna afstannade, brandkåren återvände och staden försänktes efter denna störing ånyo i slummer, med undantag af de få vaktposter, som blifvit ställda omkring platsen där det nedbrunna rucklet stått.

En gammal man och en yngling sutto på en hög sotiga bjälkar och stirrade sorgset på den ännu brinnande lilla återstoden af deras förintade hem. De voro en farfar och hans sonson. Farfadren var en liten hvithårig, skrumpen gubbe, men sonsonen en för sina aderton år reslig och stolt gestalt, med ljust hår, blå ögon, djärft framstickande krokig näsa, en långt framskjutande haka och hårdt sammanpressade läppar. En gammal

käring stod med förklädet för ögat snyftande ett stycke ifrån; gumman hade väl femton år förestått gubbens och ynglingens hushåll, eller ungefär lika lång tid som gamle Gerhard Ljung sysslat med att gå omkring i staden för att mot billig ersättning stämma instrumenter, flyglar och pianofortes. Gubben hade förut i världen sett bättre dagar. Han hade varit arkivarie eller bibliotekarie, men kommit i onåd hos höga vederbörande för en utgifven broskyr, som börjat med: „Hvart taga penningarne vägen?“ samt slutat med svaret: „Till bekostande af akademiska ströskrifter“. Ännu några andra broskyrer hade gubben skrifvit, med påföljd att han en dag tvangs att lägga in om afsked. Hans son hade äfven varit tjänsteman, men, förbittrad öfver tillvägagåendet emot fadren, altför skarpt vid olika tillfällen gått åt dennes fiender. Då Rudolf Ljung genom en följd af oförmodade händelser sedermera råkade i finansiella trångmål, begagnade man sig härutaf för att äfven störta honom. Rudolfs maka, en känslig kvinna, dog snart af sorg däröfver, och Rudolf själf emigrerade till främmande land, — man visste icke hvart och hade äfven efteråt aldrig hört af honom. Sin några år gamla pilt, Edvin, öfverlämnade han i farfadrens vård. Gamle Gerhard hade med sin lilla pension skolat sin sonson, medan han, som redan nämndt, lifnärt sig och denne med stämning af klaver.

— Det var ett hårdt slag för oss, Edvin — yttrade den gamle efter en lång stunds tystnad. — Vi redde oss jämt och nätt, då vi ägde vårt eget lilla hus. Huru skall nu min lilla pension förslå till både skola, hyra och mat? Staden har blifvit så musikalisk, — det låg någon liten ton af bitterhet i gubbens röst, då han fortfor — att en sådan gammalmodig stämmare som jag har klena utsikter att erhålla arbete.

— Farfar, — svarade Edvin raskt, fattande den gamles skrynkliga hand. — Älskade gamla farfar, för-
tvifla ej, jag är ung och stark, och hvad skolan an-
går, så är det tid på att lämna den. Jag har ett helt
år kvar till studentexamen, sedan hägra flere års stu-
dier vid universitetet — nej, det är omöjligt, farfar har
försakat nog; nu börjar min tur.

— Gosse, — återtog den gamle, — din stackars
far gaf dig i mina armar och sade: — Fader, jag reser
bort för att skaffa dig, om möjligt, lätnad på dina si-
sta dagar och mig själf frisk luft för den närmaste ti-
den, ty här vill jag kvävas. Sköt väl om pilten sålänge
och försök få honom till en bildad människa.

— Ett år eller par göra väl ej mycket till saken,
goda farfar, — sade Edvin. — Jag har ju länge nog
besökt skolan; lifvet får lära mig resten.

— Jag skulle dock velat se lyran på din mössa
före min död, — genmålde den gamle, och en tår blänkte
i hans öga. — Det var den enda dröm jag hade kvar.

— Hvad skall farfar drömma, som är så gammal!
Farfar bör sofva godt. Nog drömmer jag för oss bägge.
Jag glömmer aldrig, när jag såsom liten gosse satt med
armbågarne på bordet och hufvudet i händerna och
lyssnade till alla de sagor, legender och berättelser ur
forna tiders lif eller den sköna beskrifningen om aflägsna
stjärnor, om djur och växter, om skeppen som segla
långt bort till varma länder, dit äfven pappa reste, och
där han kanske ännu lefver. Solen lyste så vänligt in
genom våra smårutiga fönster, syrenernas blad — de äro
aska nu — svajade sakta för brisarne från hafvet och
bildade underliga skuggfigurer öfver föräldrarnas porträtt
på den kalkade hvita väggen. Brita kom in med efter-
middagskaffet, och farfar tvang mig alltid att taga två hela
hveteskorpor, fastän jag nog skulle nöjt mig med en. Se-

dan sade farfar: — Nu går jag och tager mig en liten lur på maten, och du pojke kan gå ut på „Lönnerberg“ att slå boll; men slåss inte med de andra gossarne. — Och många andra minnen har jag utaf farfars godhet mot mig. Så kommer jag ihåg

Edvin tystnade tvärt, ty han iakttog med detsamma tvänne fina välrakade herrar, som i höga hattar och fina pälsar, med käpparne uppåtböjda under armen och bolmande cigarrer i munnen stego fram till den ännu här och där med en fladdrande låga brinnande ruinen af det lilla huset.

— Där är hela skräpet, — sade den ena af de fina herrarne. — Jag hoppades redan att ett flertal af dessa ruckel skulle stryka med, så att man haft fördel af att lägga beslag på platsen för uppförande af något större stenhus. Hvilken vacker utsikt skulle man ej haft från byggnaden öfver Sandviken till Busholmen och äfven söderut öfver hafvet. Med tiden kunde man påräkna goda hyror.

Den andra herrn sade:

— Ja, det vore på alt sätt bra att få packet bort från dessa ställen. Jag önskade det gärna bort från några andra platser också, men man får väl lof att dragas med det, bror Hagtorn.

En mörk rodnad färgade Edvins kinder.

— Hvad mena herrarne med pack, hade redan undsluppit hans läppar, då farfadren drog honom till sig sägande:

— Lugna dig, Edvin. Man får ej här i världen taga somt så noga. Om du lägger alt på sinnet hvad du får höra och som strider mot din rättskänsla, så — — påminn dig blott dina fäders öden!

— Men att höra dem så lätt taga andras olycka och dessutom kalla oss för pack — som det icke skulle

vara en slump att en är fattig, den andra rik — oftast åtminstone. I alla fall behöfva de ej förhäfva sig, och . . .

— Edvin uppblossade ånyo, men gubben höll hårdt sitt tag i hans rockärm och återtog:

— Du känner ej ännu, min stackars gosse, människans natur och världens däraf beroende gång.

— Då har jag en annan natur än andra människor — fortfor ynglingen förargad.

— Naturen är föränderlig, min gosse — yttrade den gamle, — isynnerhet hos människor, och du känner kanske ej dig själf ännu. Tst pojke! Jag tror mig känna igen dessa röster.

De bägge fina herrarne gingo emellertid sin väg.

Farfadren satt stum och funderade; plötsligt vände han sitt insjunkna anlete mot Edvin, satte sin darrande hand på hans hufvud och sade:

— Gud hjälpe oss! En af de där herrarne var med om att störta vår familj i eländet. Han har byggt sin framgång på vår ruin.

Edvin rusade upp, och denna gång kunde den gamle ej återhålla honom, men det förelåg ej heller något skäl därtill; ty ljudet af de bägge herrarnes ekipage bortdog redan i fjärran, bakom Röddälden.

— Ja, hvad skola vi nu företaga oss? — yttrade den gamle.

Madam Brita steg fram till honom. Hon snyftade fortfarande och mumlade otydligt:

— Gamle herr Gerhard har alltid varit så god mot mig — som en riktig bror — och det är just en sådan jag har — fast han bara är bonde — jag har ju talat om honom ofta — rika Kippari. Gamle Gerhard lyfter ju pension i morgon; också jag har små besparingar — om vi skulle vistas hösten öfver hos honom; — kommer tid, kommer råd. — Madamen fick ej mera något ur munnen på sig för gråt.

— Hm, — tänkte gamle Gerhard Ljung, — gumman har ett praktiskt hufvud. På landet är det billigare. Edvin har ännu aldrig vistats på landet, utom vid någon botanisk utflykt. Skulle kanske utveckla hans sinne till mera praktiskt. Jag ser nog att han slagit högskolan ur hågen.

— Brita, — ropade den gamle uppstigande, — ditt förslag är godt. Vi skola resa i morgon. Hvar bor han, din gamle bror?

— Han bor i skärgården, emellan Pitkäpaasi och Fredrikshamn, — och där är då vackert! — tillade gumman, synbart tröstad, och borttorkade sina tårar.

Edvin, som gått ett slag om den stora, slocknande brasan, kom skyndsamt till den gamle och madam Brita samt sade med glad stämma:

— Farfar, här är en karl, — slagtare tror jag, — som bjuder tusen mark för tomten.

— Så mycket bättre, — svarade den gamle, men vi begifva oss i alla fall ut på landet, till Britas bror. Du kan sätta dig in i landtbruk, kära Edvin, och se efter, till hvilken grad detta yrke kunde intressera dig.

— Gärna, farfar — endast bort från Helsingfors, som jag tycker har något af de där lockande, be-
drägliga bilderna, hvilka man ibland får se på himlen i de stora öknarna.

— Du menar hägringar, fata morgana.

— Just det, farfar, just det, men nu går jag och ser efter om någonting blifvit bärgadt.

När det råder en frisk och klar luft och höstsolen i oktober från en ljusblå himmel utstrålar sitt sken öfver den åldriga, men alt ännu lifskraftiga staden Wi-
borg och dess olikartade, vackra omnejd, den dock be-

fästningarna, ledsamt nog, något fördystra; — när man från Sant Anna bärget blickar åt alla vädersträck och ser åt norr Monrepos och Huusniemis lummiga skogar skimra i mångfärgad prakt, innan det redan frusna löfvärket bortblåses af de sista stormarna före vinterns intåg, — samt åt söder skådar den stora fjärdens till Trångsund skummande böljor; — sedan kastar en blick hän öfver förstäderna, mot Sorvari kyrkogård, — och slutligen egnar några ögonkast åt staden, ända bort till Havis; — när man äntligen låter ögonen hvila på den gamla fornborgen nära invid och tänker på alt blod, som färgat vattnet där omkring, — då intages sinnet af vemod, oaktadt alt det sköna man sett, och man försjunker i djupa tankar, dunkla tankar sammanvecklade till en härfva, nästan omöjlig att utreda. Vikingar på drakar, som göra berserkagång i land och som i offerlundar, bekransade af ekar, offra fångar af Jumalafolket. Dem har icke tornet sett, men i stället mörka, skäggiga vilda horder, som rusat mot unga pansarklädda riddare med ljusa lockar och stålgrå ögon. Moln och krutrök hafva legat öfver trakten. Nödorp hafva skullat, förbannelser hafva ljudit. Hansas och moskoviters snikna handelsmän hafva prutat med eller öfverbjudit hvarandra, finska bönder och svenska adelsmän hafva förundrande stått och sett uppå. Man bestormas af otaliga minnen från hedenhös till det ögonblick man sitter på klippan och tänker: hvartill all denna jäktan och sträfvan utan rast och utan ro, för ett illusoriskt lif, för icke så mycket ens, på långt när, som „en sekund i evigheten?“ Ja, så långt man ser omkring sig land och haf, är det alt — en graf.

Detta tänkte dock icke den rike konsuln, som orolig gick fram och tillbaka uppe på den höga fästningsvallen invid slottsbron och vresigt snäste åt tull-

uppsyningsmannen, hvilken på alt vis försökte ingifva honom tröst, under öfvertygande försäkringar om: „att tulljakten nog skulle få rätt på skeppet“.

Konsuln var något fet, och hans i solen blixtrande tjocka urked af guld låg spänd, som en indians båge, öfver den trinda magen.

Tullvaktmästaren, en lång, gänglig gestalt, hade i sätt och fasoner mycket af en värklig hofman.

Konsuln talade naturligtvis i myndig bas, och tullvaktmästaren i en gäll och falsk tenor som ljud något onaturlig.

— Om han icke är här med sin ångare då uret visar på tre, så kommer jag att röra upp himmel och jord. Hvad är det för en bevakning. Smugglar man in en låda vin, så göra tullherrarne ett hiskligt spektakel af saken, men smugglas ett helt dyrbart skepp bort af sjöröfvare, så lyckas man ej ens leta sig till deras spår. — Guds död!

— Herr konsul och riddare, — sade den länge vaktmästaren med en halfcirkelformig bugning, — på sjön sopas spåren lätt efter en — det må nu bära åstad längs vattenytan — vaktmästaren gjorde en betecknande gest med venstra handen — eller kluk-kluk bära af rakt nedåt, — vaktmästaren gjorde en olika rörelse med sin högra hand. — Men herr konsuln och riddaren behöfver icke för den skull måla fan på väggen. Nog är väl tullbåten här i rappet och har då nyheter med sig.

— Jag kan ej begripa, — återtog konsuln, — hvarför det just är vårt bolag som begynt utsättas för hvarjehanda trakasserier och fatala missöden.

— Ödet, försynen, herr konsul och riddare, — utlät sig vaktmästaren vid tullen något patetiskt.

— Jag tar saken från en annan synpunkt, och om den här sista skandalen icke blir till fulla klar, så skall

jag vidtaga stränga mått och steg och skrifva till min kompanjon i Helsingfors, som har sina höga relationer.

— Konsuln och riddaren talar som om man skulle läsa det ur en bok, — genmälde tullvaktmästaren. Konsuln skyggade med händerna öfver ögonen och såg ut öfver vattnet åt det lilla förfallna batteriet på den holme, hvilken tillika med Keihäsniemi udde afdelar fjärden i tvänne hälfter. Men förgäfves blickade han efter den väntade farkosten.

— Jag går att äta min middag, — utbrast han otåligt. Väntan blir mig för lång. I fall det utsändes ytterligare en tullbåt i afton, så var god och underrätta mig; min kompanjons son följer själf med den.

— Det skall göra mig ett nöje att kunna tjäna herr konsuln och riddaren, — svarade vaktmästaren till den bort stultande konsuln och gjorde en bugning, sirligare än någon af de föregående. Knappt var konsuln dock ur synhåll, förrän vaktmästaren rätade ut sig, blef styf som en stör, uppgaf ett flatskratt och hotande knöt näfven efter den bortgående.

Hans utseende var liksom förändradt genom ett trollslag. Han utsträkte sig på en af de utställda sofforna, något beskuggad af de planterade träden. Han antog en spotsk min, slätade med en liten kam sina gråspräckliga polisonger och mumlade mellan tänderna:

— Du pratar, konsul och riddare, om din vikt i samhället, din kompanjons anseende och edra mäktiga vänner i hufvudstaden. — Vaktmästaren reste sig ifrån sin halfliggande ställning, och hans ögon glimmade till likt ett rofdjurs i mörkret.

— Jag hatar samhället, som låtit mig trampas ned; de där mäktiga vännerna föraktar jag, och din kompanjon, som närmast vållat min ofärd, honom önskade jag död vid mina fötter, som . . . Tullvaktmästaren slu-

tade sin harang, ty han såg en tjänsteman från tullkontoret skynsamt nalkas.

— God dag, vaktmästar Sjöskog! Jag medför en brådskande befallning. Ni bör vara färdig att afgå om en timme med den lediga tullbåten. Unge herr Hagtorn från Helsingfors följer med. Sinnena äro i jäsning till följd af den mellan Ryöväri och Trångsund förankrade briggen „Henriettas“ mystiska försvinnande senaste natt. Raska nu på tullbåtens befälhafvare!

Den unge mannen begynte plötsligt gapskratta. Vaktmästaren blickade skarpt på honom.

— Herr Sjöskog förlorar ju sin ena polisong, — utbrast den unge mannen.

Vaktmästar Sjöskog bet sig i läppen och tog upp sin nedfallna yfviga kindprydnad.

— Jag lät raka mig häromdagen, och perukmakaren afskar utan anmodan mitt ena kindskägg, hvilket jag sedan lät honom fastlimma. Förargligt nog att det lossnat. — Vaktmästaren såg förlägen ut.

Den unge tjänstemannen gick bort, nära att kikna af skratt. — Det här skall blifva en treflig historia att berätta om hos Andrea, — tänkte han. — Hvilken gammal narr, den där Sjöskog, — han måtte vara stor fruntimmerskarl, — att bära lösa kindskägg.

Sjöskog, tyktes det, hade skäl att taga saken mindre skämtsamt. — En dum historia! Lycka att det var en sådan gröngöling. — Emellertid är det bäst att öfverlåta åt en annan vaktmästarerollen.

Efter att hafva framtagit en liten flaska ur västfickan fuktade han med innehållet polisongen och lyckades få den ånyo fästad.

— Och nu farväl, du goda Wiborg! — sade vaktmästaren för sig själf, gående från vallen ned till kajen. — Du är hvarken sämre eller bättre än andra samman-

skockningsställen för tvåbenta, men du har fosterländska sträfvanden och en bit entusiasm under tryckande förhållanden, och därför ger jag dig en mention honorable. Hagtorns son följer med. Det är beklagligt att det ej är han själf; lika godt — en fågel i hand är bättre än tio i skogen.

Vaktmästaren steg ombord å den lilla tulljakten, en smäckert tacklad, däckad slup, men utan ångkraft, som den större, hvilken redan tidigare, på morgonen afsändts på spaning.

En stund efteråt kom en ung, fin herreman af ett något högdraget utseende och styft uppträdande ombord. Det var unge Hagtorn.

Sjöskog betraktade honom uppmärksamt.

— Han har sin fars sluga blinkning med ögonlocken, och ser ut att hafva hans kalla hjärta också.

— Är det klart? — Klart! — Ijödo ropen ombord.

Några timmar därpå sågs den snabbseglande jaktens för den friska sidavinden spända hvita segel långt ute på Tuppurafjärden, glänsande likt ett större pappersark för aftonsolens sista strålar.

Några mil från Pitkäpaasi naturskönt belägna lotsby flammade en väldig stockeld på en långt i hafvet utskjutande, skogbeväxt udde. Klippor höjde sig såväl på udden som på några längre ut i hafvet belägna holmar, högre än vanligt öfver vattnets yta. Stora lösa kullerblock, remnor och skrefvor, ur hvilka höga furor höjde sina kronor, gåfvo kusten här en särskild, vild anblick. En ännu vildare sådan ingåfvo de kring stockelden sittande eller liggande skepnaderna, med sina brynta ansikten och skiljaktiga klädedräkter. En man satt orörlig invid en med vatten färdigt påfylld spruta. Den som visste att det var förbjudet att på uddar och holmar vettande rakt utåt hafvet underhålla stora eldar,

kunde genast gissa hvad ändamål sprutan hade: — att så hastigt som möjligt i eldstaden släcka lågan, som vida omkring i den mörka natten utsände ett klart sken.

Man urskilde ett dussin karlar vid elden. Svenska och finska språken ljödo om hvarandra och någon gång — på ryska — en svordom.

— Pass på signalen, Peter! — sade en djup basröst, som kom från ett i skugga befintligt ställe, där en stor karl låg utsträkt på en filt.

— Var lugn, styrman, — svarade mannen vid sprutan; — det är väl ej första gången, må jag veta.

Blåsten hade tilltagit, men man kunde ej kalla vädret stormigt, ehuru väl bränningarne dånande vräkte sig mot strandens stenar, här och hvar stänkande skummet högt mot det mörka och mulna firmamentet.

Längre inåt landet, midt på udden stod en nyss-timrad stuga, bestående af tvänne kamrar och ett litet kök, nästan gömd för blicken af några stora stenar och öfverskuggad af gamla krokiga furor. Mellan springorna af de med träluckor försedda fönstren glimtade några ljusstrålar ut i det omgifvande mörkret.

En ung, fyllig kvinna af behagligt utseende, iklädd en enkel svart ylleklädning, visade sig i den öppnade dörren.

— Edvin, är du ej snart färdig? Maten kallnar.

Man hörde ett doft ljud, som tyktes härleda sig ifrån något ställe under jordens yta. Ett hufvud framträdde öfver marken, och snart utkröp en människogestalt ur ett hål invid en af de närbelägna jättestenarnes tvärbranta sida.

I ett nu stod den utkrupne på benen, och vid skenet från den öppna dörren kunde man igenkänna Edvin Ljung, hvars bekantskap vi gjorde i början af vår

berättelse. Man kunde se att han blifvit några år äldre, ty en frodig skäggväxt betäkte hans öfverläpp, kinder och haka.

— Förlåt, min kära Jenny, att jag låtit dig vänta länge, men så var det därnere också åtskilligt att undanstöka, — svarade han den unga kvinnan.

Köket hade ett par blankpolerade kastruller, och det inre rummet några snygga sängar; ett par taflor prydde dess otapetserade stockväggar, och några blommande levkojor stodo i fönstret, men för öfrigt var inredningen ytterst enkel och liknade den hos allmogen vanliga. De unga tu gingo in i stugan och satte sig i köket vid ett litet bord, på hvilket en enkel kvällsvard var uppdukad: potates, köttbullar och mjölk.

Den unga kvinnan trykte en kyss på Edvins panna.

— Är smugglarkungens svärson trött efter sitt ansträngande arbete? sporde hon leende, med en lätt brytning på stockholmska dialekten.

— Åh ja, — sade Edvin pustande. Men det brydde jag mig mindre om, endast mitt underjordiska arbete stode i bättre samklang med gällande lagar.

— Du erkände ju nyligen riktigheten af min fars argumenter till förmån för frihandeln, — yttrade Edvins unga hustru med en skälmsk blick på mannen. — Hvar ligger felet, är det icke hos lagstiftaren? Skall man efterlefva dumma lagar?

— Dina kunskaper torde vara större än mina — du har ju genomgått hela fruntimmersskolan och varit i fint sällskap. Du kan hafva rätt, men nog låter det besynnerligt att folk icke få rågen såld. Säger man att landtbrukaren har för högt pris på sina varor, så svarar han väl, att hans anspråk stå i samband med beskattningssystemet.

— Beskattningen kan hvila på falska principer, och jag återkommer till, att flera af våra lagar äro dåliga, omöjliga att efterlefva, hvarför de äfven kringgås, hvilket visserligen, i sig själf betraktadt, är falskt och illa. Men är det skick och fasoner att utarmade inhysingar och backstugusittare få i skatter under olika namn utbetala ända till par veckors arbetsförtjänst. Alla må då skatta med en veckas inkomst, hvar och en för sin. Pappa har ej fått någon egentlig skola; men så bonde han än är, har han en skarp inblick i förhållandena. Tänk, vi stackare, som blott äro hans inhysingar! — bifogade Jenny med ett skalkaktigt minspel.

— Vi skola härvidlag lämna oss själfva ur räkningen, — invände Edvin.

— Inkomsten skall beskattas, ej förmögenheten, menar du? — återtog Jenny skrattande.

— Tvärtom, tycker jag, — svarade Edvin synbart frånvarande; hans hufvud sjönk mot bröstet och han stirrade stelt på en fläck af golfmattan. Jenny slog sina armar om mannens hals.

— Du är så svärmodig, och har dag från dag blifvit det alt mera. Se på mig, här sitter vid din sida din unga hustru.

Jenny trykte sin man mot sitt bröst, men Edvin slet sig lös ur hennes famn och begynte, fattad af en djup ångest, promenera af och an på golfvet.

— Det går aldrig, goda Jenny — utbrast han. — Vi måste lämna detta farliga, olagliga näringsfång. Gud vare lof, att den gamle farfar på sin dödsbädd såg sin ättling vara en folkets lärare, ej dess förförare, som han sedan urartat till. Jag öfverger yrket, och det redan i morgon dag.

Edvins hustru såg på honom med klara, älskande ögon, men vid hvilka i denna stund ett egendomligt

uttryck var skönjbart som föranledde mannen att tvärt häjda sin nervösa spatsergång.

— Älskar du mig, Edvin? — frågade Jenny.

— Hvilken fråga, min älskling! Det var ju för din skull jag öfvergaf min folkskola och bylärareplatsen, då din far utsatte detta som ett villkor för vår förening. Det är nu ett år sedan vi efter bröllopet flyttade hit, och jag har längesedan insett att den snikne gamle mannen önskade hafva mig som en säker mellanlänk uti sina förbindelser med smugglare. Huru ofta har jag ej spjärnat emot, men städse gifvit efter vid hans hotelser och dina böner, Jenny. — Hvad betyda hans ord att jag tjänar en mig mycket nära stående persons inträssen, hvilken jag hade att tacka för, att din far slutligen samtyckte till vårt giftermål? Hvem är denna person? Jag har aldrig fått svar på den frågan.

Hustrun såg med en forskande blick på Edvin och sade sedan långsamt, som om hon öfverlagt hvarje stafvelse:

— Edvin, du känner väl den där länge mannen, hvars handtlangare bära balar och kaggar från jalorna upp till oss?

— Ja visst, — huru så?

— Det är min fars högra hand och alt i allom.

— Jaså, det har jag anat. Än sedan?

— Och dessutom — din far!

Edvin stod såsom slagen af åskan. Derefter rusade han emot sin hustru, fattade henne i skulderna och sade häftigt:

— Jenny, hustru, kvinna, du ljuger; du kan aldrig mena hvad du sagt. Förtala icke en död man, en man som kämpat förgäfves, som lämnat den usla jorden i någon trakt långt härifrån, i något främmande land, för långa tider tillbaka.

— Det är som jag säger, Edvin, — yttrade Jenny lugnt, och tillade med ett uttryck af smärta: — Du tager mig för hårdt i skuldran, Edvin, det gör ondt!

Den unge mannens stora och starka kropp skakades af frossbrytningar; hans knän sviktade, han sjönk ned på en stol och utbristande i krampartade snyftningar gömde han sitt ansikte i Jennys famn.

— Ack, Jenny, — sade han, ofta afbruten af de våldsamma snyftningarna, — det är då värkligen sant? Jag förstår nu den långe mannens stora bildning, hans rörelse vid farfars död, hans mig visade hjärtlighet, hans hänsyftningar uppå att han ville bereda mig ett tillfälle att öfvergifva alt samband med smugglarne, din fasters gamla Britas hemlighetsfulla afsides samtal med honom. — — — Förbannelse öfver detta lif, som till grundpelare har individers, klassers, nationers kannibaliska kamp mot hvarandra! Lyckliga de människor, som kunna lefva, fastän stilla och obemärkt, utan att behöfva hylla grundsatsen: „den enas död är den andras bröd.“ Jag begriper icke, hvarför människor skola se på hvarandra med rofdjursblickar, i stället för att älska och akta hvarandra, såsom Han lärde, den store korsfäste, hvars gloria man söker bortskrapa, fången som man är i lidelsernas bojor.

Edvin tystnade; hans filosofiska mumlande syntes lugna honom och han tryckte endast hårdt sitt ansikte emellan Jennys knän. Jenny lade sina små mjuka, om också af arbete något brynta händer på sin mans hufvud, och höjande sina vackra ögon med deras underbara, beslöjade blick mot taket, där en insomnad kanariefågel satt på en pinne i sin lilla bur, yttrade hon sakta:

— Äfven du, min Edvin, är en uti bur uppfödd, redan tamd fågel, som ej mera förmår fatta den fullständiga frihetens oemotståndliga tjusningskraft.

— Din far, Jenny, — begynte efter en stund Edvin, — sitter lugn på sitt stora hemman i kyrkybyn, ser kyrkoherden och kronans tjänstemän hos sig som gäster, samt är aktad vida omkring för sin förmögenhets skull, — medan min far åter hvarje minut löper fara att för hans skull blifva kastad i bojor. — Edvin for upp från stolen.

— Jenny, hörde du de rop, vilda rop, som just nu ljödo ibland trädens sus och hafsvågornas dån?

Hustrun lyssnade.

— Du fantiserar, Edvin, — du var så upprörd.

I detsamma förnummos, ehuru otydligt, skott ur bössor eller revolverar.

— Min Gud! — utbrast Jenny, plötsligt ängslig, — skulle värkligen din far, Edvin, råkat ut för en snara, han som härintills ännu icke ertappats en enda gång?

Edvin grep tag i en på väggen hängande bössa, fattade en yxe, satte sin hatt på hufvudet och beredde sig att gå ut.

— Hvarthän? — sporde hustrun orolig. — Jag låter dig visst icke gå bort till stranden.

— För att hjälpa min stackars far. Förlåt lilla Jenny, — yttrade Edvin bittert, — som man sår, får man skörda. Jag gör ju blott min plikt som din fars agent och min egen fars son.

Jenny omfattade sin make och sade:

— Du får ej visa dig hafva något gemensamt med smugglarne.

Men med min egen far, — tänker jag väl, — svarade Edvin buttert samt ville öppna dörren och störta ut.

— Jag ber dig, Edvin, för min skull, för det barns jag bär under mitt hjärta! — utropade Jenny, vridande sig omkring sin man, för att komma emellan honom och dörren.

En djup tystnad inträdde, hvilken endast afbröts af det gammalmodiga väggurets jämna tick-tack och furornas sus därute för någon starkare bris.

— Jag gör och har gjort allt för dig, Jenny, men min gamle far låter jag ej släpas bort af skoningslösa människor . . .

— Välan, men jag kommer med, — sade hon.

— Det tillåter åter icke jag, — yttrade Edvin, kyste sin hustru hastigt på kinden, sköt henne med kraft ifrån sig och försvann genom dörren, den man hörde honom tillbomma på yttre sidan.

Jenny stod och eftertänkte med korsknäpta händer. Hon hade af sin förmögne och fåfänge fader fått en jämförelsevis vårdad uppfostran nti en pension i Stockholm, detta genom förmedling af en därstädes bosatt bekant. Efter slutad skolgång återvände hon hem och blef genast omgifven af en mängd beundrare: — rika bondsöner, klockarens son, en ung student, pastorsadjunkten, tjänstförrättande häradskrifvaren, en extra ordinarie kanslist, och ännu andra. Men det var blott Edvin, som fann nåd för hennes ögon. Henner far, som i början varit emot partiet, gick dock plötsligt in på saken, mot vilkor att Edvin fullkomligt skulle rätta sitt görande och låtande efter sin svärfaders, häradsdomaren Kipparis, vilja och önskningsar.

— Jag har lärt mig betrakta lifvet från en annan synpunkt än Edvin, — tänkte Jenny för sig själf. — Onödiga skrupler, blöthjärtenhet och drömmar, dem man måste antaga världen ej bryr sig om, dem har jag iakttagit, hört och läst att det är bäst lämna åsido; men just därför ser jag hela enfalden af mitt tilltag förmå Edvin att fortfarande trampa den farliga stig, min girige far en gång tvungit honom in uppå. Skall jag uppoffra vår kärlekslycka, min man, mig själf och — mitt barn

för några slantar till i den rikes kista? Nej, Edvin har rätt. Här går han kanske sin undergång till mötes, och jag — mitt lif på denna öde udde är väl heller ingen dans på rosor heller. Måtte blott de goda beslut, dem jag fattat i detta ögonblick, ej komma för sent. Jenny skyndade sig in uti rummet bredvid, och utkom snart iklädd stöflar, röda ylle benkläder, en kort svart yllekjol och en tätt åtsittande mörk klädesjacka. På hufvudet bar hon en liten filthatt, öfver hvilken hon knöt en blå sidensjalett, den hon vecklade omkring halsen och fastband under hakan.

Efter ett ögonblicks betänkande tog hon en järnstör, som stått lutad mot väggen i en vrå, samt uppbröt därmed, efter några misslyckade försök, den af Edvin tillbommade ytterdörren.

Försiktigt smög hon sig i mörkret mellan trädstammar och stenar, öfver tufvor och kullfallna stockar, igenom snår af enbuskar den någon verst långa vägen, längs ryggen af bärgsåsen. Hon spände sina ögon för att genomtränga mörkret, men upptäckte likväl intet. Hon uttände örat med handen, men hörde icke annat än det alt starkare ljudande vågsvallet mot stranden och susningen i furornas toppar. Då hon anländt till uddens yttersta spets, där klipporna höjde sig högre öfver åsen, klängde hon upp på en sten, hvarifrån hon visste att man vid dagsljus hade en öfverblick af hafvet och det nedanför liggande strandpartiet.

Knapt hade Jenny intagit sin observationsplats, innan ett starkt hvitt sken, utströmmande från en osynlig punkt ute på sjön, belyste kuststräckan ett stycke väg ifrån udden. Ljuset flyttade sig långsamt närmare och närmare uddens spets.

Jenny hade icke sett det elektriska ljuset användas på detta sätt, men hon var tillräckligt beläst för

att inse hvad slags ljus det var. Hennes snabba uppfattning kom henne genast att ana, att det härledde sig från en tull- eller lotsångare, som undersökte kusten på detta ställe.

— De måste hafva misstankar att denna udde bär hemligheter i sitt sköte, — tänkte hon; — men hvarifrån dessa skott, dem vi hörde?

Samma natt anlände äfven den lilla tulljakten, som haft Sjöskog och unge Hagtorn ombord, till grannskapet af udden.

— Jaså, — yttrade unge Hagtorn till Sjöskog, — tullvaktmästaren tror att det är hit, som den af djärfva spetsbofvar bortsnappade briggen blifvit förd?

— Finland har många vikar och uddar, min herre, — svarade Sjöskog, letande i sina fickor efter något. Han fann äntligen det han sökte — en hvisselpipa af en ovanlig storlek, samt återtog: — Ingenting här i världen, bäste herr Hagtorn, är så absolut säkert. Briggen kan lika såväl, med eller utan sin dyrbara last, — kaffe och fransk konjak, tror jag — länge sedan vara borrhad eller uppbränd.

— Huru har vaktmästaren reda på det? — frågade unge Hagtorn, som trodde godt om sig själf, men misstänkte alla andra människor. — Det borde vara en okänd sak, då den ej ens hann inklareras före sitt försvinnande.

— Hå, — utlät sig Sjöskog, — en gammal tullsnok nar godt väderkorn; för resten frågade jag blott.

Unge Hagtorn kastade, — så vidt det omkring dem befintliga mörkret medgaf, — blickar af vrede och ovilja på Sjöskog. — Den där karlen är mig vidrig. Under hela resan hafva hans ögon hvilat på mig med ett af obegräplig skadeglädje uppfyllt uttryck, och framfusig är han dessutom. Skulle jag icke vilja framstå som en

hjalte eller något dylikt hos den vackra dottern till vår kompanjon i Wiborg, så skulle jag djupt ångra hela färden. Dystert är det och kallt sedan. — Unge Hagtorn knäpte rysande igen en pälsknapp, som gått upp. Jaktens befälhafvare närmade sig nu och frågade Sjöskog, som sagt sig vara hemma från dessa trakter, om man mera kunde riskera styra rakt mot kusten, eftersom han tyckte att man altför tydligt urskilde bränningarnes slag mot strandklipporna.

— Låt mig få nattkikaren, — svarade vaktmästaren, — så skall jag titta efter.

Jaktens kapten återkom med det begärda instrumentet.

Sjöskog granskade noga med kikaren den i mörkret knapt skönjbara kusten.

Kaptenen utvisade för Sjöskog en högre belägen punkt och sade:

— Medan vi befunno oss längre ute på sjön, föreföll det mig som om någon eld lyst från detta ställe. En stjärna kan det ej hafva varit, då ju himlen är mulen, och någon fyr gifves ju icke på denna plats. Det är ju förbjudet att . . .

— Kapten måtte hafva misstagit sig, — afbröt Sjöskog; — också jag har hållit ögonen öppna, men icke sett ens skymten af ett ljus.

— Möjligt, — mumlade befälhafvaren.

— Äfven jag tyckte mig se ett ljus, — anmärkte unge Hagtorn.

— Det var kanske från den försvunna briggen, — yttrade tullvaktmästaren med ett, denna gång lätt synbart hån.

Unge Hagtorn bet sig i läppen och rodnade.

— Det där skall du få betala mig, ty jag skall nog se till att du får ditt afsked, och då du förmodli-

gen har hustru och ungar, så räcker det väl ej länge innan du blir mindre morsk, — tänkte han vredgad.

I det samma kändes en stark stöt, åtföljd af ett obehagligt brakande. Det lilla fartyget, som gått för fulla segel, krängde våldsamt på ena sidan, och unga Hagtorn tog öfverbalans och föll öfverbord. I sin tunga päls orkade han, ständigt öfverspolad af de stora sjöarne, ej simma och då ett par nödrop förklingat ouppmärksammade, sjönk han snart under vattenytan.

En skärande hvissling ljöd genom luften.

Strax därpå stötte en stor båt mot jaktens sida, och ett dussin karlar sprungo öfver dess reling. Den bestörte befälhafvaren grep Sjöskog i skuldran.

— Det var ni som hvisslade, och hvad är det för ett folk, som . . .

Kaptenen blef i det samma öfvermannad af flere män, medan tullvaktmästaren skyndsamt sprang öfver till den bredvid stampande båten. Båtens besättning följde honom snabt, och snart urskilde man icke mera farkosten i det nattliga dunklet bland de stora vågorna.

Tullbetjäningen hade förgäfves, sedan de väl kommit från sin förbluffning, afskjutit en mängd skott; men i den rådande villervallan hade tullmännen träffat icke de flyende, utan i stället medlemmar af sin egen korporation.

Kaptenen, en behjärtad man, lät emellertid refva seglen och klargöra den i aktern hängande jullen, samt afbrände några raketer och bengaliska eldar, med den lyckliga påföljd att den förut utsända tullångaren, som händelsevis vid denna tid, efter sin undersökning af kusten, befann sig på återväg, bemärkte de i nød stadde, och sedan den nalkats dem så nära som möjligt, utsände en båt till undsättning.

Jenny hade af alt detta endast sett det elektriska

ljuset från tullångaren. Otålig och orolig beslöt hon lämna den stora sten, på hvilken hon en längre stund suttit, och begaf sig ned mot stranden. Hon kom snart till den plats, där stockelden brunnit, och såg ännu glimmande bränder och den glödande askan. Fortsättande sin vandring kom hon ut på ett ställe, där stranden utgjordes af en låg, af vågorna öfversköld sandbank. För att gina gick hon öfver den jämna planen, men snafvade emot något mjukt föremål, emot hvilket hon föll omkull. Hon uppreste sig hastigt, full af fasa, då hon kände sig hafva stupat öfver det uppsvällda liket af en människa. I samma ögonblick upptäckte hon konturerna af sig närmande gestalter och hörde ljudet af ett samtal.

— Du här, Jenny, — utbrast Edvin, hvilken var den förste som nådde henne, där hon stod vid liket.

— Din man räddade sin far i sista ögonblicket, — yttrade en lång skepnad, hvars röst hade den mest påfallande likhet med den persons, hvilken vi känna som tullvaktmästar Sjöskog. — Vi kunna i morgon bereda oss på en noggrann genomletning af trakten, särskildt med syfte att fånga en individ kallad Sjöskog, hvilken föröfrigt härvidlag torde sofvit af sig ruset på krogen å Hiekka i Wiborg, — hvilket rus torde vara, om ej det första, så säkert det sista „jag“ undfägnat honom med. Det är farligt att spela tullvaktmästare, då man är mera van vid smugglareroller; — ett lejon kan lättare utstyra sig med en åsneskrud.

— Hvad? Unge Hagtorn — död — drunknad! Hvilken ödets skickelse! Gossar, — Rudolf Ljung vände sig till några karlar som stodo bakom honom, — tagen liket med eder på något af lassen och låten aflämna det hos länsmannen. Det har blifvit hittadt på stranden, icke här precis. Ni förstån mig, gossar. Vänta, vi skola se

om den unge herrn har några legitimationspapper. Sen efter gossar!

En af männen sökte i den dödes fickor och fann en plånbok, hvilken han råkade till sin chef.

— Här tycks vara något, husbond', — sade karlen.

— Riktigt! Ett par visitkort. Ett bref med fruntimmersstil — från hans mor — hans käresta. — Lika godt! Här finnes ännu några hundra mark — de tillhöra naturligtvis er, mina gossar — rättvis bärgarelön. Stoppa nu plånboken med korten och brefvet igen på sin plats. Seså, allt är färdigt! Intet att tacka för, mina gossar. Farväl! Och varen försiktiga!

— Husbond' är lugn bara, — svarade smugglar-drängarne aflägsnande sig med liket.

— Raska gossar! Präktigt folk! — Önska blott hafva väl betaldt, — men hvem vill icke det nu för tiden?

Smugglarechefen blickade med en viss stolthet efter sina karlar.

Edvin hade med en af fasa starkt uppblandad beundran åhört sin faders af orubbligt lugn utmärkta, något monotona men respektingivande stämma uttala nyssnämnda befallningar. Han tänkte:

— Under utöfvandet af ett fruktansvärdt yrke befinner sig hans själ i full harmoni med sig själf — antingen sofver hans samvete eller har hans förbittring mot mänskligheten frambragts af orsaker, hvilkas värkan tillintetgöres först — i döden.

Jenny, som stödt sig mot sin man, tyktes äfven känt sig så att säga hypnotiserad. Hon tänkte:

— Min trinda, välmående landthandlande till far kan aldrig vara konungen och hufvudet i denna stora komplott mot bestående författningar. Denne länge man, Edvins far, är det.

— Allons, mina barn, — sade Rudolf Ljung, som

en stund med sin kikare blickat ut öfver hafvet. — Vi måste skynda oss, jag har spårhundar efter mig om några timmar.

De tre personerna stego upp och vandrade utför stigen, som slingrade sig emellan stenblock, trän och skrefvor på den branta klippsluttningen. Då de inträdde i stugan, bebådade en rosenröd strimma i öster öfver hafvet, att morgongryningen snart skulle stunda. Smugglarchefen såg på vägguret. Det visade två på natten.

— Gif mig litet mat, lilla Jenny, — sade han. — Jag har därefter två timmar att hvila mig. Är min ridhäst i skjulet, Edvin?

— Ja, fader, färdigsadlad, — svarade Edvin tankspridd. Rudolf Ljung utsträkte sig på den läderöfverdragna soffan i midtelrummet.

— Sätt dig där på stolen min son, — yttrade han till Edvin. — Jag har något att säga dig, medan din hustru tillagar mig litet mat. Jag önskar sedan inslumra för några timmar, är gammal redan och får lof att göra en ansträngande ridt på en half dag eller mera. Edvin! Du är snart tjugofem år och har pröfvat lifvet mer än mången annan vid femtio. En slump — slumpen att den gamla Brita var syster till den tjocke Kippari, — Ljungs mungipor krökte sig här något föraktligt, — och att fars lilla gård i Helsingfors brann ned, gjorde att vi ändtligen råkades. Din gamla farfar var en hedersman, åt hvilken jag förgäfves otaliga gånger erbjudit min förvärfvade förmögenhet, och lika fåfängt har jag bedt att utfå dig. „Håll ditt syndiga guld, gossen håller jag“, svarade mig den gamle. Det enda han icke gjorde emot det rätta, var att han ej angaf mig. Men äfven detta härledde sig af en vacker känsla — föräldrakänslan. Kanske gubben äfven tänkte på hvad som hade sänkt mig från kronans förtroendeman till dess hämdlystna

fiende — icke kronans likväl, ty jag erkänner dess neutrala karaktär, utan till samhällets — icke häller samhällets, ty detta består af olikartade element, utan mot vissa individer i detsamma, de där, glömska af aktningen för sina titlar af människor, endast läto sig ledas af sin njutningslystnad, — njutningen af att själfva stiga och därjämte se andra falla! Isynnerhet riktade jag min uppmärksamhet — så snart jag blef oberoende och såg min egen affär blomstra — du vet hvilken, och med särskild förkärlek sysslade jag med att göra afbräck och skada åt en viss rik och mäktig herre i vårt land: — hans namn är Hagtorn, — hans ende son såg du bortföras af mina karlar. Du kan anse mig hämdlysten och grym, min gosse, men det var Hagtorn som närmast vållade farfars ruin och din moders död. Vållustig, bortskämd och slapp i moralen redan från sin ungdom — ty Hagtors far var äfven en mäktig stor herre, — förföljde han din mor Henrietta med sin beundran. Hon föredrog mig, — hvilket visade hennes nobla sinnelag och hennes kärlek för mig, oafsedt min underordnade ställning. Altnog, jag vill göra historien kort. Det nyssnämnda, samt ett och hvarje därtill, min obetänksamhet och altför stora tillit till vänner gaf Hagtorn — jämte några andra, ty du skall veta, min gosse, i onda tilltag har man alltid medhjälpare, uti hvad godt är mera sällan — gaf honom tillfälle, säger jag dig, att bringa mig på fall, ända till branten af eländet. Din stolta moder greps af att se mig slagen till jorden. Hon dog af grämelse — eller af sjukdomar som sorgen alstrat. Jag åter svor att hämnas, och jag anser mig hafva hållit den eden nog så väl. Du bör veta, min son, en kraftig själ, utan tanke för annat än hämd, är ett mycket farligare grannskap för sin fiende, än en krokodil en fann från en barnunge. Hagtorn står på bran-

ten af moralisk och materiell ruin, och det behöfs blott en vink af mig. Jag har ej heller glömt de andra, och har därför anordnat saken på ett behändigt sätt — de skola falla den ena för den andras anfall, så som kort, hvilka man vikt ihop och stält på en bordskifva bakom hvarandra. En liten knuff — och de ramla alla. Den lilla episoden med hans son kom som ett extra nöje — ynglingens unga lif skänker jag en beklagan åt. Du har väl läst Monte Christo, min gosse? Nå ja — du förstår nu ungefär din faders lefnadssaga. Nu kommer jag till dig. Jenny som är en pigg och modig kvinna, har sagt mig att du har en drömmande själ och ett vekt hjärta. Det kan alt vara bra — ehuru de icke skulle passat för mig. Jag är nu gammal vorden och har väl ej så länge kvar. Jag vill därför räkna ihop mina synders tal och jämföra dem med befintliga ressurser. Alt hvad jag ärligt förtjänat tillhör dig — resten donerar jag, att ligga med ränta på ränta, tils opinionen i landet kommit därhän — nämligen till inrättandet af ett hittebarnshus. — Större delen af mina handlangare känna icke till sin fader, några icke ens sin moder, och jag tillåter mig därför draga mina konklusioner. Skulle opinionen aldrig komma så högt här i landet, — så må man använda det för grundandet af ett invalidhus för ålderstigna sjömän och militära krympingar, ty jag anser — det är min enskilda åsikt — att dessa saker äro viktigare än sångstipendier, diverse andra stipendier, bekostande af tryckning af akademiska ströskrifter, det vill säga af de lärdes skriftliga munkäbbel, införskrifning af trafvare från Australien m. m. s. Jenny har reda på hvar mitt testamente är att finna. Kippari och en gammal kamrer i hufvudstaden äro exekutorer. Dig vill jag hålla fjärran från mitt minne; ty också aggar i arf ibland människor. Nu, min son, har jag sagt

hvad jag hade att säga. — Rudolf Ljung förtärde hastigt några matbitar, utdrack ett glas mjölk och lade sig till hvila. Sömlösa sutto de unga båda, sakta samtalande.

På slaget fyra på morgonen väckte Edvin sin far.

Redan några minuter därefter satt den spänstige gamle till häst. Han räckte sina händer åt de unga till afsked.

— Farväl, mina barn, och troligtvis för alltid! Ni kunna vara lugna för såväl Kippari som mig. Vi hafva sålt affären åt en annan, — hvilken jag, oss emellan sagdt, önskar sämre lycka. Briggen Henriettas uppbränning och sänkande till hafsbottnen var den gamle smugglarens sista bragd. Så var också redan namnet ett hån. Jag reser nu åter bort till främmande land och återvänder aldrig. Kippari ger eder en anvisning, och jag tillråder eder i morgon dag lämna detta, af vederbörande redan länge illa sedda ställe. Lagret under jorden tar nog Kippari vård om. Gud vare med eder! Farväl, mina barn!

— Gud vare din själ nådig, fader, — mumlade Edvin, medan den gamle mannen gaf sitt djur en snärt och försvann uti skogens mörker, under det att dagern redan bredde sig öfver det numera ganska lugna hafvet.

Edvin och Jenny lågo tungt insomnade, då Jenny vaknade af bultningar på fönstret.

Hon såg på uret. Det visade elfva på morgonen. Hon sprang därpå till den lilla förstugans fönsterglugg och blickade ut. En äldre gråskäggig man, omgifven af flere beväpnade karlar, stod utanför dörren.

Jenny bleknade; hon igenkände befallningsmannen och den uniformerade tullbetjäningen.

Hon sprang tillbaka till Edvin, som sömnig rest sig, gnuggande ögonen med ena handen.

— Hvad står på? frågade Edvin gäspande.

— Edvin, rädda dig. Ack, min Gud, huru, hvar?
Kanske det dock inte är så farligt. Jag vet sannerligen
inte. Möjligtvis blott ett ondt samvete och onda anin-
gar. — Jennys vanliga lugn tyktes hafva försvunnit.

Edvin påklädde sig i hast, under det bultningar
ljödo på alla fönster och äfven utmed väggarne.

— Få se nu, — tänkte han, men tillade högt för
att lugna hustrun:

— Hvad oroar du dig för? Vi hafva ju förut haft
liknande besök.

Han gick och öppnade dörren. Kronobetjäningen
kom bullrande in. Befallningsmannen steg fram.

— Det smärtar mig, Edvin Ljung, men jag har
befallning att gripa er, tils en händelse, som passerat
ute på sjön i natt utanför ert torp, blifvit fullständigt
utredd.

I det samma lade en tullbetjänt handklofvar på Ed-
vins händer.

Jenny ville rusa mot betjänten, men de andra män-
nen höllo henne tillbaka. Den stackars kvinnan satte
sig med händerna för ögonen gråtande på sängkanten,
medan Edvin bortfördes med bevakning på alla sidor
om sig.

En fångförares boställe låg vid allmänna landsvä-
gen emellan Wiborg och Helsingfors. Edvin hade blif-
vit dit hämtad en kväll under de första dagarna af no-
vember. Iklädd den vanprydande fångdräkten — en
oförsvarlig kostym att sätta blott misstänkta uti — hade
han hela dagen på en hård frusen mark skakat utmed
vägen på en skranglig kärra.

Frysande, trött och med domnade själskrafter klef
han ur åkdonet. För sitt hyggliga utseende och sitt
städade sätt — kanske äfven ett visst undseende af den
med Kippari väl bekante befallningsmannen — bar han
icke bojer.

Till natten fastsmiddes han ej häller vid någon vägg, utan fick ledigt röra sig i ett rum, försedt med galler för fönstret.

Någon timme efter hans ankomst körde en med tvänne hästar förspänd vagn in på gårdsplanen. Ur vagnen utstego tvänne äldre herrar, af hvilka den ena såg mycket bekymrad ut.

De inträdde i Edvins rum.

— Är ni Edvin Ljung? — frågade barskt den ena af herrarne.

— Ja, — svarade Edvin.

Den andra herrn med det bekymrade utseendet framträdde nu, och sade med en om rörelse vittnande stämma:

— Ni var ju med på den båt, som upptog den ryktbara försvunna smugglarchefen?

Edvin stod stum.

— Jag heter Hagtorn — mitt namn är känt — jag önskade få någon underrättelse om tillgången vid min sons frånfälle. — En tår skymde den gamle herrns öga. Det var en tunn, finrakad gammal herre.

— Jag kan ingenting säga er härom, hvilket jag mycket beklagar. — Edvin kände sig helt sorgsen vid anblicken af vemodet i gamle Hagtorns anlete.

— Föll han i sjön, eller . . . ?

Edvin höjde medlidsamt på axlarne.

— Jag skall lära dig, din förbannade spetsbof, ut med sanningen! — röt den andre gamle herrn.

Edvin stod stum. Han såg i detsamma ett blekt ansikte trycka sig mot rutan utanför och igenkände sin hustru. En darning genomlopp honom.

— Aha, du kommer till ånger! — sade gamle Hagtorn bittert.

Edvin blinkade med ögonlocken åt sin hustru.

Det låg ett igenkännande och ett farväl i dessa blinkningar.

— En envis baddare! — utropade den andre herrn.

Då de icke fingo något svar, gingo de bägge herrarne bort, mycket förargade.

De måtte varit stora herrar, ty vaktkarlen glömde sig alldeles, han följde dem och lämnade dörren halföppen. Edvin såg sin hustru göra tecken med sin hvita arm, den hon blottat, mot fönsterrutan.

Han såg omkring sig och varseblef den öppna dörren. Utan att göra sig redo för sina tankars gång tog Edvin, vig som en panter, ett skutt genom dörren och han just sluta sin hustru i sina armar, då ett skott sträkte honom döende till marken.

Ljusskenet från ena vagnslyktan upplyste den gamle Hagtors bleka ansikte, där han stod på trappsteget af vagnen med en rykande revolver i handen.

Man såg ej Jennys lätta kyss på likets panna; man hörde blott hennes gälla skri. En skugga, ett fantom skymtade pilsnabt förbi de uppskrämda herrarne och den högeligen förbluffade vaktkarlen.

Edvins lik låg på marken — den frusna marken — ett stycke från stugans trappa. Ett ilbud afgick till skallfogden i byn. Man konstaterade fångens död. Då man skulle bortsläpa honom, framträdde en äldre, fetlagd man, som förklarade sig heta Kippari och vara en aflägsen — Kippari hade ej mod att säga en nära — anförvandt till den döde. Han anhöll att få taga vård om liket, — något som skallfogden och några tillkomna nämдемän ansågo sig kunna bevilja, isynnerhet som de bägge herrarne uti vagnen lofvade taga på sig ansvaret.

Fru Hagtorn var förintad, förtviflad, ja halfgalen af sorg. Hagtorn var ett par decennier äldre än hans fru, och den aflidne unge mannen hade varit deras enda barn.

Fru Hagtorn viste icke riktigt på hvem hon skulle utgjuta sin förbittring, hvarför hon vid sina känslors första svall körde på porten alla sina tjänstekvinnor. „Pigor får man nog“, tänkte hon. Emellertid var det henne omöjligt att därefter erhålla en god köksa. Den ena jungfrun efter den andra, tillhörande detta departement, blef uppsagd och fick gå sina färde. Fru Hagtorn fattades slutligen af ett formligt raseri. Liksom Scheherasads gemål i „Tusen och en natt“ tog sig nya hustrur, så tog fru Hagtorn hvarje dag en ny köksa.

En dag anmälde sig slutligen en ung, blek kvinna af behagligt utseende och ett vinnande sätt. Hon fann nåd för Hagtornska herrskapet, som kvarhöll henne den ena dagen efter den andra.

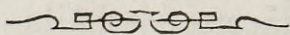
Gamle Hagtorns älsklingsrätt var skinka med förlorade ägg. Dagligen — ty Hagtorn skulle hvarje dag hafva sin skinka till frukost — förmanade frun sin nya köksa att icke köpa oundersökt fläsk.

En dag skulle Hagtorns om aftonen se hos sig främmande, — men däraf blef intet.

Alla inbjudna fingo återbud. De underligaste rykten kommo i svang, och en följande dag vunno desamma bekräftelse.

Gamle Hagtorn hade under de svåraste plågor dött af trikinförgiftning. Men under samma frukost som den gamle gurmanden åt af det sjuka svinköttet, försvann spårlöst den unga köksan med det bleka, men behagliga utseendet och det vinnande sättet.

Sina återstående dagar tillbringade Jenny som sjuksköterska för spetälska. Hon dog dock snart efter att hafva testamenterat en stor summa penningar till inköp af lifräddningsbåtar.

Den besynnerliga flaggan.

Huru man befann sig i slutet af september månad hade dagen varit vacker och Karlöfjärds vida vattenyta hade glittrat under en strålände sol, hvilken nu låg gömd bakom en dyster molnvägg, som omfattade horisontens hela rund och slutligen höjde sig högre och mera hotande.

Den nästan fullständiga vindstillan hade utbytt emot starka och ojämna brisar, hvilka tyktes komma från olika väderstreck och vållade mycket omak åt de glade navigatörer, som efter en lifvad sammanvara å Mössenholmen i olika riktningar sökte återvända hem, hvar och en till sig.

Större delen af allmogens skutor och båtar hade vinden för sig och styrde alt hvad tygen höllo emellan „Kalf“ och „Bock“ holmarna hän mot Bärög, Ramsö och Svinö landen Äfven några lotsar seglade pilsnabt förbi Ådholmen till Löfö.

Svårare hade däremot den nyländska jaktklubbens farkoster, hvilka till ett stort antal dubblerat de södra uddarne af Mälkö och nu, girande upp mot vinden, sökte uppnå sunden mellan Brunnsparcken och Sveaborg. Den på nordliga kanten liggande vinden gjorde kylan

känbar, isynnerhet här ute, på Finska viken, mot aftonkvisten.

Vågkammarne bröto sig fräsande mot kuttrarnes dansande bogar och brusade skummande högre och högre. Vid skymningens inbrott hade starka byar tju-tit i riggen på de krängande jakterna, och några öppna slupar hade, så stora de än voro, tagit in vatten öfver relingen. En och annan stjärna blinkade rakt öfver hjässan; i väster var horisonten lätt purprad efter den nedgångna solen, men för öfrigt såg himlahvalfvet svart och olycksbådande ut. Oväder och storm var i annalkande.

Lyckan var emellertid de kække och vane sportsmännen huldrisk och trogen, och den ena uppsläpta raketten efter den andra betecknade för de på sjön ännu elementen trotsande kamraterna, att någon af dem ånyo uppnått skyddande uddar och smul sjö. Svanen med Beleander, Albatrossen med Gurglander, Fiskmåsen med Aningsfält, Hafsljusen med Rottingman, Vildanden med Bulvander; Delfinen, Gäddan och Löjan med Sälstedt, Bölbom och Kubbsten, småningom hunno alla hamnen, så när som på kuttern „Flygande Kameleonten“, hvilken råkat ut för en med starka byar förenad omkastning af vinden, fått bogsprötet afbrutet, toppläntan bortblåst och förlorat klyfvaren, som fallit i sjön och måste kapas. Då storseglet därjämte ej blifvit i god tid refvadt återstod för „Flygande Kameleonten“ intet annat, än att vända bogen och länsa undan vind och vågor.

— Vi måsta hålla oss såvidt möjligt är uti stora farleden, så kunna vi få hjälp af någon mötande ångare, — utbrast Flygande Kameleontens rorman medicine licentiaten Opiander, en kraftfull, skäggig man.

— I nödfall få vi styra upp på Rysskär — yttrade

med en bister blick och en dof suck den annars alltid glade gardesofficeren löjtnant Stjärnefall.

— Pass upp bränningar och annat förut, — Thor Thinkel! — ropade doktor Opiander till den korpulente magistern, som orubbligt lugn satt gränsle öfver ankar-spelet.

— Nog håller jag utkik, bara jag ej behöfver gå upp i masten, — svarade magister Thor Thinkel.

— Hallå! ropade den smärta och viga Viktorinus Ekram, som oförskräkt klifvit upp i masten, ända till gaffeln, för att se efter, hvarför storseglet skäggat. — Hallå! seglet går. — Smattrande föll det tunga, genomvåta seglet mot kutterns däck.

— Bravo! — sade den invid doktorn, nära rodret sittande juriskandidaten Romulus Jarlsson, en ung ståtlig man med markerade anletsdrag, buktig näsa och djärft blickande eldiga ögon.

I nästa ögonblick var Viktorinus Ekram åter på däck.

— Alla affärsmän i hufvudstaden äro icke dina likar i företagsamhet, — yttrade Romulus Jarlsson och öfverräkte en fältflaska innehållande champagnekonjak till sin raske vän.

— Jag tror, — fortfor han, — att du räddat vår skuta från kantring och ärligt förtjänat en klunk.

— Hon lyder ej rodret, vi måste ha' upp ett litet toppsegel, — ropade doktorn.

Romulus Jarlsson hann jämt och nätt efter förenade ansträngningar med Julius Stjärnefall och Viktorinus Ekram få ett stormsegel uppsatt, då en störtsjö skvalade öfverbord och fullkomligt genomblötte Kameleontens besättning.

— Det här börjar blifva någonting annat än lustturen till holmen och den lifvade middagen, — sade Ju-

lius Stjärnefall i en ton som skulle vara skämtsam. Dånnet af böljorna och tjutet i tacklingen är sannerligen ingen septettmusik . . .

— Prat inte persilja, Julius, — ropade Thor Thinkel, som alt ännu satt öfver ankarspelet. — Langa hållre öfver konjaksflaskan. Jag fryser värre än de infrusna i Dantes komedi.

— Ush, hvad det kan regna, — sade Viktorinus Ekram och sökte få regnkappan tätare om midjan.

Från himlen kom det
Till himlen går det
Och åter neder
Till jorden skall det
I evig växling —

säger Göthe om regnet, och jag med, — yttrade något vemodfullt för sig själf Romulus Jarlsson, men Klas Opiander inföll vresigt:

— Nog kan vårt öde växla i natt, det är säkert. Det är bäst vi taga på oss korkbälten, i stället för alla vare sig poetiska eller prosaiska utgjutelser . . .

— Du har ej sinne för det sköna, Klas, — sade Romulus Jarlsson något stucken, men tillade under försök att beherska sitt tilltagande dåliga humör:

— Du har rätt, vi skola bereda oss på alla eventualiteter. Hallå! gubbar, på med lifbojarna och hvar och en komme akterut. Det är ju så mörkt att man inte kan se om någon går öfverbord därborta i fören.

De fem klubbmedlemmarne sutto hopkrupna nära intill hvarandra omkring rorgatten.

Det var mörkt, böljorna gingo höga, vattnet yrde och skummet stänkte omkring dem. Emellanåt krängde det lilla fartyget så man skulle kunnat tro det vara på väg att kantra.

— Farväl kamrater, sköna kvinnor och goda viner!

— sade Julius Stjärnefall, denna gång i en värkligt melankolisk sinnestämning. Han tänkte fortsätta, då han fick en saltvattens öfverspolning.

— Yxarna färdiga att kapa masten, — skrek Klas Opiander, erhöll i sin tur en öfverspolning.

— Det börjar se illa ut, kamrater, — yttrade Viktorinus Ekram, blef också öfverspolad.

— Puh och fan anfäkta, — pustade Thor Thinkel, fnös och spottade ut saltvattnet ur näsa och mun.

— Vänner, bröder, landsmän! — utbrast Romulus Jarlsson fattad af den omedvetna entusiasm, som vid kritiska tillfällen utmärker kraftiga naturer. — Låtom oss taga ett sista glas!

Fältflaskan tömdes hastigt.

— Lefve mannamod och fosterland! — fortfor Romulus. — Är det vår lott att dö i natt, så låtom oss sända mot höjden en sista hälsning: Hurra!

På land voro dessa män möjligtvis slafvar af tidens strömningar och världens dom, här ute ensam på villande haf, i storm och mörker afvaktade de hjältemodigt himmelens anordningar.

Genomvåta, genomfrusna och genomtrötta ljud dock deras kanske sista hurrarop för land och vänner, högt och genomträngande, öfverröstade stormens gny, vattnets brus och kutterns knakande i fogningarna och liksom värmden dem själfva för ett ögonblick.

— Jag afsvär min ateism, — sade Julius Stjärnefall.

En jättebölja tyktes sluka dem, men de kommo åter upp igen på vågkammen.

— Illa handteras operakällarens glada kunder, — gnolade Thor Thinkel i afsikt att uppmuntra sinnena, men nedslog dem blott yttermera.

Orkanen rasade nu i sin fulla kraft. Den „Fly-

gande Kameleonten“ än flög, än skuttade, än stampade stilla på en fläck; vid ett tillfälle föreföll det, som om den snurrat rundt. Viktorinus Ekram kapade lyckligtvis ögonblickligt vanterna och nästa minut for masten med en stark skräll öfverbord, sönderkrossande relingen, kajuttak och medtagande olika lösa föremål från däck.

— Herren vare oss nådig, — sade Ekram, — men till Blåkulla bär det, om en halftimme, i händelse icke förut.

Romulus Jarlsson stod upprätt med ena armen slagen om den maststump, som ännu reste sig ofvan däck.

— En sista tanke kamrater skola vi hälga brasans skimmer mot rutans rimfrost, blommande syrener, ärans såpbubblor, njutningsfulla stunder, lifvets gåtor, eftervärld . . .

Romulus blef afbruten af doktor Klas Opiander, som rest sig vid rodret, och utsträckande armen, lifligt tillropade de andra:

— Hållen eder stadigt fast! munnarne tillslutna. Ett skydrag, fruktar jag . . .

Regnet föll tätare, mörkret syntes intensivare, hviandet tilltog, men skydraget ilade förbi de pröfvade männen, åtminstone blefvo de icke gripna af dess hvirvel. Romulus stod upprätt alt fortfarande, med armen om maststumpen.

Med ens uppflammade hans af saltvatten svidande ögon. Annu en gång blickade han utöfver böljorna in uti mörkret, sedan skrek han ljudligt, i en ton, af ånyo fattad lefnadslust, ehuru bemängd med ironiska tonfall:

— Ett ljus, ett ljus, ett skepp, en fyrbåk eller en lotsstuga — men ett ljus!

— Hvilket hån, hvilket dumt skämt, — skrek doktorn, som var alldeles öfveransträngd och i feberaktigt

tillstånd. Gripen af ett plötsligt påkommet raseri, ville han kasta sig öfver Romulus.

Men det var onödigt. Ovan vid slika strapatser och bortskämd af ett jämförelsevis vekligt Helsingfors lif, släpte Romulus Jarlsson i det samma sitt tag om masten samt försvann i det svallande mörka hafvet.

— Rädda honom, — utbrast den af de öfrige fasthållne Opiander, — Rädda honom! Han har sina fel och vi hafva alltid munhuggits, men rädda honom, jag är mördaren — jag Doktorn sjönk, efter dessa ord sanslös ned.

Thor Thinkel satt orörlig framåt lutad med hufvudet nedböjt, och Julius Stjärnefall satt lika orörlig, bakåtböjd. Viktorinus Ekram var den enda vid full vigör.

— Det är snart slut, — tänkte han och blickade likgiltigt framför sig. Men hvad är det. Någon talar?

Ekram lutade sig öfver relingen och såg Romulus Jarlsson, med vattnet forsande kring kroppen, fasthålla sig vid en nedhängande tågända. Efter öfvermänskliga ansträngningar lyckades Ekram få honom åter ombord.

Tio för Viktorinus Ekram mycket långsamma minuter hade förflutit, då han urskilde ett rött och ett grönt ljus, samt ännu ett tredje ljussken högre upp, tillika kunde han förnimma ett säreget buller. Det var från en propeller. Ett stort fartyg styrde kurs rakt på vraket efter deras redlösa jakt.

— Gud vare lof, — talade Ekram till de andra med hög röst, ehuru deras afdomnade lifsorgan föga kunde antagas lyssna till hans med feberaktig brådskas utsagda ord.

— Hör mig, vänner! snart kommer afgörandets stund, antingen seglas vi i kras eller äro vi räddade. Upp med eder! Till värksamhet!

För sig själf tänkte Ekram att det tredje alternativet eller att vidare drifva ut på hafvet egentligen dock var det sannolikaste, men han ville lifva upp de i våt och frusen tröghet försänkta kamraterna och delade för resten det hopp, människan i allmänhet under svåra omständigheter gärna låter glimta fram, äfven utan ringaste anledning. Ekram blickade omkring sig. Doktorn tyktes afsvimmad. Officeren rörde då och då en lem. Tjocke Thor Thinkel satt stel som en vaxdocka och stirrade stint ut i mörkret. Endast Romulus Jarlsson gaf slutligen ett lifstecken ifrån sig.

Ekram lutade sitt öra till den af honom i sista ögonblicket räddade vännens mun och hörde hans hessa hviskning:

— Friskt mod! Du har ännu kraft. Antag Caesar och hans lycka vara ombord. Signal behöfs! Tänd eld på jakten!

Ekram blickade Romulus noga i ögonen och sade sedan: — Säg om det en gång!

— Hvarför inte. Undan elden slippa vi alltid, — rosslade Jarlsson, — men tillfället bör gripas i flykten. Eld på vår skuta, tycker jag, det är en hemsk, men lysande flagga. — Romulus Jarlssons hufvud dignade åter ned mot trossrullen hvarpå han hvilat det.

Ännu en gång reste han sig, medan Ekram stod villrådig. Ångaren var ej mera många kabellängder från dem i lovart.

— Skynda, Viktorinus. Bind oss alla vid ett rep. Skynda! Eld! — Romulus föll medvetslös mot däckket.

Ekram tvekade ej längre. Snabbare än man för-
mår skildra det hade han bundit sina fyra kamrater vid ett långt rep; bröt sig därefter ned i kajutan, hittade efter några minuters sökande ett pakett innehållande

några skålpund krut, utbredde detsamma på torra tidningsblad, förde sakerna skyndsamt i det lilla köket förskepps, hvilket med ett vattentätt skott kunde afskiljas från kutternas öfriga skrof, staplade på krutet några sängbolster, filter, hyfvelspån, en pyts med tjära, samt hvad han i hastigheten hittade; tände slutligen eld på tidningsbladen och rusade åter upp på däck, där han fastband ändan af repet, hvilket sammanhöll vännerna, i sin påtagna korktröja.

— Nu gäller det! — tänkte Ekram där han stod upprätt bland sina omkring honom liggande eller sittande olycksbröder och blickade efter ångaren, af hvilken numera blott det röda ljuset ock förmastens lanternan emellanåt skönjdes — ångaren hade alltså gått dem förbi.

Ekram hade icke gått i kyrkan sedan sin konfirmation, men nu beslöt han bedja en bön från barnaåren, samt rekommendera sig själf och vännerna till den okände Guden.

Ekram hörde ett lätt sprakande, så mycket lättare hörbart som vinden mojnade af och den för vågorna drifvande kuttern föga stampade.

Han såg en raket svinga sig upp mot den mörka himlen, och såg dess vackra mångfärgade stjärnregn.

— Hvilket lättsinne att slösa bort våra raketter och bengaliska eldar sista natten på Karlöfjärden, — mumlade han, men sådant lif föra vi nuförtiden, obetänksamt och öfverdådigt.

Ekram hoppade i det samma högt från däcket, som skakade under den ganska starka skrällen af det exploderade krutet.

Följande minut höjde sig en hög tunglik flamma mot höjden. Vid krutets explosion gånge de öfrige seglarene ifrån sig tecken och miner, hvilka öfvertygade Ekram om, att de ännu lefde.

Man hörde, om äfven svagt, dånet af ett skott och strax därpå stego ett tjog raketter upp i luften från ångaren.

De voro altså bemärkta. Om en stund såg Ekram ånyo ångarens alla lanternor. Kutterns bog brann emellertid oafsedt regnet i full låga, och sänkte sig hvarje minut mer och mer.

Ångfartyget var redan nära, då dess befälhafvare en högre, åldrig sjöveteran, med ett långt grått skägg, som ängsligt från kommandobryggan med sin nattkikare iakttog den brinnande jakten, plötsligt förtviflad utbrast:

— Vi torde komma för sent, den sjunker nästa minut, men pass upp med stora jallen, på lustjakter äro de väl försedda med korkbälten och dylikt. —

— Pass opp! styrman, pass opp!

Det flammande ljuset hade försvunnit, endast idel mörker herskade framför ångarens ömsom höjda, ömsom djupt neddoppade bog.

— „Stoppa maskinen! Julen ned!“ kommenderade den gamle skepparen med sin stentorsstämma.

I ångfartygets stora salong rörde sig därunder en hop af ängsligt nyfikna passagerare. Dessa utgjordes mestendels af artister, tillhörande ett resande svenskt teatersällskap, på väg till Helsingfors.

— Kaptenen lär hafva sagt att han tykt det vara vraket efter en lustjakt, — yttrade direktören som höll på att stärka sig med en varm grogg.

— Jemine, om det skulle vara af Helsingfors fina herrar“, utropade första älskarinnan, som händelsevis i Stockholm blifvit bekant med några medlemmar af den Nyländska jaktklubben.

— Ni närmar er mig nästan nog mycket, sade snipsigt en ung aktris till en gammal aktör, som upp-

trädde i drinkare och röfvere roller, och som genom fartygets rullning fått en öfverhalning.

Man förnam ljud af röster, rop och svordomar från däck och därefter matrosernas entoniga sång: Hiss-hal-opp-himeloj.

Det var jullen, som hissades upp, och på dess botten lågo sanslösa eller döda de fem Helsingforsiske sportsmännen.

Den gamle kaptenen, som förbjudit teatersällskapet att stiga ut på däck, stod vemodig, blickande ned på de fem vid hvarandra fästade kropparne.

Inom några sekunder voro de befriade från korktröjor och kläder, insvepta i filter och sänktes af vana händer varligt ned i det varma maskinrummet, där de rullades af deltagande sjömän under den gamle kaptenens personliga öfverinseende.

Men ångfartyget vände åter bogen mot vårt lands hufvudstad och lämnade stället där den smäckra „Flygande Kameleonten“, förtärd af elden och sedan slukad af hafvet gått till botten.

Det ligger någonting segt uti fibrerna af vissa trädslag; uti det passiva hårdnackade motstånd hvarmed mänskligheten i allmänhet hugnat sina mera värksamma individer, dem den ofta kallat utopister; segt håller det onda i sig hvarhållst det någonstädes lyckats fatta rotfäste — och det är icke på så få ställen; redan skalden sade: att sekler få försona, hvad stunden brutit.

Sega äro sålunda skulder, dem man ej lyckas få afbetalda hos procentare, sega äro somliga sjukdomar; seg kan en och annan tidningsnotisjägare, profryttare, länsman eller senator vara, segt är kattdjurens lif och slutligen ligger det någonting segt, bland annat, äfven uti „ättlingarne“ till de gamla vikingar.

Hvem skulle hafva trott det nu, sedan undervärkens tid längesedan är gången, att våra sjöhjältar eller herrarne juriskandidaten Romulus Jarlsson, kontoristen Viktorinus Ekram, löjtnant Julius Stjärnfall, medicine licentiaten Klas Opiander och magister Thor Thinkel alldeles som ingenting skulle hafva passerat följande förmiddag, med strykande aptit tillgodogjorde sig restauratörskans' å ångfartyget „Stolta Nord“ senaste uppfinningar i kökskonsten vid frukosten.

Omgifne af söta och uppslupna svenska aktriser och kanske — vanan blir halfva naturen — något för kruserliga och cerimoniösa svenska aktörer sutto de fem sportsmännen helt trygga och nöjda, på sin höjd egnande en suck åt sin förolyckade kutter.

Sådan är människan; lifsfaror och de värsta obehagligheter förlorar hon vanligtvis lätt ur minnet, medan det intetsägande och jämförelsevis angenäma hvardagliga på henne utöfvar en stadigvarande invärkan.

Däraf möjligtvis detta ordspråk „otack är världens lön“, man glömmer alt ovanligt. Säkert skulle våra vänners karakterer fått en högre och bestämdare prägel, om de ännu ett par dagar utan att lämna lifvet i sticket förstås fått rulla omkring uti hafvet på sin illa medfarna lustjakt. Pröfningarne göra mannen heter det och smärtan — kvinnan.

Yttre minnesmärken efter sitt svåra läge under natten voro de bärgade icke förutan. De hade åtskilliga blånader och knölar i ansiktet; deras händer voro omplåstrade hvarutom deras hufvuden värkte starkt.

De kunde tacka sin lycka, att de sluppit undan härmed. Genom en slump eller icke, men skeppsjullen hade genast fått tag på dem, där de simmade omkring i sina korktröjor, rättare flöto på vattnet sammanhållna af den rådige Ekram. Utan honom, korktrö-

jorna och repet som förenat dem hade de antagligen ouppmärksammade försvunnit i nattens mörker och drunknat.

Försynen har troligen tillagt oss förtänksamhet som en dygd. Men vankelmod och rädsla för handling är väl ingalunda förtänksamhet, tvärtom kunna de nämnda dåliga egenskaperna göra alt förutseende obehöfligt — ty arga hundar sparkar man icke, medan beskedliga prissar få stryk utan återvändo.

Nattens händelser medförde likväl goda frukter.

Viktorinus Ekram hade visat sig äga karaktär och Romulus Jarlsson hade delvis visat, delvis förvärfvat sig en sådan, den viktigaste sak i vår karaktärslösa tid, där snillet och humbugen i ljuf förening inkräkta världen alt mer och mer.

Att också de tre öfriges karaktärer fått sin stämpel lider väl intet tvifvel.

Redan då de om morgonen sammanträffade på däck hade de alla fem fallit i hvarandras armar och svurit trogen vänskap ända tils döden engång skulle på fullt alvar skilja dem åt; ja, Romulus Jarlsson mumlade ännu några ord: om vänskap uti andra världar.

Vänskap emellan människor är otvifvelaktigt „etwas anders“ än hat, en mycket föraktlig känsla, möjlig endast hos inbilske tvåbenta, hvilka äro för inskränkta att tänka sig individens obetydlighet och alltings förgänglighet. Såsom äfven vårt lilla sandkorns till planet i det oändliga Universum engång försvinnande atomer skola bevisa sanningen af tingens obeständighet.

Frukosten var undanstökad och sällskapet arrangerade sig så trefligt som möjligt. Vädret hade betydligt lugnat sig, och ej ens teaterdirektörens lilla flicka var sjösjuk.

Julius Stjärnefall berättade för de yngre aktriserna

ett och hvarje — mest roliga anekdoter om Helsingforska ungherrar som hållit på att gifta sig med svenska aktriser. Thor Thinkel föredrog „draga en spader“ med tvänne äldre aktörer och en tysk profryttare, hvilken „gjorde i hundra procent på sin medlareroll“.

Viktorinus Ekram som var altigenom förståndig, hade gått och lagt sig att sofva ånyo, — den unge mannen hade äfven ansträngt sig så öfverhöfvan.

Direktören talade om teaterintriger för doktorn, och denne om en löjlig historie — eller flere — som passerat bakom de såkallade „akademiska kulisserna“ i Helsingfors.

Romulus Jarlsson, som en god stund samtalat med den gamle imponerande befälhafvaren, hvilken berättat för Romulus sina olika öden på olika världshaf, bland annat om ett fartyg på hvilket han engång seglat ute i oceanen och som fört en den mest besynnerliga flagga man någonsin kunde tänka sig. På den bländande hvita sidenduken var nämligen i guld, med påsydda ädelstenar, broderad en stor räf, medan på hvardera sidan om den tvänne kattor med krökt rygg och upphöjd svans ilsket syntes morra mot hvarandra. —

Jag — tillade gamle kapten Holger Finske, — kan aldrig glömma denna tid. Vi voro alla från styrmannen till kajutvakten besjälade af en gemensam känsla — vördnaden för vår kapten.

Han älskade vårt land, åtminstone sina landsmän, hvilket han vid alla tillfällen ock bevisade, men han sade sig ej trifvas hemma för splitet och hatet, och hade gjort tio års kontrakt med oss, för frakter emellan främmande hamnar. Ute på hafvet förde han alltid sin egen flagga, som ett fruntimmer, hvilket han älskat i sin ungdom sytt honom till ett minne.

— Hvad hette fartyget? frågade Romulus tankfull.

„Veritas“, svarade den gamle sjömannen och steg upp för att gå till sina göromål.

— På eftermiddagen komma vi till Finlands hufvudstad, — yttrade han i förbigående till teaterdirektören.

Romulus Jarlsson förblef emellertid sittande framför kaminen i hörnet af salongen försänkt i djupa grubberier.

Sorlet af de samtalande, skeppets gungande rörelser, värmen från kaminen, den bekväma tältstolen med dess kudde för hufvudet, och kanske mest föregående natts äfventyr värkade söfvande på Romulus Jarlsson.

Han inslumrade.

Olyckligtvis hade han en rik fantasi — hvilket icke jurister annars altför ofta äro i besittning utaf — och som alla fantasirika naturer talade han ofta i sömnen — isynnerhet efter timade själsskakningar.

Det kan ej förnekas att Romulus hade en viss svaghet att tala äfven som vaken, man kan nästan säga att det just var hans svaga sida, om äfven en ganska stark i sig själf betraktad, ty vältalig var han och entusiastisk.

Det sladdrande sällskapet i damsalongen och det spelande i rökrummet tystnade därför plötsligt, då de hörde Romulus' djupa barytonröst något dämpadt, monotont och ihåligt, men klart och tydligt uttrycka sig, — Romulus' hufvud låg därvid bakåt böjdt öfver stoldynan, medan hans armar voro korsade öfver bröstet.

Småningom samlade sig allesammans omkring den sofvande juriskandidaten, som i afbrytna meningar mumlade:

— Skål, gamle hedersknyffel, men hvar är du, hvad är det för en besynnerlig flagga du hissar! — —

Skulle det vara Opiander i gammalmodig blå rock

däjeliga ungmör och skrangliga benrangel, sådana som
drunknat — — — i vin, nej — — — — —

spela om protokollsutdrag — galenskaper — — — — —

— Kommer du igen fram med din besynnerliga
flagga. Hvertill tjänar det? Men gå ej bort, Ekram, hör
hit! Hissa flaggan!

Romulus Jarlsson ändrade något ställning och tyst-
nade. De honom omgifvande drogo sig undan. Man
hörde honom lätt snarka.

Snart ringde kyparen till middagen och solen, som
framskymtade mellan molnen kastade sitt sken i det
samma igenom kajutans upplyftade takfönster på Ro-
mulus' ansikte och den inträngande blåsten spelade lätt
om hans hår, kittlande panna och tinningar. Romulus
vaknade och reste sig något förlägen:

— Ber om ursäkt, mitt herrskap, sade han, — jag
tror jag tagit mig en lång blund!

— Och talat i sömnen en god stund, — deklame-
rade teaterhöfdingen. — Men det gör väl ingenting blott
juriskandidaten bjuder på litet champagne! — Man reste
sig och gick till matsalen och en glad röst nppstämde:

När man skall festa
Man gör sitt bästa.

Luften var så frisk efter ovädret. Solens, då och
då af ilande moln undanskymda ljus alstrade fångslande
dagar eller skuggor på hafvet och den i fjärran upp-
dykande skogbeklädda finska kusten, med de röda och
grå nakna klipprefven, man upptäkte här och där, fram-

stucko mellan bränningarna, som hafsdemoner bland plaskande sirener.

— På bordet i ångarens matsal stodo några bredbladiga pisang med välluktande resedor, lefkojor och heliotrop.

De fem helsingforsarne sutto mellan sköna Värmlandsflickor och glada stockholmare, och skulle ej hufvudvärken och plåsterlapparne varit, hade de kanske tilltrott lifvet endast solljus och glädje.

Romulus hade placerat sig invid den gamle befälhafvaren, som presiderade vid bordets öfre ända. Sportsmännen drucko väl hundra gånger hans välgång och den gamle mannen svarade lika ofta: „Lönar ej mödan, landsmän böra stå hvarandra bi, under alla omständigheter“.

För Romulus och en näpen ung teatersujett, antagen till kammarjungfru roller, berättade sjömannen att han länge seglat med Finlands största skepp, som han sett brinnande sjunka i oceanen.

— Räddades någon? sporde ängsligt den lilla teatersujetten.

Kaptenen smålog.

— Javisst, ehuru ej den som bort räddas — kajutvakten, som hade skeppets papper och flagga sig ombetrodda, greps af den honom tillgifna stora newfoundlandshunden och upptogs efter en kort stund af en händelsevis förbiseglade engelsk fiskjakt.

— Det var Veritas och kajutvakten var ni! utropade Romulus.

— Så var det, — sade kaptenen. — Jag tror ni är intresserad för alt ovanligt, ofta synonymt med alt sant. Låt se, unge herre, att lifvet ej dämpar er naturhåg; ty lögnen är allmännast.

Björken hade knoppats, levkojor och hyacinter blomstrat, äpplen mognat många gånger, och granens ljusgröna skott blifvit mörkgröna; landskapens mångskiftande skrud af grönt, gult, rött och hvitt hade ombyttts många gånger. Porlande bäckar hade smugit sig i skuggan af uråldriga alars lummiga löfvärk för att åter täckas af en famnsdjup snö, som erbjöd vedsläparen slingrande genvägar genom skogen, kanske till isbelagda träsk, hvilka ånyo ändrade utseende och i sitt glittrande vatten med aborrars plask mot vassen tydde på årstidernas växling. Vargens tjut och gökens locktoner påminde fattigt torparfolk om den af människorna såkallade tidens jämna fortskridande, i bredd med jordens oafbrutet fortgående kretsvandring. Af döda ting hade blifvit levande, och lif hade slocknat för att kanske ånyo spira upp i någon af världsaltets otaliga vinklar och vrår.

Mycket hade visserligen inträffat på jorden under den tid som förvandlat äfven Romulus Jarlsson ifrån en ung juriskandidat till en äldre gråspräcklig hög tjänsteman med auktoritet, inflytande och förmögenhet.

Han bar icke ens mera sitt ungdomsnamn. Romulus hette han visst, men hans vidsträckt värksamhet och personliga talanger hade så att säga tvungit honom att utbyta det stolta, ehuru ej tillräckligt klangfulla Jarlsson emot det klingande: baron Reveil du Lion.

Romulus själf var mycket för klok att fästa sig vid skalet, men det var just hans djupa studier i och kändedom af människornas innersta själs och hjärtas kärndelar, som bestämt hans tillvägagående och ledt hans handlingssätt i detta som andra fall; att han sålunda alltid låtit sig hänföras af sina vackra idéer eller ständigt sträfvat efter sanningen, var ingalunda händelsen. Han hade vetat uppfatta sin tid och följt med opinionen, men att opinionens åsikter nödvändigtvis äro de enda

rätta, att vox populi vore vox Dei torde vara lika löjligt som att påstå det en individ kan representera tusental eller miljoner.

I förbigående — hvad angår hans val af bana och namnförändringen, så berodde det delvis mycket af hans giftermål med en rik, mycket aktad, men äfven mycket fåfång skeppsredares dotter, hvars fader efter bröllopet aldrig uraktlät efter sin namnunderskrift i firman tillägga. „Obs! Baron Reveil du Lions svärfader“ — en löjlig prokurateckning som — o tempora, o mores — bevisar bördens och penningens böjelse för samvärkan.

Emellertid det är mycket ädlare här i världen att hjälpas åt, än att gå den stora hopens, hos oss nu brukliga vägar, på hvilka den ene söker löpa ett stycke fram om den andra, med afsikt att gräfva gropar — med den påföljd att groparna nu äro fyllda af folk som ligga och sprattla och hvilka snart nog torde komma att ångra den världsåskådning, som försatt dem i denna brydsamma ställning. Romulus följde altså massans omedvetna vinkar, ehuru hans juridiskt bildade och af naturen högt begåfvade hjärna mera än en gång reste sig däremot. Vid några tillfällen hade hans medfödda mod tagit öfverhanden och han hade då oförfäradt själf utpekade de vägar samhället hade att gå, ja, till och med tvungit sin svärfar och sina närmaste vänner att hurra med hattarna i luften, och sin fru — en god och medgörlig kvinna — att vifta med näsduken, tillika med andra fruar och flickor. Det kom dock mestadels någonting i vägen, och världen gick åter sin gilla, tröga gång, medan Romulus' vackra, kloka tankar blefvo gömda och glömda, så att säga — lefvande begrafna. Men själf glömde han dem icke. Det var därför han kvaldes af ständig oro, och under det hela den öfriga

världen lofprisade honom, tålde han vid noggrannare betänkande knapt nog sig själf.

Romulus hade just gifvit en af sina berömda middagar för hufvudstadens elit. Höga herrar hade suttit på hedersplatsen vid det hästskoformade bordet närmast till värdinnan. Viktiga herrars fruar hade Romulus haft på hvardera sidan och med sin vanliga ridderlighet formligen tjusat de stolta Helsingfors matronorna. Notabiliteter från alla kretsar voro där, ty i den punkten gaf Romulus aldrig efter, han ville ej blifva en torr och tråkig klassindivid.

En osynlig välinöfvad septett hade ljudit; goda viner fradgat; såser och rariteter för äfven de nog blaserade hufvudstadsgommarna hade lofordats; krokanen hade krossats; tal hållits, kaffet och likörerna utdruckits, och nu sutto blott de närmare bekanta kvar. Männen rökte och spelade skrufwhisten — ett nervretande spel, som antages lugna nerverna enligt teorin för motgifter. Damerna åter sutto i salong och gemak musicerande. De yngre musicerade, de äldre konverserade, eller var det tvärtom — deras respektiva åldersår våga vi icke noggrannare precisera.

Romulus satt med sin fru i matsalen och blickade med trötta ögon på sitt lifs ledsagarinna och öfver det ännu icke afdukade bordet — som framstälde ett slags mellanting emellan Ninevehs ruiner, Babylons språkförbistring — här teende sig i form af bakelsers, apelsiners, fisk, fågel, sylters och olika dryckesvarors tillsammansfösning på ett mindre fat, vidare häntydande på rokokoarkitekturens mästervärk eller slutligen färgskiftningen i taken på en rysk stad. Han blickade ännu på ett och hvarje . . .

— Ett riktigt studium, — mumlade Romulus i det han skänkte sin egen middag ett föraktligt löje.

— Hvad sade du? — frågade frun, fläktande med solfjädern, upphettad som hon var af middagen och gästernas tacksägelse.

— Kypare borde småningom kunna utveckla sig till de största tänkare, — fortfor Romulus betraktande vaktmästarnes miner under det desse befriade bordskifvan från dess olikartade barlast.

— Snälla Romulus, — återtog frun, — jag begriper inte hvad du säger mig!

— Min kära Adalmante, — sade Romulus något sträft, men godmodigt, — jag talade ju ej med dig, utan med mig själf, med min egen idé eller mina idéer, om du så tillåter.

Adalmante kyste sin gemål på pannan och sade undergifvet:

— Nog vet jag att du har idéer. Fru Ebenholz och fru Holzeben sade mig det hvardera på en gång under ett af dina vackra tal.

— Asch, goda Adalmante, under middagen talar man för att — tala. Tror du man ett dugg tänker på hvad men säger. Åtminstone jag besvärar mig icke därmed. Ett äkta kvinligt sätt att bedöma en människa! Romulus tillade surmulet, — ledsamt nog ofta äfven karlars . . .

— Men det där vackra talet till den nordiska kvinnans lof?

— Asch, — brummade Romulus, — var ej barnslig, min Adalmante, nog finnes det folk som sjunga också den sydländska kvinnans lof.

Adalmante såg litet nedslagen ut och Romulus blickade sömnigt på de ljusstumpar, som flämtade i de rikt förgyllda kandelabrarna.

— Men, — återtog Adalmante ännu en gång, — de där vackra orden om „upprätthållande af en sund princip i nationalhushållningen!

— Asch, — sade Romulus likgiltigt.

Adalmante syntes nu alldeles förtviflad.

— Nå men det där som lät så grant, det där om „töckniga nebulosor som tindra i fjärran“ . . .

— Usch då, — afbröt Romulus, — du förstår mig ej riktigt, min kära Adalmante, och kommer kanske aldrig att göra det; för öfrigt, det är icke underligt, jag förstår ju mig ej riktigt själf. Men nu går jag och tar mig en liten lur på alt detta sammelsurium. Det är då någonting lätt begripligt; i alla fall måste du vara god underhålla de kvarstannade gästerna. Till de spelande herrarne kan du skicka in fin konjak. Adjö, min kära vän!

Romulus kyste sin fru vänligt, nästan hjärtligt och gick en bakväg till sitt ifrån den öfriga våningen medels en korridor afskilda arbetsrum.

Enstaka utrop af de kortspelande: tre betar — fyra hjärter, och tonerna af en vals à quatre mains, spelad på flygeln i salongen, trängde dock emellanåt till Romulus' öron, där han försjunken i tankar satt i sin stoppade garibaldistol.

På bordet brann med stor låga vecken i hans arbetslampa inom en kupa af mattslipadt glas.

Något otydligt föll ljusskenet på den i gips gjutna Laokongruppen, på hyllorna, hvilka sträkte sig från golf till tak och voro fyllda med i praktband utstyrda olika alster — från Platos statslära ända till den senast utkomna pressförordningen; digra volymer i tjocka band, afhandlande de viktigaste spörsmål och små, tunna häften i dagens flyktiga frågor, tecknade med lätt hand.

På väggarne hängde taflor af in- och utländska konstnärer, bland hvilka särskildt framstodo de så motsatta bilderna af: en maskradbal och ett natthärberge för husvilla, med två just inträdande trasiga tiggarbarn, som hufvudfigurer.

På skrifbordet och den schaggbeklädda breda divanen lågo protokoll och andra tättskrifna papper i en systematisk förvirring.

I kakelugnens „nisch“ stod statyn af en riddare till häst, gjuten i brons.

Framför kaminen var en skärm, hvars framsida pryddes af på glas målade bachanter och nymfer, omsvärmade af amoriner.

Horn af älg och buffel med påhängda jaktredskap; persiska mattor på golvet och ett miniatyrskepp under glaskupa, på spegeltrymåns afsats, mötte ytterligare det kringirrande ögat, men det mest säregna framstälde dock otvifvelaktigt takmålningen öfver kristallkronan, som utgjordes hvarken af i koncentrisk cirklar löpande ornament i olika färger, ej håller af blommor och blad, utan af ett torn med gluggar, från hvars tinnar en flagga svajade. Midt på flaggan såg man tecknad en stor räf, som satt emellan tvänne mot hvarandra fräsande kattor, med krökta ryggar och höjda svansar.

Romulus stirrade med eller mot sin vilja upp mot denna egendomliga takprydnad.

— Huru många, tänkte han, hafva icke förfrågat sig om denna räf och dessa kattor, och jag har alltid svarat: en fantasi af en plankstrykare, som jag för kuriositetens skull låtit blifva kvar.

— Är detta sant? tillade han sedan halfhögt. Hans ögon glimmade. Han fattade sin på bröstet hängande lorgnett och beskådade, väl för tusende gången, med den största noggrannhet denna besynnerliga flagga i taket.

Nej, utbrast han, lät hufvudet luta mot ryggstödet och lorgnetten falla till golvet. — Hvad som är en sanning i sig själf, måste ofta tolkas såsom lögn för en blind och inskränkt hop.

Flaggan är ingen fantasi, ty den är en trogen ko-

pia af originalet, som engång fladdrat under gaffeln på ett ensamt skepp i oceanen, och dess tecknare är ingen plankstrykare, ty det är — jag själf.

Romulus tillslöt ögonlocken och försjönk i slummer, söfd af sorlet från spelrummen och tonerna från flygelns strängar i salongen.

Tamburens utgångsdörr hade lämnats öppen, och ingen lade därför märke till den jättelika gubbe i björnskinnpels, som försiktigt inträdde efter en knappast hörbar ringning.

Den främmande föreföll att vara af en vördnadsbjudande ålder. Hans långa hvita skägg föll ned mot bröstet. Då han aftog sin hvita fårskinnsmössa såg man att hjässan ännu täktes af ett yfvigt lockigt hår, hvars hvita färg, jämte skäggets, förlänade det insjunkna rakade anletet med dess buskiga ögonbryn, likt eldkol brinnande grå ögon och skarpa näsa, ett snart sagdt spöklikt utseende.

— Jag hör röster, mumlade gubben. Här måste vara främmande.

Lika godt. Gubben tog mödosamt af sig pälsen, hängde den efter mycket bråk på knaggen af en klädhållare, afhände sig de stora botforerna och framdrog med darrande hand ett stort gammalt silfverur.

— Klockan är 8. Det är något sent. Lika godt. Jag är nu redan här.

Gubben stod en stund villrådig.

— Jag måste låta anmäla mig hos honom, mumlade han vidare, annars väcker jag kanske, gammal som jag är, för mycken uppmärksamhet. En mycket gammal man och en mycket ung och vacker flicka väcka alltid uppseende.

Gubben smålog, hvarvid anletets isiga kyla något upptinade och det hårda uttrycket omkring de fast tillslutna bleka läpparne veknade.

— Jag tror — fortfor gubben att denna lilla dörr för mig till köket eller tjänarnes rum.

Han öppnade dörren och steg in i en mörk korridor i hvars andra ända han skönjde ett svagt ljussken som strömmade genom ett nyckelhål.

Han trefvade fram till dörren och knackade på densamma.

Romulus sträkte ut armarne och gnuggade sig i ögonen.

— Stig in, ropade han vid den förnyade sakta knackningen.

Den åldrige främlingen visade sig i dörren. Romulus reste sig förbluffad. Gubben bugade sig lätt.

— Jag får bedja om förlåtelse, sade han i en ton af alvar och högtidlighet.

Ar det baron Romulus Reveil du Lion jag har äran se framför mig? Romulus syntes, kanske för första gången i sitt lif, hafva förlorat fattningen.

— Ja visst, — Hvad skall det vara? svarade han med en lätt framskymtande otålighet.

— Jag kommer kanske olägligt, men min höga ålder och brutna hälsa mana mig till skyndsamhet.

Romulus blickade noga på den gamle; nästa ögonblick yttrade han med sin vanliga belevfvenhet, framskjutande en länstol.

— Var god och sitt ned, gamle herre, om jag på något sätt kan stå till tjänst ehuru det är sant . . Jag har främmande hos mig

Romulus tystnade, ty han såg, slagen af förvåning, den gamle ur sin barm framdraga ett i papper inlindadt paket, hvilket han befriade från dess omslag och därpå utbredd på sina knän.

Romulus störtade fram.

— Herre, utbrast han, det är lämningarna af den besynnerliga flagga jag hundrade gånger drömt om.

Romulus böjde sig ned och stirrade andlös på en, af väder och ålder gulnad hvit sidentrasa, på hvilken man ännu förmådde urskilja de, i redan svartnadt guld broderade, konstrikt tecknade konturerna af några djur. Räfven var bäst bibehållen och dess af tvänne små smaragder bestående ögon blixtrade emot Romulus. Af de tvänne kattorna återstod endast bakbenen och svansarna.

Romulus förde handen till sin af kallsvett betäta panna.

— Drömmer jag eller är jag vaken? frågade han sig själf halfhögt.

Gubben blickade på honom med forskande ögon, och yttrade:

— Nog är ni vaken, och jag är mycket tacksam om ni vill skänka mig er uppmärksamhet för en stund.

Romulus sänkte sig mekaniskt ned på en stol, utan att kunna rycka sina blickar från sidentrasan på gubbens knän.

— Jag är en f. d. sjökaptän och heter Holger Finske samt har senast ett tiotal af år — jag är nu 87 — vistats å en liten egendom på landet, uti en ödemark på stranden af en enslig skogssjö. Då jag nu tror mitt slut på jorden vara nära förhanden, ansåg jag det för min plikt att öfverlämna denna, af en drunknad vän till mig, testamenterade flagga i säkra händer för att bevaras för all framtid.

Gubben afbröt sitt tal för att hämta andan, harklade, hvarvid han trykte sig mot bröstet, liksom han känt smärta.

Men snart återtog han i det han ur sin bröstficka framtog en liten gul pergamentsrulle.

— På detta papper finnas skrifna några ord, som skildra denna gamla flaggas öden och dess betydelse; därjämte finnes flaggan afbildad.

Gubben kom härvid händelsevis att blicka upp mot taket och såg då dekorationen ofvan kronan.

— Hvad — utropade han med en för sin ålder ovanlig kraft: Jag ser att ni har kopian af flaggan målad äfven däruppe i taket. Ack, jag förstår, ni har. . . .

Romulus kände blodet forsa feberhett igenom sina ådror. Han, den nyktre juristen, realistikern, hvilken användt sin fantasi blott till tidsfördrif på lediga stunder; han, barnet af sin tid, kände sig plötsligt försatt i en stämning den han själf ej kunde redogöra för, men att det var en öfverspänd, en må vara onaturlig, men högstämd, högtidlig och entusiastisk stämning, som kom honom att alldeles glömma sitt eget jag, och för hans sinne endast alt klarare och tydligare framstälde bilden af försvunna ungdomsidealer, längesedan krossade illusioner, solbeglänsta landskap med bjärt afstickande men icke obehagliga skuggskiftningar.

— Hör ni icke — nästan skrek han fattande den gamle i armen, dessa mäktigt brusande toner, är det Paganinis häxdans, valkyrior, älfvor och tomtar, eller är det andar från en annan värld, som sända oss sina oförstådda budskap. — — —

Romulus häjdade sig, ty gubben föll plötsligt tungt till golfvat. Han hade dött af hjärtslag.

Romulus blef genast igen sig själf.

Har jag hållit på att blifva tokig — tänkte han och försökte uppresa den fallne gamle.

Från spelrummen trängde ljudet af de olika utropen „kung, knekt, sjunde i klöfver, spaderäss och två hackor“ och i salongen sjöng man „Smärta utan ord“. —

Romulus samlade sina tankar.

— Det är alt mycket märkvärdigt, men här har jag i handen sidentrasan och pergamentsrullan och där

ligger den ärevördige gubben stendöd. Hvilken intressant och dock så kort bekantskap. — — — —

Kan man veta om man själf lefver nästa minut.

Emellertid ligger i detta hemlighetsfulla besök någonting förborgadt. — Gud vete — vi äro väl blott simpla värktyg för ett högre förnufts planer. — Hvar och en har väl sin större eller mindre roll i denna med komiska intermezzon kryddade tragedi, som nämnes „lifvet“.

— Dock det gifves ingen tid att förlora. — Hvad skall jag säga? Hvad skall jag göra?

Ofrivilligt gick han till sitt skrifbord, uppvecklade pergamentsrullan och läste ilande hastigt fragmenter ur den högt för sig själf:

— — — — —
 — — — — —
 Mitt lif är förspildt och har ej mer något värde. Skeppet brinner och försvinner snart i djupet. — — —

— — — — —
 — — — — —
 Du är mitt fosterbarn, Holger Finske, och jag öfverlämnar i din vård pappren och flaggan — vår förenings symbol. Blir du ej af ödet försatt i tillfälle att återupprätta ett förbund som eld och vatten nu gå att förinta, så öfverlämna du i din tur före din död „nyckeln till gåtan“ åt den du anser värdigast. — — — — —

— — — — —
 — — — — —
 i denna idés utveckling ligger vår räddning och kommande generationers lycka — — — — —

— — — — —
 — — — — —
 individerna böra vara så vidt möjligt af olika skrot och och korn, men solidaritetskänslan bör vara så stor, att viljan blir en — — — — —

ett absolut förnekande af personligheten, med uteslutande framhållande utaf vår vackra idé — — — — —

Romulus gömde pergamentet och sidentrasan i sitt skrifbords lönnlåda, och gick till den på golfvet hop-sjunkna gubben, hvilken han efter stora ansträngningar lyckades upplyfta samt lägga utsträkt på divanen.

Därvid föll ur den dödes ficka ett stort visitkort, hvarpå stodo att läsa några med blyerts af en darrande hand nedskrifna rader.

— Skulle jag personligt träffat eder, hade det varit mer' än väl. I motsatt fall öfversänder jag till eder en ask, innehållande en gammal flagga. Den bilagda pergamentsrullan förklarar sändningens betydelse. Jag är den siste af ett katteri numera döda vänner och öfverlämnar härmedels åt eder, som den värdigaste, klaven till lösningen af den stora gåtan „Fosterlandets framtid“. Öfverlämna på er dödsbädd samma saker åt den ni anser lämpligast, men yppa icke hemligheten åt en ovärdig, likgiltig människosjäl.

På kortet lästes i sin tryck vidare:

Holger Finske.

F. d. sjökapt. Possessionat.

Detta bref är till mig. Jag tager det! sade Romulus.

På golfvet fann han en nyckel med ett påfästadt messingsmärke.

Den är från Kleinehs hotell, mumlade Romulus.

Jag måste höra åt. Gubben dog plötsligt — jag är skyldig mitt samvete att själfmant åtaga mig hans efterlämnade affärer. — — — Hvad? Ligger där ännu ett stort papperskonvolut?

Romulus upptog konvolutet. Det var äfven adres-seradt till honom. Han genomögnade det hastigt.

— Han insätter mig till testamentsexekutor. Bra, gubben skall ej förgäfves hafva vädijat till mig. Jag skall telefonera till polisen om hans död, emellertid skall den ensamme gamle få kvarblifva hos mig ända tils han förs bort till grafven. Gamle hedersman!

Romulus blickade några minuter på den aflidne och gick därpå ut.

— Omedelbart därefter inträdde baronen såsom om intet inträffat hos sina gäster.

— Flere af mina vänner här, tänkte han, medan han närmade sig ett af spelborden, — anse mig både fördomsfull och rädd, men de hafva icke „ett hum“ om gubben på soffan i mitt rum härinvid och ännu mindre ana de hans åt mig öfverlåtna hemlighet.

Hittils har världen varit nöjd med mig, hädanefter vet jag icke hvad världen gör, men hufvudsaken är att man blir nöjd med sig själf och därmed punktum!

Gubbens begrafning skall jag hålla och de här her-rarne få hjälpa mig att bära honom till grafven. — —

— Nå — huru går det med spelet, sade Romu-lus högt, så kunna herrarna också hålla på. — — —

— Fördömdt intressant fall, sade med sin brumbas vordne löjtnanten, numera generalen Stjärnefall eller som han nu hette Stjärnefall på Alvar-Stält.

— Jag sitter med fem hackor och damen, och Ekram går utan vidare och trumfar ut.

— Nuvarande kommerserådet Ekram, lika liflig och företagsam som då han för tjugo år tillbaka bråkade för sina vänners lif vid „Flygande kameleontens“ undergång, svarade ej, utan nöjde sig med att säga till sin granne i förhand, den numera något kutryggade professor Opi-ander:

— Bror är god spelar ut, så att ej „Stjärnfallen“ börja på nytt och blanda bort altsammans, såväl färger, trumf som hackor.

Julius Stjärnefall på Alvar-Stält, reste sig häftigt och slog korten i bordet.

— Såvida, bror Viktorinus bifogar förolämpningar till detta förbastade onödiga trumfande, så — — —

— Seså lugna dig, yttrade med en sedan ungdomen betydligt tilltagande flegmatism, hvilken liksom en något öfverdrifven fetma gjort Thor Thinkel till en ypperlig rektor vid en af hufvudstadens större skolor, där ungdomen utmärkte sig för en särskild bångstyrighet.

— Lugna dig, yttrade Thor. Viktorinus utsade ju ej något namn och menade väl ej dig.

— Jaså, sade Julius. Menar bror det riktigt, Ekram talade i pluralis, då är det en helt annan sak. Ut med trumfen! fortsatte generalen, snoende mustascherna. Ut med trumfen, säger jag, bror Viktorinus.

Vid det andra spelbordet sutto Romulus' kolleger, höga tjänstemän, styfva och stela gamla herrar med eller utan „plesch“ på hjässan; med håret kammadt framåt tinningen i spiraler, och utan tanke för annat än korten, som de hade i handen.

Vid ett tredje spelbord satt en tjock prost, som höll sina kort med bägge händerna; midtemot honom tummade en gammal herre, med yfvig lugg, nervöst om hvarje lapp, den han efter mycken tvekan ändtligen lätt flyga utåt den gröna duken.

Det var en smidig gammal herre, som ofta gestikulerade med den lediga handen, såsom om han beräknat för och mot, och man kunde säkert taga honom för någon storman inom tidningsfacket eller på börsspekulationens område.

Där var ännu en gammal herre med pomaderadt

hår, vaxade mustascher, svärtade polisonger, juvelprydda ringar på fingret, och ett ytterst fint, utstående skjortbröst med kråsnål uti.

I honom skådade man förvisso en hofman „ex professo“.

Den fjärde mannen i partiet — om han icke var den törsta — antydde redan uniformen vara en genral.

Romulus vankade från det ena „partiet“ till det „andra“, yttrande här och hvar ett par ord, till någon af de spelande.

Hans tankar voro dock fjärran ifrån sällskapet, och flögo slutligen bort till den aflägsna tid, långt tillbaka då han och hans ungdomsvänner, räddade från „Poseidons, Neptuni & C:o“ klor, återkommo till medvetande ombord å ångfartyget „Stolta Nord“.

Han tyktes med ens få en ingifvelse och steg hastigt fram till Ekram, lade sin hand på hans skuldra och frågade hviskande:

— „Kommer du ihåg den där gamle sjöbussen som bärgade oss vid „Flygande Kameleontens“ förolyckande?“

Ekram vände sig hastigt om och svarade:

— Honom, javisst! Jag kommer ännu ihåg huru han vägrade emottaga den medalj, som vi eller rättare du lyckades förskaffa honom, innan han afreste. Jag såg honom äfven sedermera en gång i London. Huru så?

— Gubben ligger död på soffan i mitt rum — hviskade Romulus på nytt.

— Hvad säger bror? — ropade kommerserådet lifligt. — Det är väl icke något skämt!

— Nu hafva vi det igen — utbrast Julius Stjärnefall på Alvar-Stält förgrymmad, — du är ju alldeles omöjlig, bror Viktorinus — skuffade så till bordet att alla korten blandats om hvarandra!

— Tst vän Julius — sade Romulus. — Här äro alvarsamma saker på tapeten. Vi skola lämna de andra att fortsätta sitt spel. Följen mig till mitt arbetsrum, våra lifs räddare har insatt oss till sina testamentsexekutorer. Jag hoppas I stån mig bi i realiserandet af hans sista önskningar och . . .

— Hvad är det? — frågade de tre oinvidde.

— Förklaringen sker sedan. Följen mig blott genast till mitt arbetsrum — uppmanade Romulus sina vänner och det i en ton så befallande att de utan gensägelse uppstego beredda att följa sin värd.

Romulus tillropade herrarne vid de andra spelbordden en ursäkt:

— Vi hafva en viktig affär att uppgöra — yttrade han till dem, men dessa herrar voro så upptagna af att „öfvermåla“ hvarandra med röda eller svarta färger, att han lämnades utan alt svar.

— Jag tror de herrarne intressera sig mera för kort än för alt annat i världen — mumlade Romulus vemodfullt samt gick ur rummet med sina fyra vänner.

Hvad som inträffade emellan de fem ungdomsvännerna i Romulus Reveil du Lions arbetsrum skall kanske för alltid förblifva en hemlighet.

Det enda man hörde voro de yttranden som fälles vid deras förnyade inträde i gästrummen.

Professor Opiander sade:

— En hastigare och lättare död än den genom ett hjärtslag kan man icke gärna tänka sig!

Genral Stjärnefall på Alvar-Stält virade sina knävelborrar och yttrade med sin djupaste brumbas:

— Skock miljoner. Jag tar afsked och egnar mina återstående dagar åt vår gubbes så väl utstakade marschruta.

Tjocke rektor Thor Thinkel genmälde, flåsande

och pustande efter sitt trefvande genom den mörka korridoren:

— Afsked hvarken tar jag — eller behöfver taga, ungdomen behöfver mig, men såväl uti mig själf, som uti ungdomen skall jag inplanta och vidare utveckla den idé gubben efterlämnat oss i arf. Skall genast låta stoppa upp en räf och några kattor samt ställa dem på en hylla, ofvan tribunen uti samlingsalen.

Kommerserådet Viktorinus Ekram tillade lakoniskt:

— Mina kapitaler skola väl visa sin omsättnings förmåga.

Adalmante visade sig i salongsdörren.

— Herrarne äro så goda! En smörgås och en sup väntar!

— Damerna äro mycket otåliga!

— Baronessa — svarade „det ena spelbordet“ — fem minuters anstånd. Sitsen lider mot slutet.

— Nådigt öfverseende — ljöd urskulden från det „andra spelbordet“. Vi hålla just på med uträkningen.

Emellertid spelades det ännu länge, väl eller illa, och uträkningen gick trögt; otåliga invändningar och spetsiga anmärkningar förkortade icke densamma.

Romulus själf stod tankfull midt i rummet stelt seende på sin fru, som trött sjunkit ned på en stol.

— Detta eviga spelande! — tänkte han, — dock det skall ingalunda förhindra genomförandet af stora idéer.

— Adalmante — sade han högt — vill du bjuda våra lediga vänner armarne så åtager jag mig de tvänne andra.

Damerna, Romulus och hans vänner hade hunnit äta och dricka, ja, Romulus hade, sin vana likt, föreslagit damernas skål.

Sällskapet hade uppstigit och lämnat matsalen, men alt ännu såg man ej till de kvarblifna herrarne vid spelborden.

Hvad hade skett? Jo — de hade börjat en ny „robbert“.

Romulus blickade på de spelande herrarne med underliga ögon och sedan på sin fru på samma sätt.

— Elden är lös, Adalmante! — sade han plötsligt sakta.

— Jag förstår dig ej, käre man! — svarade frun.

— Elden är lös — ropade han med stark betoning på ordet eld.

I Herrans namn — utbrusto de spelande, blixsnabt resande sig från sina platser.

— Vilja ej herrarne taga sig en bit mat — fortsatte Romulus skrattande. — Bjud nu åter dina armar åt några af herrarne — så börjar du småningom lättare förstå mig, kära Adalmante!

— Du har dina påhitt, vän Romulus — sade den sirlige pomaderade hofmannen — och de kunna vara ganska bra ändå, ty hungrig är jag.

— Hvar och en har sina — svarade Romulus skämtsamt och såg upp mot taket på den målade, besynnerliga flaggan, som han utpekade för de öfrige, sägande:

— Herrarne må tro mig eller icke, men uppfinnaren af originalet till den där kopian i taket hade ändå den bästa idén!

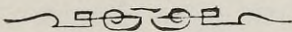
— Hvilken då? frågade någon.

— Hm — sade Romulus småleende. — Han stälde en räf emellan två ilskna kattor.

Följande dag kunde man läsa i tidningarna att klubben: „Den rena flaggen“, hade bildat sig, med filialer öfver hela landet. Öfverhetlig tillåtelse skulle ansökas och listor för teckning af medlemskap skulle kringasändas.

Delägare uti denna klubb skulle tilldelas: ett guld-kors med blå inskrift på hvit emaljbottnen; en silfverglo-ria utstrålade ifrån vinklarna i korset, och inskriften ljud: „Enighet — Solidaritetskänslor!“

Men samma kväll lät Romulus Reveil du Lion ifrån taket bortskrapa den besynnerliga flaggan och i stället ditmåla: en ängel med ett bart huggande svärd.

Huru de fingo hvarandra.

Vi begynna naturligtvis med att tala om ett älskande par. I alla romaner och noveller förekomma ett eller flere älskande par. Emellanåt är det så många älskande, att det blir — opar, hvaraf alstras hat och split, mord och bedrägeri. En människa, man eller kvinna, vill skada en annan så mycket som möjligt. Det är endast i undantagsfall, som den hämdgiriga parten är nog ädelmodig att — om också icke alldeles draga sig ur spelet, dock förlåta och glömma, eller åtminstone nöja sig med att låta sin fiende, sin rival intaga blott en mindre dosis af allehanda obehag. Det är just ungefär ett sådant fall, vi nu gå att skildra. Uti ifrågavarande fall sade hvarken „han“ till sin rival: „Du inbilske sprätthök och vindtböjtjel“ ej heller „hon“ till sin: „O, du, den mest konstlade vareelse under solen“, hälst „hon“ inga rivaler hade. Men till saken.

Flora var den däjeligaste och kanske, ty den saken kan man aldrig vore riktigt viss om, rikaste flicka af alla hufvudstadens vackra och rika flickor.

Frans var en ståtlig sjöofficer, kanske den allra ståtligaste, men hade skulder här och hvar, — och hvem har inte det nuförtiden, med eller mot sin vilja.

Bägge blefvo förtjusta i hvarandra på en ungdoms-

dans — också på landsbygden fastna hjärtan under det dansen trås på dammande landsväg eller grönskande lunda, där blomstrande jäntor svänga om med sippa gardister och sirliga sjömän.

Frans och Flora dansade med hemligt förlofvade hjärtan och varma, glödande känslor på fina bonade golf under hela smällkalla vintern, ofta, ofta med hvarandra.

På baler, på slädpartier, på lotterikvällar och på kvällar utan lotteri råkades de, utbytte ögonkast och fröjdades att hela den öfriga världen icke ens anade att de höllo hvarandra kärare än Adam och Eva.

Men det finnes alltid ugglor i mossen.

Ugglor kunna, som man vet, vrida hufvudet rundt omkring, och detta råkade äfven vara fallet med Floras tant, gamla fröken Rosamunda.

En het julidag öfverraskade fröken Rosamunda Frans med sina vänner i mycket lifvad sinnestämning och hörde honom beställa ytterligare åtskilliga bålar till bersån invid frimurarens graf uti Kaisaniemi park, där det festliga laget satt församladt.

En skön kväll i augusti då orkesterns brusande toner blandade sig med lindarnes sakta sus uti Brunns-parken, då månens glänsande skifva ofvan Långörnssundet från det stjärnbeströdda dunkelblå blandade sitt hvita sken med skenet från de elektriska lamporna, såg Frans sin Flora blek och nervös vid vicehäradshöfding Roberts — hans förklarade rivals — arm.

Frans och Flora, som hittills idkeligen sammanträffat, sågo därefter ej mera till hvarandra.

Förtviflad lade Frans in om afsked ur kronans tjänst och gick som styrman på första segelskuta han i Åbo fick tag uppå.

Efter att hafva seglat hit och dit med olika frak-

ter strandade skutan till slut vid Kap Santa Lucia på Zululandets kust, ej långt från Port Natal kolonin i Afrika.

Hela besättningen omkom, utom Frans, som blef räddad af ett par vilda zulunegrer, hvilka släpade honom bunden med sig inåt landet. Tack vare en fint — han målade sig svart och förklarade på ett språk, midt emellan rådbråkad engelska och zulukafferdiakten, att han numera var sinnad att öfvergifva de hvites traditioner, hvilka han erkände till en nog bra stor del utgöras af idel humbug; hädanefter önskade han därför i ro framlefva sina dagar som en verklig Zululandsbo; genom denna fint, säga vi, lyckades han förvärfva sig både frihet och medborgerligt förtroende. Zulubyn valde nämligen honom till höfdingens adjoint, och större delen af byns såväl ogifta som gifta kvinnor hade redan hunnit svårt „förpicka“ sig i honom, då han en blåsig, regnig natt, föredragande lejonens klor framför de svarta damernas sammetslena smekningar, flydde öfver Drakbärgen in i de holländska Boernes republik.

Slumpen förde honom till en skara folk af alla nationer, som voro på väg till det nyupptäckta diamantdistriktet. Den internationella hopen emottog honom gärna i sin krets, då den varseblef hans kraftiga och ståtliga gestalt.

Månader igenom gräfde Frans nu upp diamanter för några principaler, utan att därigenom förtjäna mer än sitt dagliga bröd — kläder behöfde han ej mycket. Begåfvad som han var med en stark observationsförmåga, insåg han i fluxen, huru mycket hastigare man kunde förvärfva diamanter genom höga spel än genom svettdrifvande gräfning med hackan. Efter en sömnlös natt beslöt han sig för att söka lära dem spela „knack“. Tre dagar efteråt såg man honom rida hän i riktning åt

staden Blumfontaine, förande i sina fickor diamanter för flera hundratusen mark.

Under tiden lefde Flora sitt komfortabla lif i Finland, dels i Helsingfors bland bullrande nöjen af olika slag — sådana med musik, såsom konserter och baler, och sådana utan musik, såsom vid fruntimmersföreningar, möten etc., dels vistades hon på sina föräldrars landtegendom, som var naturskönt belägen emellan tvänne insjöar på en hög skogbeväxt backe, hvilken med sina nakna granithällar brant stupade ned i sjöarnes djup.

Men hennes hälsa tynade af dag för dag. Tidtals lidande af en svår värk i ryggrad och hufvud låg hon blek och nedslagen på en soffa i trädgården, en annan gång kände hon sig, af ingen synlig orsak, häftigt uppretad och företog då en ridtur öfver stockar och stenar, utan att komma till lugn igen, förrän hon fått se sin häradshöfding Robert, hvilken som en skugga ständigt följde henne, kastad ur sadeln vid hästens hopp öfver något sankigt skogsdike. Solen sken, syrenhäcken doftade aromatiskt, siskor och trastar slogo sina drillar. Fästmannen, häradshöfding Robert, metade mörtter från badhusbron. Floras mamma och tant Rosamunda — ett ännu ej gammalt fruntimmer af behagligt yttre — drucko kaffe på balkongen, och Flora låg utsträkt i en hängmatta mellan tvänne hängbjörkar. Medan hon sakta gungade på sin luftiga hvilobädd, flögo hennes tankar omedvetet till hennes första — och kanske enda kärlek, — den ståtlige Frans.

Plötsligt stod klockaren, hvilken äfven var postmästare i kyrkoby, framför henne.

— Här är ett rekommenderadt bref till fröken, — sade han och torkade svetten ur pannan. Klockaren var en frodig herre och hade skyndat sig till herrgår-

den i en bondes tvåhjuliga kärra utan linealer, en strapats hvilken gubben ej var van vid.

— Ah, till mig! — yttrade Flora och reste sig i sittande ställning.

— Skall det vara en kopp kaffe? — ropade Floras mamma till klockaren.

— Denna ära är mig, ringa Herrans tjänare, oförtjänt, — svarade klockaren, som aldrig brukade begagna andra uttryck än dem han hört kyrkoherden yttra dagen förut — och dagen förut hade kyrkoherden blifvit ordensledamot.

Flora läste och läste. Med ena handen höll hon darrande i brefvet, hvarur en postremissväxel fallit i hennes sköte, med den andra grep hon sig då och då krampaktigt om tinningarna eller trykte hon därmed hårdt emot hjärtat. Slutligen kyste hon brefvet upprepade gånger och brast ut i en våldsam gråt. Modren, tant Rosamunda, klockaren och äfven häradshöfding Robert kommo ilande till hennes bistånd.

— Hvad i Guds namn står nu åter på, mitt kära, kära barn, — frågade modren.

Flora bad icke häradshöfdingen, utan klockaren hjälpa sig ur hängmattan. Tyst skred hon till villan och gick upp på sitt rum.

Tant Rosamunda tog upp brefvet från marken och postremissväxeln ur hängmattan, hvilket senare häradshöfdingen ville hjälpa henne med.

— Min älskade ungdoms flamma, — begynte tant Rosamunda läsa högt ur brefvet, vid hvarje mening görande ett uppehåll och blickande upp mot den blå himlen.

. . . Återvänd från min låga resa, har jag förnummit din förlofning med häradshöfding Robert.

Lifvet är en strid äfven om „de sköna“.

Du var mitt ideal. Att framlefva mina återstående

dagar utan dig och dessutom se dig lycklig med en annan, öfvergår mina krafter.

Himlen synes mig svart och jordens lif förefaller mig numera vara ett värdelöst krälände. Förgäfves klinga skaldens ord i mina öron „Mister du en, stå dig tusende åter“.

Jag skrifver detta för att sedan föra revolvern till mina tinningar. Från en annan värld vill jag städse följa dina steg.

Jag testamenterar till dig, min Flora, hela min efterlämnade förmögenhet, mödosamt förvärfvad i det inre af Afrika, och i det närmaste uppgående till trehundratusen (300,000) Fmk.

Efter din död bör summan anslås till ett hittebarnshus. Farväl — au revoir!

Din egen

Frans.

— O, himmel! — utropade tant Rosamunda, — hvad har jag väl gjort! Sådana varma känslor och trehundratusen mark.

Plötsligt hörde det lilla sällskapet till sin ytterliga förvåning ett klingande skratt.

— Se så, nu har hon till på köpet blifvit vansinnig, — tänkte härads höfding Robert.

Alla vände på hufvudet för att se Frans lifslevande komma utmed allén med Floras pappa på sin ena sida och Flora själf på den andra. Flora var som förändrad och hvarje minut kastade hon armarna om Frans' hals.

— Men — M-e-n! — stammade tant Rosamunda.

— Här är det riktiga brevet, — sade Flora strålande och klappande Frans på skuldran. — Han var uppe på mitt rum tillsammans med pappa, när jag inträdde.

— Robert, — sade Frans till häradshöfdingen, — du bestrider väl ej mina förmånsrättigheter till Flora? Hvad angår postremissen, så tillhör den tant Rosamunda — och hon är ej fyllda trettio år.

Hvem skulle trott det? Men faktum är, att tant Rosamunda och häradshöfding Robert firade sitt bröllop en dag tidigare än Flora och Frans sitt.

The first part of the book is devoted to a general
 introduction of the subject. The author discusses
 the various methods of investigation and the
 results obtained. The second part is devoted to
 a detailed description of the apparatus used
 in the experiments. The third part contains
 the results of the experiments and a discussion
 of the various factors which influence the
 results. The fourth part is devoted to a
 summary of the work and a list of references.

Nils och Anna.

Den här historien slutar kanske litet annorlunda än den föregående, men när alt går omkring, så måste — jordiskt betraktadt, — hvarje sak hafva sitt slut. Lefvande ting är als icke att tala om, men äfven af gamla slott gifves en vacker dag blott ett stenröse att se uppå; och det är nästan sant att hela kontinenter, med alt hvad uppå dem rör sig eller står stilla, en gång varit hafsbottnen, liksom man måste antaga att oceanen igen vid läglig tidpunkt skall svalla där, hvarest nu de högsta bärgen resa sina spetsiga hjässor. Dessutom växlar alting ständigt, klippytan och människans hud, ja hela människan. Ormen byter om skinn och folk om åsikter. Själen flyktar ur kroppen och antager en annan form. Allting är detsamma, det ändrar endast skapnad och ter sig i olika skepnader, efter sitt olika ändamål. Kanske också altsammans är en simpel drömbild.

Emellertid man tycker att någonting begynner, fortfar och slutar upp igen — så ett människolif — så mycket mer och lättare då en liten berättelse.

Hvarför skulle vi tala om Londoner-bon, redan en genuin Helsingforsare vet ofta ej riktigt hvad njutning landtlifvet innebär. Om våra landspojkar, som så fas-

ligt längta efter att blifva kanslister i hufvudstaden, ja ända till och med senatorer, kan man då med skäl säga: „Fader förlåt dem, ty de veta icke hvad de göra“. Vi tillåta oss skildra Nils Torfmans lefverne, utan alla öfverflödiga detaljer naturligtvis.

Sydfinnarne veta knapt hvad de säga, då de gå omkring och skryta med sådana åar och bäckar, som Kumo elf och Kymmene, eller sådana rännilar som Vanda, Aura och Borgå å, den sistnämnda lär vara mest känd genom ångaren Runeberg och dess gamle vackra kaptén, om det icke är genom själfva Borgå stad och landets största medborgare och främste man, hvilken det så länge haft lyckan hysa inom sina tullar; och för hvars stoft dess inbyggare, dag som är, hafva äran utgöra vaktare.

Vid skildringen — i breda drag — af Nils Torfmans ej altför långa lif kan ingen af oss fordra vetenskaplig grundlighet, för resten ofta en humbug. Ehuru vi därför icke särskildt nämna Vuoksen, Imatra och dess vattenmassa, så våga vi utan vidare påstå, ingen behöfver ju tro oss, att intet land behöfver skämmas för sådana bjässar som Uleå, Kemi och Torneå älfvarna, den sistnämnda dividerad med två. Den som har sett dessa älfvars vårflöden, gapar ingalunda dumt med munnen då Mississippi, Kongo eller Parana floderna te sig för hans blickar, en liten skilnad, förstås, men här är ju icke fråga om småsaker.

Tre fjärdingars väg från Uleå strömfåras bäddar ligger ett trolskt träsk i en ödemark. Jag tror det hette Valkjärvi, men för undvikande af förväxling med det träsk, som sett Lönnrot födas, nämna vi Nils Torfmans hemträsk Mustajärvi.

På en utskjutande udde öfverskyggadt af några väldiga furor samt en och annan björk låg Torvari torp

i en liten dalsänkning emellan tvänne åsar, alldeles vid den lilla insjöns blånande vattenyta. Mustajärvi blånade icke alltid, tvärtom låg den öfver halfva året tillfrusen och blånade då blott en kort tid, innan första yrvädret på höstvintern öfversmetade den blanka isen med en famnstjock hvit färg, enkelt utsagdt: snöbelade den.

Ja, scenerna växla.

Vargar och räfvar smögo under vintern tjutande och gnällande omkring på Torvari torps ägor och den stora skogen rundtomkring, där, hvarest om sommaren göken gol, finkar och trastar kvittrande flögo. Då solens skifva, röd som underjordens eld, höjde sig öfver trädens toppar och kastade sneda strålar öfver den spegellugna, i vackra dagar färgade insjöytan, på hvilken abborre, mört och gädda slogo långsamt bortvaggande ringlar, var det en annan syn än då solen midt i vintern, knapt höjd öfver horisonten, upplyste rymden så vid pass, att man urskilde hugga veden, eller upptäkte spåren af rofdjur, harar och fågel uti snön.

Fader Torvari eller Torvarin Pekka hade med hustrun — redan medan hon tjänade som piga hos handelsmannen i Uleåborg — ett barn, vår Nils. Sedermera födde hon honom efter vigseln ytterligare 11 småttingar.

Mor Wappu var en förståndig kvinna och Pekka var en arbetsam karl. Visserligen blefvo de ej med sina många barn rika, men de bärgade sig med heder genom lifvet, och sådant är ofta svårt för stort folk, fastän de hafva endast få eller också alldeles inga barn.

Till att de aldrig ledο nöd, oaktadt frosten ofta knep kornet, och hästarne sjukades, bidrog måhända den roll af vapendragare och svenner, som Torvari Pekkas hurtiga gossar spelade hos den rike landthandlanden på Rikkastalo vid Uleåälfvs strand. De voro hans drängar,

bodbetjänter och fiskare. Torpdöttrarna åter voro pigor och barnsköterskor.

Den enda, för hvilken fadren hade haft bekymmer, var Nils. Icke för att han skulle varit en lat stackare; tvärtom, han var den hurtigaste af dem alla, men han var stolt och obändig och förklarade att han aldrig någonsin ville blifva Rikkastalos slaf.

Då han en dag tillsammans med fadren var i skogen och vaktade öfver en kolmila, gaf han denne sitt beslut tillkänna.

Gubben Pekka blef vred.

— Du är snart tjugo år, och har gått litet i skola, hvilket dina bröder däremot icke fått, hvilka lärt sig litet bokvett endast utaf magistern, som tre somrar läste med Rikkastalos barn, — och likväl hämtar du minst pengar hem, ja du har bara kostat oss därefter i staden. Det går ej längre.

Nils satt stum på en stubbe och stirrade sorgset i högen af de brinnande kolen.

— Du kan hafva rätt, min far, sade han slutligen.

— Jag vill gå och taga farväl af syskonen på landthandeln och så beger jag mig ned med första tjärbåt till Uleåborg samt tar hyra på ett fartyg.

— Låt bli bara att kräckla ihop något med Rikkastalos Anna, yttrade fadren följande morgon, då Nils tog afsked af föräldrarne. Jag har redan haft nog spektakel af den saken.

Modren med sitt yngsta barn på armen följde Nils ett godt stycke utmed den steniga skogsvägen.

Trakten är annars ej stenig af sig, men huru det var, vägen råkade vara det. När de gått en stund, snafvade Nils och fick en bula i hufvudet.

— Dåliga tecken, mumlade modren med tårar i ögonen.

— Men Gud vare med dig, pojke, och skrif nu hem ibland.

Nils gick ensam med raska steg, ränseln på ryggen och knölpåk af en i handen. Under vägen funderade han.

— Med bästa vilja i världen går det icke. Förbjuden frukt smakar bäst. Hederligt folk äro de visst uti trakten, men tiden går långsamt, och tråkigt kännes det, sedan man varit så länge nere vid älfmynningen i staden. Dessutom kan jag icke med Rikkastalos öfvermod.

Vi ville gifta oss, Anna och jag; men det gick inte, kantänka.

— Min vackra, ståtliga Anna!

Nils tystade ned sina tankar, torkade svetten ur nacken, strök det ljusa lockiga håret ur pannan, jämkade om filthatten och satte sig att hvila för en stund på en sten.

Nils var af denna högväxta blonda ras, med örn-näsa och vacker ansiktstyp, hvilken man så ofta får skåda i den höga nordnen af vårt land, och som visserligen icke utgör något tecken på förvandtskap med tjuktjer och mordviner.

— Då jag sade till Rikkastalo, att jag hoppades blifva herre, enär jag redan gått nästan genom alla klasser såsom primus, slog Rikkastalo sin tjocka plånbok i bordet och sade: att det snart var slut med herrarne i landet, och hans värdinna, nämдемansdottern, smuttade högdraget på kaffet och yttrade med en riktigt hänfull uppsyn: en duktig bonde, som min man, är alt värd tio sådana stackare till herre som du, — och det kunde käringen hafva rätt uti — men elakt sagdt var det i alla fall.

— Hör på, mor, sade jag ännu en gång, Anna har fått skola, hon är så fin och skär. Hvad blir väl hen-

nes öde, om hon skall blifva den råa Mattis hustru? Han kommer kanske att slå henne ännu.

Rikkastalo blef rasande.

— Är du galen torpvalp! sade han, — som vågar döma öfver kyrkvärden, rika Matti Mattsonni. Ut med dig genast.

Och ut gick jag. Stackars fagra Anna, hon väntade på mig vid bastugrinden. Gråtande kastade hon sig om min hals och hviskade, att hon aldrig, aldrig skulle gå och gifta sig med någon annan, minst med Matti.

Jag måste försöka få henne, kosta hvad det vill. Håller hon bara modet uppe, så — om sju år är jag sjökaptten. Högmöd går för fall, heter det, såväl i staden som på landet.

Nils reste sig och fortsatte skyndsamt sin färd ned mot floden, hvars glittrande och doft brusande vatten han snart skönjde mellan träden, vid foten af den långsluttande ås, på hvars topp han befann sig. Några timmar senare satt Nils mellan tjärtunnor i den långa smala båt, som hastigt förde honom, nedför strömmen ut i hafvet. En god stund hade Nils sett Annas hulda skepnad, där hon satt under en rönn, på en backe vid flodkrökningen, viftande åt honom med sin hvita hufvudduk af siden. Efter några veckor gungade Nils ute på Bottniska viken ombord på den stora och splittrnya Brahestad briggen „Minnet“, hvilken hade ordres på London för att därifrån ställa sin kurs på de kinesiska hamnarna Schang-hai och Fu-tscheu-fu.

Anna fortlefde härunder stilla sitt lif uti hemmet vid Uleåälfs tvärstupande sandstrand. Ofta satt flickan under den gamla med röda klasar behängda rönn, från hvars rot hon för sista gången sett sin älskade Nils med tjärbåten glida hädan.

Åren förrunno. Fåfångt hade Matti Mattsonni gjort Anna sin kur. Förgäfves hade han en söndag förmid- dag af en laukkuryse köpt hela hans lager och öfver- räkt det till Anna.

Han hade, med en finnes envishet, afslagit en rik och ännu ung bondenkas hand, som rådde om trettio kor, utom hästar, får och lofvande broddar.

Han gick alltid klädd i svarta kläder för att Anna icke skulle finna honom för litet fin för sig. Han skänkte Rikkastalos husbonde ett vackert hingstföf och Annas mor en grann sjal, hvilket intog de gamla ännu mera för honom. Afven klockaren blef hans vän efter en present af en kagge körsbärsvin och ett mindre fat konjak, hvil- ket beredde honom tillfälle att bjuda valmännen på tod- dy, hvarefter de lofvade rösta på honom till kommu- nalnämndsordförande.

Anna förblef obeveklig.

Matti ändrade nu taktik och hade hela världen att spinna ihop intriger.

Byinvånarne på hvardera sidan om floden och hela mänskligheten uppåt ända till Muhos landtbruks- skola, och nedåt ända till Toppila sund, begynte små- ningom håna Annas högmod och beklaga den trogne Mattis suckan och klagan. Landthandlandens kredit började lida på kringlöpande gängse rykten och han bemötte alt hårdare sin motsträfviga dotter. Hans son, Annas bror, som äktat enkan med de trettio korna, och kanske redan därför hade ett horn i sidan till sin forne rival Matti, var den enda som skänkte sin af alla för- följda syster hägn och skydd. Men äfven honom före- föll Anna barnslig.

— Din fjolla, sade brodern en dag, medan de sutto kring ladan på en äng, som de höllo på att bärga tillsamman med folket. — Hvad tänker du egentligen

på? Jag nekar icke till att Nils var en galant gosse, men man har ju ej hört af honom på åratal, och troligen har han längesedan glömt bort dig.

Systemern såg på sin bror med sina stora klara ögon, hvilka den ständiga sorgen förlänat en underbar glans.

— Nils kommer nog en gång och tar mig bort med sig. Jag har ofta drömt det.

Brodren höjde på axlarne, tog en klunk ur surmjölksflaskan och ropade åt folket att börja på med arbetet igen.

En vacker augusti afton kom klockaren och berättade att kyrkoherden sagt gula febern rasa i Rio Janeiro, och han nämde tillika, att Nils' fader, Torvari Pekka nyligen fått bref därifrån.

Skön Annas kinder purprades först, men blefvo snart dubbelt blekare än förut.

Hon begynte draga sig bort från andra människors sällskap, och gick mest ensam omkring i skogen eller längs älfstranden; ingen visste så noga hvar.

Flickan blir nog tokig en dag, tänkte modren, och som modershjärtat ändå tar ut sin rätt, så begynte hon förebrå sin man hans hårdhet mot Nils, några år tillbaka, då han så vackert bedt honom gifva sig Anna till hustru. Landthandlaren brukade vid dessa förebråelser blifva ond och vresig och tog sig ofta i förargelsen „litet för mycket“ till bästa, hvarefter han begaf sig bort till byn och sedan återkom alldeles full och oregerlig.

Matti Mattsonni gifte sig äntligen med klockarens dotter och slog upp en handelsbod vid stora landsvägen till Kajana, som snart gjorde det största förfång åt Rikkastalos.

Bitterheten steg åt alla håll och kanter. Rikkastalo uppsade gamle Torvari från torpet, hvilket hade till påföljd, att dennes barn genast uppsade sina tjänster

och gingo annorstädes, medan landthandlanden tvangs hyra främmande folk med mycket dyrare löner.

Det gick alt värre och tiderna blefvo alt sämre. Slutligen hade den fordom så rika gården intet kvar af sitt förra öfverflöd, utan i stället måste man öfver älfven att låna större och mindre penningesummor utaf Matti eller hans svärfar klockaren.

En gång hade man äfven försummat återbetala i tid och Matti hotat med utmätning och försäljning af Rikkastalo gården.

På detta vis stodo sakerna då Anna en härlig juni-afton vid solnedgången begaf sig till den stora rönnen på backen. Himlens små hvita och grå molntappar färgades rosenröda vid horisonten. Blomstren utstrålade vällukter och daggen begynte pärla här och där på grässtråna. Svalor skuro vinklar i luften öfver älfvens hvirflar, och myggsvärmar surrade omkring Anna, som med en stickstrumpa i handen blickade bort mot den försvinnande solen, som glimrade mot Rikkastalo gårds fönsterglas. Anna försjönk så i sina tankar, att en och annan mygga ostraffadt bet sig fast i hennes lena kinder, och svällande och röd en minut därpå triumferande svingade sig upp mot rymden.

Plötsligt lade någon bakifrån sina händer öfver hennes ögon.

— Gissa, hvem — yttrade en hög, manlig stämma.

En darrning genomlopp Anna och hon gaf till ett högt anskri.

Nils Torvari eller Torfman som han numera kallade sig steg fram och sträkte ut sina armar för att omsluta sin så länge saknade, trogna barndomsvän och käresta, men han fälde dem åter förstenad af förskräckelse. Där stod den högväxta flickan framför honom däjeligare än någonsin, blekheten på hennes kinder förhöjde endast det fint tecknade anletets skönhet.

— Anna, min Anna! — ropade Nils, men flickan tyktes ej höra honom. Hon stod orörlig med nedsänkta armar och till hälften slutna ögonlock. Snart tog hon likväl några famlande steg och talade sakta:

— Gå bort, förförare. Dina fina kläder narra mig ej. Fråga den inbilske Matti bara. Jag Rikkastalos Anna lefver blott för min stackars Nils, som dött i feber långt härifrån. Gå bort!

— Men jag är ju Nils, din Nils. Jag dog ju ej, utan har fått dispens från styrmansexamen och tog direkte kaptensbetyg. Jag kommenderar ett stolt skepp, och du skall komma med mig. Vi skola resa långt hän till solens näjder. Ingen kan mera hindra oss, och högmodet når ej en kapten på hans skuta, ty han är ensam herre.

Nils talade med värme och föll på knä, fattande Annas mjuka händer.

Men flickan rykte sig häftigt lös och fortfor:

— Gå bort, förförare. Jag Rikkastalos Anna lefver endast för att dö och åter få råka min stackars Nils, som man rykt från mina armar. Snart flyger jag till honom, och vi skola tillsammans segla från den ena vackra stjärnan till den andra. Se dit upp, huru han småler och nickar åt sin trogna brud. Gå bort!

Nils omfattade flickan med sina starka armar.

— Min Gud, Anna, det är ju jag, känner du ej igen din Nils? Se på mig.

Anna slet sig rasande ur hans armar och begynte springa i riktning åt älfkanten.

— Herre Gud, min älskling är vansinnig! — ropade Nils och sprang förtviflad efter henne.

Han lyckades få fatt i henne vid randen af den brantstupande älfstranden, men den unga starka kvinnan drog honom med sig, och de föllo i den djupa och på detta ställe ganska starka strömmen.

Följande morgon tidigt upptogo laxpatans arrendatorer jämte ett hundratal lax och sik de döda kropparne af en välklädd, skäggig man, med klackring på fingret och tjock guldkedja fästad vid det uthängande uret, och en ung vacker, blek kvinna, i hvilken en af männen snart igenkände den vida omkring bekanta Rikkastalos Anna. Man förde de drunknade till landt-handlaren. Här igenkände man äfven Nils.

Annas mor kastade sig förtviflad öfver sin dotters lik, medan Rikkastalo husbonden dyster i hågen gick till sin numera nästan tomma butik. Han öppnade där en bränvinskagg, söp sig blixtpull och raglade sedan bort till skogen, där sonen och drängarne följande dag funno honom hängande vid ett ännu obegagnadt med ister öfversmordt rep från boden. Som sonen var en burgen man redan förut, testamenterade gumman vid sin kort därpå inträffade död Rikkastalo gården åt gamle Torvari, Nils' fader.

— Vi människor blifva aldrig kloka, — stammade gumman då hon utandades sin sista suck.

En kamp mot världen.

Snöslagget blåste henne mot det bleka, afmagrade anletet; oron kvalde hennes sinne och smärtor förtärde hennes af kyla skälfvande kropp, då hon med sitt nyssfödda barn på armen villrådlig gick utmed hufvudstadens gator.

Hon hörde knappast stojet omkring sig och lade föga märke till tonerna af en sprittande masurka, hvilka från en rikt eklärerad våning trängde ända ut på gatan, liksom ville de med våld väcka den olyckliga ur hennes likgiltighet för att kanske håna henne. Liksom medveten häraf påskyndade hon sina steg. Ofrivilligt ilade hennes tankar till det förflutna. Hon kom ihåg sig själf dansande masurkan eller tjusande andra med sin vackra sång. Det hade varit en tid då hon, skön och smidig, rik och högättad, utgjorde föremål för öfriga kvinnors afund, omsvärmad som hon var af en skara beundrare. Då syntes henne lifvet uppfylldt af glädje och rosendoft, och nu — trottoarens stenar föreföllo henne vara lika många skarpa sylar, som igenom de nedkippade, grofva skorna obarmhertigt stucko henne i de små, fina fötterna. Hon gick förbi de nyuppförda stenhusen och deras af ljus skimrande stora spegelfön-

ster. Skygt blickande på den förbigående poliskonstapeln, gömde hon nogare barnet under sin slitna sjal.

Hvem var hon? Hvart gick hon?

Hvem hon var lära vi kanske känna. Hvart hon gick, visste hon icke engång själf.

— Ur vägen, kvinna! — tillropade henne en hop välfödda herrar i dyrbara pelsar.

— Ur vägen där! — skrek förbittrad en kusk, då hon gick öfver gatan, och lät därpå sina eldiga springare taga en ny ansats.

— Din smutsiga sjal flyger ju folk nästan i ansiktet, — yttrade omildt ett fruntimmer, utstyrdt i räfskinnskappa med siden öfvertåg samt väldig turnyr.

— Se opp, människa? — röt ett stadsbud och gaf henne en puff i ryggen, medan han med skyndsamma steg fortsatte sin väg.

Barnet kved emellanåt sakta, men modern gaf icke ifrån sig ett ljud. Med stapplande steg begaf hon sig öfver det smutsiga salutorget ut på södra hamnens is.

— En öppen vak, — mumlade hon, — det är det enda jag numera begär för min stackars gosse och mig.

Sakta hade hon talat för sig själf, men skulle någon hört den undergifna stämman hade man däri förnummit en underbar ljufhet.

Hon hade redan passerat förbi norra Blekholmen och var ute på Kronbärgsfjärden, då hon med ens vände sig om och såg bort mot Helsingfors.

Blåsten hade tilltagit, likaså snöslagget, och gasen som brann i gatlyktorna sände ett matt sken mot den mörka himmeln öfver Finlands hufvudstad.

Den ensamma vandrerskan riktade feberglödande blickar hän till den i mörker höljda staden.

Fjärran därifrån låg hennes hem. På en aflägsen herrgård hade hon första gången skådat dagens ljus,

men den stora staden skulle i nattens dunkel bevittna hennes död.

— Se där ser jag målet, — tänkte hon vid anblicken af fyra granruskor ställda i fyrkant.

I det samma ljud en bjällra. Hon såg ett mörkt föremål, som hastigt nalkades, och hennes sjuka hjärta begynte klappa allt häftigare, ju närmare bjällran ljud.

— Barnet, det oskyldiga omedvetna barnet, — hördes hennes röst, snarare likt en andes, än en människas. — Till brustna sjäalars tröst vinkar förtroligt den annars så fruktade döden; men skall och kan ett lif släckas, som kanske haft till ändamål att skapa andras välgång?

Tydligt skönjde hon under sin vemodiga tankegång den i släden nedhukade ensamme mannen, som i denna stund för att låta hästen pusta ut, dragit stramt i tyglarne och tvungit djuret röra sig fot för fot.

Hon tog af sig sjalen, svepte den lille däruti och kyste honom ännu en sista gång. Därpå afvaktade hon det ögonblick, då släden skred tätt förbi henne, samt lade med en hastig rörelse byltet, med dess kvidande, lefvande innehåll uppå mannens knän.

— Hvad är det för slag? — utbrast denne, men modern vek af vägen, steg ned i den djupa snön och begaf sig, ansträngande sina sista krafter i riktning till den af ruskorna utmärkta vaken.

Den körande hade genast stannat hästen.

— Min Gud, — sade han, — ett litet barn!

Han hoppade ur släden, öfvertäkte barnet med fällen och skyndade efter den flyende kvinnan. Han upphann barnets moder just i rättan tid för att hindra henne från att begå själfmord.

— Hvad tänker ni på, olyckliga? — sade han bestämdt, men utan hårdhet i rösten.

Han fick intet svar, ty det var ett medvetslöst föremål, som han i det samma grep med sina starka armar.

Utan onödiga reflexioner lyfte han den afsvimnade och bar henne mödosamt till sin släde.

Under en hvinande fart bar det sedan af till Helsingfors.

Knapt tjugo minuter förgingo, innan modern och hennes barn befunno sig under tak i en smakfullt inredd våning.

Den erfarne läkare, som i sista stunden räddat deras lif, hade låtit sin gamla välvilliga tjänarinna jämte en eftersänd diakonissa egna dem all upptänklig vård.

Belyst af den röda taklampans skimmer låg den ännu medvetlösa modern i en mjuk, yppig bädd, med sitt lilla barn invid sig.

Tankfull blickade läkaren på moderns fina anletsdrag och lyssnade uppmärksamt på hennes långsamma svaga andhämtning.

— Hon är icke af arbetsklassen, — sade han sakta till sin hushållerska. — Härunder döljer sig någonting säreget. Jag vill slå vad om, att jag sett henne förut.

Eftersinnande lämnade läkaren rummet.

Ett antal år innan det ofvan skildrade passerade, såg man en smällkall vintereftermiddag vid skymningens inbrott en ung man, klädd i en kort pälsjacka af hvita fårskinn. Han bar en mössa af samma skinnslag och stora jagtstöflar. En bössa hängde öfver ryggen, en stor jagtknif och en liten märkyxa voro instuckna i det om midjan vecklade virkade yllebältet.

Den unge mannen ilade på sina kajana-skidor djärft utför sluttningen på den branta höjd som stupade ned mot insjöns snöbetäckta is.

Skickligt undvek skidlöparen de efter yrvädret af snö nedtyngda grankvistarne och de försåt, som stearne under snön stälde i hans väg.

— Håh, — sade han andtruten, då han ändtligen lugn och säker gled ur skogen ned på isen. — Man har rättighet att vara stolt, — tänkte han vidare, — då man utan kullerbyttor och hudrispor i ansiktet redt sig igenom svårigheterna, men det gäller också att hinna fram i tid, så att ej min dryge husbondes gäster taga miste om vägen. Det vore just skönt om den älskliga Viola, rosen ibland törnen, efter en lång resa, inklämd i en trång kursläde, en stunds väg från hemmet, tvingades att göra en omväg i den här kölden.

Den unge mannen stannade några ögonblick för att hvila sig. Han såg sig därvid tillbaka mot den höjd från hvilken han nedstigit. En och annan stjärna begynte redan tindra och den täta skogen bildade en enda mörk massa.

Han skidade jämt och stadigt framåt i riktning af af en i sjön utskjutande udde, hvilken han nådde efter en half timme.

— Det är här de höga herrskapen böra taga af på skogsvägen, — tänkte han medan han bortskrapade snön från en strandsten, på hvilken han därefter satte sig:

En god stund förflöt. Den unge mannen hade tid att öfvertänka ett och hvarje. Kölden nödgade honom alt som oftast stampa med fötterna och slå med armarna.

— Nog är det hårdt att vara bara en okänd student med titel af „forstkonduktör“; en titel som därtill kanske endast är till skada, då man gått genom skolan och dess värre, någon tid vistats vid universitetet. Finland är ett godt land, men nog är det hos oss något narraktigt bestäldt med åtskilligt.

Ett par kråkor flögo kraxande bredsides mot vinden. Den unge mannen återtog sin tankemonolog.

— Kraxa ni på bara, gamla käringar, kan vara mig likgiltigt hvad åsikter ni än hysen. Det var dock intressant att göra denna långresa med min barndomsvän, sjökaptten Riggsten. Under resor lär man känna mycket, utvecklar sin iakttagelseförmåga; ser att naturen under sina olika former är skön öfveralt, och kanske inser man tillika sanningen af satsen: att där Gud byggt sig en kyrka, där är nog Satan genast färdig att uppresa ett kapell bredvid. Dock! en liten obetydlig person — om äfven stor till växten — har svårt att kämpa för världens lycka, knapt kan han göra något för sitt eget land, ja, icke ens sig själf mäktar han inpassa i de gängor, som försynen bestämt för honom.

Men jag har kommit från mitt egentliga ämne. Jag satt ju och tänkte på att man hos oss väl mycket spelar en narraktig roll.

„Den karl bäst, ho res med häst“, eller fåfångans sport höjer dag för dag sin fana alt högre. Ju mera kultur, desto större behof, säga våra vänner i viken; liksom det icke skulle gifvas en gräns för allting, för lifvet som för hela skapelsen.

Om jag betraktar mina egna öden. Hvad ondt har jag gjort? Min gamle far, landtmätaren, gaf tre böcker i min hand vid mina fyllda tio år, då jag sändes ned till normalskolan i hufvudstaden. Gubbens ögon tårades när han yttrade till mig:

— Dessa tre band må du ständigt hålla ofvan hufvudgården. De voro: Ett litet, nätt inbundet Nya Testamente, Andersens samlade sagor och Runebergs Fänrik Ståls Sägner. Dessa böcker har jag ännu kvar. Välan den första boken bildade min moral, den andra skapade mina illusioner, och den tredje mitt åskåd-

skådningssätt af tingens sannfärdiga gång, tingens naturenliga utveckling i vårt land.

Jag menar här hvarken de vetenskapliga, ekonomiska eller rent forstliga förhållandena. Om jag äfven i dem har mina egna tankar gudnås så visst ofta afvikande från min principals. Hvilken humbug! Hvarigenom denna skiljer sig från den amerikanska kan jag då icke begripa, ehuru densamma i Europa antager en så fin, polerad form med konstnärliga ornament skickligt inskurna på ytan. Ärlig bör man vara, men hvarken är man ärlig när man är falsk, ej håller kommer man så långt med ärligheten nuförtiden, som det så pompöst utskrikes enligt gammal god vana. Vi hafva fall på motsatsen.

Bah — jag bryr mig platt inte om framtiden. — Mina anspråk äro: en ren skjorta, en varm tröja vintertid och en någorlunda väl diskad tallrik för en varm rätt per dag.

Hvilket hån emot all rättkänsla. Predika det aktningssvärda i mitt frivilliga tillbakaträdande i skuggan, då mina resurser voro små och min natur omöjlig för ett humbugens skuldlif. Vill därmed ingalunda förneka det humbugen äfven kan vanka omkring skuldfri.

Att predika ett och själf handla annorlunda. Hvar äro mina talrika vänner från forna gladare dagar? Hvar dessa många bekanta som aldrig uraktläto att vänligt hälsa? Altsedan jag icke mera fikar efter lagerkransen — hvilken hos mången tynger såsom bly — låtsar man ej mer känna igen mig, såvida jag icke stiger fram och säger: „Stefanus Skandius, till er tjänst. Ursäkta en fråga: hvarför fick jag icke den obetydliga forstuppingsmanstjänsten jag ansökte?“

Det är dina radikala tänkesätt, pratar man mig

öronen fulla, icke din person. Tackar ödmjukast! Men jag skall reda mig er förutan, gamla vänner, och reder jag mig icke — så, engång dör ni också — och kanske med mindre förtröstan.

En hare skuttade förbi, förföljd af en räf. Forstkonduktören fattade sin bössa, men djuren försvunno och han satte sig åter på sin sten.

— Det där var värkligen en bild ur lifvet! Men hvar befann jag mig i mina funderingar? Jo — vid min egen person fruktar jag. Sådana äro vi människor: alt grupperar sig omkring oss själfva. Därvidlag borde man dock kunna förändra sin natur — jag tror värkligen att man kan och äfven bör det.

Härtill vill jag komma, jag måste rycka upp denna alt mera stegrade kärlek till Viola Lagerkrona. Jag måste — jag skall det — jag svär det, — så sant jag heter Stefanus Skandius.

Forstkonduktörens tankar togo en ny riktning. Han lyssnade uppmärksamt.

— De väntade höras ej af. Däremot fruktar jag att här fins vargar i grannskapet. Helgon och mirakel, — utbrast han högt. — Nu hör jag tydligt tjutet. Det måste vara en skock på något tiotal eller mer. Forstkonduktörens vana öron urskilde att vargtjutet kom från ett ställe på isen, där det föreföll honom såsom om några föremål skönjdes igenom nattens mörker.

Strax därefter tyckte han sig höra rop af människoröster.

Han genomfors af en rysning.

— Tänk om det är de hitväntade herrskapen från hufvudstaden, som blifvit anfallna af vilddjuren, oerfarna som de äro, — kanske vapenlösa. — Min Gud, Viola skulle ju komma hem med dem! . . .

Stefanus Skandius var redan långt ute på isen. Han

lopp på sina goda skidor med jättesteg mot det antagna målet. Alt hastigare gled han öfver snöytan. Snart såg han några kurslädar, af hvilka den ena låg kullstjälpt, kringrända af en stor flock vargar, hvilka emellanåt under ett ilsket grin togo språng mot hästarne.

Den omkullstjälpta slädens ena dragare hade störtat och den andra sparkade förtvifladt, medan de för den andra släden förspända hästarne frustade och gnäggade. Några män stodo omkring slädarna och sökte, så godt de kunde, afvärja de vilda bestarnes anfall. Med full fart kom forstkonduktören de nödställda till hjälp.

Nästa ögonblick hade han stuckit sin jaktknif i ryggen på en varg och huggit en annan i hufvudet med sin lilla märkyxa, så att den damp omkull. Med två säkra skott fälde han tvänne af odjuren och beredde sig redan att ånyo angripa en femte vild kanalje, då han plötsligt bakifrån blef biten i vaden och af smärtan häjdades i sin strid. Emellertid rusade äfven de bägge skjutskarlarne fram under högljudda skrik, med den påföljd, att de roflystna djur, som ännu återstodo, skyndsamt begåfvo sig på flykten.

De i den andra släden befintliga herrarne hade skyddande stält sig på hvardera sidan om den kullstjälpta släden, ur hvilken de nu hjälpte tvänne unga och vackra fruntimmer att utstiga.

— Gud vare lof, — sade den ena af herrarne, — herrskapet kan lugnt stiga ut, en behjärtad man, som anlände just i rättan tid, har drifvit odjuren på flykten.

De stackars damerna hade stigit ur släden, där de åtskilliga minuter, hvilka tykts dem långa som en evighet, befunnit sig i ett alt annat än behagligt läge, och den äldre af dem, som snart återfick sin fattning efter skrämelsen, gick fram till den på den blodfärgade snön nedsjunkne forstkonduktören.

— Åh, det är ni, herr Skandius! — utbrast Viola Lagerkrona, brukspatronens dotter, ty det var hon. — Ni har blifvit biten af de grymma djuren för min — för vår skull ville jag säga, — tillade hon förlägen, medan en djup rodnad spred sig öfver de redan förut af vinterluften rosade lena kinderna, med deras täcka gropar.

— Bekymra er icke om mig, fröken, — svarade forstkonduktören, blickande med högtidligt alvar upp mot Violas vackra anlete, som med ett ömt och delta-gande uttryck, lutade sig öfver honom.

— Huru kan ni tala på det viset, herr Stefanus, — sade Viola förebrående. — Jag rör mig ej ur fläcken förrän man lyft er i vår släde.

De bägge andra herrarne närmade sig nu, sedan de hjälpt bönderna att åter uppresa det kullfallna åkdonet, samt ersatt det stupade kreaturet med en häst från det andra spannet.

— Får jag presentera. Pappas forstmästare — sade Viola.

— Forstman eller skogsuppsyningsman, — afbröt henne Skandius.

. . . herr Stefanus Skandius, en barndomsvän till mig. Bankdirektören Richard Hampolin och doktor William Lexmark, min fars vänner, — fortfor Viola. Stefanus Skandius lyfte på mössan.

— Utan herrarne skulle vår nådiga fröken varit i dåliga skor, sade han i respektfull ton.

— Ursäkta, min vän, — yttrade doktorn. — Det är er, yi alla främst ha att tacka för den lyckliga utgången.

— Jag skall inte underlåta delgifva min affärsvän, brukspatron Lagerkrona, det mod ni visat, — anmärkte något högdraget bankdirektören.

— Vi måste hjälpa herr Skandius i släden. Ack, huru han blöder, — sade Viola, med ängslan.

— Jag skall ropa åt skjutsbönderna, — sade Richard Hampolin, i en som det tyktes oföränderligt torr och högdragen ton.

— De måste hålla de skrämnda hästarne, — genmälde litet spetsigt Viola, — men kanske jag och doktorn kunna hjälpa . . .

— O, för all del! — utbrast Skandius. Utan att fästa afseende vid plågorna i sitt sårade ben, linkade Skandius utmed vägspåren till släden.

— Herr Skandius skall åka med Alma och mig, — förklarade Viola och tvang forstkonduktören sätta sig på kuskbocken af sin släde. Hon aftog därpå den hvita sidenduk som hon bar om halsen och anmodade den henne åtföljande doktorn att förbinda det blödande benet.

Bankdirektören Hampolin hade redan gått och satt sig i den andra släden. Hans uppsyn hade blifvit något butter och han sade för sig själf:

— Det lär väl vara samma gök, man hviskar om att hon skall vara så intresserad för, men jag skall väl tvinga fadren att göra slag i saken endera dagen.

Andtligen var man åter i väg och efter någon timmes åkande befunno sig de resande mellan brukets talrika byggnader, bland hvilka några ur höga skorstenar utsände ett oafbrutet regn af glödande gnistor, hvilka flögo vida omkring, slocknade och sedan osynliga föllo ned i dunklet öfver snötäcket.

Snart afvek man utmed den långa till själfva herrgården ledande allén af planterade björkar, gran och rönn samt svängde in på gårdsplanen igenom en hög hagtornshäck, som bildade spalier på hvardera sidan alldeles som om en skara folk stått upprudad. Från karaktärshusets stora fönster och några omkring huf-

vudtrappan på stolpar ställda lyktor utstrålade ett klart sken öfver de anlända slädarna.

Gårdens inspektor framträdde och hälsade döttrarna i huset välkomna hem igen. De unga damerna hade vistats flere månader i Helsingfors för att såsom deras moder yttrat: skaffa sig fina fasoner, få „jugement“ och världskännedom.

Viola hade visserligen hälst önskat blifva hemma. Hon sade sig trifvas väl tillsammans med prästdottern och några unga damer, fruar eller döttrar till brukets tjänstemän, men systemen Almas längtan till hufvudstaden och hvad värre var — de täta utflykter till häst Viola så gärna gjorde i sällskap med den nyligen som uppsyningsman öfver skogarne antagne Stefanus Skandius föranledde föräldrarna att tvinga henne gifva vika samt med systemen fara ned till Helsingfors.

Vid bruket pratades fruntimren emellan om att patronen önskade sin äldsta dotters giftermål med sin kompanjon bankdirektören Hampolin, men det var en sak som hittills blott skvallret vidrört — och hvad man skvallrar om, kan visst en gång vara sant, men är det icke, till alla delar åtminstone, nittionio gånger af hundra, såvida det icke är fullkomlig lögn.

— Gudarna veta dock! — tänkte forstkonduktören, medan han, efter att hafva tagit afsked af Viola, hennes syster Alma — en ung lefnadsglad flicka på sjutton år — och deras kavaljerer, af några karlar bars upp på sitt rum i inspektorsflygeln.

Julkvällen stod för dörren.

Öfveralt hade man skurat, fäjat och putsat. Brukspersonalen — herrar, som bönder och arbetare, — hade mangrant uppvaktat patron Lagerkrona. Uppvaktningar intaga ju, och torde äfven fordom gjort det, en framstående plats i samhällets lif. Patronen hade — myk-

ket rörd — gifvit arbetarne en fri natt eller dag, efter behag; kontorsherrar och ingenjörer hade erhållit en veckas lön i gratifikation, hvarför de äfven tillsammans med sina arbetare hopbragt en fin silfverbricka för att om julaftonen inkastas som julklapp.

På silfverbrickan voro inristade orden: „Till Adolfinna Petronella Josefa“ — fru Lagerkronas förnamn — „af innerligt tillgifna och djupt tacksamma underlydande“. Inskriften var anbringad i form af en orm, som slingrade sig kring en staf.

För sparfvarne hade stalldrängen utsatt kärfvar af hafre.

Hvad kökspersonalens tillgöranden vidkommer, så voro de så vidlyftiga, invecklade och mångahanda, att därom är bäst att icke orda.

Den jättestora julgranen, som stod midt i stora salen, var mera utpyntad och grannare utsirad än — ja, man kan gissa på hvad man vill.

Den icke altför aflägsna köpingens notabiliteter och socknens honoratiores hade blifvit inbjudna, väl icke själfva julafton, men till annandag jul, och det är därför egentligen den dagen, som förtjänar att närmare beskrivas.

Redan en hel timme före den utsatta stunden anlände tvänne aflägsna släktingar, som bodde nära intill, äldre ogifta fruntimmer.

De hade lofvat spela några danser för ungdomen och ville naturligtvis öfva sig på pianot.

I patron Lagerkronas rum stod Stefanus Skandius, ännu blek om kinden, stödjande sig på en krycka.

Patronen själf satt i sin stoppade, med schagg öfverklädda skrifstol och blickade strängt på den unge uppsyningsmannen.

— Ni förstår således att vi måste skiljas, sade han sträft till Skandius.

— Men herr patron, svarade denne, Ni behagade ju yttra att ni varit fullkomligt nöjd med mig, min nuvarande oförmåga till arbete kan väl icke vara en orsak. Ni vet väl? — — — —

— Jag vet alt, yttrade patron Lagerkrona mörkare i uppsynen med hvarje ord han talade.

— Jag ansåg för min plikt, utom att det var mig ett nöje, — inföll Stefanus Skandius.

— Där ha vi det, utbrast patronen vredgad. Ni erkänner således att ni försökt fånga min oskyldiga äldsta dotter Viola, att ni för henne utlagt krokar, dem jag endast bedt er lägga ut för gäddor. Är min dotter för sådana som ni? Inbillar ni er det? Hvasa?

— Herr patron! utropade den unge mannen. Fröken Viola är ett aktningsvärdt fruntimmer, och har aldrig gifvit mig den minsta vink som kunde ha föranledt mig att lägga ut för henne vare sig nät, krokar eller snaror.

Jag å min sida, herr patron, är visserligen en fattig forstkonduktör, en okänd f. d. student, men har aldrig svikit mina föräldrars minne och är ingalunda i stånd att föra en principal bakom ljuset. Nej, högtärade herre, ni måste misstaga er. — — —

— Misstaga mig, röt patronen. Hans något digra kropp darrade af vrede, och på hans kala hjässa fram-sipprade svett droppar.

— Misstaga mig, men fördöme mig sade icke Viola mig i går, då jag frågade henne om orsaken hvarför hon gifvit korgen åt bankdirektör Hampolin, sade hon inte mig, att hon älskade en annan.

— Denne andra kan ju på intet sätt vara jag! invände Skandius åter saktmodigt, men något upprörd.

— Jaså inte, yttrade patron Lagerkrona ironiskt skrattande.

— Det kan ju vara någon gardesofficer eller universitetsdoktor, baron, grefve, hvad vet jag, fortfor Skandius drifven till otålighet.

— Intet skämt min vän, fortfor patronen. Jag har bedt min fru, hennes mor, bläddra i flickans dagbok och hon fann på ett blad, visserligen öfverstruket, men dock läsbart, en utgjutelse öfver den aktning och djupa hängifvenhet hon säger sig hysa för er person och edra åsikter. Hvad är det för ena fördömda åsikter? — Patronen reste sig pustande upp från stolen.

— Hvad, sade Stefanus Skandius mera för sig själf, — skulle fröken Viola fäst sin uppmärksamhet vid mig!

Patron Lagerkrona gick uppretad och nervös fram och tillbaka. Han lugnade sig dock småningom och sade till sin skogsuppsyningsman:

— Det må vara huru som hälst med den saken, men från nyårets ingång är ni uppsagd från min tjänst. I händelse ni skulle ha några djärfva spekulationer, så vill jag underrätta er om att min dotter har att välja mellan att blifva arflös och af mig förskjuten, — patronen borttorkade en ensam tår med sin röda sidennäsduk, — eller gifter hon sig med den jag och hennes mor beslutit att hon skall taga till man. En tjuguarig flicka känner för litet hvilken utveckling vårt nuvarande samhälle tagit och hvad hennes egen fördel fordrar. Adjö, min herre! Önskar er lycka!

Nedstämd gick Stefanus Skandius ur rummet.

— Oturen följer mig — men om Viola — jag kan ej föreställa mig det — om hon skulle älska mig, om äfven blott i denna stund, så är jag mer än belönad för ett helt lifs oafbrutna motgångar och lidanden. Gud förbjuder att hon för min skull lider det ringaste. Ack, om jag nu vore rik och mäktig, om jag endast hade eget tak att bjuda på. Drängen där vid stallsluckan är

mindre vanlottad än jag. Gud bevare det arma skolade proletariatet. Man låter det ej så mycket som rulla tunnor öfver landgången till skeppet, ty, tänker man, dessa herrar inse, att de lika bra själfva förstode sig uppå att låta andra rulla dessa tunnor. . . .

Min gamle far berättade under sin lifstid om en förnäm man som körde bort sin betjänt, för att denne var klokare än hans herre, förklarade han.

Är man engång herre och icke hittar på en lätt förtjänst, en fin förtjänst. Ja, då duger man till ingenting als. Huru man skaffar sig sina inkomster är det samma, men inkomster skall man ha, om de äfven erhållas utan minsta bråk i världen. Händelsevis tillåtes man få lefva, men med sina gelikar i ande och bildning, det går inte.

Att ära arbetet utan att ära arbetaren, är icke allenast orätt, det är dessutom löjligt, mer än löjligt det är vanvettigt. Själfkänslan bör få vara lika för alla, hvad arbete man än förehar. Då, endast då, försvinner splitet mellan samhällsklasserna.

Betänk, bevisa motsatsen, kanske en astronom, en som borde blifvit det åtminstone, sysslar med att räkna får och svin, medan svinaherden försöker räkna stjärnorna.

Men jag är omöjlig, städse ledas mina tankar från själfva saken, om också det vore en den mest sorgliga. — Jag måste bort. Hvarför? — och hvart?

Skandius hade kommit upp på sitt rum, och lade sig till hvila, plågad af värken i benet.

Utanför hördes sorlet af ankommande gäster och gnäggandet af hästar som hämtat dem.

Skenet från lampor och ljus genom fönstren af det mycket högre karaktärshuset lyste svagt in genom ruttorna i forstuppsyningsmannens lilla rum.

Plötsligt hörde han dörrlåset vridas omkring och hann endast sätta sig upprätt på sängen, då Viola trädde in.

— Tst, herr Skandius, sade den hulda flickan. Jag har smugit mig hit för att se efter huru det stod till med Er.

Hennes kinder färgades af en hög rodnad, då hon satte sig på en stol invid fönsterbordet.

— Fröken, sade Skandius häftigt. För Guds skull begif er genast bort, om man ser er här, blir ni olycklig.

— Jag är visserligen blott en kvinna, men känner ingen öfverflödig rädsla.

Violas röst ljöd så mild, så ljuf och dock så fast.

— Etiketten, fröken, er fader, utbrast Skandius nästan förtviflad.

— Jag finner ofta just i etikettens fordringar mycken orätt. Förfining och etikett gå föga ihop. Huru många gånger ser man inte de grofvaste och mest hänsynslösa människor vara de som nogast hålla på ceremonierna.

Skandius kände sig i högsta grad orolig. Han skämdes något att se henne så lugn, men han här ledde sin oro från omsorgen om henne.

— Ack, fröken, Ni vet bäst, jag har mina bestämda principer, som väl knappast kunna kallas fördomar, men likväl måste jag ännu engång. — — —

— Ni skall bort, sade Viola efter några sekunders tystnad. Hennes röst vibrerade.

Skandius sänkte sitt hufvud och svarade mumlande:

— Ja, jag måste väl.

Det uppkom åter en paus.

Skandius vidtog:

— Med er tillåtelse, fröken, kvarlämnar jag ett bref till er, innan jag afreser.

Skandius förmådde icke tillbakahålla en varm hjärtlig blick, den han i skumrasket sände öfver till henne.

— Hvad kommer det att stå i det brefvet? frågade Viola blickande honom stadigt i ansiktet.

— Min Gud, fröken. Ni sätter mig på tinnarne af templet.

Skandius kände en hetta i hela kroppen, blodet steg honom i hufvudet och tinningarna bultade.

— Hvad kommer det att stå i brefvet? upprepade Viola med oförändrad röst.

Skandius satt stum, men det kokade inom honom.

— Lämna mig, fröken, jag ber, förskona mig. Han talade som en andfådd, hvilken sprungit långa stycken.

— Jag vill veta det. Jag går ej härifrån innan jag får veta brefvets innehåll. Skynda er för min skull! Jag ber!

Skandius reste sig, stödjande sig mot sin krycka.

— Välan, frimodig är jag, och efter ni nödvändigt önskar det, — så —

— Måtte jag ej begå ett hälgerån — välan — jag tänkte säga er ett evigt adjö, en tack för er himmelska vänskap. — — — —

— Och — afbröt Viola med en stämma så tju-sande, att den arme Skandius sjönk ned på sina bägge knän och hviskande, knappast hörbart, tillade:

— Och att jag älskar er!

Viola steg upp, lade sina hvita händer med deras fina, af briljanterade ringar smyckade fingrar på hans hufvud och sade lugnt och tydligt:

— Stefanus — jag är ingen passionerad kvinna, men res, res i morgon och skaffa dig en liten plats. Jag kommer aldrig att bli någon annans hustru än din.

— Viola — flämtade Skandius.

— Viola — goda, älskade varelse — Viola! —

Men Viola hade sväfvat ut med lätta steg och försvunnit.

Skandius reste sig till sin fulla längd. Hans ben värkte icke mera, åtminstone kände han nu icke däraf.

Glödande af kärlek och lycka, skref han ett afskedsbref till patron Lagerkrona, innehållande blott dessa ord:

„Jag reste i natt och hoppas vi se hvarandra en gång i världen åter“.

Han hopsamlade i hast sina effekter, styrde sin kosa till inspektorns boning och uttog sin likvid.

Därpå skickade han efter en torparens häst, och i samma ögonblick de gamla tanterna uppspelade en vals, ännu äldre än de själfva, ljud äfven torparens kurirklocka utmed vägen.

— Bara inte herr Skandius reste sin väg, yttrade Viola utan att hvarken småle eller visa en missnöjd min åt den henne till dansen uppjudande bankdirektör Hampolin.

— Jag är icke hämdgirig, och hoppas evigt, min lilla Viola, sade han inställsamt leende. Unga damer måste ha sin betänketid.

— Så tycker också jag, genmälde Viola sväfvande vid den sirlige direktörens arm, hän öfver det bonade golfvet.

Förgäfves hade Skandius under månadtal sökt skaffa sig en plats. Fåfängt hade han rest vida omkring.

— Hvad var skälet till att ni så snart lämnade er befattning hos den rike patronen? frågades på ett håll.

— Ni är student, och söker en sådan här befattning. „Hm!“ invändes på ett annat.

— Min herre, kronans tjänster äro för solida att bortgifvas, huru små de än äro, åt en person som under sin vistelse vid universitetet icke uträttade annat än ut-

tråkade rektor och konsistorium med sina subjektiva synpunkter, i stället för att läsa på sin examen, förklarade en högstäld herre till svar på Skandius' ansökan om en extra befattning vid ett statens värk.

— Dåliga tecken att så länge vara utan plats, genmälde en annan.

På samma sätt fortgick det i oändlighet.

Stefanus Skandius hade kommit ned till hufvudstaden och vandrade sorgsen i hågen omkring i staden. En f. d. skolkamrat, som händelsevis var bortrest, hade gifvit Stefanus lof att under tiden bebo hans kvarter, ett par rum i öfversta våningen af ett stort nytt stenhus vid Bangatan. Sina sista penningar hade Stefanus gifvit en madam, som lofvat under en månad framåt förse honom med mat och tvätta hans linne.

— Att vara älskad af landets vänaste kvinna, att vara frisk, stark och skolad, och ändå befinna sig i en ställning, så utsiktslös, — vara så att säga utom räkningen.

Skandius suckade sällan, men dofva suckar bröto nu sig fram och ögonen skymdes af tårar.

— Unge man, sade en förbigående äldre herre af ett fryntligt, godmodigt utseende. Hvad står på? Hvarför denna djupa sorgsenhet? Förlåt, man bör icke blanda sig i andras affärer — men — — —

— Ett deltagande hjärta har stora rättigheter, svarade Skandius, bekämpande sin rörelse.

Han följde instinktmässigt den gamle herrn från katolska kyrkans trappa, mot hvilken han stod lutad, då han tilltalades af den gamle, ända bort till ett hus vid Georgsgatan.

Skandius redogjorde i korthet för sitt lif och sina öden. Hans moder hade dödt en kort tid efter hans födelse, hans fader vid den tid då han tog sin student-

examen. Fadern, en vice landtmätare af gamla stammen, kvarlämnade en ännu äldre syster, som varit en mor i alla hänseenden för Stefanus, och till hvilkens begrafning återstoden af det lilla boets tillgångar åtgått, något år efter faderns död.

— Jag kastade mig ifrigt öfver mina böcker — utlät sig Skandius — men den opposition jag de första studentåren hade visat mot några universitetslärares tillvägagående i deras ledning af ungdomens opinioner gjorde, att man ständes ogynnsamt mot min person. Kanske min ungdom ofta kom mig att skena öfver skacklarna; emellertid var det en äldre kamrat, hvars åsikter vi delade, som ledde våra steg och det var en karl med god vilja, insikter och orubblig karaktär.

— Jag vet hvem ni menar, sade den gamle herrn, också jag känner honom, och hyser mycken aktning för denne ensamme kämpe.

— Ni förlåter mig, återtog Skandius, jag säger inte hans namn, — altnog efter en „hud“ i mitt hufvudämne, beslöt jag med hänsyn till mina klena resurser, kanske också betviflande min förmåga å hufvudets vägnar. — — — —

— Nå, min vän, invände den gamle herrn, hvad den saken angår, behöfver ni ej sänka er själfkänsla för någon gammal ensidig perukstocks skefva omdöme.

— Jag drog mig från universitetet och lifnärde mig några år som biträde: först åt landtmätare, senare åt en framstående forstmästare, hvilken äfven slutligen skaffade mig en ganska god plats vid ett bruk i det inre af landet.

Skandius stannade i sitt andragande, sökande beherska en ånyo uppstigande rörelse, och fortfor sedan: — Vissa omständigheter tvungo mig att afgå från min plats — dock inga för mig vanhedrande — och nu, ärade

herre, har jag snart fyra månader fåfängt sökt finna mig något annat i stället, vare sig i stad eller på landet. Kanhända att omständigheterna gjort mina anspråk nog stora, men . . .

— Hvilka anspråk har ni? — frågade den gamle mannen plötsligt vändande sig mot Skandius.

— Mina anspråk äro små, herre, men jag måste äfven sörja för en kvinna.

— Hvad, är ni gift? sade den gamle, icke utan ett förebrående tonfall i rösten.

Stefanus Skandius betänkte sig ett ögonblick, men förklarade sedan med några ord det inträffade på bruket, utan att dock nämna namn eller andra onödiga upplysande detaljer.

Den gamle herrn, en lång mager herre, med slängkappa öfver axlarne och hög hatt på hufvudet, funderade ett ögonblick.

— Herr Skandius — sade han vänligt, men med tvärt antagen myndighet. — Ni får anställning på mitt kontor. Här är mitt namn och min adress. Innn er i morgon precis på slaget 9 om morgonen.

Skandius fattade den gamles hand och ville kyssa den, men denne drog handen hastigt tillbaka.

— Till i morgon — sade han, ringande på en tillsluten port.

— Jag vill göra mitt bästa — stammade Skandius, aftog sin hatt till afskedshälsning och begaf sig skyndsamt bort till sin bostad.

Han satte sig vid skrifbordet och skref och omskref tiotal gånger ett bref, hvilket han slutligen med egen hand, varsamt och försiktigt, lät glida ned i postlådan.

— Liksom det vore säkrare därför — smålog han

åt sig själf, då han väl under fem minuter icke ville lämna huset, där postlådan hängde på några rostiga krokar.

Våren inträdde, snön flöt, förvandlad till vatten, utmed rännilarne och fruntimren begynte visa sig i nya vårkostymer på gatorna. Årstiden framskred. I alla parker och på alla utvårdshus promenerade eller sutto kring bord med bålar, mjöd eller kaffe, feststämda människor, hörande på musikens toner eller hvarandras prat.

Sommaren kom. Folk som trodde att de hade pengar eller ville att man skulle tro det. Folk som hade pengar fast de bort vara utan, och folk som inte hade det, men gärna tagit emot, om de endast fått. Fint folk som ofta varit grofva, och simpelt folk, som med all vilja i världen icke förstodo sig på „det fina“. Dumma, kloka, sjuka och friska, alla begåfvo de sig om möjligt ut på landet, och kunde de det icke, njöto de i vår hufvudstad af den nordiska sommaren, det vackra lägets och friska hafsvindars trolska behag, sköna ögonfägnader och lifgifvande fläktar.

De njöto af tillvaran, såvida de ej voro i de omständigheter, att ett yppigt föregående lif eller ett altför stort elände gjort dem slöa och likgiltiga.

Skandius gick en härlig julimorgon till det lilla hemmet, bestående af två rum och kök, som han iordningställt för sitt lifs käraste föremål.

Samma afton skulle han sammanvigas med Viola Lagerkrona. En ungdomsvän till Skandius, den han engång då de som pojkar simmat i en å räddat från att drunkna, hade lofvat infinna sig i den lilla våningen vid Ulrikasborgsgatan.

Efter mycket grubbel hade han bedt den äldre kamrat från sin studietid, hvars anhängare han varit, att stå som vittne vid vigseln. Denne hade ej tvekat ett ögonblick, utan genast lofvat komma.

Svårare hade Viola haft att få sig en tärna, men i sista stunden åtog sig husvärdinnans dotter, en ung okonstlad hygglig flicka, som nyss gått genom fruntimmerskolan.

Alt gick efter beräkning och följande morgon, då solen förgylde tak, kupoler och spiror, såg man en vacker kvinna högt uppe invid observatoriet stöda sitt täcka hufvud mot en bredvid henne sittande ung man, som med armen om hennes midja, full af trofast ömhet, blickade ned på sin käresta.

Det unga paret var Viola och Stefanus.

De voro man och hustru och Violas föräldrar fingo i de mest värdsamma ordalag underrättelsen härom några dagar efter det stilla, lyckliga äktenskaps ingående, hvilket solen den första morgonen så strålande välsignat.

— „Altså „fait accompli“ — sade patron Lagerkrona slående knytnäfven i bordsskifvan, så att bläckhornet klingade och lampkupan darrade.

— Alma, min enda tröst, kom i min famn, — sade modern, som iklädd morgontoalett satt snyftande i soffan. Hon tillade upprörd: — Hvad skall världen säga?

Sommaren slutade. Mångfärgade blommors väl lukter uppfylde ej mera luften och höstens stormar slet o äfven de sista bladen från träden.

En tunn isskorpa hade redan lagt sig öfver sjöar och fjärdar. Fruntimren gingo icke mera „bara i kläd-

ningen“, de fingo lof taga också annat uppå sig för att ej få hosta och katarrer.

Alla hade redan lämnat kontoret, Stefanus satt ensam och arbetade. Han var städse den förste som kom och den siste som gick.

Dörren till principalens rum knarrade och den gamle länge och magre herrn inträdde tyst och grubblande.

— Herr Skandius, — sade han med upprörd stämma sättande sig midtemot sin kontorist.

— Patron, — svarade denne och slog fast den stora tjocka kontorsboken, han just afslutat.

— Vi ha varit vänner, är det icke så? — begynte den gamle med ansträngning.

— Herr patron, — sade Skandius något förundrad, — om jag beklagade mig öfver er, vore jag den otacksammaste, uslaste människa.

— Också jag har varit mycket nöjd med er, och likväl, likväl —

— I Herrans namn, har något händt — har jag varit orsaken till något?

— Jag är en gammal man — sade Stefanus Skandius' principal — och jag ångrar mig att jag kastat mig i denna vidlyftiga, riskabla affär med — ni vet — er svåger bankdirektör Hampolin . . .

— Ah! — utbrast Skandius aningsfullt.

— Han har en mycket stor summa att fordra af oss, i en mycket oläglig tid, och ger mig intet anstånd, såvida jag icke genast skiljer er, herr Skandius, från den plats ni innehar på kontoret . . .

-- Min Gud — utbrast Skandius strykande sig med handen igenom håret. — Drömmer jag eller är jag vaken.

— Det värsta af alt — fortsatte den gamle affärs-

mannen såsom det syntes mycket upprörd af Skandius' stilla förtviflan — är att han förbjudit mig att gifva er någon särskild rekommendation, ett vanligt afskedsintyg blott. Ni vill väl icke min, min talrika familjs, ja herre, vårt lif är en jämmerstråt, — tillade principalen och trykte hårdt den stumme, stelt blickande Skandius' bägge händer. — Dock fatta mod, tiden kan förändra mycket. Jag kan värka i hemlighet, för ögonblicket äro likväl, ni vet det väl, mina händer bundna. Farväl! Måtte vi råkas snart igen under förbättrade omständigheter. — Den gamle herrn aflägsnade sig och den knarande dörren slöt sig efter honom.

Stefanus Skandius däremot rörde sig ej ur fläcken. Han hörde det stora kontorsurets pickande. Han hörde rasslet af papper som någon råtta kilade öfver. Han såg lampskenet falla på de förgyllda bokstäfverna på hufvudbokens pärmar och det gjutna, med hundrade lås försedda kassaskåpet. Likväl såg och hörde han intet.

— Ack — utropade han till slut vridande sig, på den höga pulpetstolen, som en trampad mask, — och inte en pennis besparingar, jag som just hoppats i morgon lyfta min lön förskottsvis. Huru stilla vi än lefvat, har jag ändå inte haft hjärta att förneka min Viola några af dessa småsaker och nödvändiga behof, som för en fin och bildad kvinna nästan förefalla oundgängliga.

— Dock — Skandius stälde sig upprätt och steg ut i tamburen samt satte på sig hatt och paltå. — Dock är ej alt förloradt. Jag känner mig vara en man, en man, som snart blir far.

Skandius gick med hastiga steg ut på gatan och sedan öfver Kaserntorget hemåt.

Vid hörnet af Kasern- och Lilla Robertsgatorna stannade han plötsligt.

— Hvarför vålla henne denna smärta? Tid ger råd.

Skandius gick vidare och kom öfver Trekanten till ett lågt på länge ej ommåladt hus vid Nylandsgatan.

— Jag ger honom en växel på sex veckor mot hög ränta. Han ger mig den nog tänker jag, eller skall jag gå till en bank? Föga hopp, mitt skiljande från kontoret blir känt i morgon tidigt och här hos oss där ryktena löpa vet strax hela staden om saken. Om jag går till vänner, bekanta, hm man kan härvidlag lika gärna säga till sina nya fiender. Nej, procentaren är bäst, jag tager ut en litet rundligare summa, och försöker slå upp någon liten affär på egen hand, kanske det går, men om icke, det skola vi ej ens tänka på.

Skandius fick summan, satte upp sin lilla affär, bråkade, sprang, skref och stretade, men det var som om hela världen varit emot. Det gick inte. En vinterdag middags-tiden lade stadstjänare beslag på hans bohag och lager och stadsfogden afförde honom själf på bysättningshäktet.

Skandius betedde sig som en förtviflad, han bad, ropade och hotade.

— Min hustru ligger i födslovåndor, jag kan ej lämna henne. Varen dock barmhertiga!

— Fattigvården tar nog vård om henne — sade lagens handhafvare, en man härdad vid slika uppträden.

— Förstår ni icke, människa, min hustru är för stolt. Hon härdar ej ut med alt detta!

— Jaså, ni kallar mig till människa, fast jag är stadsfogde, yttrade exekutören uppretad. Han gaf sina medhjälpare en vink och Skandius bortfördes med våld.

Tröstlös satt Skandius på bysättningshäktet vecka efter vecka. Han hade sändt flere bud till procentaren om något slags öfverenskommelse, men förgäfves; den girige mannen hoppades af hans hustrus rika släktingar fortast utbekomma sin fördubblade fordran genom att hålla Skandius fången.

Procentaren, annars en herre med god social ställning, hade låtit underrätta bankdirektören Hampolin om Skandius' bysättning.

Snålheten bedrager visheten, så hände äfven nu. Hampolin, ehuru han utan nämvärdt motstånd sedermera gift sig med Violas syster Alma, kunde dock aldrig glömma att den i hans ögon obetydliga Skandius blifvit af systemen föredragen framför honom.

Procentarens beräkningar slogo sålunda felt. Då man delgaf Hampolin den ledsamma nyheten, låtsade han visst se mycket beklagande ut, men knapt var procentaren borta, så gned han förnöjd sina händer. — Gånge det så hvar och en som på något sätt varit, är eller kommer att vara mig i vägen eller till obehag, — tänkte han.

Beröfvad äfven de nödvändigaste husgeråden hade Viola, sedan hon några dagar efter sin mans bysättande framfödt ett gossebarn, skrifvit till sina föräldrar ett bref med bön om hjälp, men hon bönföll förgäfves. Då hon icke erhöll svar ens på sin andra skrifvelse och värden hotade med att låta vräka henne för obetald hyra, tog den arma kvinnan det förtviflade steg, kanske fattad af yrsel, som vi i begynnelsen af denna berättelse skildrat.

Hon hade blifvit så aftärd och förändrad under sina senaste svåra fysiska och moraliska lidanden att doktor William Lexmark icke igenkände henne förrän dagen efter den han så i „grefvens tid“ hunnit förhindra hennes påtänkta själfmord.

William Lexmark var som alla läkare, i synnerhet äldre, icke af världens känsligaste naturer.

Den gamla bekantskapen — ryktet om släktingarnes hårda beteende och en viss beundran för den fina, karaktärsfasta och spirituella, fordom så firade kvinnan utöfvade emellertid på Lexmark det största inflytande.

Han iakttog mot henne en fin takt och sörjde för hennes minsta behof. Då han fann henne för svag att själf gifva di åt sitt barn, anskaffade han en duglig amma. Viola hade så pass mycket kommit sig till nya krafter, att hon iklädd en af Lexmark skänkt elegant morgonrock kunde några timmar dagligen sitta i en bekväm fåtölj vid fönstret och därifrån blicka ut på gatutrafiken. En stund hvarje eftermiddag satt läkaren hos sin skyddsling, jollrade med hennes barn och sökte trösta Viola med att bättre tider skulle stunda.

Viola blef bättre och bättre och William Lexmarks besök längre och längre.

Utan att läkaren själf ännu visste det hade han formligen blifvit förtjust i den visserligen sorgsna, men genom sitt goda hufvud och vårdade skolgång kunskapsrika och i lifvet skarpt blickande Violas intressanta sällskap. Själf var William Lexmark genom sin begåfning och sitt som läkare rikt utrustade bildningsförråd i flere fall höjd öfver mängdens lumpna fördomar.

Han tyckte tvärtom att det öfver Violas lif låg ett skimmer af poesi, hvilket på hans hittils af ren materialism beherskade sinnen hade omotståndlig dragningskraft.

Två månader hade icke förflutit. Viola var fullkomligt återstæld och satt grubblande vid en flygel, den Lexmark enkom för hennes skull låtit flytta in i sin våning.

— Det är på tiden att det här tager slut, — tänkte hon. — Lexmark har ögonskenligt räddat mitt och mitt barns lif, och dessutom hela månader igenom vakat öfver mig, med en makes ömhet — makes — upprepade hon, — ja, min arma man som alt fortfarande sitter inspärrad — och jag stackars kvinna kan göra intet för honom, är ej ens i stånd att betala Lexmark den stora skuld, hvori jag står till honom. Jag vågar knappast tänka mig hvad framtiden . . .

William Lexmark kom in med det samma. Annars föga uppmärksammande sin yttre människa, hade han på senare tiden ständigt uppträdt rakad och iklädd nya af patschuli doftande kläder.

— Ödmjukaste tjänare, — sade han till Viola, hvars kinders blekhet täktes af en ofrivillig rodnad.

— Jaså, doktorn är hemkommen, — yttrade Viola något förlägen, hon visste ej hvarför.

— Fru Skandius får vara så god och ursäkta mitt dröjsmål — ett svårt fall af en säregen beskaffenhet. Men ni har väl ätit er middag?

— Huru skulle det komma i fråga. Doktorn sade ju mig att ni skulle försöka äta er middag hemma i dag.

— En sannerligen öfverflödig uppmärksamhet, bästa fru Skandius, — sade Lexmark, i det han med en bugning erbjöd Viola armen.

Innan Viola härbärgerades hade doktorn aldrig förtärt hemma annat än morgonkaffet.

— Jag har alltid tykt det vara trefnare att intaga måltiderna hemma, — sade han emellertid då de satte sig till bords.

Viola sväfvade på målet då hon under middagen för William Lexmark begynte uttrycka den outplånbara tacksamhetsskuld, hvori hon stod till honom, — men — tillade hon, — jag kan omöjligt längre ligga er till last, utan måste tänka på att begifva mig härifrån.

En lång paus följde efter dessa ord.

— Men jag kan öfvertyga fru Skandius om att det är mig mycket kärt, ensam som jag är utan någon särskild umgängeskrets att hålla mig till.

Man måste här påminna sig att Lexmark hade stor praktik. Viola teg en stund, hvarpå hon rodnande återtog:

— Det finnes möjligtvis äfven andra skäl, som tvinga mig till denna för mig ingalunda angenäma skilsmässa. Diakonissan som skötte mig var nyligen på besök och sade att det gick allehanda prat i staden . . .

Lexmark missförstod möjligtvis hennes tal, ty han inföll ifrigt.

— Jag sätter mig gärna öfver skvallret. Ni behöfver ej det minsta fästa afseende vid pratet af elaka människor, som lida brist på sysselsättning. Dessutom är det ju en hemlighet tils vidare, så vidt . . .

— En hemlighet — smålog Viola. — Min bästa doktor, — diakonissan — er gamla tjänarinna — deras bekanta. O, jag känner vårt kön.

Doktorn satt svarslös.

Viola fortsatte:

— Så snart ni anser mig tillräckligt stark att utan fara — jag ber er härvid icke tro mig tala i annat begrepp än som moder och . . .

— Maka, — afbröt doktorn häftigt drickande ett glas sherry.

— Javäl, herr doktor, jag har ju en man . . .

— En man, — afbröt Lexmark ånyo — som icke velat föda sin stackars hustru, en man den man måste betrakta som förlorad för samhället.

— Förlåt, gode doktor, — invände Viola. — Ni sade en man som ej velat, jag ville säga, som ej „kunnat“. Hvad beträffar hans bysättning, så har ni själf medgifvit att i detta bysättande ligger någonting rått, otidsenligt och intet resultat medförande — någonting enfaldigt.

Fullkomligt frånvarande stirrade doktorn på sitt vackra sällskap.

— Ni är ju en ädel man, herr doktor, och har återkallat mig till lifvet det är sant, men å andra sidan

har jag aldrig bedt er därom — jag bad endast för mitt barn — hvars faders namn för öfrigt var insydt på tället som var svept omkring gossen. Ni bör dock ej tro att jag är otacksam, hela mitt lif vill jag söka återgälda den förbindelse jag står till eder, att i ett ögonblick af obetänksamhet, förtviflan och vansinne, af rent vansinne kanske, hafva återfört mig till min plikt, till att lefva för mitt barn och äfven för . . .

Viola slutade vid anblicken af det smärtsamma uttrycket i Lexmarks anlete.

De stego upp från bordet och Viola spelade i den inbrytande skymningen några gamla vemodiga romanser. Doktorn satt härunder tyst i en länstol och rökte en cigarr.

— Den som vinner tid, säger man, vinner alt, — tänkte han. — Jag måste sondera af hvad slags material den där äkta mannen i arresten riktigt består. Det är kanske så äfven min plikt, sedan jag engång tagit hand om hans öfvergifna familj.

Viola slutade att spela.

Doktorn reste sig.

— Får jag fråga er, fru Skandius, hvad tänker ni företaga er? Ni har pröfvat lifvet nog för att inse dess djupa alvar?

— Dess orättvisa gång, — gentog Viola.

— Vål! Hvad tänker ni göra, sedan ni lämnat mig? Så vidt jag känner er fars sinnestämning och edra öfriga släktingars så . . .

— Jag måste söka mig någon liten plats — i ett magasin — hvar som helst, där en ärbar kvinna kan uppehålla sig, förr eller senare får jag väl min man tillbaka — de skola väl dock ej döda honom — och med förenade krafter taga vi sedan itu; med fördubblade krafter. — Lexmark stod en stund tigande, lutad mot dörrposten till sitt rum.

— Lofvar ni lugnt stanna i mitt hem hälst sålänge, tills ni lyckats vinna någon passande anställning?

Viola tvekade.

— Jag får väl lof, för barnets skull, att ånyo antaga era ädelmodiga anbud, kära doktor, ehuru jag sannserligen ej vet när och huru jag kan afbördas mig en städse hopad skuld.

— Intet bekymmer, fru Skandius, — yttrade Lexmark i en något gladare ton. — Jag har ju sagt er uppriktigt att er härvaro gör mig en sann glädje, gör mig bättre och renare . . . Adjö, min fru! — Doktorn tog sin hatt och käpp, tjänarinnan hjälpte på honom pälsen och genom fönstret såg Viola honom kasta sig i släden, och kusken hastigt köra ned längs Bulevarden.

— Af en gnista kan bli en eld, — sade Viola för sig själf. — Jag måste bort, kosta hvad det vill. — Huru jag skall förmå återbetala honom mitt barns och mitt lif, — står i Guds hand!

Viola gick att se efter sitt barn, då hon af en händelse — eller af en smula kvinlig nyfikenhet — beslöt i förbifarten kasta en blick i doktors arbetsrum. Hon såg därvid, vid skenet af ett ljus som hon påtändt, en matta af två hopsyddas djurskinn under doktors skrifbord.

— Vargskinn, — utropade hon, släkte ljuset och ilade bort. — Kanske skinnen af de vargar Stefanus dödade på isen. Gud vare lof — lif för lifsfara, — en sten har fallit från mitt bröst.

Doktor William Lexmark vred sig af otålighet och manade kusken alt som oftast att öka farten. Hastigt passerades stadens gator och det räckte ej länge innan kusken stoppade farten utanför den hemlighetsfulla hvita byggnaden på Skatudden — länefängelset. Doktorn hoppade ur släden och skyndade sig uppför trappan,

där han stötte på vaktmästaren, en man af filosofiskt utseende som viktigt slamrande med nyckelknippan förde honom upp till andra våningen.

Stefanus Skandius satt med hufvudet lutadt mot handen och armbågen stödd mot bordskanten, samt blickade tankspridt på lampans ojämt fladdrande låga, då dörren öppnades och Lexmark inträdde.

Skandius reste sig förvånad till sin fulla längd, ett hufvud högre än läkaren.

— Känner ni igen mig, herr Skandius? — sade Lexmark i samma ton han brukade använda vid sina förfrågningar hos patienter.

— Jo! — svarade Skandius lakoniskt. — Jag gör det.

— Ni påminner er, — tillade läkaren, — tidpunkten omkring jul — det är år sedan dess.

— Ni förband med Violas näsduk mitt bitna ben. Lexmark tyktes plötsligt förlora hvad han haft på tungan.

— Får jag sätta mig, — sade han något stammande.

— Var så god.

— „Lika mot lika“ blir hans svar, — tänkte doktorn. — Huru kunde jag också glömma att det var han som bortskrämde odjuren. Jag tror Hampolin och jag togo vargskinnen med oss. Gud vete om han någonsin blifvit betald för dem.

— Han kommer med budskap från Violas fader, som väl tagit min hustru till sig och nu fordrar skilsmässa, — tänkte Skandius, som med armarne korslagda öfver bröstet stod och betraktade den på stolen sittande läkaren.

Lexmark lyfte sina mot golvet riktade ögon och sade:

— Välan, jag vill vara kort. Ni har stält illa för er — en sak som återvärkar på er hustru och ert barn. Ni vet kanhända att slumpen . . .

— „Ödet“ menar ni, — sade Skandius.

— Ödet då, om ni vill, altnog jag räddade er hustru och ert barn i sista ögonblicket . . .

— Hvarje hederlig mans plikt, — afbröt Skandius åter.

Doktorn syntes retad, otålig.

— Låt vara. Jag antog mig er hustru och ert barn. De hafva varit i säker och god vård, hoppas jag.

— Jag visste det strax jag af Hampolin fick höra förloppet. Han kom enkom hit, antagligen af släktkänsla. — Stefanus Skandius' läppar kröktes af förakt och bitterhet.

— Jag får tacka er för er goda tanke, — yttrade Lexmark ej utan ironi. — Emellertid, vill ni ånyo utsetta dessa oskyldiga varelser för slika öden. Vill ni eller ej?

— Er fråga förvånar mig, herr doktor! Huru kunde jag hysa en sådan önskan?

— Välan, vill ni underskrifva ett papper, på hvilket ni tecknar ert godkännande af en skilsmässa från er hustru.

— Har min hustru anhållit därom? — frågade Skandius lugnt.

— Er hustru — visserligen icke. Ni känner ju hennes karaktär — men världen, lifvet, er ömkan om hennes väl, de . . .

— Jag gör det icke, — afbröt Skandius.

— Betänk er, tag alla omständigheter i betraktande. Skandius såg forskande på läkaren.

— Jag behöfver icke göra det. Var god och läs detta bref.

Han lyftade på sin hufvudkudde och framtog ett skrynkladt postpappersark.

— Jag vill läsa det själf för er, herr doktor, — vidtog Skandius och läste med en högtidligt ljudande stämma:

Gamle vän och meningsfrände!

Först nyligen bekantgjord med din iråkade belägenhet, — genom principalen för det kontor du senast tjänstgjorde på, sänder jag dig mitt hjärtligaste deltagande.

Äfven ett och hvarje som händt din hustru och ditt barn har kommit sent om sider till mina öron. Du vet, jag lefver utom dagens prat.

Ingalunda sviker vänskap i nord, där den engång finnes. Ögonblickligt sammankallade jag det trofasta broderskap, hvars trofastaste medlem du var i tiden. Jag skryter med att säga — fattigt folk som vi i allmänhet äro — men vi öfverbjödo hvarandra. I morgon bittida är du fri och får återbetala oss summan i denna eller i en annan värld. För resten har din gamle herre till principal något att meddela dig. Gå därför direkte från ditt mindre hemtrefliga logis till det välkända kontoret.

Till härnäst och hälsningar från de andra genom en dig välbekant stil.

— Detta bref erhöll jag för en timme, — sade Skandius och torkade med ärmens tårar ur ögonen.

William Lexmark tyktes hafva kämpat en svår inre strid. Nu steg han upp, hans anlete såg så ljusst och klart ut, han fattade Skandius' hand och sade:

— Ni måtte vara en hedersman, med otur i kampen mot en, i sig själf ej så dålig, men kortsynt värld, — här är min hand — vi äro hädanefter vänner, och om

äfven det gamla broderskapet sviker en annan gång, så kom till mig — den er alltid afundande rivalen.

De bägge männen gäfvö hvarandra ett kraftigt handslag.

Det var på ett hemman långt inne i landet vid Pielisjärvis vattendrag. En mörk, ständigt susande tornhög furuskog omgaf gården på alla sidor. Endast åt ett håll var utsikten öppen genom den i skogen ut-huggna snörräta vägen, som ledde ned till en i mån-ljuset glittrande vattenstrimma. Hemmanet var ett stort sådant och bestod af flere boningshus utom af ett flertal utbyggnader. I det största huset bodde sedan månader tillbaka Stefanus Skandius med sin ljufva Viola och deras lilla blomstrande son.

Där fans ett större rum och några mindre, och pörtet som inredts till kök var stort som en herrgårds sal. I ett af de mindre rummen satt Skandius, iklädd en kort läderjacka och räknade, belyst af lampan med dess gröna skärm. Viola sysslade i ett annat rum, biträdd af en piga med iordningställandet af kvällsvarden. Barnet lekte vid hennes fötter på golfvet med en skallra af elfenben — en skänk af William Lexmark.

— Hoppsan, — utropade Skandius — har du maten färdig, lilla Viola. Jag har sprungit hela dagen och räknat vår patrons stockar och uträkningen slår in på prickén, så nu är man ledig karl till morgon bittida igen.

— Jag tror jag hörde rullandet af hjul och en bjällra, — tst, barn — sade Viola med sin välljudande röst, och med ett ljuft småleende mot sin man i det andra rummet.

Några ögonblick därefter förnam man verkliggen ljudet af ett åkdon, som stannade på gården. Pigan skyndade sig för att se efter hvad det var.

Hon återvände strax med ett bref.

— Det är ett bud från byn, — sade hon på finska.

— Hvad kan det vara för underrättelser som komma så där extra? — Almas stil — adresseradt till mig —

Stefanus Skandius hade uppstigit och läste bakom sin frus axel halfhögt:

Kära syster!

Ett förfärligt slag. Min man, som rest upp till edra näjder för att söka öfverbjuda er patrons ombud — din man —, har fallit offer för en ryslig händelse — han har blifvit biten af en galen hund. Skulle själf dött af förskräckelse om jag ej i sista ögonblicket, förrän jag erhöll underrättelsen om hans frånfälle, fått reda på att han aldrig särskildt älskat mig — utan dig — om han gjort det ens. Har fått reda på att hela hans diktan och traktan under vårt äktenskap gått ut på att få er i fördärfvet, dig och din man. Beklagas hans hemska slut — men kan ej hjälpa det — så snart sorgeåret tar slut gifter jag om mig med löjtnant P-o-i-n-t-e-r — en charmant gosse.

Hvad affärer angår så ären I ju redan vana vid ert enkla lif och sägen er vara lyckliga. Jag för min del — har aldrig tillräckligt — men hoppas att min djupt hängifne löjtnant — du skulle blott se honom i full gala — nog skall få kredit och debet att gå ihop. Pappa och mamma äro förtjusta i honom. Apropos! Pappa sade mig häromdagen att han som affärsman och dessutom erkänd politisk förmåga måste visa sig karaktärsfast, hvarför han ej inför världen kan visa sina högligen

försonliga känslor vis à vis dig. Mamma säger det samma bifogande hälsningar. Ditt eller dina barn kommer man att anslå nödiga kapital.

Skrif nu ibland från urskogen några nyheter. Jag här i Helsingfors har just intet att berätta om. Lifvet går sin lugna gång.

Din tillgifna syster
Alma.

— Arma man, — sade Skandius med en dyster min, gående fram och tillbaka i den såkallade salen. — Det fögnar mig — tillade han, — att barnet . . .

— Barnen, — yttrade Viola småskrattande.

— Nå, barnen då, hafva litet att börja med, det tycks vara ett obotligt ondt här i världen. Utan en fyrk får man ej vara. Men skola vi bjuda postkarlen på en sup och några smörgåsar.

Skandius gick ut i köket, där mannen som hämtat brefvet satt sig invid den i spiseln sprakande elden, ehuru augusti natten var ganska mild.

Skandius berättade honom på finska hvilka underättelser han medfört, och kom sedan händelsevis att relatera om äfventyret med vargarne på isen och huru en af bestarne bitit honom i benet.

Bonden skrapade sig bakom örat.

— Ja — ser herrn, — det är alt bättre att bli biten af en klok varg än af en galen hund.

En löjtnants äfventyr.

Den sköna maj månad var inne. Hufvudstadsborna, isynnerhet ungdomen, inandades den härliga vårluften med förtjusning.

Men mest af alla njöt unge löjtnant Bums af sin tillvaro.

Promotionen, under hvilken han blifvit något fördunklad af de unge magistrarne, var förbi, och han kände sig åter som „herre på täppan“ bland den skara unga damer, med hvilka han spelade krocket i Brunnsparken.

Vi vilja icke säga: „en tupp ibland hönor“, ty för det första var löjtnant Bums ingen tupp, utan en jämförelsevis ståtlig ung man, städse i nya kläder, med virade mustascher, litet pomada i håret, mycket „Parfum Atkinson“ på paltåuppslagen, och för öfrigt den godmodigaste och höfligaste karl man kunde råka på, som förde bud endast mot fulla soldater; för det andra voro de unga fruntimren inga hönor, utan vackra unga flickor emellan 17 och 25 år, klädda i ljusa vårtoaletter med puffar och turnyrer, håret kortklipt eller något uppåt struket från nacken, otvifvelaktigt ett skönare sätt att fästa sina lockar än att utan vidare göra sig af med dem; smidiga voro de, skrattade så trolskt och talade

med vibrerande, ljufva stämmor, så icke ljud det som något kacklande inte!

Vår löjtnant, annars alltid glad och treflig, var för tillfället tystlåten, nästan dyster.

Då och då öfverforo hans blickar sällskapet och uppehöll sig vanligtvis en längre stund vid fröken Rosina Milders tjugande gestalt, där hon illa gick åt motpartiets bollar i sin egenskap af röfvare uti spelet!

Löjtnanten suckade och tänkte: Rosina Milder upptager till den grad alla mina tankar, att jag känner mig oförmögen att kommendera så mycket som en tudelad halfpluton. Hennes känslor kan jag icke betvifla, men koketterar hon ännu länge med mig, så härdar jag ej ut; man får afföra mig ur rullorna som en afliden.

— Löjtnant Anatol, hvad tänker ni på? Det är er tur att slå, ropade Rosina Milder.

Den söta flickan tillade: Jag är litet i knipan genom ett oförsiktigt slag; men jag räknar på er, bäste löjtnant!

Löjtnanten rusade fram: Fröken har inte vädjat förgäfves, svarade han i en vek ton.

Han stälde sig i position, tog sikte med ögonen, svängde klubban och — träffade icke fiendens klot.

— Aj! aj! yttrade Rosina med en sur min och några tvetydiga ögonkast på de öfriga, skrattande damerna.

— Jag var så förbryllad, stammade löjtnanten, siktade åt ett galet håll, ett missförstånd!

— Som just kostar vårt parti vackert, inföll flammans.

Löjtnanten närmade sig den uppretade flickan och bad henne i de mest rörande ordalag om förlåtelse.

— Nå, vi få väl se huru det går nästa gång, svarade slutligen Rosina i en något försonad ton.

Men följande gång gick det ändå galnare. Löjtnantens boll måste hafva träffat hans ideal i fotspetsen, ty hon uppgaf ett lätt skri af smärta och satte sig ned på trädgårdssoffan.

Hvarken löjtnantens förtviflan eller de andra frökarnas förböner förmådde Rosina till ett vänligt ögonkast.

Till råga på olyckan anlände, just då man var i färd att begifva sig bort, löjtnantens rival, magister Villner. Rosina tog hans arm och lämnade platsen.

Löjtnanten var så förkrossad, att han å sin sida försummade visa uppmärksamhet åt någon af de andra unga fruntimren, hvilka förnärmade häröfver, skyndade sig efter Rosina och Villner.

Snart såg Anatol Bums deras smärta gestalter på långt håll, likasom sväfvande i luften, högt uppe på observatoriebärgen.

Först tänkte löjtnanten genast gå hem för att skjuta sig för pannan eller tinningen, „är mig likgiltigt“, mumlade han.

Sedan funderade han på hämd. — Aldrig rör jag dock ett hår på detta oskyldiga, ljufva väsen, som inte förstår sin egen lycka, men den där magistern, skall ta mej!

Slutligen slog han ur hågen såväl det ena som det andra.

— Som officer står jag öfver all smälek och att utmana magistern på duell är under min värdighet, filosoferade han.

Anatol Bums lyckades i sina filosofiska betraktelser komma till det resultat, att Rosina kanske endast ville pröfva hans trohet och fasta tänkesätt. När han riktigt tänkte öfver situationen, föreföll det honom, som om klotet icke råkat hans flammans fotspets, utan en

tjock trädstam i närheten. Han påminde sig plötsligt, att bollen studsat tillbaka i en båge genom luften och träffat honom själf i knäskålen.

Men hvarför då detta anskri från Rosinas läppar?

— Hm — tänkte löjtnanten, kvinnonaturen är så invecklad, alt outgrundlig. Hon vill blott intrigera mig. Så är det som det förhåller sig med den saken. — Helt visst!

Åter vid det yppersta humör sammanträffade Anatol Bums i kapellesplanaden med några kamrater och ett par civila lejon.

— Där ha vi honom, utropade hans bolagist löjtnant Klavkrona.

— Hallå, Anatol, vi äro just på väg att resa af till Alphyddan, där är musik i kväll. Du kommer väl med?

— Kör för det! svarade Anatol, hvarpå herrarne ropade an några hyrkuskar och begåfvo sig åstad.

Den sköna majaftonen hade lockat mycket folk ut till Alphyddan.

Löjtnanten och hans kamrater kommo just i hög tid för att lägga beslag på det sista lediga bordet ute på verandan. Tutingar beställdes, hvarpå de unge männen begynte titta omkring sig.

Det klack till i löjtnant Bums' hjärta.

Nedanfö dem, på den lilla öppna sandplanen, satt Rosina med sin far, en rik affärsman och, och — Anatol försökte förgäfves inbilla sig hafva sett misste — magister Villner.

Han kunde ej själf redogöra för sig orsaken, men aldrig hade han druckit så mycket som denna afton.

Han blef ytterst lifvad, talade om krig och örlog, riddare, tornerspel och dueller, hvilka senare han sade sig vilja införa i Helsingfors. Därefter slog han sig med sina kamrater i lag med några muntra aktriser och bjöd

hela sällskapet på supé, hvartill hela hans månadslön åtgick. Sist och slutligen blef han dåsig, och bad Klavkrona föra sig till en hyrkusk, hvilken kuskade honom hem. Hemma insomnade han tungt med kläderna på sig.

Kaptenen, vår löjtnants kompanichef, kom frukosttiden in på officersklubben.

— Hvad kan gå åt Bumsen? sade han till de församlade officerarne. Jag vill ha honom ut på repetition till paraden, men han ligger orörlig på sin soffa och svarar ej ett jota. Sjuk är han inte, ty han ser alldeles frisk ut och blängde med ögonen åt mig.

— Vi skola gå och se efter, sade en af de unga officerarne, samt gick åtföljd af flere kamrater upp till Bumsens kvarter. Doktorn ledsagade dem!

Där låg Anatol Bums precis som kaptenen beskrifvit. Kroppen var orörlig, men hans ögon spelade åt alla håll vid anblicken af de inträdande kamraterna.

— Hur är det med dig? frågade doktorn, i det han kände honom på pulsen. Ingen feber, sade han strax, men om det skulle vara en plötsligt inträdande förlamning?

Kamraterna vred och sträkte på vår löjtnant, enligt doktors anvisningar, men alt befans regelrätt. Man vände honom på alla sidor, doktorn satte sitt öra till hans bröst och lyssnade.

— Jag begriper icke — om inte! tillade han och gaf en vink att de skulle lämna rummet. Ute i korridoren gjorde läkaren med sin hand tecken på pannan, och yttrade: Därifrån måste det härleda sig, vår arma kamrat har — Ni förstår mig väl!

Obehagligt berörda återkommo officerarne till klubben, där en liflig diskussion begynte.

Anatol Bums låg emellertid på sin soffa ytterst förbittrad.

— Är det ett sätt att handskas med en döende kamrat, tänkte han. Låt vara att jag sköt magistern ihjäl, kanske illa gjordt — men det var ju under en ärlig duell och för öfrigt sköt jag ju mig själf strax därpå. Ha — hvilken smärta i hufvudet — dock — ett ögonblicks tålmod och det skall vara slut. Rosina! — — —

Löjtnantens ögon slöto sig och han insomnade ånyo. Kaptenen och Anatols bolagist, löjtnant Klavkrona, stodo hviskande bakom dörren, då de plötsligt förnummo starka snarkningar från Bumsens rum. De stego skyndsamt in. Förvånade sågo de på den sofvande officeren.

— Det här öfvergår mitt förstånd, brummade Bumsens kompanichef och äfven löjtnant Klavkrona såg betänksam ut.

— Men vi skola låta honom vara, tiden förklarar allt, återtog kompanichefen och gick ut med sin andra löjtnant.

— Öfversten måste dock få en rapport om saken, tänkte kaptenen.

Bums sof, och medan han sof, drömde han, att han var bjuden på bal till Rosinas föräldrar. Ljus strömmade från kronor och lampor.

I förmaken sutto allvarsamma matroner, mammor eller tanter till den på danssalens parkettgolf dansande ungdomen af bägge könen. Svettdroppar pärlade såväl på de ungas ansikten som från den flygeln kraftigt handterande tapören under den lifliga och långa kadriljen. Alla unga dansade, utom han själf, som satt stum i spelrummet, drack pnsch, och åhörde de gamle herrarnes under spelet ofta allt annat än vänliga tillmälen.

— Fåfångt har jag bjudit upp Rosina, hon vill ej mera veta af mig Icke förty är hon oafbrutet på benen, hoppande med den otäcka magistern, hvilken genom sina

glasögon ser på mig, som ville han utbrista: „aha, din paraddocka“. Ännu en gång försöker jag min lycka — till masurkan, men får jag ånyo ett afslag, så ve öfver dig, Teofilus Villner; ve också öfver mig, och de mina! . . .

Anatol Bums vände sig ett par gånger på sin soffa.

— Hu, hvilket dystert ställe man valt till mötesplats. Om jag inte misstager mig, ser jag Lappvikens dårhus skymta fram på andra sidan viken. Vi befinna oss på nya kyrkogården! Huru skall man kunna skjuta i denna täta småskog? Huru mörkt det är, midt i sommaren! Hu! Solen vill ej skänka sitt ljus åt detta mörksens tilltag, men äran står framom alt, om det äfven skulle leda till själfva helvetets portar. Jag hör ett prassel i buskarne. Hvad, magistern har en turban på hufvudet? För att lura mig att sikta högre än hans baksluga hjärna! Hvar äro sekundanterna? Jaså, han gömmer sig, den fege! Skulle Rosina se detta, kunde kanske affären uppgöras i godo. Piff. Paff. — Huru, jag sköt bom! Hvilken skam! Där har jag nu lönen för min lätja vid målskjutningarna! Jag öfverlefver ej denna skandal! Piff. Paff. — Är det möjligt! Oerhörtdt! Jag råkar ju ej ens mig själf! Skulle jag vara så dålig skytt, och så ryter jag åt soldaterna för misstag i ett simpelt tempo! Ännu en gång: Piff. Lyckas icke — jag får väl lof att dras med lifvet!

Anatol Bums vaknade ånyo klockan 9 på kvällen och reste sig vimmelkantig efter att hafva sofvit hela dagen.

Han såg på sitt ur, som stannat föregående natt midnattstiden.

— Klavkrona, hallå! är du hemma redan? — ropade han till sin bolagist. — Hvad kan klockan vara, ett eller två på natten?

Då han icke erhöll något svar, blickade han ut genom fönstret. Det var stor folkfest i Tölö och därför icke många promenerande ute.

— Ett mirakel, dessa våra ljusa sommarnätter. Man vill verkligen icke få en blund i ögonen. Klavkrona tycks ej vara hemma ännu. Om jag skulle begifva mig efter honom tillbaka till Alphyddan? Nej, det är för sent! Tusan hvad jag är hungrig! Stopp, kapten sade sig vilja hålla repetition till paraden tidigt i morgon. Det är bäst jag lägger mig ånyo.

Löjtnanten klädde af sig och lade sig i sin bädd.

En timme därefter hemkom Klavkrona och blef högligen förundrad att se sin kamrat ligga i sängen.

— Hm, — tänkte han, — doktorn har väl varit här kan jag tro och bestyrt om flyttningen af den olycklige, tils vi hinna få honom in på Lappviken.

Tidigt följande morgon kastade sig Anatol Bums kvikt ur sängen.

— Jag känner mig helt kry, — mumlade han. — Mätte sofvit godt. Klavkrona tycks sofva ännu, men det är bäst att lämna honom i ro, han lär väl först nyligen ha kommit hem. Jag tror jag själf drack för mycket i går, men det härrörde sig af den gnagande oron öfver Rosinas onåd. Usch, hvilka drömmar jag haft. Ha, ha, ha! Den om kamraternas inträde var då löjlig, — jag inbillar mig verkligen ännu känna en ömhet i alla leder efter deras vändningar och vridningar af mina lämmar.

Löjtnanten klädde sig raskt, tände en papyross och gick att söka upp passerskan för att låta henne servera sig ett glas te. Uppasserskan tyktes blifva något häpen vid hans anblick, men hämtade honom ändå det begärda.

Urvisaren pekade på fem, då Anatol Bums inträdde.

i kompanilokalen och med barsk stämma ropade efter den dejourerande underofficeren.

Denne anmälde sig, läggande högra handens bredsida vinkelrät mot det motsvarande örat.

— Hvad är det för slag? Kapten han befalt, att manskapet klockan 5 skall vara färdigt uppställt och här ligga ni alla och sofva ännu i godan ro.

— Gud bevare löjtnanten! Nog var det just kapten, som sade, att vi skulle låta folket sofva till 7, så att de uthvilade marschera på paraden i dag.

— Dumheter. Nog lär jag veta bättre hvad kapten sagt, och när paraden blir af; den är i morgon. Seså, purra upp gossarne bara, och fort. Vi skola repetera.

— Jag hör och lyder, — svarade underofficeren, vände sig om och gick att uträtta ordern. Efter en halftimme var kompaniet färdigt och Anatol Bums lät trumpetarne tuta ceremonimarschen, medan han befalte soldaterna en om en marschera förbi sig på gården.

— Fördömdt, — utbrast öfversten, som äfven vistats ute till sent på natten och själf önskade ordentligt sofva ut till dagens parad. — Fördömdt, hvad är det för ett oljud? Har jag icke tillsagt kompanicheferna att låta folket vara i fred denna morgon! — Öfversten tog på sig sin soffrock och väkte ordonansen.

— Marsch genast och kalla upp den chef, hvars kompani defilerar på gården. — Tio minuter därefter visade sig Anatol Bums' kapten i öfverstens dörr.

— Hör på, min bäste kapten. Hvad vill det här säga? Jag förbjöd ju all exercis före paraden?

— Till order, herr öfverste — men jag är fullkomligt oskyldig. Öfversten vet, den olycklige löjtnant Bums, som i går betedde sig så besynnerligt har nu fått en ny fix idé, ty han var redan klockan fem i morgse och purrade upp kompaniet.

— Hm, — sade öfversten och krökte pekfingeret öfver näsan. — Hm, saken tycks vara alvarsam. Nå, det är bäst låta honom gå på i fred — eller vänta, en idé — ni vet, kapten, jag har sådana emellanåt, ehuru de inte äro så fixa, inte så fixa. Ha, ha! Altnog jag har hört att man mot vansinnige bör använda list. Vi borde hafva honom bort. Soldaterna kunna uttröttas. Men det borde ske på något grannliga vis. Ni vet, kapten. Hm. Hrkl. Hm. — Disciplin får ej lida något. Ni känner mina principer. Hvasa? Kaptenen bugade sig och öfversten fortfor.

— Bumsen lär vara en af de äldsta löjtnanterna. Nu vore min åsikt den. Har kapten en annan? Ingen Riktigt. Jag hade tänkt mig, att man borde inbilla honom . . . Hm, — ser kapten, det måste vara någonting rafflande, annars skyndar han ej på sig . . . Hrkl — om ni skulle helt vänligt närma er, samt hviska honom i örat, att han blifvit befördrad till stabskapten och att han nödvändigt måste hafva kaptensepåletter på paradenden?

— Icke illa uttänkt, herr öfverste — jag skall genast . . .

— Vänta, kapten, Man kunde tillägga att jag gifvit honom ledighet för hela dagen. Han borde fås att röra på sig. Ute i staden framställer han väl tydligare prof på sitt påkomna sinnelag och vi hafva då lättare att afgöra

— Mycket riktigt! — Kaptenen försvann. Öfversten lade sig till hvila och snart hörde man ej mera trumpetstötarne.

— Hvilken sällsam lycka, — tänkte Anatol Bumsilande utmed gatan till sin skräddare. — Att så där oförhoppandes vinna befördran. Jag trodde först, att min kompanichef skämtade, men på hans högtidliga för-

säkran kunde jag ju ej annat än taga reson. Nu få vi se, hvad intryck det skall göra på Rosina, när jag uppträder i en splitterny kaptensuniform! Hon får dessutom läsa det i tidningarna. Hurra!

Middagstiden begaf sig vår hjälte i sin nya uniform och axelmärken på promenad i Esplanaden. Paraden pågick just, hvilket gaf löjtnanten anledning till något grubbel.

— Huru, — tänkte han, — den skulle ju försiggå i morgon, nå det kan vara mig det samma, jag har permission för i dag.

Snart träffade han på Rosina Milder, som med sina föräldrar i folkhopen åskådade paraden.

Hvad det nu må hafva varit, hans glada uppsyn, de nya knapparna, som glimrade i solskenet, en liten ånger öfver sin retliga sinnestämning senast i Brunns-parken, eller misstänkte Rosina möjligtvis, att han märkt hennes puts att låtsas sig vara träffad af klotet för att inför de andra flickorna visa löjtnantens stora ångest häröfver, hvad det än var, men Rosina rakte vår löjtnant vänligt handen och smålog emot honom på sitt fagreste sätt.

Rosinas mor sade honom äfven några vänliga ord, och fadern gratulerade honom till befordran sägande: att om det fortginge på detta vis, så vore han ju i rap-pet öfverste.

Anatol Bums vred litet sina mustascher och mum-lade några ord om ordentlighet i uppfyllande af tjän-steplikter m. m. dylikt.

Paraden afslutades, och trupperna återvände till sina kaserner under en dundrande marsch af musiken. Folket skingrade sig förtjust öfver att hafva återsett de inhemska soldaterna. En ungherre, som var litet på trekvart, sade på Kapellet, att militären ändå var en bra

dyr leksak, men han blef nedtystad af andra, som klin-gade för egna kanoner och rytteri.

Löjtnanten åter spatserade gata upp och gata ner med sin flamma och hennes mamma, samt inbjöds till Milders på en kopp te samma kväll. Ehuru Anatol Bums vid vanliga tillfällen föredrog ett glas punsch, gjorde honom utsikten till denna kopp te öfverlycklig. — Mina vänners afund öfver dagens triumfer skall flamma upp som en säck fylld med krut, — tänkte han.

I det samma lade någon sin hand på hans axel.

Löjtnanten såg åt sidan och ville sjunka till mar-ken. Han hade icke bemärkt, att hans genral passerat förbi honom.

— Min bäste löjtnant, — yttrade generalen som fått höra ett och hvarje om Bumsens märkvärdiga upp-förande de senaste dagarna. — Ni behagar förakta reg-lementet och går förbi mig utan föreskrifven hälsning och så behagar ni uppträda i kaptensuniform!

— Herr genral, — stammade Anatol Bums för-skräkt.

— Jag tvingas arrestera er på högvakten, var god gå till adjutanten och aflämna hos honom er värja.

— Herr genral, — löjtnanten tänkte förklara sig vidare, men orden bortdogo på hans läppar och dess-utom var generalen redan i rörelse, en god bit väg från honom.

— Hvad skall det här betyda, — tänkte den arme Anatol och gick nedslagen till kasernen.

Knapt hade han inträdt i sitt rum för att packa in några småsaker, innan han anmälde för adjutanten sin arrestering, då doktorn och några af hans kamrater inrusade och grepo tag i honom.

Klavkrona yttrade vänligt, men bestämdt i det han fasthöll Anatol vid handlofvarna.

— Följ oss stilla och hyggligt, kära Anatol, så blir det ingen skandal. Du är sjuk, fast du ej själf vet af det, och måste hålla dig någon tid på lasarettet. Doktorn sköter nog bra om dig.

— Min Gud — utbrast Anatol förtviflad. — Hvad betyder alt detta? Du vill skicka mig till lasarettet, och generalen på högvakten. Sjuk är jag i alla fall inte, så att jag föredrager högvakten.

— En ny fix idé, — mumlade Anatols kompanichef bekymrad. — Hvar såg löjtnanten generalen? — frågade han.

— På paraden, vet jag, det vill säga: strax efter paraden.

Doktorn hviskade åt kompanichefen:

— Gossen stackare är visserligen ganska konfys, generalen är ju alt ännu utrikes!

— Icke har jag hört om generalens återkomst. Han skulle ju genomgå en fullständig badkur, — svarade kaptenen lika sakta tillbaka.

Löjtnanten sökte emellertid befria sig från kamraternas fasta tag.

— Han kan blifva våldsam, — sade doktorn på nytt till kaptenen. — Jag tror vi låta honom fullfölja sin högvakts längtan, tiden hämtar sedan råd. I kaserne kan han i alla fall inte få stanna. Gud vet hvad han skulle företaga sig.

— Du har rätt, — yttrade kompanichefen. — Låt mig tala med honom, jag tror mig äga ett visst inflytande.

— Hör på, min goda löjtnant, — vände sig kaptenen till Anatol Bums, som kraftigt sökte befria sig, — ni är i er fulla rätt, generalen måste åtlydas. Tillåter ni mig följa er till högvakten? Jag skall nog tala med adjutanten efteråt.

— Kapten — utbrast löjtnanten med af rörelse kväfd röst — jag protesterar emot detta beteende, lika visst som emot kaptens utsago öfver att jag skulle vunnit befordran. — Bums tyktes ursinnig.

Kaptenen föll som från skyarna, men han fattade sig och svarade undvikande:

— Vi ha ju alltid varit goda vänner, bäste löjtnant Bums, och jag hoppas jag städse visat mig vara trofast kamrat, likasåväl som liberal chef. Ni skulle blott erinra er om jag någonsin velat tvinga er tidigt ut på målskjutningar? Jag ber, kom bort med mig.

Löjtnantens ögon tårades.

— Jag begriper icke detta säregna tillvägagående med en officer, men jag skall följa ert råd, blott ni befäller mina vänner här att försätta mig i frihet.

Kaptenen gaf en vink åt de andra officerarne, hvilka sedan de bedt Anatol om ursäkt för sin okruserlighet aflägsnade sig med doktorn.

— Han tycks hafva sina ljusa skof, — yttrade denne till dem under bortgåendet.

Löjtnanten åter gick till högvakten med sin kapten, hvilken af honom tog ett löfte att icke inlåta sig i något samtal med vakthafvande officeren.

— Det är bäst att hela detta spektakel ej kommer utom vår egen trupp — anmärkte kompanichefen.

— Var lugn, men bestyr om att jag ej får sitta altför länge. Kapten skall veta, — bifogade Anatol, — ehuru jag måste anhålla om tysthetslöfte, jag tänkte i dag fria till en af stadens vackraste och rikaste flickor, till hvars hem jag var inbjuden i kväll, och nu får jag sitta här i stället.

Kaptenen blickade med uppspärrade ögon på sin intet anande löjtnant och skakade på sitt hufvud.

-- Doktorn har rätt, det är ej någon farlig galen-

skap, men en serie af fixa idéer, värkligen synd med den hurtiga gossen, få se, om han snart slipper dem fri eller om hans illusioner ökas.

Anatol Bums hade redan åtskilliga timmar suttit på högvakten. Ju mera han i ensamheten tänkte öfver lifvet och sina ramlade illusioner, af hvilka den sista att sitta i arrest i stället för att spisa kvällsvard med sitt ideal, likväl föreföll honom smärtsammast af allt hvad han fått upplefva ända sedan pojkåren och kadettkårsdagarna.

— Härunder ligger någonting begrafvet, som jag inte får klart för mig, — slutade han sin tankegång just i samma ögonblick, som Klavkrona inträdde.

— Hur är det med dig, kära bror? — frågade denne deltagande.

— Hör på, Klavkrona! — yttrade Anatol trädande sin bolagist till möte med en djupsinnig min. — Vill du vara god och berätta mig allt som händt, sedan vi senast viftade om på Alphyddan.

Klavkrona skildrade, efter något betänkande, hela förloppet föregående förmiddag då Anatol legat på sin soffa och visat sig så underlig.

Anatol slog sig för pannan och utropade sedan:

— Du min skapare, jag har förblandat drömmar med värklighet, mitt hufvud måtte varit tungt och oredigt efter det fasliga pokulerandet.

Han berättade nu, begynnande med krocket-spelet i Brunnsparken och slutande med generalens tilltal allt hvad han upplefvat, äfven i drömmen.

— Gud vare lof — utbrast vännen — allt blir klart. De af oss som närmare känna dig voro från början miss-trogna, men omständigheterna föllo så in i hvarandra att äfven vi trodde dig plötsligt hafva blifvit något rubbad, jag isynnerhet, som kände till ditt evinnerliga grub-

bel öfver Rosina Milders liknöjdhet för den varma beundran du tillegnade henne. Men alt är klart, saken låter förklara sig genom att du helt enkelt hoppat öfver en dag, utan att hafva rest jorden rundt, eller om du så vill: sofvit ett dygn årad.

— Granater — utbrast Anatol Bums förargad — man skall aldrig mera se mig taga ett glas för mycket. Men hvad skall jag nu taga mig till? — tillade han med en sorgsen blick på den fladdrande ljuslågan

Så krigare han var skar det Klavkrona i hjärtat. Han reste sig och sade med fast stämma till Anatol.

— Sof i ro din natt, låt mig bestyra om saken. Om lyckan är god, vekna omsider Rosinas hårda känslor och du vinner ännu på alla dessa obehag, hennes lilla hand. God natt kamrat!

Klavkrona, en väldig, skäggig kämpagestalt påminde sig händelsevis, att han hade på sig sin nya rock och fattad af en plötslig ingifvelse, beslöt han genast aflägga en aftonvisit hos Milders.

— Bumsen, — resonerade han, — är en bra gosse och förtjänar flickan mer än den styfva magister Villner. Hon har pengar och som jag icke i alla fall kan knipa henne, så är det ju bäst att förskaffa henne åt Anatol, en söt flicka är det om också litet näbbig, men större olater hafva våra fruntimmer.

Den själfgjorde diplomaten ringde på hos Milders, hvilka hade mycket främmande, som de redan hunnit delgifva sin förvåning öfver Anatol Bums' uteblifvande.

Klavkrona öfverträffade sig själf denna kväll. Under det han underhöll sällskapet på sitt rättframma men trefliga sätt, fann han tillfälle att i de mest värtaliga ordalag uttrycka sig öfver sin arresterade kamrat.

— Det enda ledsamma är, — slutade den raffinerade nye Bismarck sitt andragande, — Anatols långva-

riga olyckliga kärlek till en ung skön dam, — Rosina rodnade här — min vän har på de senaste tiderna varit alldeles från förståndet. — Klavkrona skildrade här med färgrika tillägg Anatol Bums' senaste olycksöden och de missförstånd som uppkommit. — Alla hans lidanden härröra otvifvelaktigt från denna olycksaliga kärlek, den vi förgäfves bedt honom göra sig fri från, den vi alvarsamt afrådt honom från att mera låta tynga på sitt sinne, den vi, det kan vara det samma, men jag hoppas dock att han numera tager sitt förnuft till fånga och öfverger sina griller. Skulle vi hälst känna till namnet på hans ideal, — tillade den skälmen — så kunde vi taga våra mått och steg.

— Jaså, din intrigör, — tänkte Rosina. — I viljen slita Anatol från mig, men vi få väl se. Jag hoppas jag inte är beroende af att han icke blef kapten, utan fortsättningsvis är bara löjtnant. — Hon knykte stolt på hufvudet.

Efter en god supé tog Klavkrona afsked. Han hade redan gått ett stycke utför trappan, då Rosina, som öppnat tamburdörren, ropade efter honom.

— Löjtnanten är väl så snäll och hälsar den stackars Anatol Bums från oss alla.

— Tackar, med nöje — svarade den unge officeren, — „oss alla“, mjukaste tjänare Anatol, du kan gärna i morgon akseptera åt mig en mindre vaxel.

Då Klavkrona inträdde i sitt kvarter, såg han sig förekommen af Anatol Bums.

— Så, du är fri!

— Öfversten var själf för att befria mig ur arresten. Han hade råkat generalen, som oförmodadt kallats hem af styrelsen. Det hade kommit till en förklaring. Öfversten sade mig dessutom: då ni alltid varit ordentlig i tjänsten så tänkte jag föreställa er till en orden,

samt hoppas att alt numera är klart igen. Jag å min sida tolkade orsaken till mitt dumma beteende, och fick därför en tillrättavisning, jämte en varning att icke dricka någonsin en droppe mer än jag kunde tåla.

Klavkrona aflade i sin tur en rapport.

Tre veckor därefter eklaterades förlofningen mellan Rosina och Anatol, och ett år senare firades deras bröllop, ett mycket lifvadt bröllop, där såväl själfva generalen som öfversten och kaptenen drucko sin löjt-nants skål.

Affärsfirman Vimpel & Pimpéll.

Kosmopolitisk och patriotisk.

Hkot fortplantade den uttröttade, svettiga hästens liffliga gnäggning. Djuret spärrade sina näsborrar, fnyste, tuggade otåligt på betslets järn och spetsade öronen på det stolt upplyftade hufvudet. Öfver ögonen hade ryttaren bundit en duk för att skydda dem för barren af de stora trädens yfviga kvistar, hvilka för blicken nästan undandolde den smala, slingrande stigen.

— Du är ädlare än din herre och har finare sinnen. — Ryttaren klappade sin springare på manken, hvarvid djuret högljudt gnäggade.

— Du vill gifva tillkänna att vi snart borde hinna målet för vår färd, — fortsatte den ensamt ridande. — En stund ännu och vi få syn på träskets förgyllda blå emellan trädens stammar.

Gå min trogna hingst
Gå med duktig fart,
Hyddan skymtar snart
På kullen ibland blomster
För Severin von Humster;
Hvars älskling sig ej spår
Det du väl anar minst!
Skilsmässa förestår,
Strax solen ned sig sänker

Och mån' på hvalfvet blänker.
 Ty Zendavesta får --
 Först kyssar — så en tår —
 Vet ödets hårda hammarslag,
 Ej lyda Guds, ej mänsklig lag.

— Ha, Ha, Ha, — genljöd genom skogen rytta-
 rens skratt, upprepadt af ekot, ett något hemskt, kyligt
 skratt. — Jag tror minsann, att landets förnämste pro-
 fet för och tillämpare af, hvarför ej säga ut, mormonis-
 men, plötsligt blifvit en provencalisk lyrknäppare. Öde-
 marken har värkligen en dragningskraft. Den sekel-
 gamla ensligheten, det dolda lifvet, den djupa hemlig-
 hetsfullheten invärka på sinnet, alldeles som det första
 mötet med en ung oskyldig flicka. Man känner, att
 hjärtat blir renare, högstämndare, men ack, för huru länge!
 Emellertid det gör en så godt, är så hälsosamt att, hälst
 för en minut, ånyo sjunka i barndomens illusioner. Bah,
 nästa ögonblick taga begären sin makt och man läng-
 tar ånyo efter reellare njutningar. . . Man tänker på
 mycket, men mest ändå på Zendavestas svällande barm
 och Elisabets penningar, jag uppräknar ej dem hvilka
 numera äro utom synkretsen och följdrikt, långt från
 hjärtat. Arma Zendavesta, vackra zigenerska, har Se-
 verin von Humster engång haft något, hvad enfaldigt
 folk nämna: ideal, så har väl du representerat detsamma.
 Men som alla ideal; alla falska hägringar måste äfven
 du utplånas. Idealer, vilsekomna foster af ett, under
 tidernas lopp utveckladt, permanent vansinne. En sjuk-
 lig fantasi, som idealisterna, dessa ömkansvärda dårar
 nämna än moral, än religion, än jämlikhet och broders-
 skap. Det finnes andra fantaster, sådana hvilkas luft-
 slott delvis ramlat, dessa tala om fädernesland, plikt,
 kärlek till alt stort, sant och skönt. Det gifves ännu
 skaror, utom de redan antydda; en med oändliga gra-

deringar försedd skala, ofvan och under fryspunkten, ett spektrum i alla färgnyanser. Man har slutligen dem, hos hvilka äfven den sista skymten af illusion försvunnit. Deras världsåskådning har genomgått alla stadier, från det högsta idealets Guds, till det lägsta: epikuréns. Slutligen packar man in all känsla, samvetet och omsorgen om annat än sig själf. Man går fri och ledig, utan ångest för annat än det angenämas i tillvaron försvagande, man söker njuta alt hvad njutas kan och när det blir onjutbart slukar man ett kvantum af det starkaste sprängämnet och förpassar sig själf . . . hvart? . . . på åkern som gödselämne . . . Seså, härmed har jag kommit till mig och min ståndpunkt i lösningen af lifvets gåta. Ingen må dock tro att jag ursprungligen varit denna förhärdade materialist, omständigheter, passionerna och iakttagelser af lifsfenomenen omkring mig, hafva småningom gjort af mig en cyniker. Vår Shakespeareskännare sade mycket riktigt: Othello blef svartsjuk genom omgifningens intriger, han var det icke vid födseln. Ha, Ha. Äfven jag är svartsjuk och kommer snart att visa mig vara en Othello, hvilket jag ännu ej var innan man gaf mig nys om denna obskyra „liber studiosus“ munsjör Otto Plöjsons täta ströfvande i trakten . . .

Hvilken frisk, klar luft. Dimman öfver sumpmarken synes hafva flyktat. Dagen glimrar ännu på grässtråna. Det doftar af vällukter, och fåglarne kvittra. Det är värkligen skönt, fast det bara är luft man inandas och naturen man betraktar. Bah, alt är ju natur, skönhet och glädje, man bör endast akta sig för att förlora ur sikte lifvets enda uppgift, dess *conditio sine qua non*, lycksalighetskänslan, hvarför man noga må se sig för att icke råka ut för missöden, för dem, som själföfvålladt, medvetet eller ofrivilligt, kastat sig i sorg

och elände, slikt sällskap minskar lifsbehaget. Nej, lefva utan lycka och njutning blott för något slags dunkla framtids mål, därtill ofta utsträckt till mystiska andra världar, ett odödligt lif, barnsligheter, hällre förintas man på fläcken. Tvi sådant skrock! Ryttaren bortkastade cigarrstumpen, spottande högt, såsom han velat bekräfta riktigheten af sin tysta eller halfhögt frammumlade tankemonologs sens morale.

En stor mossbelupen sten spärrade vägen för hästen.

— Meteor, — utbrast ryttaren otåligt, — hvarför stannar du? Din herre, jag, Severin von Humster, tål ej hinder och förargelser. — Han gaf hingsten ett lätt slag med ridspöet. Det skrämde djuret tog en ansats och lyckades komma öfver stenen, men endast för att på andra sidan, ända till magen, nedsjunka i den våtan dyn.

— Förbannelse, — utropade Severin von Humster, men det var för sent. Hästen sjönk alt djupare och dess husbonde hann med knapp nöd krafla sig upp på den stora stenen, bakom honom, innan det förtvifladt gnäggande stackars djuret ansträngdt som det var af den långa ridten, utan krafter till ett större motstånd försvann i gungflyns degiga, bottenlösa smuts.

Severin von Humster hade blott tid att sända en välriktad revolverkula i dess blodfrustande nos.

Dyster stod den ståtliga, stolta mannen och betraktade den mörka fläck på den hvitgula hjortronmossan, bland grönaktigt slem, som uppslukat hans dyra häst. Han hörde ett sakta porlande. Ett ögonblick stod han ännu orörlig, därefter gjorde han en rörelse med handen, hoppade ned från sin upphöjda plats och begaf sig med hastiga steg längs en omväg hän till den mellan träden framglittrande insjöns vatten. Snart hade den raske mannen uppnått ett på en dominerande höjd liggande ensligt rödmåladt hemman.

Några ovanligt mörkletta fruntimmer, med brun hy, mötte honom vid gårdsgrinden, i färd med att köra några kor ut på bete till en äng vid mynningen af den i sjön uttrinnande bäcken.

— Goddag, mor Banjaluka, — yttrade Severin von Humster till den ena af de gamla kvinnorna. — Är Zendavesta hemma?

— Ja, herre, — svarade kvinnan. — Hon sitter hos sin fader och läser för honom ur hans indiska böcker.

Severin von Humster gick in på gården och uppför trappan af det jämförelsevis höga och rymliga bostadshuset.

Han blickade icke tillbaka och uppmärksammade därför ej de meningsfulla, lömska, nästan hotande blickar, de bägge zigenarkvinnornas kolsvarta ögon sände efter honom.

Byggnaden hade flere rum, enkelt inredda, men snygga. Golfven voro väl skurade, hvita och beströdda med enris. Blomkrukor stodo på fönsterbräden, och hyllorna i ett hörn af gästrummet voro öfvertäckta af rena papper, med konstrikt utklipta sirater i kanten och belamrade med hushållsaker af olika slag, rena, ordentligt radade tallrikar, förgyllda kaffekoppar och äkta silverkanna och gräddsäck.

Djahgrenobad var äfven en relativt förmögen bonde. Till börden zigenare, hade han af Severin von Humsters fader, kommunalrådet Frans von Humster öfvertalats kvarblifva i Finland, då det band han tillhört dragit ur landet för att öfver Ural och Turkestanska steppen begifva sig bort till hemtrakten vid Himalaja bergen. Djahgrenobad däremot fick öfvertaga arrendet af en Humsterska egendomen Brackböle tillhörig utgård.

Rykten hade varit i omlopp — när löpa ej rykten

— angående Brackböleherrns varma känslor för den vida omkring för sin skönhet, sin vackra röst och andra behag berömda Cecilia Selina, Djahgrenobads unga syster. Men det var väl förtal, så mycket hällre, som man äfven beskylt den mäktige herrn, baron Hämsko, utom flere andra herrar och baroner för likadana känslor till Cecilia Selina som Brackböle herrns. Därmed må nu varit huru som hälst, men en natt försvann den vackra Cecilia Selina spårlöst. Efter den tiden hvarken skratade eller ens smålog någonsin Djahgrenobad. Den förut glada mannen, som så zigenare han än var, åtnjöt allmän aktning och sympati och aldrig försummat med sin goda fiol höja ungdomens glädje på bröllop och festdagar, sågs därefter sällan utom egorna af den vid ett ensligt skogsträsk liggande utgården till Brackböle. Hans lynne blef vresigt och man sade att han blifvit ytterst girig, önskade sig ett kapital för att kunna följa efter sina längesedan utflyttade stamförvandter. Herren skall veta att mer än hälften af hvad, som går från mun till mun, har mer af lögn än af sanning, men såsom Djahgrenobad nu satt där i en gammal med högt ryggstöd försedd stol, samt med insjunkna svarta, skarpa ögon blickade ned på sin unga dotter Zendavesta, som i en sjungande ton läste högt ur en gammal bok, på ett främmande språk, såsom Djahgrenobad med sin benrangellika gestalt och sitt aflånga, skrupna hufvud, med blott en hvit hårtofs midt på hjässan, tedde sig för den inträdande Severin von Humster, kunde gubbens uppsyn visserligen injaga fasa i känsliga naturer.

Vid Severins inträde nickade den gamle zigenaren på hufvudet och bad, med hes röst, sin patron vara välkommen.

Humsters fader var död och Severin hade som enda barnet ärft hela godset. Zendavesta uppreste

sig rodnande ifrån pallen, på hvilken hon suttit, gjorde en lätt nigning och gick ut ur rummet med boken i handen.

Zendavesta var en högväxt, skön kvinna med ljungande svarta ögon och en smidig gång. Hon var utstyrd i en enkel men något säregen dräkt af karmosinfärgadt tyg. Ett flerdubbelt halsband af hvita pärlor, armband, öronsmucken och ringar på fingrarna, förhöjde intrycket af den bruna, glänsande hyn.

Då hon passerade förbi Severin von Humster, räckte hon honom sin lediga hand, hvars sammetslena tryckning tyktes värka på den unge mannen likt den elektriska gnistan ur en konduktor på en vid densamma bunden katt eller hund.

Severin spratt till. Något förlägen åtlodde han den gamle Djahgrenobads förnyade invit att sitta ned på soffan mellan fönstren.

Herr von Humster var en ståtlig obetydligt fetlagd man, högst trettio år gammal, med blondt hakskägg och yfviga bågformade mustascher. Då han aftog cylinderhatten märkte man att hufvudhåret var glest, hvilket en omsorgsfull kamning sökte undandölja. Pannan var något fårad, de djupblå ögonen något matta, och kinderna något pussiga, näsan något bred, men ansiktet sedt i sin helhet ganska behagligt.

Severin uppknäpte sin åtsittande ridkostym af blått kläde, och framdrog ur bröstfickan en flaska fin konjak, den han med en viss högtidlighet öfverräkte åt den gamle zigenaren.

— Här har husbond' en liten gåfva, — sade han leende.

Den gamles ögon glimmade till.

— Tack, patron, — yttrade han hest, — det skall göra godt åt den gamle.

Djahgrenobad omfattade flaskan med sina bägge händer och förde den i den genom fönstret infallande solljusströmmen.

— Zendavesta, Zendavesta hämta hit en korkskruf och tvänne glas, — ropade han. — Patron dricker väl en tår.

— Jag dricker icke nu. Buteljen är medtagen utslutande för er räkning, Djahgrenobad.

— Zendavesta, — ropade den gamle på nytt. — Patron afstår all konjak åt mig, korkskrufven, men blott ett glas, blott ett glas . . .

Den unga kvinnan visade sig i dörren, som det föreföll, föga hugad att efterkomma befallningen.

— Far kan gifva mig flaskan, jag skall sedan gifva honom ett glas i sänder.

Flickan hämtade dock genast det begärda, så snart Severin von Humsters stora, lystna ögon stirrat på henne, och han nästan befallande gjort ett tecken med ridspöet.

En kort stund därefter satt den gamle zigenaren, ett redlöst vrak, med hängande hufvud och armar, samt slaknade ben i sin stol. I rummet bredvid satt Severin von Humster på en bänk, med armen kring Zendavestas mjuka midja. Förgäfves bemödade han sig att röfva en kyss från den unga kvinnans mun eller kinder. Hon skylde sig skickligt med händerna.

— Låt det vara slut, herr Severin, med denna farliga lek. Jag går aldrig in på era förslag. Huru ringa vår ställning än är, huru skyddlös här, fjärran från vår fädernebygd, så ilar en fri och stolt människostams blod i mina ådror. Lämna mig i fred.

— Envisa, vackra varelse, — utbrast Severin, med ett försök att omfamna henne. — Det var dock engång då du sade att du höll mig kär. Var det ej du som

skrattade åt mina „kristna griller“, då vi, för några år tillbaka svärmade omkring i skog och på våg. Långt ute i hafvet gungade vi i slupen och njöto af frihet och svalkande brisar; djupt inne i skogen af barrluft och tystnad.

— Jag höll er kär, men ni har lefvat illa sedan, så illa att ryktet trängt ut, ända hit till mig . . .

— Ryktet, du talar om mitt rykte. — Severin upp-
reste sig från bänken, gick ett par steg fram på golf-
vet och stälde sig, med händerna stolt i sidan, framför
den unga kvinnan som dragit sig undan bakom ett
bord. — Mitt rykte är godt. Jag anses vara framtidens
man. När jag talar, applådera mina vänner; när jag
företager mig något, står mig lyckan städse bi, och
mina vänner, mina många vänner göra allt hvad jag
ber dem om. Du bör veta, vackra toka, jag är alla
människors gunstling och många vackra kvinnors favo-
rit. Förlorar jag dig, stå mig hundra åter, men jag
vill ej förlora dig, hör du det, min Zendavesta!

Severin stampade med foten i golfvet och sökte
åter få fatt i flickan, ehuru fåfängt, hon slingrade sig
bort, vigare än en mård.

— Kalla mig inte för er, herr Severin, jag är, jag
kan, jag vill ej tillhöra er. Ni förebrår mig mitt tal
från fordom. Herre, det var ni som småningom i mitt
unga hjärta utsådde ett gift, för hvilket allas vår stora
Gud i sista ögonblicket gaf mig ett motgift. Ifall jag
engång talat om era kristna griller, så förlåt mig, jag
har nu fått dem själf. Lifvets gåta ligger i arbetet, och
i arbetet för mänsklighetens bästa, för den olyckliga,
hungrande, okunniga delen af mänskligheten, som omed-
vetet tjänar och stretar utan högre tankar, utan ideal,
ack, om ni . . .

Ett starkt hånskratt ljöd genom rummen, ett värk-
ligt gapskratt af Mefistofeles.

— Hvem har inplantat det där i dig? Hvem har lagt dessa stora, betydelösa fraser i din mun?

Severin log ironiskt.

— Det måtte vara en riktig åsna.

— Herre, — yttrade Zendavesta, med flammande ögon. — En fattigare, en ringare, en mindre ansedd man än ni, dock en ädlare, en mera själfupoffrande, fast lika lefvande, en man som beherskar sina passioner — han har dem lika väl som ni —, en karl, som utan att förföra mig, tåligt bibringat mig kunskaper och bildat min själ. En människa, som svultit, blifvit förföljd och hånad. En karl som jag älskar, och hvilken jag sagt det, utan att han fäst vidare uppmärksamhet därvid. En hurtig man . . .

— Hå, håh, hå, — det var mig en baddare — när alt går omkring är det ju den okände studenten själf, patrioten och kosmopoliten om hvartannat. — Severin krökte föraktligt sina läppar.

— Jag vet ej hans namn, hans härkomst eller hans yrke, — återtog Zendavesta samt blickade ut genom fönstret, öfver näjden med ett för sina ögon egendomligt, mildt, drömmande uttryck. — Jag vet blott att han kommer utmed spången där, genom skogen från kusten, ber att få hvila sig hos oss och sedan vänder åter. Hvem han är, känner jag ej, men jag känner honom ändå mer än väl. Hans lefnadssaga, hans lidanden, hans mål. Hans varma, lugna ord om själsfrid och harmoni, om modet att möta döden och många andra saker och ting. Jag var en okunnig, lättsinnig bondflicka, men det är någonting inom mig, som säger att jag ej mera är det.

Zendavestas anlete strålade under hennes sakta framhvisade utgjutelse. Ett par tårar kvälde under de långfransade ögonlocken. Severin von Humster tyktes

hafva veknat, han trädde rörd intill den unga flickan, fattade nästan vördnadsfullt hennes hand och ytrade med vibrerande röst.

— Din själ har genomgått en stor förändring, den är ett fenomen lika väl som din sköna kropp. Jag ger mig. Vill du dock, för gamla minnens skull bevilja mig en ynnest. Kom ännu en gång med mig på en promenad i Guds fria natur. Jag kom hit för att hvila ut från världens buller, manad af min uppriktiga kärlek till dig, den skönaste af alla kvinnor. Dina förklaringar gifva mig dock numera ingen ro. Jag erkänner, att ett dunkelt rykte trängt till mig, om att du gifvit bort ditt hjärta åt en annan. Jag känner kvinnans natur för väl. Du har din fria vilja — och det må vara slut. Unna mig emellertid en sista bön — bevilja en sista önskan af en barndomsvän. Följ mig ett stycke åt, ända till min häst, den jag fick lof att lämna kvar i skogen, sedan jag förvillat mig från vägen. Här vill jag icke mera stanna. Ställets minnen bränna mig under fotsulorna. Kom följ mig åt ett stycke väg till tecken på en fortbestående vänskap, sedan kärleken flugit sin kos.

Severin suckade. Zendavesta såg forskande upp mot honom.

— Ni är en underlig människa, — sade hon. — Bäst ni stormar fram lik en rasande buffel, blir ni plötsligt foglig som ett lam. Jag beklagar er sannerligen, ifall hälften af hvad man berättat mig, är sanning. Oh, om vi råkade på min sorgsne vän, han skulle . . .

— Nämn icke honom, — afbröt von Humster häftigt, medan en rodnad spred sig öfver hans bleka anlete.

— Förlåt, herr Severin, jag ville blott säga att jag skulle bedt honom taga sig eder an, såsom han gjort det med mig . . .

— Zendavesta, gör mig ej vredgad, jag behöfver ej ett förmynderskap, allra minst af en, som lockat till sig min ungdoms käreста.

Severin von Humster slog ridpiskan nervöst än mot benet än mot cylindern på sitt hufvud.

— Kom ut med mig flicka, jag ber, jag befäller dig det, — yttrade han och tvang flickan att uppsesa sig genom att knipa henne i nacken.

— Jag vet inte, herr Severin, om jag gör rätt, — stammade den unga kvinnan med skrämnd uppsyn. — Jag ville värkligen ej gärna . . .

Severin såg stint på henne.

— Kom, du har ju hört min bestämda önskan, — sade han i en hotande ton.

Likt en hypnotiserad följde flickan honom, som hon gick och stod, utan vare sig en duk på hufvudet eller en sjal öfver axlarne.

En svag skymning svepte redan den stora skogen med sin slöja och de yfviga granarna stodo likt mörka jättesockertoppar.

Nattskärans gnisslande läte var det enda som afbröt skogens stillhet tils man förnam ett knaster af krossade kvistar. Några personer sökte nämligen tränga sig genom det hopade hindret af tätt vuxna trädgrenar, stenar, kullfallet virke och sankiga gropar.

— Hitåt, mina herrar, — ropade en välljudande manlig stämman. — Jag har ofta genomströfvat trakten och vet med säkerhet, att vi befinna oss nära en insjö, invid hvilken ett snyggt hemman är beläget, där vi säkert kunna påräkna kost och nattkvarter.

— Hallo, herr Otto, — hörde man en röst i skogen ropa.

— Ohoj, herr Otto, — skrek en annan.

Snart samlade sig åtskilliga i jaktdräkt utstyrda

och med bössor försedda äldre herrar, kring en ung man med hvit studentmössa.

— Ah, kära kommerserådet, — yttrade en lång, mager man med grått kortklipt kindskägg, på bruten svenska: — Många steg, äh, ingen björn, ingen liten fågel, äh.

— Bättre lycka nästa gång, min bästa lord John Clarnation, — svarade en undersätsig äldre herre, som, något pustande efter vandringen, satte sig på en ligande björkstam.

— Vill herr Otto plocka upp en flaska soda ur min jaktväska, där borde finnas en butelj konjak med.

Den unge mannen med studentmössan skyndade sig att efterkomma kommerserådet Pimpélls uppmaning.

— Dieu merci, — sade en liten liflig person med svart pipskägg och mustascher som i det samma genombröt skogsbrynet och sällade sig till de öfrige.

— J'ai aussi den stora törst, parbleu, — sade han.

— Was, haben Sie Soda da? — frågade ännu en person, en framåtlutad, skrumpen man med ljust hel-skägg och stora blå brillor, hvilka han oakadt kamraternas afrådan hela dagen burit.

— Var så god, — sade studenten. — Kanske får jag lägga litet konjak i bland?

— Je tackar, — yttrade den liflige med pipskägget.

— Ich tackar auch, — instämde den krokige med blå brillorna.

De som tackat voro den franske ingenjören monsieur Clement Bravegarcon och den tyske naturforskaren doktor Friedrich Heinrich Macher, hvilka tillika med lord John Clarnation voro stadda på turistfärd genom Finland. För ögonblicket gästade främlingarne det stora godset Hopsas, naturskönt beläget vid kusten mellan

Helsingfors och Ekenäs. Hopsas ägdes gemensamt af kommerserådet Oskar Pimpéll och konsul Gustaf Vimpel. Firman Vimpel & Pimpéll tillhörde landets mest ansedda. Dess innehafvare voro tvänne äldre ogifta herrar. Kommerserådet Pimpélls bekantskap hafva vi redan i förbigående formerat och skola strax göra äfven konsul Vimpels. Denne var en ofantligt lång och mager person, som sist af sällskapet bröt sig ur skogen tillropande de andra att förhålla sig tysta.

Konsul Vimpels annars städse muntra anlete bar en alvarlig prägel.

— Mina herrar, — yttrade han hviskande. — Följen mig bort till kärret men — varen kallblodiga.

Gustaf Vimpel föreföll något upprörd och syntes nedstänkt af gytja och grönt slem. De öfrige sågo förundrade på honom, men vid hans förnyade anmodan följde de tigande efter honom.

Den gamle herrn gick oförtrutet längs en smal spång, väl en half timme. Slutligen stannade han vid en stor mossbelupen sten.

— Mina herrar, — yttrade han i en dämpad ton. — Samlen hela er själsstyrka, I skolen inom ett ögonblick blifva vittnen till ett begånget brott — ett mord kanske.

Konsuln gick omkring stenen följd af de andra. Ett skri af fasa och förtviflan kom öfver den unge studentens läppar. Han störtade blek, besinningslös till det på ljungen, vid kärrets rand utsträckt liket af en ung kvinna.

— Zendavesta, — yttrade han knapt hörbart och lutade sig öfver liket.

— Ni känner henne, herr Otto! — utbrast konsul Vimpel.

— Ack, ja! — svarade studenten sorgset. — Zen-

davesta, — fortfor han sakta vidrörande det nedsmutsade af dy betäкта hufvudet, med dess rika krusiga hår. — Du är ju ej död? Aldrig är du död! Det är jag, din lärare, din vän. Svvara, för Guds skull svvara, kära flicka.

Men studenten fick icke något svar. Han satte sig på marken och stirrade stelt på liket.

Vimpel vände sig till de andra och berättade, att han händelsevis stigit upp på stenen och därifrån till sin stora förskräckelse sett öfverkroppen af en kvinna som till bröstet sjunkit ned i kärret. Armarna voro utsträkt och händerna krampaktigt slutna om en på en tufva växande videbuske. Efter oerhörda ansträngningar och med fara att själf fastna i gungflyn, hade han äntligen lyckats få kroppen på fast mark. Den unga kvinnan föreföll att vara död.

— Jag ropade länge och väl efter hjälp, men förgäfvades, — tillade konsuln.

Lord John Clarnation hade härunder letat i sin jaktväska och framdrog nu ett litet paket, hvars spets han tände med en stryksticka.

Snart upplyste skenet af en bengalisk eld skumrasket och man urskilde studenten, som fortfarande satt nedhukad med den döda unga kvinnans hufvud i sitt sköte.

— Pas, god händelse — sade fransmannen.

— Schreckligt, — mumlade tysken.

— Yes, — förklarade lorden.

Kommerserådet Pimpéll stod försänkt i tankar stödjande sig mot sin bössa. Han vände sig till sin ungdomsvän:

— Där ser du Gustaf, lifvet är ett elände från början till slut.

— Oskar, — svarade konsuln. — Icke lifvet, men människans onda begär och passioner bringa sorgen

öfver oss. — Vimpel tillade: — Ser du, vår unge vän och jaktcicerone, herr Otto där borta. Han synes djupt gripen af den hemlighetsfulla händelsen. Igenkänna henne så skymt det än är! Måntro hon stått honom nära?

— Egendomligt förvisso, — anmärkte Pimpéll och kastade en forskande blick på den unge mannen, som fortfarande satt med det vackra kalla hufvudet i sina händer, stel af fasa blickande på dess till hälften öppna ögonlock.

Den bengaliska elden fräste ännu en gång samt slocknade sedan.

Dämpadt och monotont ljud strax därpå studentens röst.

— Konsul Vimpel hittar väl vägen hem. Det är bäst herrarne gå, samt sända hit några män med en häst. Jag blir nog här så länge och vaktar öfver liket.

— Skola vi lämna er ensam här i den mörka skogen, — invände kommerserådet.

— Har ingen fara. Man kan ej lämna liket till pris åt vargar och räfvar, jag är van att vistas ensam i ödemarken och har mina särskilda skäl att taga vård om den döda. Hon . . . Studentens stämman tyktes neka honom sin tjänst, men han ansträngde sig och fortfor: hon, den aflidna, var mig mycket kär . . .

De bägge gamla herrarne och deras resande gäster samtalade en stund sakta sinsemellan, hvarefter Vimpel yttrade.

— Huru ni önskar, magister Otto, här har ni emellertid min revolver i stället för bössan som jag skall bära hem åt er.

— Jag får tacka, — genmälde studenten, — revolvern kan värkligen vara bra att ha.

Jaktsällskapet vände sin koså hemåt, efter kompassens hänvisning.

Så snart ljudet af deras steg och knastret af kvi-
starne ej mera kunde uppfångas reste sig den kvarblifne
studenten, upplyfte den döda på sin högra axel, med
en kraft och en färdighet som buro vittne om en ovan-
lig styrka och vighet, samt begynte varsamt röra sig
genom skogen. Han uppnådde snart den till utgården
ledande vägen, ökade farten och bultade, ej lång tid
därefter, på ett af hemmanets fönster.

— Banjaluka — ropade han, då den gamla zige-
nerskan visade sig vid gårdsgrinden. — Öppna fort,
jag hämtar en död — gårdens egen dotter.

Biträdd af den gamla zigerskan och några lika
mörkhyade karlar, nedlade studenten sin börda på sän-
gen i hennes rum.

— Hvar är Djahgrenobad? — sporde han.

— Gode herre, — svarade kvinnan, gnidande hän-
derna af förtviflan och med tårar i ögonen. — Djah-
grenobad ligger medvetslös i sitt rum, sedan han druk-
kit ut flaskan som Brackböle herrn gifvit honom.

— Brackböle herrn, — utbrast studenten. — Herr
von Humster. Har han varit här?

Banjalukas ögon gnistrade likt kattens, som spin-
nande låg hopkrupen på spiseln.

— Herre, — sade hon till studenten, — Brackböle
herrn är en elak människa. Jag känner honom sedan goss-
åren. Det är säkert han som bringat vår arma unga
värdinna i olyckan. Om ni är en karl, så hämnas
henne.

Zigerskan närmade sin mun till den unge man-
nens öra. Han kände hennes heta andedräkt och hörde
orden:

— Ni vet, den döda älskade er af hela sin själ
och Brackböle herrn var svartsjuk.

Studenten tog sig med händerna om pannan.

Zigenerskan fortfor.

— Djahgrenobad, som vare fördömd för sin vinningslystnad, sålde i tiden sin syster Cecilia Selina till Brackböle herrns far och sedan sin egen dotter till honom själf. Sin stam har han svikit. Men han skall dö, och vi begifva oss bort till våra fränder, äfven ni herre hör till oss. — Zigenerskan slöt plötsligt sitt tal.

Studenten gick omkring och tyktes yra. Han såg hit och dit. Slutligen blickade han på liket och ropande — i morgon kommer jag hit med min fosterfar — rusade han ut.

Hopsas var vackert beläget på en udde i Finska viken. Åt båda sidorna sträkte sig skärgården så långt ögat nådde, — denna skärgård som gör den nordliga midnattsolens länder så tjusande. Mälarens såväl som Saimens vattenytor, Bottenhafvets såväl som Finska vikens kuster. Barr- och löfklädda holmar med glimrande granit stränder. Ångare och segelskutor, röd-, gul- och hvitmålade byggnader bland fruktträd, gårdar, åkertäppor och grönskande lindar. Ytterst ute fyrbåkar, strömmingsfiskare och lotsar. Af bränningen öfverspolade klipphällar och längst borta skummande böljor, på hvilka de stora skeppen gunga fram, medan fiskmåsar skria åt dem farväl och välkommen.

Rätt i söder från Hopsas bakom Rövvarholmen såg man ofta röken af ångfartyg som trampade den våta stråten mellan Helsingfors och Stockholm, den sköna spårlösa stig som „utför“ våra ädlaste, högsta tankar, och „inför“ vårt bästa ljus och gladaste hopp.

Hopsas stränder voro i hög grad pittoreska. Höga backar och mellan dem täcka dalar med åkrar och än-

gar. Sund och uddar, vasskanter och sandfläckar, glatta granithällar och skrofliga klippor omväxla beständigt.

Den ståtliga karaktärsbyggnaden tronade uppe på en med åldriga ekar, lindar, furor, björk och gran bevuxen höjd, med till park förvandlade sluttningar. Omkring kullens fot ringlade sig en å, som utgjorde afloppet för några skogssjöar och långsamt flöt ut i en hafsbukt. Rödmålade tak framstucko här och där. Ja, Hopsas var äntligen en egendom. Hopsas ägde barrskogar, björkskogar, samt äfven al- vide- och aspskogar. Hopsas egde stora åkrar i växelbruk och jättehöga komposthögar. Hopsas egde ett rymligt mejeri med separator, laktokrit och centrifuger, utom flere hundrade mjölkande kor. Hopsas hade äfven slättermaskiner, men också många ängar och mycken gröda. Ladugårdsbyggnader, stall och lador voro i yppersta skick. Af hö, mjölk och smör, säd och rotfrukter hade man ej allenast sitt eget behof, utan äfven mycket till afsalu, och såldt fick man, ty då det arbetades flitigt, ekonomiserades den flygande tiden och prisen kunde nedprutas utan motsvarande sänkning af arbetslönen. Tvärtom, Hopsas patroner, herrarne Vimpel och Pimpell betalade mera än andra, alt på inrådan af sin gamle inspektor herr Plöjson, som var en man noggrannare än ett urvärk och strängare än en gammal underofficer. Aldrig såg man honom begifva sig med trafvare till kyrkan, eller sitta dagen öfver hos länsman, pastorsadjunkten eller nämde man. Drack gubben en toddey, så var det på sina principalers, åt sjön vettande balkong och i deras sällskap.

Mejerimamsellen Tekla var visst redan gammal och led ofta af tandvärk, men hon försummade icke därför mjölkningen af korna och hennes pigor tänkte icke på att vid profmjölkningen gömma en butelj mellan kjolvecken,

hvilket de för öfrigt icke håller velat, ty såväl de, som drängarne, inhysingarne och backstugusittarne — torparne ej att tala om — älskade och vördade lika högt sina gamla husbönder.

Ja, herrarne Vimpel och Pimpéll hade försatt Hopsas i ett tillstånd, hvilket om det rådde öfveralt snart skulle förvandla Finland till en stormakt. Äfven sina många affärer, af hvilka bokhandeln och tryckeriet voro föremål för det största intresset, sköttes på ett sätt, det mången minister ej kan likna vid sitt att sköta departement, så bra gick alt framåt, växte och blomstrade.

Vimpel & Pimpéll var en märkvärdig firma, men kanske herrarne själfva voro ännu märkvärdigare.

Vi hafva redan nämt några ord om dessa herrar men kunna tillägga ytterligare något.

Medan kommerserådet Oskar Pimpéll, kanske i följd af sina anlag för fetma, var af ett lugnt, nästan flegmatiskt temperament, så beherskades konsul Gustaf Vimpels långa magra lekamen af en motsatt naturel; han var liflig och pratsam. Pimpéll såg lifvet något mörkt, grubblade oafbrutet öfver idén för detsammans fortvaro, och fruktade i synnerhet fruntimmer, hvilka i allmänhet lättare än karlar förstå att finna sig i motgångar eller uppskatta glädjen.

Det kan hända att kommerserådet hyste en viss bitterhet mot det täcka könet i anledning af den otur han haft i sin ungdom. Han hade nämligen varit mycket fästad vid den vackra zigenerskan Cecilia Selina, men hon försvann plötsligt som det påstods i sällskap med en uniformerad och galonerad herre.

Vimpel åter var den putslustigaste gamle herre man kunde råka på. Oafsedt all sin godhjärtenhet var konsuln städse lifvad för skälmstycken, dem han spelade bekanta och obekanta och hvilka emellanåt tvungo

till och med hans alvarsamme kompanjon till ett bredt löje.

Själ i tiden damernas gunstling dyrkade han dag som var „det skönas värld“, representeradt af hufvudstadens unga damer och fruar vintertid, och Hopsas jäntor eller socknens fröknar och flickor utan åtskilnad — sommartid.

Ofta förebrådde Pimpéll sin kompanjon hans, som han yttrade: „lättsinne ännu på gamla dagar“, Vimpel svarade muntert — kalla det gladlynthet, gamle vän, gladlynthet. — Han tillade sedan — utan min humor hade ditt svårmod antagit omöjliga proportioner.

Pimpéll skakade på hufvudet och Vimpel skrattade godt efter hvarje dispyt.

Språkstriden hade naturligtvis inträngt äfven i firman Vimpel & Pimpéll. En del af de underhafvande i firmans olika affärer voro svekomaner, en annan del fennomaner.

Pimpéll med sitt slutna inåtgående lynne var fennoman. Vimpel däremot upphäufde sig till en väldig kämp på den svensksinnade sidan.

Rundtomkring det stora karaktärshuset löpte en veranda smyckad med tropiska växter.

På verandan vid husets södra vinkel sutto nästan hvarje kväll de bägge gamle kompanjonerna, njutande af utsikten öfver hafvets fjärdar. Det var en sevärd syn att iakttaga de bägge herrarne, smuttande på sin toddy i det de gjorde väluttänkta schackdrag. Insatsen gälde vanligtvis, hvilken utgång en sak eller annan skulle hafva. Än var det en af Vimpel inledd affär än en af Pimpéll. Ibland afgjordes en uppkommen meningsolikhet medels „torn och löpare“ någon gång gjorde „matt“ slag i saken efter ett svårare tankeutbyte i språkfrågan. Den segrande parten fick dock regelmässigt lof att mottaga den öfvervunnas protest.

— Ett språk kan ej uttrycka högt bildade sjäalars stämning eller djärfva, fantasirika idéers framställning efter ett så knapphändigt utarbetande under den kortaste tidrymd som vårt finska språk — yttrade Vimpel.

— Det är oundgängligt, att den bildade klassen närmare sammangår med folkmassan, så att denna höjes, så i andligt som materielt afseende, — svarade Pimpell.

— Så låt dem lära sig finska, men icke därför alldeles förfinskas, ty det kan hafva sina vådliga följder, man kan bli ensam i öken, med stort prat kommer man ej långt, dessutom är väl sjättedelen af nationen svenskatalande och hela den bildade, den verkligt bildade klassen . . .

— Förlåt — afbröt Pimpell — en åttonde del . . .

— Ursäkta — invände Vimpel och fortfor — tillåt mig att icke behöfva använda orätt nämnare, men håller „du“ envist fast vid „din nämnare“, så anhåller jag eftertryckligt åtminstone få öka siffertalet i bråkets täljare . . .

— Bästa Gustaf Vimpel.

— Gode Oskar Pimpell.

— Om vi skulle afgöra saken genom ett parti schack.

— Bra, det går an.

— Akta drottningen.

— Schack.

— Bort med tornet.

— I väg med löparen.

— Schack!

— Schack!

— Schack!

— Schack!

— Det blir blott „halft spel“.

— Ser värkligen så ut.

— Förargligt.

— Vi ställa upp ännu en gång.

— Tiden medger det icke. Jag måste ned till inspektorn för att höra efter om slupen, som bortförde de resande främlingarne lyckligt uppnått lordens lustjakt. Tänk under tiden ut en kompromiss, men en ärlig kompromiss utan men för någondera parten. — Vimpel reste sig.

— Vi skola försöka nå en öfverenstämmelse i bestämmandet af proportionen, men jag hoppas du i alla fall, min gode Gustaf, godkänner faktumet af att den vida öfvervägande delen af folket har finskan till modersmål.

Pimpell strök med handen schackpjeserna från bordskifvan ned i lådan.

— Stopp, — utropade Vimpel och vände sig om, sedan han redan stigit utför flere trappsteg: — I våra förhållanden är det en dårskap att strikte hålla sig till majoritetsprincipen, man kunde äfven då säga att i „Ryska riket“ är den öfvervägande delen ryska talande — och hvad vill du därmed! — En gång för alla, gamla bror, svenskt språk och skandinavisk kultur är för vårt land ett kostsamt, småningom uppfördt bälvråk, som det vore ett rent vansinne att onödigtvis nedrifva i det goda skick, hvori det alt ännu befinner sig. Vi äro långsamma i tagen här uppe i Norden och det räcker alt länge innan vi få finskan inpluggad, vare sig i intelligentas hjärnor eller hedersamma bondskallar. Någon har sagt att det elfte och yppersta budet lyder: Du skall icke fjäska, och det är just det som fennomanaerna gjort.

Vimpel steg vidare utför trappan.

— Tycker du jag är en fjäsk, — utbrast Pimpell

något förtrytsamt. — Det är väl hållre just du själf, som . . .

— Förlåt — återtog Vimpel vändande något på hufvudet. — Desto värre, när man är trög af naturen och vill fjäska till vägs, brukar man oftast snafva, ramla . . .

— Vänta — afbröt Pimpéll. — Vänta, gå ej din väg. Du måste höra mina invänd . . .

De gamle herrarne skulle kanske råkat i formligt gräl denna augustikväll om de icke plötsligt sett sin gamle inspektor, herr Enok Plöjson skyndsamt komma gående utmed den allé af hagtornsbuskar, hvilken förde ned till Brackbölevägen.

— Hvad är det? — ropade Vimpel från trappan.

— Har något händt? — frågade äfven Pimpéll från ett af verandans öppna fönster.

Herrarnes förvåning öfver att se sin gamle inspektor nästan flyga framåt, med fladdrande rockskört och uppblossadt ansikte, samt höra hans enpåks hastiga hårda slag mot marken, var desto naturligare som den gamle mannen i vanligt fall rörde sig med en viss högtidlig stelhet, höjande sin enpåk långsamt i luften och sänkande den ljudlöst i riktning af jordens tyngdpunkt.

— Främlingarne kommo väl lyckligt ombord? — utbrast Vimpel hastigt. — Jakten ångade ju bort för åtskilliga timmar sedan, — tillade Pimpéll.

— Go'a, herrarne, go'a herrarne — yttrade inspektor Plöjson, en reslig, kraftig gubbe med snöhvit hjässa, medan han med sin stora röda näsduk aftorkade den ur porerna lackande svetten. — Min fosterson Otto, studenten, magistern, som herrarne tykt så mycket om, som herrarne alltid sagt vara en sådan präktig och god gosse, han, som var den gamle ensamme gubbens enda glädje här i lifvet; Otto som den vackra Cecilia Selina

en mörk höstkväll lämnade i mina händer med orden: „Enok, tag mitt barn och förlåt min skuld“. Herrarne skola veta, jag kan lika gärna berätta altsammans nu, Cecilia Selina, Djahgrenobads syster och jag vi voro nästan förlofvade med hvarandra, då hon narrades i olyckan af dåliga herrar, men gossen är hennes och jag lofvade henne att antaga mig honom. Herrarna hafva själfva sagt, att jag kan vara stolt öfver honom, och att hans kamrater i hufvudstaden värdera honom, och huru är det nu. Jag skulle aldrig trott det, om jag ej själf sett honom åka bort med befallningsmannen. Han hade endast tillfälle att vinka åt mig med sin hvita mössa. Brackböle patron herr Severin von Humster har ljugit, förlåt goa' herrarna en gubbes bitterhet, men jag tror aldrig på det, att Otto skulle vållat Djahgrenobads, zigenarens dotters död och dessutom vara något-slags farlig konspiratör. Det är ju fasligt, aldrig har man hört maken, och just Otto sedan, förr tror jag det om . . .

— Lugna er, kära Plöjson — yttrade Vimpel, vänligt klappande den gamle inspektorn på axeln.

— Galenskaper, missförstånd. Han var ju med oss på jakten — numlade Pimpéll bestört vid åsynen af trotjenarens förtviflade sorg och nyheten af att Otto skulle vara Cecilia Selinas son.

— Muntra upp er, vi skola laga alt klart igen gamle gosse — återtog Vimpel.

— Besynnerligt handladt af unge von Humster — tänkte Pimpéll.

— Ja, hvad hjälper det att lipa! — vidtog den gamle inspektorn, — men om herrarne vilja stå mig bi, vore jag, ringa gamle man, djupast och ödmjukast tacksam. Troget har jag sökt fylla min plikt . . .

— Seså, alt skall blifva bra igen, — sade Vimpel, samt tillade blickande upp till sin kompanjon:

— Hvad säger du, Oskar, om vi genast låte spänna för och begifva oss af till Brackböle?

— Jovisst, genmälde Pimpéll.

Snart åkte de gamla herrarna i sin eleganta vagn utmed den dammande vägen. Nära Brackböle gård mötte dem ett ridande bud, en pojke.

Han stannade sin häst, aftog mössan och sade ödmjukt.

— Patron skickade mig just till herrarna. Patron har fått främmande från Helsingfors, och skulle bedt herrarne vara välkomna i kväll till sig. Han bad säga att det alt var gamla bekanta som kommit.

— Du kan vända om, vi äro just på väg till Brackböle, — svarade Pimpéll.

— Något säreget med alla dessa dagars händelser — sade Vimpel till sin vän. Hvem kan det väl vara?

Efter en stund körde deras ekipage upp till Brackböles portar. De gamle herrarne stego ut.

Severin von Humster mötte dem på trappan.

— Hvilken treflig slump. — Jag sände just efter herrarne. Baron Hämsko med sin friherrinna och fröken dotter, en skönhet.

Severin kastade en slängkyss i luften och yttrade småleende vändande sig till Vimpel. — Konsuln skall blifva förtjust att se henne. Men herrarne se så buttra ut?

Vimpel och Pimpéll hade aftagit sig sina ytterrockar och blickade alvarsamt på sin värd.

— Hofrådet Kolumnius med sin unga fru och mina vänner, hofrättsauskultanten Sipplake med syster och literatören Psyz äro äfven hitkomna. Jag har sändt bud efter sockenherrskapen och tänker vi skola tillbringa aftonen så trefligt som möjligt.

Sipplakes syster sjunger — inte som en ängel —

men herrarne förstå — som en demon — efter tidsandans fordringar. — Ha ha ha.

Men hvarför se herrarne så mulna ut? Ar det några obehag? Har någon slarfvig kontorist, eller kanske inspektorn på Hopsas väkt herrarnes förargelse?

Ett ironiskt leende afspeglade sig i Severins anlete.

— Vi reste hit för att fråga efter hans fosterson, „magister Otto“, — sade Pimpéll i en något kärft ton.

Severin sökte fåfängt hindra en mörk rodnad att uppstiga ända till pannan.

— Bah — svarade han, den unge mannnn lär gjort sig misstänkt för åtskilliga dumma streck.

— Han är säkert oskyldigt förtalad — sade Vimpel skarpt blickande på Severin. Han kan omöjligt haft någon del i dotterns — till er arrendator — död.

Vi ha haft resande främlingar som gästade oss några dagar och Otto har oafbrutet vistats i deras sällskap.

Severin höjde på axlarna.

— Ledsamt, mycket ledsamt, men den unge mannen har genom sin obetänksamhet själf vållat sig obehag. Han har så ofta besökt utgården och därvid mycket kurtiserat arendatorns vackra dotter. — Enligt hör-sägen hade hon häromdagen undanbedt sig vidare besök, hvarför herrarne borde begripa. Vi skola emellertid hoppas, att han kan frigöra sig från misstankarna. Som student blir han nog skonsamt behandlad.

Vimpel blickade på Pimpéll och Pimpéll tillbaka på Vimpel.

— Men hvad är det för en historie om hans delaktighet i någotslags konspiration. Plöjson påstod att herr von Humster sagt åt länsmanen något härom?

— Det var kanske illa gjordt af mig, men herrarne begripa i första upphetsningen — jag antog honom vara orsaken till den vackra flickans sorgliga och i så hem-

lighetsfullt dunkel insvepta frånfälle, så att jag möjligtvis lät undfalla mig några lösa ord, huru sanna de nu än må varit, bör man dock ej kasta sten på bördan.

Herrarne känna min öppna, men kanske nog häftiga karaktär.

— Hvad sade ni då? — frågade Pimpéll.

— Hå — ett par ord om det gängse ryktet att den unge mannen anses tillhöra en hemlig förening för utbredande af sundare åsikter bland de finska bönderna och bekämpande af det sig altmera utbredande hatet mot den bildade klassen. Man säger till och med att herr Otto skulle tillhöra ännu en annan okänd förening, benämnd „Ifrare mot lätja, håglöshet och förtal“. Ha ej herrarne någonsin hört talas om dessa på senare tider uppkomna hemliga föreningar?

— Nej — sade Pimpéll. Jag tror ej på deras tillvaro.

— Och äfven, om de af er nämnda föreningarna existerade. Hvad ondt ligger i detta. Deras ändamål tycks ej vara det samma som de irländska månskensmännens eller nihilisternas, yttrade Vimpel i förargad ton.

— Men de äro hemliga — invände Severin.

— Hemliga, hemliga — som däri skulle ligga något farligt. Medlemmarne önska väl få i fred och ro diskutera sina spörsmål. Ett hemligt sällskap innebär väl icke något lagvidrigt i sig själf betraktadt, i synnerhet då det har som mål, att göra ingen illa, men alla godt.

Severin blef otålig.

Herrarne synes intressera sig för diverse ting. — Severin sökte här antaga en humoristisk min, för min enskilda del intresserar jag mig endast för att få herrarne in till de öfriga gästerna.

Severin öppnade i det samma dubbeldörrarne till salongen och ropade högt:

— Mitt herrskap — här hafva vi våra försvunne eremiter från hufvudstaden. Hjälpen mig att fånga dem, innan de draga sin kos igen, hvartill de tyckas hafva god lust.

Man hörde utrop, skratt och glam. I nästa ögonblick voro de bägge gamla herrarne, omgifna af sina hitkomna Helsingfors bekanta, och med halft våld tvungna att stiga in öfver tröskeln.

— Nu mitt herrskap — yttrade Severin, — göra vi väl bäst i att taga för oss af hvad huset förmår.

Han bjöd med en sirlig gest armen åt den vackra fröken Elisabet Hämsko och vinkade åt de öfriga att följa efter dem till matsalen.

Pimpéll såg på Vimpel i det de trädde in i matsalen. Denne blickade bort mot Severin och hans vackra dam, samt hviskade sin vän i örat.

— Du menar, ett ledigt sätt renderar här i världen mer än kunskaper, flit och dygd.

Pimpéll nickade jakande. Aftonen förflöt rätt angenämt.

Vimpel och Pimpéll spelade whist med prosten och baron Hämsko, den förre en fet, skallig person med ett jovialiskt ansiktsuttryck, medan den senare föreföll vara en högdragen och kall natur, med anlag för häftiga skof. Baron Hämsko var annars en som tjänsteman och rik godsägare mycket ansedd person, hvars inflytande stigit år för år, tack vare hans statsmannaförmåga d. v. s. konsten att följa med sin tid. Han talade perfekt såväl svenska och finska, som litet ryska och franska, och ansågs därför duglig till allting, hvilket icke är fallet med alla människor här på jorden. Till sitt yttre skick var han en fin, gammal världsman, mera lång än kort, och det glesa håret struket öfver tinnigarna. För öfrigt omsorgsfullt rakad, chevaleresk mot

damer, förekommande mot gelikar, och förtrolig mot underlydande, egna eller kronans.

Friherrinnan Dorotea Hämsko hade förut sett ganska bra ut. Var något nervös, kanske mycket. Spelade gärna kort, och satt ännu hållre i någon teaterloge behängd med smycken. Unga baron Sebastian Hämsko var en odåga, men icke närvarande för ögonblicket.

Herr Severin von Humster, hofrättsauskultant Sipp-lake och literatören Psyz voro de intimaste umgängesbröder, och hade föresatt sig att kämpa för samhällets förfining, hvarmed de unga herrarne dock närmast menade, import af goda viner och cigarrer, nöjets och sitt eget välbefinnandes oafbrutna stigande, i enlighet med en fint graderad, hastigt fortlöpande skala, som stod i en falsk proportion till såväl deras tid, arbete som resurser.

De voro folk af hög växt med vaggande gång, med smala långa ben och obetydlig korpulens. De voro folk, som Vimpel hade uttryckt sig: med ett ledigt sätt. Icke olämpliga att användas som hofmän, trodde de tämligen mycket om sin lärdom, tämligen litet om sitt mod. Anfrätta af ett sybaritiskt lif svärmade de för ordet „sport“, om de därför voro mäktiga af Cincinnati värk vare sig vid plogen eller i rådet, eller om de kunde uthärda ett guerillakrig må lämnas därhän.

Att de åter fångade lyckan, hvar hon stod att gripas, må man taga för gifvet.

Rent ut sagdt de voro lycksökare, politiska lycksökare, ty de höllo utkik blott på det öfre molnlagrets rörelser; ty de visade stor fromhet under begåendet af de ogudaktigaste handlingar; de sökte penningar; de sökte äran, utan att se till om hon var falsk; de sökte njutningar af alla slag, med få ord sagdt, de sökte lyc-

kan hvar hon än stod att finna, och på hvilket sätt som hälst.

Aftonen hos Severin von Humster förflöt helt angenämt, så angenämt att den vackra Elisabet Hämskos stora, blå ögon värkligen skimrade af tillfredsställelse under dess lopp, och nästan svälde af tårar då hon midnattstid hårdt tryckte Severins hand och bad honom och hans vänner välkomna till deras villa nära Hangö.

— Mamma — yttrade den täcka flickan, har fått i sitt hufvud att icke återvända till Helsingfors och Brunnsparcken, utan vill till Hangö på en tid, och hvad mamma fått i sitt hufvud, det tar ingen ur det, åtminstone inte pappa.

Severin tryckte hennes hand ännu hårdare tillbaka och sade:

— Herrskapet blir i alla fall några dagar kvar hos mig. Sipplakes syster Kunigunda har lofvat mig det samma, likaså hofrådinnan Laura Kolumnius.

— Få se, det beror af mamma — svarade Elisabet.

Severin von Humster gick bort till sina vänner och talade litet med dem. Så länge samkvämet räckte såg man sedan hofrättsauskultanten Sipplake och literatören Psyz troget vistas i gamla friherrinnans grannskap. Målet vans, man skulle stanna kvar några dagar, allesammans.

— Så roligt, så roligt, — sade de unga fruntimren, klappande sina händer. En plan uppgjordes, ett program uppsattes.

Hofrådet och baronen Hämsko skulle jaga. Literatören Psyz rida med fröken Sipplake på Severins passgångarpar. Hofrättsauskultanten fara ut på fiske med hofrådinnan Kolumnius. Gamla friherrinnan skulle på stort kaffekalas till prostinnan. Severin von Humster och den vackra Elisabet Hämsko tänkte åter åka omkring på egorna i en splitterny kabriolett.

En dag skulle man göra det, en annan det.
 Ändtligen skulle alla en dag samlas på Hopsas hos herrarna Vimpel och Pimpéll.

— Herrskapet får dock ursäkta om jag ensam tar emot, — sade Pimpéll vid afskedet, min kompanjon måste resa om några dagar till hufvudstaden i affärer.

Midnattstimmens slag hade förklingat och det rassel, skrammel och sorl, det lif och den rörelse en stor stad bjuder ögon och öron hade förstummats. Halfmånen spred ett svagt skimmer öfver Helsingfors. I fjärran framskyntade höjderna kring Alphyddan. Närmare, skådade Nikolaikyrkan vemodfullt ned på universitetet och senatspalatset. Hemlighetsfullt lyste observatoriet, spanande uppåt, mot det stjärnbeströdda „dunkelblå“. Hotande lurade Sveaborg och varnande blänkte Gråhara fyr.

Luften var mild och blåsten svag. Från Brunns-
 huset vibrerade tonvågorna från orkesterns instrument ända bort till Hafsgatan, genom parkens lummiga träkronor hän, långt utöfver de långsamt vandrande små böljorna, på hvilkas kammar månen tecknade en bruten darrande silfverlinje.

En poliskonstapel stod lyssnande vid den fastlästa porten till en liten gård, bebyggd med några gamla trähus, som omgäfvade en liten trädgård, hvarifrån ett sorl af röster trängde ut på gatan.

— Det tycks vara herrar, som sitta och pokulera, — mumlade ordningens väktare och fortsatte sin gång utmed trottoaren. — Gud vete, huru våra herrar kunna hårda ut med detta evinnerliga drickande, — tillade polisen gäspande.

Den hedervärde mannen misstog sig denna gång.

Stående eller sittande på bänkar och stolar befunno sig ett tjog personer i den lilla trädgården, nästan fullkomligt i skygd af täta syrenhäckar och beskuggade af några stora lönnar.

Dessa män hade alla siden- eller sammetsmasker för sina ansikten och syntes inbegripna i ett lifligt sampråk.

— Hvad besluta de trofasta vännerna, — sade en kraftig undersätsig man, med en blå och hvit rosett fäst i ett knapphål. Han steg fram till midten af den lilla sandplanen, omkring hvilken skaran var grupperad. Antingen — eller?

Sorlet tilltog. En kort stund förflöt. Den undersätsige med blåhvita rosetten äskade ljud och påbjöd tystnad.

— Det kan vara nog för denna gång, mina herrar, — utropade han. Det är bättre att vi köra på endast sakta, då komma vi säkrare till målet. Då vår ordförande är frånvarande anser jag det bäst att bordlägga ärendet samt uppskjuta spörsmålet till en annan gång. Hafva vännerna med finskan till modersmål förstätt mig?

— Ja. Ja — ropade flere röster.

— Bra — altså saken i fråga lämnas åsido till nästa möte och vi begifva oss hem. Ja eller nej?

— Ja, ja, — ljöd det i korus.

Församlingen reste sig. Man råkade hvarandra händerna och skildes åt. En om en försvunno männen åt olika håll.

Mannen med rosetten samtalade en stund med det enda fruntimmer, som bevistat sammanträdet.

— Tror magistern på våra idealers realiserande? frågade damen af mannen med rosetten.

— Fröken, tro kan man på högst litet här i världen, men hoppas väl. — Jag hoppas på mycket för min

del — sade den tillfrågade, aftog sin rosett och öfverräkte den till fruntimret.

— Jag ber er taga detta lilla minne af er första sammanvaro i de trofasta vännernas krets.

Den unga kvinnans kinder färgades. Hon tog hastigt rosetten af mannen och sade:

— Jag hoppas vi råkas snart igen, magister Plöjson!

— Det ligger i Guds hand — fröken Elisabet, men jag tackar er i alla fall för bevisad vänskap, för det intresse ni hyser och den ära vår krets vederfarits att se er här personligen.

— Glöm ej bort oss nära Hangö — sade fruntimret.

De gingo ut genom den lilla porten åt Hafsgatan samt följdes tillsammans åt ända till katolska kyrkan, där de åtskildes. Damen begaf sig skyndsamt längs Brunnsparksvägen till staden, medan magister Otto långsamt gick ned utför allén till Brunnshuset.

Knapt hade han gått några steg utför allén förrän en lång, mager herre, som åkande i en hyrkusk mötte honom, ropade „ohoj“!

Den undersätsige skyndade fram till åkdonet.

— God afton, herr konsuln, — jag har något försummat mig, men man diskuterade i dag, hetare än vanligt och jag lyckades ej afbryta sammanträdet förut.

— Hvad gälde det då? — frågade konsul Vimpel i det han inbjöd den andre att sätta sig bredvid honom medan hyrkusken fick befallning köra dem till staden.

— Småsaker, min bäste konsul, — svarade studenten, men vår mänsklighet tycks taga dem mera till sinnes än de värsta olyckor. Man kom icke öfverens om ordningsföljden i masståget till förmån för upphäfvandet af den preventiva censuren. En del röstade för att kvinnor skulle bilda spetsen af tåget, andra röstade för att fruntimren skulle komma sist. — Det bästa till sist — yttrade en talare.

Konsuln skrattade godt och äfven Otto Plöjson smålog.

— Nå, ja, därmed må gå huru som hälst, — vidtog Vimpel, men herr Otto måste bereda sig på att om en vecka resa öfver till England och därifrån kanske ännu längre bort, alt efter omständigheterna. . . .

— Herr konsul — sade Otto Plöjson. — Såväl min gamla fosterfar som jag äro herrarne så mycket tackskyldige att det ensamt vore nog för att gifva mig kraft att gå genom eld och vatten. Som medlem af „de trofasta vännerna“ är jag skyldig lyda ordföranden utan gensaga, hvilket vi alla med glädje göra; men icke förty. . . .

— Men — gentog Vimpel.

— Men — fortfor Otto Plöjson, — de underrättelser jag efter mitt frigifvande ur fängelset, af brist på bevis, som det hette, ehuru det nog var herrarnes mellankomst som räddade mig, de rykten som jag uppsnappat angående den unga zigenerskans oförmodade frånfälle, mana mig att nogare efterforska vissa omständigheter. . . .

— Magister — afbröt plötsligt konsuln, — öfverlämna den saken åt Pimpell och mig. Den stackars vackra tösen får man ej till lif igen, och er gör det godt att få resa ut, det blir en förströelse efter denna sorgliga händelse, som ni synes hafva lagt så djupt till sinnes.

Otto Plöjson satt stum med nedfälda blickar och äfven Vimpel försjök i tankar.

Vid paraduppgången till ett af de stora husen på „Gloet“ stannade hyrkusken sin droska.

— Kom upp till mig, unge vän — yttrade konsuln till studenten. Vi skola vid ett glas madeira egna en stund åt de löpande affärerna. Det är sent och ni har långt till er bostad, hvarför ni hållre kan sofva öfver natten hos mig. Jag har värkligen ett och hvarje af vikt att meddela eder.

Den gamle herrn sprang snabt uppför trapporna och Otto Plöjson följde honom mekaniskt.

Glädjen stod högt i tak samma natt i ett stort, ensamt beläget, med torn försedt trähus invid Tölöchaussén. Stora lummiga träd skymde utsikten och dämpade sorlet, som trängde genom de med luckor försedda fönstren.

I ett af de större rummen sutto kring det dukade bordet ett tiotal eller flere fint klädda herremän och anspråkslöst klädda unga flickor. Där var ett skratt och ett glam, ett prat och ett skålande utan ända eller uppehåll.

I ett annat rum satt ett långt, äldre fruntimmer med grått krusigt hår, något uppsvällda bleka kinder och insjunkna svarta, likt kol glimmande ögon, hvilka på hvardera sidan om den höknäbbslika näsan blickade ned på den kortlek hon som bäst delade ut till den kring mahognybordet sittande flocken af äldre och yngre män. Där sutto redan ålderstigna fetlagda herrar, med klackring på fingret och tunga berlocker fästade vid den tjocka urkedjan af guld. Där sågos unga spensliga män med pincenezen öfver näsbenet, fin kråsnål i skjortbrösten och glansstrukna manschetter, utdragna nästan till fingerspetsarna.

Ett par dekis-individer med trådsliten dräkt och de slokiga hattarne på hufvudet saknades icke häller.

Severin von Humster satt närmast det gamla fruntimret och fylde emellanåt de utdruckna glasen från en under bordet placerad kanna med madeira-vin.

— Corpo di Backo och alla helgon — skrek han med af vin och spel blossande kinder samt skinande ögon. Insatsen, mina herrar, blir femhundra mark. En avant!

Severin lade den stora sedeln midt på bordet.

— Antingen vinna herrarne min sedel, — utropade han, — eller får jag dubbla beloppet tillbaka.

— Det är den sista insatsen för i natt, — yttrade det gamla fruntimret gäspande. Kortlapparna flögo till höger och vänster och inom fem minuter inkasserade Severin tusen mark.

Sällskapet skingrade sig i rummen.

— Ert värdshus, fru Selina, är det trefligaste i hela staden, — sade Severin till värdinnan, som med honom kvarstannat i spelrummet.

— Kalla det pensionat, min vän, — svarade det gamla fruntimret medan hennes skarpa ögonkast halkade öfver den bullrande, drickande och ätande församlingen i salen. — Ett kosthåll för herrar och damer. Hel inackordering per månad. — Fru Selina sände Severin ett flyktigt ögonkast, en blandning af förakt och nyfikenhet.

— Ni har åldrats, herr von Humster, sedan jag såg er senast.

— Sorger, — svarade Severin, plötsligt allvarsam, — „grämelse“, harm och motgångar.

— Hvad nu? — återtog fru Selina. — Så vidt jag vet, har ni intet skäl till grubbel. Ni är ensam och har ärft en stor egendom, edra examina äro undangjorda; då ni står väl med de maktegande för er kännedom af ryskan vinkar åt er den så kallade karriären —; kvinnorna anse er vara ett mönster, åtminstone omotståndlig, hvilket i deras ögon går ut på ett; och i natt har ni vunnit ett par tusen mark. Apropos! Ser ni den där lilla mamsellen som sitter ensam i ett hörn, jag rekommenderar henne åt er. Det är en godhjärtad, anspråkslös flicka, dotter till en i unga år afliden präst. Hon lifnär sig med sömnad af barnkappor — men förtjänade

ett lättare öde. Ganska vacker, välväxt och af ett jämt och gladt lynne borde hvilken karl som hälst trifvas i hennes närhet någon tid framåt. Det är en fattig flicka som borde vara rik, — tillade fru Selina med en knipslug blinkning till Severin von Humster.

Men Severin satt orörlig i sina tankar. Den gamla kvinnan begynte betrakta honom uppmärksamt med en stegrad nyfikenhet.

— Hör på, min unga vän, — sade hon efter en paus, — ni kommer rakt från landet, hvarför slappheten efter en räcka af rummel, under en följd af glada dagar, icke kan vara orsaken till denna nedslagenhet. Jag påminner mig aldrig förut ha sett er så vemodig. Hvad har händt? Ni är förälskad och ert ideal har varit er otrogen — något sådant?

Severins blod rusade till tinningarna och han själf på den gamla värdshusvärdinnan.

— Säg ej om det där, — sade han med ihålig röst och rynkade ögonbryn.

Följande ögonblick återfick Severin likväl sin själfbeherskning och sade fattande ett fylldt glas:

— Skål, fru Cecilia Selina, och tack för alla glada stunder ni beredt mig och mina vänner.

Ifrån salen ljöd larmet alt högre. En herre och ett fruntimmer sjöngo en duett ackompanjerade af den blyga prästdottern-kappsömmerskan.

Mansrösten:

Fria som fålar
I kapp ska' vi ila
För sköna oss smila
Och sticka med nålar
Dygdiga mönster.

Fruntimret:

Fria som fåglar
I kapp ska' vi flyga

Tillsammans oss smyga
 Med kyssar, ej tårar
 I öppnade fönster.

Bägge:

Håna förrykta
 Hvilkas lykta
 Uppå oss blänger
 Efter oss hänger.

— Bravo, bravo, — utropade Severin fattad af ny lefnadslust. — Den lilla oskulden ackompanjerar icke illa.

— Severin, Severin, — ropade flere röster. — Skål för dina många glada visor.

— Tack skall ni ha, vänner. — Severin gjorde ironiska bugningar åt olika håll. — Och äfven I, sköna väninnor, — bifogade han. — Kan herrskapet tänka sig att det i vårt nyktra samhälle skall existera en hop enfaldiga fantaster, som kalla sig „de trofasta vännerna“ och bilda en krets som vår, med den skilnad likväl att vi lämna alla barnsliga griller åsido, göra undan vårt arbete och sedan samlas till en väl förtjänt förströelse, medan dessa inbilske utopister vid sina sammankomster bannlyst all glädje, alt vin och alt kvinkön — äfven de värsta blåstrumpor — så när som på en enda ung, äfven för mig obekant — ty de uppträda alltid med masker för ansiktet — ung dam, vacker som en dag — vill jag hoppas — men tråkig och dyster som natten, utan fröjd och ljussken.

-- Huru har du reda på alt det där, — yttrade literatören Psyz, som något dåsig låg utsträkt på en soffa, men likväl som tidningsman något upplifvades af von Humsters nyheter.

Severin knep lustigt ihop sina läppar och återtog:

— Jag är själf medlem af denna förening.

— Nej, men, ha, ha, ha, — sade gapskrattande

hofrättsauskultanten Sipplake. — Är det möjligt? Hvilken sanning: „Kaka söker maka“.

— Jag har blifvit beordrad att gå in i den, så att höga vederbörande äro i tillfälle att hålla litet reda på ungdomarnes tillgöranden. Förbannadt svårt att få inträde.

— Men att de icke köra ut dig, — utbrast unga baron Hämsko. Det var en ung dandy af ett behagligt utseende och med godt hufvud, men med anlag för oförskämdhet och snobberi.

I Severins ögon framskymtade någonting lömskt, någonting hämdgirigt.

— Prata inte dumheter, Hämsko, — sade han. — Intagningen sker på ett inveckladt och vidlyftigt sätt — man examineras, undergår en riktig tortyr. Men har man engång lyckligt genomgått procedyren, så uppträder man „inkognito“ på mötena — maskerad — oigenkänlig. Det är för att känneteckna det „sak bör gå framför person“. För resten föreligger väl ej någon nödvändighet att bikta sig inför dem — jag är icke någon katolik, jag.

— Spion i stället, — hördes en röst. Det var åter unga Hämsko. Den unge mannen var nämligen ärelysten och fåfång i alt och öfveralt, samt hade länge förargat sig öfver Severins ledareskap i hufvudstadens glada lag.

Severin låtsade sig ej hafva hört uttrycket. Han gned endast tänderna hörbart mot hvarandra, då han gick till den unga flicka, som ackompanjerat sången och som ännu satt vid pianot anslående olika ackorder.

— Har äran presentera mig, — yttrade Severin med några sirliga gester.

— Jag är här blott tillfälligtvis, — svarade den unga flickan blygt. — Fru Selina lofvade mig beställningar af de herrskap som besöka henne. Det är knapt

om arbete nuförtiden och jag beslöt mig efter mycken tvekan att komma hit med en af mina väninnor, det där stora fruntimret därborta. Emellertid ser jag att jag tagit fel den här gången och ångrar mig djupt.

Severin småskrattade.

— Säg icke det, min lilla fröken, jag skall genast förskaffa er arbete för hela månader framåt. Hvad heter ni?

Den unga flickan reste sig förlägen.

— Det är mycket hyggligt af er såvida i ert förslag ligger något alvar. För undvikande af alla missförstånd ber jag få tillägga att min specialitet är barnkläder.

Severin skrattade ånyo.

— Större delen af mina vänner hafva barn — och en mängd — öfverlämna saken blott åt mig. Se här min adress. Men jag anhåller om att få veta ert namn.

Det unga fruntimret syntes villrådlig.

— Jag vet inte, min herre, — om — här — fruktar, — stammade hon.

— Säg blott ifrån. Ni är väl ej rädd för ert ärliga namn och jag har ju nämt mitt för er. Ni får, om ni önskar, strax resa hem i mitt ekipage, som väntar utanföre på chaussén. Jag begär ju icke att få reda på er bostad, endast namnet.

— Nåväl, — men jag förlitar mig på er heder — jag heter Leonora Pimpéll.

Severins hufvud rykte till, medan hans anlete visade bestörtning.

— Hvad — Leonora Pimpéll. Fröken är väl icke släktinge till den kända affärsmannen?

— Min herre, — svarade flickan öppenhjärtligt. — Jag känner mycket litet till världen och har först nyligen hamnat hit till Helsingfors från det inre af landet,

där jag hushållat hos en gammal possessionat. Denne dog nyligen och då arfvingarne installerade sig, fick jag afsked.

— Er far var prest?

— Ja, egentligen blott simpel teologiestuderande, han dog innan han tagit sin examen, och min moder följde honom snart till grafven.

— Och ni?

— Jag upptogs af den nämde, aflidne possessionatens dåvarande hushållerska, som varit bekant med min mor.

— Hm, — tänkte Severin. — Kommersrådet är ogift, utan arfvingar. Tänk om här föreligga data och fakta. Det vore en kupp, ett strå hvassare än den ståtliga, men kyliga Elisabet Hämsko, med sina hundratusen. Här kan man göra en affär på miljoner.

Severin ändrade plötsligt ton och sätt.

— Min fröken, — sade han vördnadsfullt med en bugning. — Jag vill hjälpa er bort härifrån, utan att de andra våga störa er på något sätt. Tillåter ni mig bjuda er armen.

Leonora emottog hans anbud med tacksamhet, i synnerhet som unga Hämsko nu närmade sig, i det han utropade:

— Fröken tänker väl ej för evigt underhålla sig med Humster ensam häller?

Då den unga baronen skulle fatta Leonoras arm, erhöll han en puff af Severin, som i detsamma banade en väg för sin skyddsling.

En tjänsteflicka hade afdukat bordet och då någon stämde upp en ljudande vals på pianot, lyckades det Severin utan hinder få den unga flickan i sin vagn.

— Ni tillåter kanske mig att följa er hem, — sade han aktningsfullt aftagande hatten.

— Tackar, visserligen — ända till porten — hvarför icke, — genmälte Leonora Pimpéll mycket brydd.

Kusken smälde till hästarne och det bar af i stark fart utmed chaussén. Efter en stunds tystnad yttrade Severin:

— Mitt namn är Severin von Humster och jag kan försäkra, om ni äfven icke tror mig, att äfven „min“ närvaro i kväll berodde på en slump — en önskan att hålla den unge lättsinnige Hämsko något i styr gjorde att jag kvarstannade så länge — jag är mycket bekant med hans fader.

En paus inbröt, hvarefter Severin fortfor.

— Fröken handterar väl tangenterna, det är väl ej på landet ni inhämtat konsten?

— Nej, jag har gått genom en fruntimmersskola i en landsortstad och bodde hos föreståndarinnan, som var mycket musikalisk.

— Får jag lof att veta, fröken, huru ni lärt känna fru Cecilia Selina?

— Af en händelse. Hon har sedan låtit mig sy åt sig sina klädningar.

— Fröken vet kanske ej att den gamla frun åtnjuter ett icke synnerligen godt anseende.

Leonora rodnade djupt.

— Javäl. Jag visste nog att hon höll ett värds-
hus, samt att ungt folk samlade sig hos henne, men
drifven till den yttersta nöd . . .

— Förlåt, — inföll Severin, — tillåter ni mig för-
skottera er en summa . . . Ni kan ju sedan återbära
mig den vid läglig tidpunkt.

Leonoras kinder glödde och hon blickade skygt
på den ståtlige kavaljeren.

— Jag vet värkligen icke — ni är mycket god. —

Jag vill för ingen del — men har värkligen icke pengar tillräckligt ens för morgondagens mat.

— Jag ber er min fröken för all del, mig besvär det ej det minsta. Se här min fröken femhundra mark.

— Femhundra mark — aldrig i världen. Vill ni vara god och låna mig tiondedelen, det är mer än nog för ögonblickets behof.

— Huru ni vill, fröken Leonora. Här har ni dem. Hvart skall kusken köra oss?

— Jag bebor ett litet rum vid Bärsgatan. Om ni godhetsfullt för mig till järnvägstorget, jag går nog den lilla återstoden af vägen.

Vagnen stannade vid hörnet af Mikaelsgatan och Severin hjälpte artigt sin täcka följeslagerska att nedstiga.

— Mycket tack, min herre. Må Gud belöna er för er ridderlighet. Jag hoppas en dag kunna ersätta er skulden. Farväl!

Tårar skymde Leonoras stora, mandelformade blå ögon.

— En förtjusande flicka, — tänkte Severin och tilllade högt. — Å min sida hoppas jag att icke bli alldeles förgäten!

— Aldrig, — hviskade den unga kvinnan och ilade skyndsamt uppför Regeringsgatans backe.

Severin blickade tankfull efter Leonora, innan han återvände till sin vagn.

— En smidig gång, ett trolskt anlete, en retande byst, ett anspråkslöst men värdigt sätt under den mest pinsamma situation, en behaglig stämning, en framlysande god bildning och hvad som är hufvudsaken — möjligtvis kommerserådet Pimpélls nära släktinge, hvilken sak vi nog i rippet få reda på. Skam till sägandes, men jag hyser nästan en åtrå att taga henne till hustru. —

Severin uppsteg i sitt ekipage.

— Kör tillbaka till Humlebacken, — ropade han åt sin kusk.

— Jag arma flicka, — tänkte Leonora då hon tände på ljusstumpen i sitt lilla rum. — Öfvergifven af Gud och hela världen, håll jag på blifva inkastad i ett förnedringens lif. Men denna stolta, fina och ädelmodige man räddade mig. Huru tacksam känner jag mig icke. Ack — att vi skulle råkas där. Att han var där och att jag gick dit.

Leonora afklädde sig, bad en bön och insomnade lugnt och fridfullt, en sak, som ångesten för existensen på länge ej förunnat henne.

I sömnen smålog hon sött och öfver hennes läppar kommo orden: Severin von Humster.

Hämskoska sommarvillan i skärgården nära Hangö, var alt igenom fin, fin som invånarne själfva. Allting var ständigt nytt. Friherrinnan Hämsko höll mycket på konvensansen, hvilket man däremot icke kunde säga om baronen, som ända från sin ungdoms militärtjänst bibehållit vissa fria later.

Baronen var annars litet hetsig, men gaf ofta med sig och var i det hela taget icke sämre än andra, höga herrar. Hans son Sebastian känna vi något. Fröken Elisabet var dock det egendomligaste familjefenomenet. Högväxt och hvad man kallar bildskön, var hon kylig i sin umgängeston; något fåfäng, hade hon tillika något af det allmänna världsföraktet i sig. Jämförelsevis af ett alvarligt lynne, älskade hon dock mycket nöjen. Les extrêmes se touchent. Intresserad för dagens alla frågor, de stora i ett öfverslag, de små i detalj, förstod

hon i sin konversation inlägga mycken kvickhet, var som man säger litet spetsig och näbbig, aldrig svarslös.

Baron Hämsko satt vid sitt skrifbord med röd fez på hufvudet och lät, som det föreföll, nervöst uppretad, röken bolma ur den gammalmodiga sjöskumspipan, med dess sirater på skaftet och silfverbeslag.

Hans dotter satt i en skir morgonklädning vid fönstret med röda förgråtna ögon blickande ut öfver den vida fjärden mot Elgön.

— Jag säger dig, Elisabet och därmed basta, — yttrade baronen surmulet. — Du har själf uppmuntrat von Humster, och om han, som man låtit mig veta, efter en half timme är här och friar, så säger du — ja. Därmed punktum, mitt barn.

— Aldrig, så länge jag lefver, — svarade Elisabet. — Jag har tillåtit mig ett litet koketteri med Humster emedan jag velat hämnas dem af mitt kön, hvilkas hjärtan han krossat. Det är en stor egoist och om, hvilket jag betviflar, han värkligen skulle fäst sig vid mig, så gör det honom innerligt godt, att engång se sig behandlad efter förtjänst . . .

— Så du kan prata, kära Elisabet. I vår tid finnes intet rum för känslövärlden och känner jag dig rätt, och är du „min“ flicka — det jag för resten alltid skrutit med, — så öfverger du alla griller och tar honom till man. Af en god härkomst besitter han en solid förmögenhet, du har väl ej glömt bort Brackböle vistelsen, och dessutom står han rätt väl hos höga vederbörande. Han blir ännu senator.

— Det kvittar mig lika, bästa pappa, hvad han är. Jag kommer att därmed ha intet att skaffa. Jag tycker det är illa gjordt af pappa att martera sin dotter på detta vis. Det kan vara nog nu. I förbigående vill jag emellertid förklara pappa en sak. Jag älskar en annan.

— Hva-a? — Baronens pipa föll mot golvet hvarvid den glödande askan spred sig öfver mattan, som antändes och starkt började ryka.

Elisabet steg lugnt upp och trampade med de i sidentofflor instuckna näpna fötterna på de brinnande tobaksgnistorna.

— Ja, min kära far ligger det något säreget i att en snart 27 år gammal kvinna skulle vara förälskad?

Baronen stirrade på sin dotter med uppspärrade ögon och öppen mun.

— Grefve Drakstjärna? — frågade han.

— Nej.

— Häradshöfding Kirves — Hirves då?

— Nej.

— Kammarjunkaren Pränike?

— Nej.

Förbluffad reste sig den gamle baronen till sin fulla längd och halfröt otåligt.

— Nå hvem fan är det då?

Elisabet blickade stadigt sin far i ansiktet och sade blek, men med fast stämma.

— Herrarne Vimpel & Pimpélls inspektors fosterson, magister Otto Plöjson.

— Himmel och helvete, flicka, — utbrast baronen under full förbittring. — Herrarne Vimpel & Pimpélls — inspektors — fosterson — magister — Otto — Plöjson. Nej det var för mycket på en gång. Ut med dig, flickunge.

— Tst! Pappa får ej förglömma sig mot en dam — återtog Elisabet med ett orubbligt lugn.

Baronen sjönk maktlös ned i sin skrifstol.

— Nemesis — min son en nolla, min dotter begår en messallians. Nemesis.

— Seså, pappa lugnar sig bara. Hvad för en Ne-

mesis som hvilar öfver pappa känner jag icke till. Hvad Sebastian angår så lider han endast af vår ungdoms fasliga nöjes- och njutningslystnad. Det går väl om med åren, kan man hoppas, ty han är ingalunda något dumhufvud. Öfverhufvud tror jag ej på dumma hufvuden men väl på illa använda . . .

— Nemesis — mumlade baronen.

— Pappa skall ej upprepa sitt Nemesis och tvinga sitt barn till en kritisk betraktelse öfver pappas eget hufvud i dag . . .

— Flicka! — sade baronen uppbrusande, men tillade något mildare. — Fortsätt, fortsätt.

— Hvad mig beträffar så är farhågan för en mesallians alldeles ogrundad, pro primo gifvas inga andra mesallianser än mellan bildade och obildade, och Otto är mer bildad än pappa och jag tillsammans, så ung han än är, sekundo blir detta giftermål ej af, ty Otto Plöjson älskar mig icke . . . Jag gifter mig således aldrig! Så stå förhållandena!

Endast brisarne från hafvet, som hveno om knuten och i takrännorna, afbröto den tystnad som under en kvartstimme herskade i baronens arbetsrum.

Ändtligen harklade den gamle herrn och yttrade i resignerad ton.

— Nå, hvad säga vi då åt Severin von Humster? Han kan vara här i ögonblicket.

— Jag tror ej att han är här så snart som pappa tycks antaga det, och om äfven så vore, att han anlände, så sköter jag nog själf om mina affärer. Pappa bör veta att jag sköter om sådana som äro större.

Elisabets ögon fingo en högre glans då hon tillade.

— Jag är den enda kvinna som blifvit invald i „de trofasta vännernas krets“, en hemlig orden för främjandet af ädla och humanistiska mål.

Elisabet aflägsnade sig med högburet hufvud sedan hon trykt en lätt kyss på sin fars kala hjässa. Fezen hade baronen längesedan i vredesmod kastat i en knut.

På tröskeln vände Elisabet sig om.

— Jag har några ord att tillägga, så förstår pappa bättre hela sammanhanget. Severin von Humster är en utlefvad bof, kanske mördare, i alla fall en usling, som begagnar af slumpen gifna resurser till ovärdiga ändamål, en eländig som olyckligtvis lärt känna hypnotisomens hemligheter och med dess tillhjälp begår fula streck mot intet ondt anande människor, senast den arma zigenerskan Zendavesta. Mig hypnotiserar han icke, var bara lugn pappa! Hvad åter Otto Plöjson angår så är det en hederlig, själfuppoffrande patriot och människovän, sekreterare i vår förening. Hvad mig slutligen angår så . . . — Elisabets högdragna min veknade, i ögonvinklarne blänkte tårar och hon tillade i en ovanligt mjuk ton: — så är jag en stackars kvinna som älskar en ädel man, och älskar förgäfves. Låt det sagda blifva en hemlighet mellan oss pappa.

Elisabet gick nedför trappgången och ut i trädgården.

Baronen blickade förbryllad efter sin dotter.

— von Humster — en bof — min dotter — hemligt sällskap — humanism — Otto Plöjson — en okänd student — någonting storartadt.

Baronen ringde häftigt — Petter — sade han till den inträdande betjanten. — Jag vill ha hit friherrinnan och en flaska soda, men skynda, ditt nöt!

Vid Bärghmansgatan n:o 95 bodde filosofie kandidaten Otto Plöjson. Han var en mörkhyad bredaxlad man af

medelväxt. Oaktadt han fyllt 26 år, bar hans aflånga magra anlete icke något annat spår af skåggväxt än det svarta fjun som täkte öfverläppen. Ottos ansiktsdrag voro markerade och ädla utan hvardagsskönhets triviala behag. Det var ett sådant blekt, alvarligt anlete man tänker sig skåda par tusen år tillbaka på hufvudet af togaklädda romare, vandrande mellan kapitoliums kolonner.

Det svarta, något krusiga håret och den mörka hyn förmådde ej fördystra de ljungande ögonens vänliga solglimtar och det satiriskt goda småleendet, som ofta lekte omkring de energiskt slutna läpparna.

Otto Plöjson hade hemkommit från sin visit hos konsul Gustaf Vimpel, samt därefter hela dagen sysslat med inpackning af olika saker, papper och böcker i en stor grå koffert. På matstället hos madam Ring, där han vanligtvis sammantråffade med sina vänner och kamrater, hade det blifvit en stor uppståndelse då Otto delgifvit dem att han i rappet skulle anträda en längre resa i och för studiet af bokmarknaden och andra affärer för firman Vimpel & Pimpélls räkning.

— Huru skola vi trifvas utan dig och dina trefliga vitser, — utropade en.

— Om något händer dig under resan, broder, — oroade sig en annan.

Och så vidare i oändlighet. Otto rördes af vännernas saknad, men förklarade resan vara oundgängligt nödvändig såväl för honom själf, som andra.

— Huru vidgas ej synkretsen, vänner, det är nödvändigt att några af oss litet röra på sig. Vi måste praktiskt lära känna den stora vida världen och lära den att känna oss. Vi måste uppväcka sympati. Mindre bekantas olyckor tager man ej så nära vid sig som kända personligheters.

Vännerna drucko en liten bål till hans välgång, hvarefter Otto återvände hem i och för de sista förberedelserna. Till sin vän, löjtnant Pingel, skref han några ord till afsked samt afsände ett långt, sonligt bref till sin fosterfar, gamle inspektör Plöjson på Hopsas.

Nu satt Otto vid det öppna fönstret rökande sin lilla snugga.

Aftonluften var frisk och god och den ena stjärnan efter den andra tändes högt uppe i rymden. Snart höjde sig äfven månen med utskjutande spetsig haka och förvandlade daggen på trädens blad till silfverdroppar.

Då och då ljödo tonerna af musiken vid Brunns-
huset.

— Ja'h — suckade Otto. — Så där går lifvet undan, långsamt, men ändå för hastigt. Arma Zendavesta, stackars flicka, vackra zigenerska. En trollmakt drog mig till dig, och lifvet begynte redan förefalla mig ega något värde, äfven i sig själf, utan all rastlös sträfvan för ideal och medmänniskor. Redan drömde jag mig in som arrendator på din faders utgård vid det ensliga träsket i den stilla, ljufva ödemarken, och nu är idyllen slut, och på ett hurudant sätt sedan, det var fasligt. Mitt hjärta är ännu sjukt. Hvilka gräsliga rykten folket i trakten utspridt. Nej man vågar ej ens tänka på dem. Zendavesta skulle blifvit förförd af sin fars patron, den stolte Humster och sedan vansinnig af förtviflan kastat sig i gungflyn. Andra säga annat. En herdegosse lär ha berättat att han sett den fine herrn promenera med flickan ute i skogen. Han hade vridit sina händer på ett underligt sätt framför hennes ögon och hon hade följt honom, som hunden sin herre. Vid den stora stenen hade han befalt henne sitta ned och då hade hon plötsligt fallit från stenen i kärret. Von

Humster hade störtat efter henne, men då han såg att hon var död lämnade han henne och skyndade bort.

Herdegossen hade darrande gömt sig bakom en yfvig gran samt länge varit sjuk af skrämsel vid minnet af sin bortgående herres rysliga förbannelser. Jag tänkte redan anklaga Brackböles patron. Dock på lösa rykten och då den ohjälplige gamle fylltratten Djahgrenobad förhåller sig stum som en fisk, gör man ej med hopp om framgång något mot en sådan herre, och hvartill. Hämden tillhör Gud, den älskliga zigenerskan är död i alla fall. Personligen hade jag emellertid stor lust att taga denne herre i kragen eller begagna mig af min skicklighet i fäktkonsten mot honom. Hvad nu, hvart irra sig mina tankar, förtalar jag mig själf, skulle min tröghet att hämnas den döda, bero på uppspirande varma känslor för — Elisabet Hämsko — galenskaper, min hjärna måtte vara förvirrad af alt detta bråk i dag. Elisabet Hämsko — hvilken fantasi — hvilken utopi. — Bah. Hvem är där?

Otto vände sig om. Han hörde någon vrida på låset och öppna dörren. Förvånad studsade den unge mannen, då han såg ett gammalt fruntimmer träda in samt utan vidare stiga fram till honom, åtföljdt af ingen annan än — inspektorn Plöjson. Otto reste sig.

— Fader — du här — genom hvilka under — jag skref . . .

— God afton, kära gosse — sade den gamle inspektorn. — Jag har kommit hit på kallelse af denna gamla kvinna. Tänd på ljus, min gosse.

Otto påtände skyndsamt ett par ljus.

Det gamla fruntimret närmade sig honom ånyo, omslöt Otto med sina magra armar, och sade:

— Otto, min son, min enda barn, Gud ville att jag skulle få se dig före min död.

Starka snyftningar kväfde hennes stämma. Biträdd af inspektorn ledde Otto den gamla damen till soffan.

— Min moder, hvad vill det säga, är hon då ej död för längesedan?

Otto förde handen till pannan samt strök sig upprepade gånger genom luggen.

— Lifvet är värkligen blott en dröm, — tänkte Otto.

Vemodig blickade han på sin moders härjade anletsdrag, men ju mera han såg på henne, desto bekantare, desto angenämare och vackrare föreföll hon honom. En alt större och större likhet med den omkomna zigenerskan framträdde alt tydligare. Den gamla slutade ändtligen att gråta, höjde hufvudet och betraktade länge sin son. Hon knäpte ihop sina skrumpna händer och mumlade fram en bön. Otto genomförs plötsligt af en djup rörelse. Han böjde knä framför den gamla damen, fattade hennes händer och utropade:

— Ni är då min moder, skulle ni varit fyratio år yngre skulle jag kallat er — Zendavesta.

— Hon var din kusin, Otto, jag är Djahgrenobads syster.

— Min moder — Cecilia Selina — Zendavestas försvunna faster — utbrast Otto. — Oh — hvilket elände detta lif. — Stridiga känslor refvo den unge mannens inre, och kallsvetten dröp från hans panna, men då han såg det smärftulla uttrycket i sin moders anlete, sade han sakta: moder, moder — och ville kyssa hennes hand men hon drog den undan och yttrade liksom hon betvungit en frambrytande rörelse.

— Jag är din moder, min son, din moder, den du aldrig borde sett eller hört utaf, den du aldrig borde egt. Ja en fallen och dålig kvinna har du haft till moder, min son, och ända till i går har jag lefvat ge-

nom att draga växel på mänsklighetens sämsta och lägsta passioner — det är jag som förestått Humlan. — Du står blek och skakad af frossbrytningar och hör din stackars gamla moders bekännelser. Ja, min son, det är jag som varit själen i Hummelkretsen och gjutit lif i dess orgier — min stolthet, min glädje har varit att du ej satt din fot inom Hummelgården. Du bör dock ej döma mig för hårdt, min son! Med Indiens forsande blod i mina ådror och utrustad med all parseernas lysande fantasi var jag ett lätt rof för den nuvarande Brackböleherrns far och hans utsväfvande men intelligenta och på en hög samhällsnivå stående vänner. Jag bortfördes, förfördes och framlefde i deras krets ett tiotal af år utan omsorger, utan bekymmer. Hatad, föraktad, men i hemlighet beundrad af den högre societens kvinnor.

Humster dog, Hämsko drog sig undan, den ena efter den andra öfvergaf mig; och jag såg redan eländet utsträcka sin såriga arm. Jag tillhörde dock icke denna ras, som fogligt finner sig i undergången för trög till djärfvare kraftansträngningar, oförmögen af att energiskt fatta sig i alla omständigheter. Mina tankar voro snart samlade och mitt beslut taget. Jag lefde snart bättre än förut och på deras bekostnad som fört mig in den farligaste stråt en kvinna någonsin kan trampa — till rika och fördärfvade mäns förströelse. Då Severin von Humsters far, Frans, först visade mig för sina vänner i hufvudstaden, var jag en i alla hänseenden obildad zigenarflicka. Åratals samvaro med lättsinniga, men högt bildade och fina män ur den högsta samhällsklassen, förvandlade mig så småningom till en världsdam med fasoner och kunskaper.

Våra kvinnor, min son, hafva vanligtvis för små eller för stora insikter och sällan sådana i det som kvinnan närmast borde känna.

Mitt muntra lynne, min skarpa tunga, min snabba uppfattning, talrika, ständiga jämförelser, med få ord, den medfödda zigenarförmågan fernissad med detta samhälles fina kultur; den härstädes ej mindre än i världens stora metropoler glödande njutningslystnaden, härmningslusten, hela denna fåfångans marknad, humbugen och snobberiet bidrog hastigt till att mina planer och förehafvanden lyckades öfverhövvan väl. Den raffinerade kulturvarelsen är antingen en ren och öppen dyrkare af den korsfäste idealmänniskan eller är han det icke — mängden är det icke. Samkvämen i mitt värdshus voro lika roande och mer än andras, men „bägaren skummade aldrig öfver bräddarne“. Kulturmänniskans känsla för det passande, estetiskt sköna och harmoniska gör att hon lätt tröttnar vid, och snart föraktar de njutningsformer som icke äro omsorgsfullt modellerade, polerade och putsade. Ett väl ansadt ogräsfält. Ett skal af angenämt utseende omkring en inbillad kärna. Se där hennes afbild! Ett ideal utanpå — ett sammetslent och mjukt — och ett rått, hungrande, törstande och brunstigt djur innanför.

Cecilia Selina har varit landets med de tusen sjöar Ninon de l'Enclos — har du studerat denna kvinnas lif? Men Cecilia Selinas son skall blifva detta lands Mucius Scaevola, dess Savonarola, hvad hälst man vill som föreställer manlig kraft och klokhet, själfupppoffring för gemensamt godt och stora mål.

För alltid hade jag tänkt dölja mig i dunkel inför dig, min son, men en moders egoism, en moders oro förde mig i dag till dig. Jag hörde att du skulle resa och kunde icke motstå min längtan att hälst en enda gång få se dig, tala med dig, gråta hos dig. Jag sände efter gamle Plöjson och bad enträget honom komma — ej för min skull, men för din. Nu äro vi här.

Cecilia Selina tystnade något ansträngd af sitt långa tal. Otto stirrade mållös på sin så plötsligt uppdykande moder. Gamle Plöjson satt stel på en stol.

— Jag är gammal, — vidtog Cecilia Selina, sedan Otto gifvit henne ett glas vatten. — Snart klipper norran af min lifstråd. Förtröstansfullt går jag i grafven, om du min son, försonar hvad din moder brutit. Se här, — Cecilia Selina framdrog ur sin barm en plånbok. — Du skall i detta omslag finna penningar och papper. Använd dem på ett för land och folk nyttigt och ädelt sätt. Oroa dig ej för mig, jag drager mig undan till den ödemark, ur hvilken jag väl aldrig bort utgå — såvida icke, — Cecilia Selinas ögon uppflammade — såvida icke du, min gosse, vore den du är. Severin von Humsters afvoghet mot din person — hör mig Otto — din halfbrors hat är mig en borgen för att du är den bäste bland män . . .

— Severin von Humster min halfbror, — mumlade Otto försagd.

— Ja, — hans far var äfven din — tillade Cecilia Selina.

En djup tystnad inträdde.

— Du står i beråd att afresa till främmande land, — återtog hon, — vi råkas väl aldrig mera, ty som jag sagt dig, döden lurar redan efter mig. — Cecilia Selina harklade och visade sitt insjunkna bröst. — Farväl därför, min son. Universums Herre vare städse med dig!

Cecilia Selina reste sig med näsduken för ögonen, och i det hon gaf en vink åt gamle Plöjson beredde hon sig att gå, då Otto häjdade henne.

-- Moder, — yttrade han lugnt och sorgset. — Vänta, gå ej så från mig kallt och kyligt. Världen må döma dig, Gud med — jag gör det icke. Gif dina pengar till goda ändamål och blif kvar hos mig. Jag vill

lämna åsido andra angelägenheter och kämpa blott för dig, så länge du lefver. — Ottos röst storknade af rörelse och vemod.

Cecilia Selina blickade på sin son.

— Penningarna äro dina, gör med dem hvad dig lyster. Du vet använda dem bättre än jag. Hvad mig angår reser jag med Plöjson till det lilla bo vid skogsjöns strand han låtit inreda för mig. Lef du, min son för dina plikter, plikterna mot dem din moder och våra egna fäder skadat, plikterna mot dem som alt fortfarande lida af andras öfvermod och njutningslystnad.

Cecilia Selina öppnade sin famn och tryckte sonen till sitt bröst. En god stund hvilade den gamla kvinnans hufvud emot sonens skuldra, därefter stötte hon honom sakta ifrån sig, öppnade dörren och gick ut följd af inspektorn. Otto tänkte rusa efter henne, men stannade omedvetet.

Tankspridd blickade han på den kvarlämnade plånboken och sjönk sedan ned på en stol. Med armbågarna mot bordskifvan och hufvudet stödt mot händerna grät han stilla och länge, tils någon plötsligt rörde vid hans skuldra.

Otto höjde sitt hufvud. Konsul Gustaf Vimpel stod framför honom.

— Du har genomgått en svår själsskakning, kära Otto, — sade den långe, magre herrn med sin fryntligaste ton. — Plöjson har berättat mig alt. Emellertid måste jag låta dig erfara en ny.

— Min moder! — utbrast Otto, i det han häftigt reste sig.

— Nej, Otto, — men en broder! Severin von Humster har angifvit vår förening såsom lagvidrig, emedan vi icke ansökt om stadfästelse, oaktadt vi haft flere sammanträden. Jag vet att Otto ännu är ung till åren men

dock en man i ordets fulla bemärkelse, jag uttalar mig således oförbehållsamt. Severin von Humster tycks vara en människa af värsta slag. Då han icke kunnat utforska hvilka de öfriga medlemmarna voro, men kände dig som sekreteraren, så är det äfven dig han anklagat. En häktningsorder kan emanera hvarje stund. Ojämt falla ödets lotter. Severin blir väl kammarjunkare. Emellertid tiden hastar. Jag känner Otto tillräckligt för att veta att jag ej behöfver uttala mig vidlyftigare.

Vimpel tystnade.

Otto stod eftertänksam.

— Det är värkligen ännu för tidigt att låta allmänheten erhålla kännedom om vår förening, dess ändamål och värksamhet. Jag förstår väl att jag genast måste försvinna — tils vidare åtminstone.

— En engelsk ångare afgår om några timmar, — återtog Vimpel.

— Bra, jag skall afresa med den. — Otto grep den på bordet liggande plånboken.

— Här är något som min moder öfverlämnat till mig. Får jag bedja farbror godhetsfullt taga den i sin vård. Händer mig något önskar jag, att de inneliggande penningarne anslås som grundfond till att uppbygga ett hus i hufvudstaden för inhysande af invalider och ålderstigna sjömän.

— Bra, Otto, det skall ske, men Gud förbjude att något ondt skulle träffa dig — det vore rätt ledsamt för oss alla. Farväl, min vän och skrif ofta till oss.

Vimpel trykte en kyss på sin unga sekreterares panna och kramade hårdt hans hand.

Innan dagern inbrutit var det vid varfskajen liggande stora engelska ångfartyget i rörelse och då solen kastade sitt strålände sken genom rymden, sågo konsul Vimpel och gamle Plöjson icke mera en skymt af det-

samma, där de stodo vid observatoriet och spanade ut öfver det glittrande hafvet.

Kommerserådet Oskar Pimpéll satt svårmodigare än eljes på firmans kontor vid en af Helsingfors elegantaste gator. Den gamle herrns blickar öfverforo då och då kontorspersonalen i det stora närliggande rummet med utgång åt gatan. Dubbeldörrar, helt och hållet af glas ledde från kontoret till principalernas rum. Plötsligt såg han ett stadsbud inträda med ett bref i handen. En af kontoristerna steg fram, men budet ville ej lämna brefvet från sig.

Pimpéll hörde en ordväxling. Strax därpå öppnade kontoristen dörren och frågade:

— Får stadsbudet träda in, han nekar att gifva brefvet i andra händer än kommerserådets egna.

— Låt honom komma.

Stadsbudet steg in.

— Jag ber om förlåtelse, kommerserådet, men det gamla fruntimmer, som bad mig föra fram brefvet, sade på det nogaste att det skulle gifvas egenhändigt.

— Gif hit, — mumlade Pimpéll vresigt. — Det är väl en ansökan om hjälp, kan jag tro.

Han bröt kuvertet. Men såg upp med det samma ty han hörde dörren öppnas och åter igenslås. Stadsbudet var försvunnet.

Pimpéll reste sig förargad.

— Den åsnan — han borde ha väntat på svar. Hallå! herr Braxelin — stadsbudet — ropa stadsbudet tillbaka.

Braxelin rusade till utgångsdörren samt gick till och med ut på gatan, men såg ej till stadsbudet.

Kommerserådet slog otåligt brefvet mot handen och placerade det på pulpeten, invid bläckhornet. Sedan några herrar, som kommit i affärer, gått sin väg, grep han det mekaniskt ånyo och begynte läsa, med en alt mera stegrad förvåning i sitt alvarsamma anlete.

— Skall det vara en mystifikation . . . besynnerligt — data och fakta slå dock in fullkomligt — då min bror Gösta dog, var jag långt borta från fädernejorden — han dog medan jag af hälsoskäl företog en världsomsegling på den fregatt från Kristinestad, som Vimpel den tiden kommenderade. Har aldrig förut hört ett ord om att Gösta varit gift, desto mindre att han efterlämnat en flicka . . . kallad Leonora efter ett fruntimmer som antagit sig henne — och denna Leonora skulle nu befinna sig i Helsingfors, några steg från mig, i nöd och utsatt för den skojaran Humsters onda anslag.

— Ingen tid är att förlora minsann. Herr Braxelin! — ropade Pimpéll åter, med en ovanlig ifver. — Vill ni vara god och gifva befallning att man ögonblickligt spänner för min vagn.

Severin von Humster gäspade och sträkte på sig, där han låg i sin luxuöst inredda sängkammare, hvars väggar voro fullsatta af statyetter och målningar af unga kvinnor, med eller utan vingar, med eller utan kläder, sofvande, dansande, flygande och simmande. En pendyl slog långsamt tio slag.

Severin klef ur sängen, tog på sig sina tofflor och en nattrock af blommigt tyg.

— För tusan! Klockan är redan tio och jag som efter en timme måste vara på frukost hos mina gamla vänner och landsgrannar Vimpel och Pimpéll. Elisabet

Hämsko väntar väl äfven härvidlag på mig borta på villan nära Hangö, men jag måste låta henne vänta tills vidare. Det kan inte hjälpas. Humlebackens värdinna styrkte mig i min idé om den söta Leonoras släktskap med Pimpéll. Kommerserådet har åtminstone egt en bror som dött för längesedan. Javäl, Elisabet är bra och har pengar; men Leonora är ännu bättre, och kan få ännu mera pengar — oberäknadt denna tjusning för en blaserad själ att se vid sin sida en okonstlad varelse, hvilken förtroendefullt blickar upp till sin halfgud. Elisabet däremot kunde lätt falla på det orådet att begära paktum och mina affärer mellan två ögon sagdt — äro alt annat än i en god ordning. Endera dagen kan jag få lof att taga hypotek på Brackböle.

Det torde emellertid icke vara någon fara därmed. Populär och omtykt, med undangjorda lysande examina, senatskanslist och — jag väntar den hvarje stund — kammarjunkare uniformen, kan jag ej förfela att göra en viss invärkan på en affärsman som Pimpéll. På „henne“ har jag redan tryckt min stämpel. Blir Leonora endast erkänd af sin farbror — så är alt klart. Återstår blott att hålla upp med extravaganser — en tid framåt. Afundsjukan går lurande omkring och för resten vill jag icke, näms värkligen ej låta den oskyldiga, sköna flickans illusioner och drömmar ramla så i ett nu. Tvänne gånger har jag promenerat med den hulda tärnan i Kajsaniemi och funnit henne förtrollande, förtjusande altigenom . . .

Severin ringde på sin bordsklocka.

Hans uppasserska inträdde.

— Hämta in min chokolad och borsta sedan ordentligt den nya svarta omgången.

I samma stund ljöd en ringning äfven från tamburen.

— Tar ej emot, — yttrade Severin till sin uppas-serska, men det var för sent. Tamburdörren råkade vara oläst och till Severins stora förundran inträdde Humle-gårdens värdinna i egen person.

— Jag bereder er möjligtvis en öfverraskning med denna oförmodade visit, — yttrade Cecilia Selina med en iskall betoning i rösten. — Ni har väl aldrig väntat att få se mig hos er!

— Uppriktigt sagdt, nej, visserligen icke — gen-mälde Severin högdraget.

— Jag vill inte upptaga er tid länge, min herre — fortfor den gamla zigenerskan. — Har endast några vik-tiga underrättelser att meddela.

Cecilia Selina framdrog ur sin barm en sedel på hundra mark.

— Att börja med har jag äran återbetala åt er den skuld, i hvilken Leonora Pimpéll står till er.

Severin von Humster gjorde en gest af förtrytelse.

— Äfven kan jag meddela, att den unga damen sedan en timme tillbaka lyckligt och väl befinner sig under sin farbror, kommerserådet Pimpélls skyddande tak.

Severin rusade upp.

Cecilia Selina drog sig långsamt tillbaka till tam-buren, följd steg för steg af Severin, som likblek och med knutna näfvar hotade henne.

— Slutligen skadar det väl ej att omnämna för er, att jag slutat min usla rörelse på Humlebacken och offentliggjort namnen på dess stamkunder.

Cecilia rörde i ytterdörrens lås i detsamma Seve-rin höjde sin knutna näfve till ett slag.

— Vänta, min herre, ett ord ännu. Jag hoppas att er fars älskarinna, Otto Plöjsons moder och Zenda-vestas faster återbetalat en del af den tacksamhetsskuld hvori hon stod till familjen — von Humster.

Den gamla kvinnan uppgaf ett skri. Severins knutna hand hade träffat hennes tinning. Hon sjönk sanslös ned till golvet, medan det ur mun och näsa frustande blodet öfverstänkte Severin. Dyster betraktade han den nedsjunkna gamla. Han såg henne krampaktigt rycka till ett par gånger och sedan ligga orörlig. Ett „Herre Gud“ som ljöd tätt bakom honom förmodde Severin att vända sig om.

Det var uppapperskan.

Hans första tanke var att kasta sig öfver henne, men den unga, starkt bygda kvinnans bestämda uppsyn kom honom att ändra mening.

— Det kan vara bäst att lämna rum för en följande generation.

Utan ett ord till sin uppapperska, utan en blick på den döda Cecilia Selina, gick Severin hastigt till sitt rum.

Han tog en duktig klunk konjak ur den på bordet ställda karaffinen, skref några rader på ett papper och nedtagande en på väggen hängande stor revolver gick han till sin bädd, förde mynningen af revolvern mot sin tinning och i det han mumlade „morituri te salutant“ aflossade han skottet.

Uppapperskan, som darrande af skrämsel sökt upplyfta Cecilia Selina, hörde med ens ljudet af ett skott från sin herres arbetsrum.

Den stackars kvinnan störtade dit och såg Severin von Humsters söndersargade hufvud hängande öfver sängkarmen.

Patronen hade innehållit dynamit.

Nästan vansinnig af förfäran sprang uppapperskan skrikande ut ur huset.

Finnes något afundsvärdare än ett fullständigt oberoende, oberoende af alt annat än natur och elementer.

Detta var fallet med John Clarnation och hans tvänne vänner, Clement Bravegarcon och Friedrich Heinrich Macher, som nyligen anländt till New-Orleans från Europa i sällskap med den af Vimpel & Pimpell åt dem rekommenderade Otto Plöjson.

Till en ännu högre grad oberoende var den rike plantageegaren Don Antonio Josefo Garcia Maria Geronimo de las Magos di Madura el Campo, hvilken hade stora estancier i Mexiko och talrika boskapshjordar i Texas. Han led icke af de förutnämde herrarnes reslusta och vettgirighet samt däraf pålagda skrankor för njutande af en full frihet och dolce far niente.

Den fine och gästfrie mannen bodde hälst på sin vidsträkt plantage vid Caraibiska hafvets strand, nära Matagorda.

I de skandinaviska länderna herskade vinterns stormar och kyla. Men här, under det sköna tropiska luftstrecket fläktade blott svalkande, ljumma vindar, de yppiga blomstren från bananafälten och andra färgrika växter, med stora blad, pisang, palmer, jättelika sykomorer, mörka susande cypresser, sandel och mandelträd spredo härliga vällukter eller skuggade behagligt Don Antonios smakfulla landthus uppfördt af marmor och porfyr.

Alldeles som prästen och länsmannen hos oss emellanåt aflägga ett besök hos socknens förnämste possessionat hade pater Miguel Balmopiño och alkalden i Matagorda, signor Pedro Rabustilimento kommit ut att hälsa på den inflytelserike Don Antonio el Campo.

Kreolen själf låg bekvämt utsträkt på en låg divan, smuttande på en „refresco“ och rökande en fin cigarr. De bägge andra herrarne sutto nära intill vid ett

bord. Patern skref, då och då rådgörande med värden, medan alkalden läste tidningar; sina ben hade han å la american lagt i kors uppå bordet.

Solen spred ett rödaktigt skimmer genom springorna i de gröna fallskärmarna öfver de tre personerna och föremålen i rummen.

— Färdigt, — yttrade patern på spanska språket, — så snart lorden anländer är alt i ordning. Han behöfver endast visa pappret för äfven de vildaste herdar ute på slätten, så stå de honom troget bi. Grymma äro de, — tillade patern småskrattande, — men fromma tillika, ett ord af mig, och de resa sig mot republikens regering till förmån för Mexiko.

— Tst — sade alkalden, — ingen oförsiktighet, på denna sida om Rio del Norte har man ännu scheriffer.

Don Antonio låg tyst och tankfull. En strålande skön terzeronflicka hämtade kaffe och bakelser på en silfverbricka.

Don Antonio reste sig.

— Lägg brickan på bordet, Mercedes, — sade han förnöjd vid sina gästers utrop öfver hennes skönhet, — men gå och kalla hit några af de andra flickorna på estancian. Jag ville gärna låta mina vänner se er skicklighet i behandling af mandolin och luta, och er smidighet i fandangon.

Mercedes böjde behagfullt på sin vackra hals och lofvade uträtta sin husbondes order till hans belåtenhet.

— Gamle Kaligula, vår negerkock — yttrade flickan, bad mig säga åt husbond' att vi till natten få en orkan öfver oss. Hon säger att himlen visar dåliga tecken.

— Nej, hvad säger du, Mercedes, — utropade Don Antonio. Och jag som just i afton väntar lord Clarnation. Han begaf sig redan för några dagar tillbaka

från New-Orleans öfver till oss med en vanlig segel-skuta, som fraktar sockerrör utmed kusten. Han är otålig att få se Mexiko och gaf sig ej tid att invänta paketbåten.

— Heliga Jungfru, — utbrast sennorita Mercedes. — Den goda, hyggliga engelsmannen som så länge vistades hos oss sista året. Han gaf oss flickor ett pund hvar vid sin afresa.

— Just han, min flicka — återtog Don Antonio. Den ädle lorden har med en fransman och en tysk gjort en resa i de Skandinaviska länderna, senast var han i ett land, hvilket han mycket berömmar, men äfven något litet synes skratta åt — Fin-Fin . . . jag kan ej påminna mig! . . .

— Finland — ifylde patern med en viktig min.

— Riktigt — Finland, så var det. De ha bestigit ett bärg, därifrån man ser solen dygnet om, A—av—ava—aa—omöjligt. . . .

Denna gång sade patern intet.

— Altnog de voro där en längre tid. Sedan ha de gjort långa färder hit och dit. Lorden och hans vänner äro kosmopoliter. De resa omkring och söka öfvertyga alla dem de komma i beröring med att mänskligheten utgöres blott af ett enda broderskap.

— Under Kristi ståthållares faderliga hägn — tillade patern.

— Nej, det tror jag ej precis — fortfor Don Antonio.

— Kanske under Juarez' ordförandeskap — inföll alkalden.

— Nej, inte det håller, mina vänner. — Don Antonio smålog. Så jämförelsevis okunniga sydländingarne, med sin lätta kamp för tillvaron, än äro, hade Don Antonio dock så ofta sällskapet med resande lärda och

andra främlingar, att han inom sig tänkte: nog ären I bra enfaldiga ändå, i det hela taget, kära landsmän.

— Tst — ropade terzeronflickan plötsligt. Hören blott signores!

— Ett afläget sus — sade patern lyssnande.

— Si, signore — instämde alkalden.

Don Antonio hade öppnat fönstret och betraktade uppmärksamt genom en kikare de öfver hafvets horisont alt högre uppstigande åskmolnen.

— Vid alla hälgons ben, det ser illa ut, Ave Maria — utbrast han.

En half timme därpå rädde ett egyptiskt mörker. Ett hiskligt dån ljöd vida omkring. Trädens toppar böjdes i vinkel för vindens påtryckning och ett slagregn nedföll smattrande mot platanernas stora blad och tegeltaken.

Orolig sände Don Antonio en hop negrer och chinchas ned till stranden, som här var lågrund och vid stormigt väder öfversköld af hiskliga bränningar, hvilka utan återvändo vroko sig mot kusten.

Don Antonio och hans vänner höllo sin „siesta“ sittande vid ett fönster i det öfver husets platta tak utskjutande lilla tornet, hvarifrån de kunde öfverskåda den omkringliggande näjden och hafvets hvita rasande böljor för så vidt det alt starkare påfallande mörkret tillät dem det.

Plötsligt uppgaf Don Antonio ett utrop. Han hade sett några raketer som höjt sig mot det mörka firmamentet.

I tropikerna komma och gå ovädren lika hastigt. Snart afstannade regnet och en eller annan stjärna blinkade genom öppningar i de ilande molnen.

Man såg en mängd folk, några med facklor, röra sig öfver den sankiga slätten, närmast hafvet, emot de

skogbeklädda höjder emellan hvilka Don Antonios estancia låg.

— Don Antonio lätt sitt tjänstefolk eklärera den stora vestibylen vid hufvudtrappan samt tända eld på kolen i dess kamin.

Knappast var detta gjordt förrän man hörde ett sorl af röster.

Don Antonio sprang ut, nästan i armarna på lord John Clarnation, som på engelska och rådbråkad spanska yttrade:

— Yes, allright, vi äro lyckligt i land. — Den lilla skutan kastades af en störsjö nästan på det torra. — Buenas dias, Don Antonio Campo, but — en faslig händelse, mina mångåriga kamrater Bravegarcon och Macher kunna ej mer föra min dagbok, de hafva drunknat, — lorden torkade bort framsipprande tårar. — Gracias för hjälpen. — Det ledsammaste af alt är dock, att unga mister Otto, vår muntra jaktkamrat från högan nord, som jag tog med mig från New-Orleans, äfven blef slukad af ert kannibaliska haf.

Lorden vände sig om till folkhopan bakom honom.

— Signores hundra engelska pund, om I tagen rätt på mina olyckliga kamraters lik, de måste väl vara någonstädes på stranden. — Min Gud jag glömde hajar. — Nå, hundrafemtio pund.

Negrerna och chinchas försvunno inom ett ögonblick, medan lorden omfamnade sin vän Don Antonio och i utbrottet af en för honom sällsynt sinnesrörelse, äfven alkalden och patern.

— Åh — sade lorden melankoliskt. — Jag älskar själf knappast mera lifvet. Huru skall jag nu trifvas utan både Bravegarcon och Macher. Framföralt den präktiga mister Otto! Hvad skall jag svara på mina vänners, Vimpels & Pimpells förebråelser. Jag far ej

till Mexiko nu, utan begrafvar vackert Bravegercon och Macher, samt beger mig därpå med mister Ottos lik till Skandinavien, sedan kommer jag tillbaka hit. . . . Ni kände ej mister Otto, Don Anatonio? En utmärkt ung man!

Vi äro åter i Finland, det land om hvilket den store skalden vemodigt uttalat: O fosterland, hvem spanar dina öden? Det land, om hvars nuvarande förhållanden man väl med en annan stor skald må utropa: Hvad du vinner, hjälterykte vinner du dock ej därpå.

Det var en skön augustikväll, ett år efter vår berättelses början. Aftonsolen lyste som en stor, röd och rund plätt mellan de väl kvistade träden i Hopsas park. Rosenskimrande strålar sände det väldiga klotet som afskedskyssar till det intagande landskapet. Det låg ett sken öfver hela näjden, byggnader, gräsmattor och vattenyta; öfver arbetsfolket som återvände från åker, äng och skog under glam och sång; öfver boskapen, som samlad af herdens lur långsamt sträfvade framåt längs skogsspången med viftande svansar och klingande bjällror; öfver kommerserådet Oskar Pimpélls kala hjässa, men yfviga skägg, och konsul Gustaf Vimpels grå, knott-riga täta lugg och väl rakade anlete.

De bägge gamla herrarne sutto tysta och spelade schack på sin vanliga plats i vinkeln af den kring huset löpande verandan.

— Schack matt — sade Vimpel.

— Inte ännu, — yttrade Pimpéll.

— Schack matt, — sade kommerserådet i sin tur.

— Ett misstag, — yttrade konsuln.

— Bah, — menade Pimpéll, detta parti blir oafgjordt.

— Så tror jag med, — instämde Vimpel, strykande med handen figurerna ned i den lilla bordslådan.

— Du blir surmulnare dag för dag, — anmärkte Vimpel till sin kompanjon, och dock har du din förtjusande brorsdotter att glädjas öfver. Konsuln kastade en slängkyss åt en förbigående, djupt nigande ladugårdspiga.

— Och du, gamle bror, är alt samma vindtböjtjel, — smålog Pimpéll — nu som förr.

— Säg icke det, Oskar, — man skall alltid vara vänlig mot folk, tvärtom mitt glada lynne har gifvit rum för en rent af sjuklig sentimentalitet, — dels kan jag ej sluta att fantisera om den förhoppningsfulla Otto Plöjsson, från hvilken man nu i månader icke afhört något, — eller altsedan hans öfverresa till Amerika; dels är jag, oafsedt mina femtio år — oss emellan sagdt — öfver öronen kär i Leonora.

— Öfvergif dina griller, kära Gustaf! — Tror du kanske jag är likgiltig för Leonoras kloka och nobla väninna Elisabet Hämsko, jag är visst fem år äldre än du, men så är Elisabet äfven närmare trettio, och icke en sådan snärta på några och tjugo som min brorsdotter.

— Nej, gamle Gustaf, — inga narraktigheter. —

— Du ser alt så mörkt, gode Oskar, och sorgligt nog kan det nog hända att du har rätt, jag för min del lefver i det hopp att jordelifvet, när alt går ikring, dock har sina goda och trefna sidor.

— Du menar kanske att i Severin von Humsters öde och zigenarfamiljens på Brackböle historia ligger något ljust. . . .

— Oh, tala ej om det, fasansvärdt, — men se i stället på naturens fägring denna vackra afton. Ser du ankkullen som simmar genom sundet och ringarne i den spegelblanka vattenytan efter gäddornas plask i vass-

kanten. Hör du ej trastars, siskors och finkars kvitter. Blicka ned på det kurtiserande paret vid grinden. Det är Ros' Sophie och hennes fästman smeden. De skola gifta sig endera dagen. Jag måste hjälpa dem med utstyrseln.

— Tillåt äfven mig — inföll Pimpéll.

Vimpel klappade sin kompanjon på axeln.

— Du är en varmhjärtad gammal gosse, — sade han.

— Och du sedan, som bygt upp ett hus för socknens rotfattiga, — invände Pimpéll.

— Och det kan du säga som tog initiativet, men se där, Oskar, en vagn kör upp, jag tror väl det är våra söta unga flammor. Att vi icke äro tjugo år yngre.

— Det är icke gårdens hästar, utan någon främmandes — yttrade Pimpéll, böjande sig ut öfver fönsterposten.

— Hvem kan det vara, kanske Hämsko med sin friherrinna. Lagomt nöje för flickorna och äfven för oss.

Tunga, taktmässiga steg ljödo från stora trappan och sedan uppå verandan.

Nästa ögonblick stodo Vimpel och Pimpéll förbluffade ansikte mot ansikte med lord John Clarnation.

— Good bye esquires — åh — ledsamt möte — men duty framför alt.

— Lord John här — utbrast Pimpéll, — vi trodde er vara i Mexiko!

— Oh, något har händt, — utropade Vimpel uppfylld af mörka aningar vid anblicken af lordens dystra fysionomi.

— Herrarne gamle gentlemän, — sade lorden med sin monotonaste röst. — Goda gentls, erfarne gentls. Inga pojkvaskars. Säga rent ut. — Lorden utsträkte

armen i riktning af vagnen. — Mister Ottos lik vara i vagnen, jag hämtat det med mig från Texas.

Lorden tystnade åter. Pimpéll stod stel och orör-
lig, men Vimpel rusade med händerna i håret som en
förtviflad utför trappan och ned till vagnen.

Han kastade en blick i den och såg en zinkkista
stäld snedt öfver sitsen. Vimpel stod och såg, och
såg, och kom ej till sig, förr än Pimpéll och lorden med
några karlar anlände och försiktigt uttogo kistan ur
vagnen, samt bortburo den till källaren.

Vimpel stod ännu kvar som en staty, då de bägge
herrarne återkommo, fattade hans armar och ledde den
af sorg slagne mannen upp till huset.

— Inte ett ord åt någon tilsvidare — hviskade
kommerserådet i sin kompanjons öra. Vi skola begrafva
vår vän i tysthet och endast småningom, ryckvis, un-
derrätta gamle Plöjson och flickorna om den ädle yng-
lingens ändalykt.

Vimpel hörde knappast sin ungdomsväns tal. Han
gick upp på sitt rum och visade sig icke ens då en
stund efteråt de båda unga damerna återvände från sin
åkfärd till kyrkbyn.

Lorden hade, oafsedt Pimpélls trägna uppmaningar,
så snart han intagit en lättare måltid samt utdruckit ett
glas portvin, genast afrest.

Pimpéll förtärde stum sin aftonmåltid, bad flickorna
ursäka Vimpel, som känt sig illamående och gick själf,
sägande ett vänligt, men kort godnatt upp på sitt rum,
strax efter kvällsvarden. Leonora och Elisabet sutto
däremot i sina rum, sakta samtalande ända till sent på
natten.

— Det är en strunt värld den här, goda Elisabet,
— sade Leonora, — farbror och hans snälla kompan-
jon ha bestämdt haft någon ledsamhet. Folket säger,

att här under vår frånvaro varit en underlig, gammal herre, som genast reste sin väg igen.

Elisabet satt tankfull och virkade.

— Det underligaste — yttrade hon efter en stund, — är dock hvad din tjänstjungfru sade om en lång kista, som man skall hafva lyftat ur vagnen och fört ned i källaren.

— Nej, hvad säger du, det har jag inte hört om.

— Jo, jo — men —

— Hvad kan alt detta betyda, — återtog efter en paus Leonora.

— Vet du hvem som var här. Såg du ej den gamle herrn af utländskt utseende som satt i den stora vagnen, förespänd med tre hästar, den vi mötte på vägen?

— Jo, huru så?

— Ja, du känner honom icke, men jag påminner mig honom rätt väl, det var samma engelske lord, som vistades här på orten för ett år tillbaka. — Elisabet reste sig och hennes tal blef ifrigare. — Han är firmans affärsvän i England. Det var samma man, med hvilken Otto Plöjson skulle göra sin resa omkring jorden.

Elisabets annars bleka kinder färgades af en lätt rodnad och hon utbrast lifligt:

— Det är månljust och du är väl ej rädd, kära Leonora, vi äro kvinnor och hafva rättighet att vara nyfikna. Dessutom slås jag af onda aningar. Vill du? Jag går i alla fall ensam, kom vi skola gå ned i källaren och titta på kistan!

Leonora syntes villrådig.

— Var ej rädd, lille vän, jag är tapprare än mången karl, vi kunna ju taga en lykta med oss. Kom, kom!

Elisabet gick ut och Leonora följde henne.

Vimpel låg sömnlös på sin bädd och såg stint på

sin med grön skärm försedda arbetslampa. Midnattstiden hörde han någon öppna dörren och strax därpå inträdde kommerserådet.

— Är du vaken, Gustaf?

— Ja, hvad önskar du, Oskar?

— Jag finner lifvet odrägligt.

— Jag med.

— Kom så skola vi taga ett slag i parken.

Vimpel steg upp.

— Som du vill — sade han likgiltigt — det ena här i världen är lika godt som det andra. Mig är numera allt det samma. Jag lefde för denne unge mans framtid, de idéer jag äntligen fått att gro, gå nu ändå i kvaf. Du har din vackra niece att lefva för.

— Du är värre, Gustaf, i denna stund vid sämre lynne än jag någonsin varit förut. Hvilka bitterheter lifvet än bjuder på, måste vi orubbligt kämpa till sista andetag för våra plikter och goda lefnadsmål.

Pimpéll fattade sin väns arm. De bägge männen gingo tysta nedför trappan och ut i parken.

De gingo utmed en smal slingrande gång, nästan öfvertäkt af de stora, åldriga trädens löfvärk. Här och där bildade skenet af de genom trädkronorna trängande månstrålarna egendomliga, hvita täcken på marken. Någongång glimrade en lysmask från någon tufva eller sten. Grodorna kväkte från ett sankigt ställe, en och annan uppskrämd fågel prasslade mellan kvistarna, en orm krälade snabt öfver gången och från stranden ljöd en svag dynings skvalp mellan stenarne.

De bägge herrarne hade redan aflägsnat sig långt från huset samt höllo just på att beträda en öppen fläck vid en liten vik, då de plötsligt förnummo ljud af mänskliga röster.

De dolde sig skyndsamt bakom en tät albuske och yssnade uppmärksamt.

Leonora och Elisabet sutto alldeles invid stranden på en i vattnet utskjutande, af månen belyst klipphäll. Elisabet stödde sitt hufvud mot Leonoras skuldra.

— Gråt icke, min vän — sade Leonora tröstande — jordelifvet är ju blott en hastig öfvergång till något bättre och ljusare, ehuru man ej tänker därpå i glada ögonblick. Otto var en ädel människa och har det säkert bättre. Kroppen känner inga smärtor mer, och hans förnuft fröjdas af en vidare världsåskådning. Tänk på mig, som fått lida så mycket och slutligen så nesligt väktes ur min enda dröm. Du vet — Severin von Humster. Hvilken tyngd för mig, från hvilken dina känslor äro befriade, att tänka på honom och hans skuldregister.

Elisabet höjde sitt hufvud från väninnans axel och yttrade lugnt i sin vanliga bestämda ton:

— Du har rätt min vän, det oundvikliga står man ej emot, man spjärnar väl, men måste slutligen böja sig. Jag har trott mig vara en förståndsmänniska och trott dig något för känslig. Jag inser nu mitt misstag. Hvarje människa har sina fel och sina förtjänster, ehuru vi hafva anlag för att städse utgå från vår egen synpunkt i vårt förhållande och bedömande af andra. Alla individer äro sammansatta på samma sätt. Natur och omständigheter trycka ned en egenskap hos en, och höja den hos en annan eller tvärtom. Fast jag är kvinna inser jag att suckan och klagan båtar till intet. Vi måste ändå traska genom lifvet, såvida vi ej göra oss af med det, hvilket ibland är nödvändigt, såsom då man reser sig mot värld och förtryck, men oftast blott en följd af egenmäktig egoism. Man tänker på sig själf och ej på andra. Har människan en uppgift för sig i lifvet så ligger den väl i att bereda nytta åt andra i deras nöd och ängslan, i att lindra och hela. När jag noga öfvertänker våra kära vänners, Vimpels och Pimpells trägna värksamhet

och ensamma gång igenom lifvet, så skär det mig i hjärtat, så galet det än låter. Har du ej förstått, Leonora, hvarför de icke gift sig? Af ren anspråkslöshet och själfuppoffring! De ha fruktat att göra en enda kvinna olycklig, men veta att de nu bereda mångas lycka. Minsann, de kunde förtjäna en glimt af kärlek. Skulle din hedersgubbe till farbror fria till mig, skulle jag taga honom på fläcken och skulle tillråda dig att göra det samma med hans kompanjon. Hvilken god värksamhet kunde vi icke sprida som hustrur till så framstående män, och hvilken njutning att bereda dem en smula glädje på all denna bitterhet, den vi varit vittne till, och all den vi icke afvetat, och den som ännu kan komma. Unga män må ha sitt intresse, men nog ingifva herrarne Pimpéll och Vimpel mig åtminstone ett större.

— Du talar vackert och rätt, — yttrade Leonora. Man bör iakttaga och tillse förhållandenas kraf, och vi skulle onekligen, efter alla våra pröfningar göra rätt i att handla som du sagt men — Leonora kunde ej tillbakahålla ett skratt — huru vill du att saken skall låta arrangera sig? Tror du våra kära „ideal“ någonsin komma på den tanken att taga oss till sina hustrur; dessutom torde de föga bry sig om oss.

De båda flickorna uppgåfvo ett skri, ty de kände sig omfattade af tvänne karlars armar.

— Ni ha lofvat; det är afgjordt, — ropade Vimpel och Pimpéll på en gång.

Följande minut gingo tvänne lyckliga par genom den mån belysta parken. De voro:

Kommerserådet Oskar Pimpéll med armen om Elisabets midja och konsuln Gustaf Vimpel med sin om Leonoras.

10.5.1929

mig i
Leo-
löshet
enda
ångas
kärlek.
skulle
ig att
i god
till så
a dem
varit
a som
, men
astone

onora.
och vi
rätt i
till-
l låta
omma
sutom

kände

impel

enom

om

om

På G. W. EDLUNDS förlag utkomna:

HELSINGFORS — MONACO.
SKILDNING UR VÅRT HUFVUDSTADSLIF
af **Sphinx.**

Andra upplagan. 1 Mark 25 p.i.

STATSRÅDET.

Silhouetter klipta ur Helsingfors lifvet
af **JUNG JUNIOR.**

1 Mark 25 p.i.

SKUGGAN.

KONCENTRERADE BERÄTTELSE
af
En gemensam vän.

3 Mark.

Under loppet af sommaren utkommer:

KONTRAKTS PROSTINNAN.
SUSANNA KERÄMÄKIS
HUFVUDSTADSBREF TILL HEMMET.

*

F

R

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND

15000

400875322